

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

ERNÆRINGSRAADETS VIRKSOMHED I HØSTAARET 1917—18.

BERETNING
TIL INDENRIGSMINISTEREN
OM
ERNÆRINGSRAADETS
VIRKSOMHED

I HØSTAARET 1917—18

VED
ERNÆRINGSRAADETS SEKRETÆR

KØBENHAVN
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)

1919

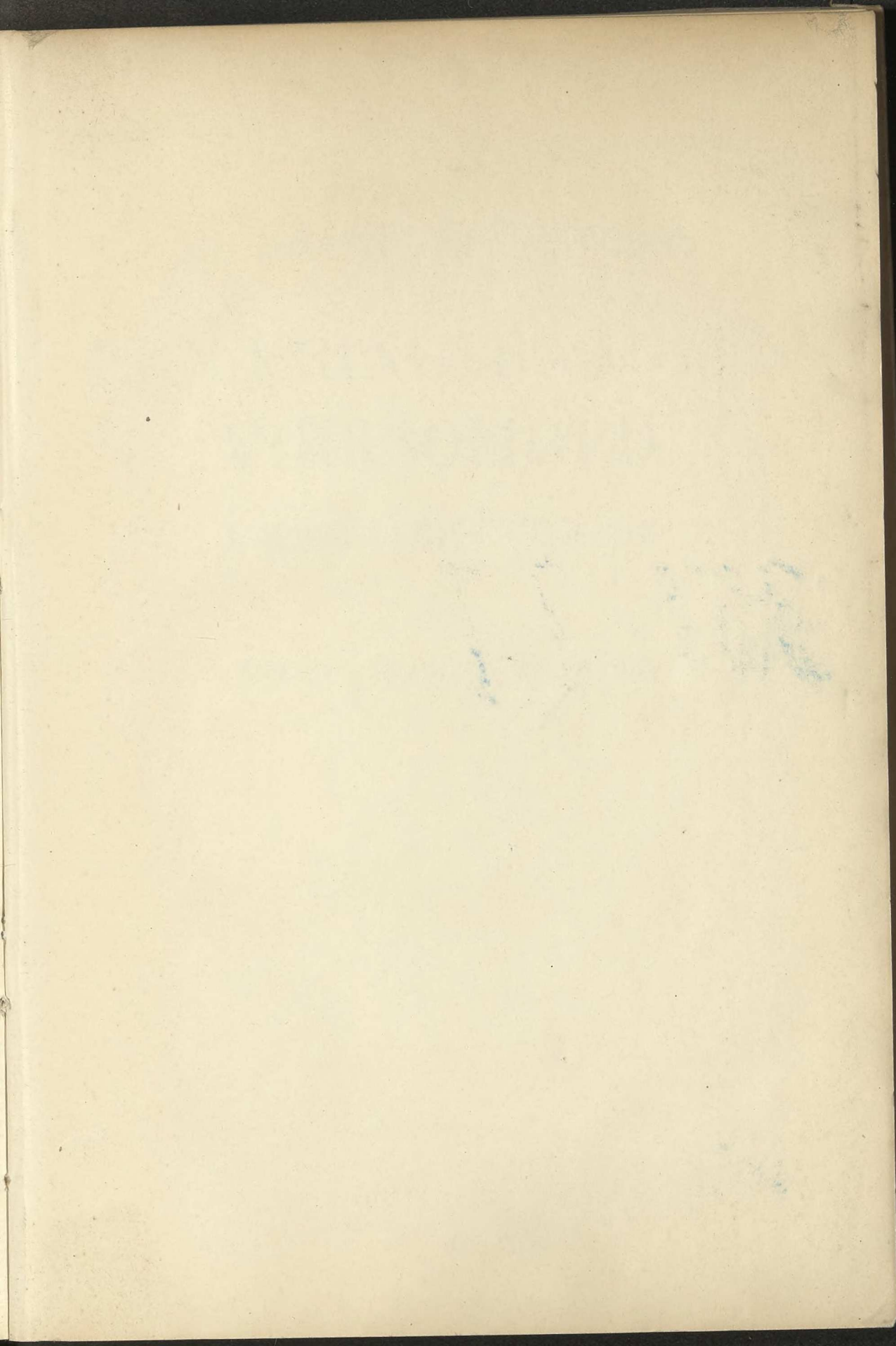

351.77.

351 77

1B

~~351 773~~

BERETNING
TIL INDENRIGSMINISTEREN
OM
ERNÆRINGSRAADETS
VIRKSOMHED

I HØSTAARET 1917—18

VED
ERNÆRINGSRAADETS SEKRETÆR

KØBENHAVN
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)
1919

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Hovedafsnit I: Oversigt over Stillingen i Landet ved Begyndelsen af Ernærings- raadets Virksomhed	3
Hovedafsnit II: Ernæringsraadets Oprettelse	9
Hovedafsnit III: Kornloven af 3. August 1917	12
<i>Kapitel I:</i> Foranstaltninger til Fremskaffelse af Korn til Staten	14
<i>Kapitel II:</i> Foranstaltninger til Modtagelse og Oplagring af Statens Korn	23
<i>Kapitel III:</i> Kontrol og Regnskab med Statens Kornbeholdninger	37
Hovedafsnit IV: Fordelingen af Statens Korn og Kornvarer af Høsten 1917—18 ..	44
<i>Kapitel I:</i> Fordelingsprincipper	44
<i>Kapitel II:</i> Principper for Salg af Brødkorn fra Statslager	47
<i>Kapitel III:</i> Principper for Salg af Foderkorn fra Statslager	49
<i>Kapitel IV:</i> Principper for Salg af Mel og Gryn fra Mølle	51
<i>Kapitel V:</i> Fordeling af Korn og Mel til Industri. — Fordeling af beskadiget Korn	56
Hovedafsnit V: Regnskab over Statskornets Anvendelse i Høstaaret 1917—18	57
<i>Kapitel I:</i> Hjemmeforbrug	61
Hovedafsnit VI: Fremskaffelse og Fordeling af Kartofler i 1917—18	75
Hovedafsnit VII: Fordeling af Oliekager og Foderblandinger	81
Hovedafsnit VIII: Eksport af Fødevarer fra Danmark til de skandinaviske Lande i 1917—18	84
Hovedafsnit IX: Forhandlingerne om Fedtrationeringen i 1917—18	87
<i>Kapitel I:</i> Produktionsmuligheder og Rationer af Flæsk og Smør	88
<i>Kapitel II:</i> Fedtordningens finansielle Side	92
<i>Kapitel III:</i> Mælkeordningen	93
<i>Kapitel IV:</i> Osteforsyningen	96
<i>Kapitel V:</i> Fedt og Klaret	97
<i>Kapitel VI:</i> Flæskeeksportens Standsning	98
Hovedafsnit X: Økonomisk Beretning for Ernæringsraadet for Høstaaret 1. Aug. 1917—31. Juli 1918	103
Ernæringsraadets Kartoffelkonto, Konto for tørrede Kartofler og tørrede Kaal- rabi 1917—18	107
Regnskab for Ernæringsraadets Kaalrabi-Konto 1917—18	121

	Side
Regnskab for Ernæringsraadets Kornkonto IV 1917—18	127
Regnskab for den samlede Kornkonto IV 1917—18	149
Samlet Driftsregnskab for Ernæringsraadet 1917—18	153
Ernæringsraadets Status pr. 1. August 1918	161
Sammenligning mellem Udgifter til Administrationen af Kornloven og Værdien af de af Ernæringsraadet administrerede Varer	164
Hovedafsnit XI: Afdelingsberetninger for 1917—18	165
Afdelingsberetning 1: Sekretariatet	165
— 2: Kornligningsafdelingen	167
— 3: Kornhandelsafdelingen	170
— 4: Mel- og Grynafdelingen	174
— 5: Høns- og Svinefoderafdelingen	177
— 6: Hestefoderafdelingen	181
— 7: Saasædafdelingen	186
— 8: Revisionsafdelingen	190
— 9: Hovedbogholderiet	193
— 10: Ligningsregistret af 1918	201
— 11: Kassererkontoret	203
— 12: Postafdelingen	205
— 13: Arkiv- og Inventarieforvaltning	207
— 14: Kartoffelafdelingen	210

HOVEDAFSNIT I.

Oversigt over Stillingen i Landet ved Begyndelsen af Ernæringsraadets Virksomhed.

Første Februar 1917, Datoen for den tyske Blokades Ikrafttræden og Begyndelsen for den uindskrænkede Undervandsbaadskrig danner et Vendepunkt i Danmarks Historie under Verdenskrigen, fordi Landet fra dette Tidspunkt af og for et Tidsrum af over et Aar blev afskaaret fra næsten alle oversøiske Tilførsler af Levnedsmidler og Foderstoffer. Man blev derved henvist til at føde saavel Befolkning som Husdyr af Landets egen Produktion.

Den Tilstand, der herved fremkom, dannede Begrundelsen for Oprettelsen af det danske *Ernæringsraad* og prægede Betingelserne for dets Virksomhed i hele det første Høstaar fuldkomment.

Standsningsen af Importen fra de oversøiske Lande betød i Virkeligheden en Levnedsmiddel- og Foderstofkrise for Danmark, fordi den formindskede den disponible Mængde Korn- og Melvarer og Kraftfoderstoffer med en efter Forholdene kolossal Værdi.

I Aarene før Krigens Udbrud importeredes der, saaledes som det fremgaar af Tabel 1 af *Korn- og Melvarer* i 1911: 7,8 Mill. hkg, i 1912: 9,1 Mill. hkg

Tabel I.

Import af Næringsmidler og Kraftfoder i 1911—12—13.

	1911 hkg	1912 hkg	1913 hkg
Hvede	832,789	1,601,603	1,408,805
Rug	1,703,874	1,798,734	2,156,499
Havre	615,996	567,629	613,172
Byg	786,731	125,899	420,972
Majs	2,804,449	3,494,288	4,033,021
Andet Korn og Bælgsæd....	72,375	499,694	46,265
Malt, Majsflager etc.	26,433	21,106	29,789
Hvedemel	532,694	515,861	595,477
Rugmel	153,837	161,271	200,939
Andet formalet Korn	73,115	79,390	81,690
Brød, Makaroni, Gær o. l. . .	12,533	14,374	14,284
Kartoffelmel	82,260	71,407	85,106
Ris	99,860	93,329	95,034
Sago	30,545	29,679	35,551
	7,827,491	9,074,264	9,816,604

Hvedeklid.....	435,765	549,591	451,925
Bomuldsfrøkager.....	1,728,417	2,428,560	2,325,546
Solsikkefrøkager.....	1,442,877	1,792,739	1,919,243
Jordnødkager.....	259,478	245,325	354,849
Soyakager.....	679,376	130,533	185,153
Hampefrøkager.....	682,192	401,708	367,464
Hørfrøkager.....	116,484	112,684	660,150
Andre Kager.....	173,326	204,911	192,561
	5,517,915	5,866,051	6,456,891
Ialt..	13,345,406	14,940,315	16,273,495

og i 1913: 9,8 Mill. hkg. Af Kraftfoderstoffer importeredes i de samme Aar henholdsvis 5,5 Mill. hkg, 5,9 Mill. hkg og 6,4 Mill. hkg.

Hele Importen af Korn- og Melvarer samt Kraftfoderstoffer androg da i 1911: 13,3 Mill. hkg, i 1912: 14,9 Mill. hkg og i 1913: 16,3 Mill. hkg. I Gennemsnit af de 3 Aar blev dette *pr. Aar* rundt 15 Mill. hkg, hvoraf de 9 Mill. hkg var Korn- og Melvarer, og de 6 Mill. hkg var Kraftfoderstoffer.

Paa Grundlag af Høstudbyttevurderingerne for Aarene 1913—16 og Areal-tællingerne for 1915 og 1916 kunde man beregne, at Kornhøsten i 1917, om alt gik vel, skulde indbringe (se Betænkning fra Udvalget af 4. April 1917):

Hvede.....	1,9	Mill.	hkg
Rug.....	3,0	»	»
Byg.....	5,8	»	»
Havre.....	7,5	»	»
Blandsæd..	3,5	»	»

Tilsammen 21,7 Mill. hkg

Saaframt Importen var blevet fortsat, og Høsten var faldet normalt ud, var man altsaa berettiget til at regne med, at der af Korn- og Melvarer samt Kraftfoderstoffer i Høstaaret 1917—18 vilde blive til Disposition i hvert Fald: $15 + 22 = 37$ Mill. hkg.

Alene ved *Importens Ophør* tabte man for Høstaaret 1917—18 ca. 15 Mill. hkg eller ikke mindre end 40 % af den samlede disponible Vægtmængde af de her omhandlede Varer.

Hertil kom nu imidlertid, at Høsten i 1917 ganske svigtede Forventningerne som Følge af den tørre Sommer. Ved den Høstbedømmelse, som Udvalget af 4. April lod foranstalte i Juli 1917, kom man til følgende Resultat:

Forventet Høst af Rug.....	2,5	Mill.	hkg.
» » » Hvede.....	1,2	»	»
» » » Byg.....	5,0	»	»
» » » Havre.....	7,1	»	»
» » » Blandsæd..	3,6	»	»

Tilsammen... 19,4 Mill. hkg.

Allerede paa dette Tidspunkt kunde det da overses, at Landet i Høstaaret 1917—18 vilde komme til at mangle godt 2 Mill. hkg i at opnaa den Høst, der under normale Forhold kunde ventes.

Lægges disse 2 Mill. hkg til de 15 Mill. hkg, som den standsede Import afskar os fra, faar vi ialt et Tab for Høstaaret 1917—18 paa 17 Mill. hkg.

Man vidste da allerede ved Midsommertid 1917, at man i det følgende Aar vilde komme til at mangle: 46 % af den Mængde Korn og Melvarer samt Kraftfoderstoffer, der sædvanligvis stod til Landets Raadighed, og af det manglende var ikke mindre end godt en Trediedel eller rundt 6 Mill. hkg særligt æggehviderige Foderstoffer, der spiller den største Rolle for Landets Husdyrbrug, og da navnlig for Malkekvæget.

Denne Situation mødte Landet med en Kreaturbestand, der ifølge Tællingen den 12. Juli 1917 udgjorde:

Heste	572,412	Stkr.	
Hornkvæg	2,458,158	»	(heraf 1,2 Mill. Malkekøer)
Faar og Lam ...	480,007	»	
Geder og Kid....	32,112	»	
Svin	1,650,623	»	
Høns	12,287,795	»	

Tilsammen .. 17,481,107 Stkr.

Uden at gøre væsentlige Fejl kan man regne sig til, at der til en nogenlunde normal Fodring af Heste, Malkekvæg, Faar og Geder, samt til Opdræt af ca. 2 Mill. Svin og Underhold af ca. 10 Mill. Høns Aaret rundt, vilde medgaa følgende Mængde Kornvarer:

Malkekvæg...	7,5 Mill. hkg	(6 Mill. hkg Oliekager = 7,5 Mill. hkg Korn, idet 1 F. E. i Oliekager sættes lig 0,8 kg i Gennemsnit)
Heste	ca. 7,0	» » (Udv. af 4. Aprils Rationer)
Kalve	» 0,8	» » » » » »
Faar	» 0,2	» » » » » »
Høns	» 1,0	» » » » » »
Svin	» 5,0	» » (2 Mill. Svin à 2,5 hkg).

Tilsammen ca. 21,5 Mill. hkg

En fortsat Fodring af Kreaturerne i nogenlunde samme Omfang som sædvanlig vilde herefter betyde et Kornforbrug, der androg mere end man overhovedet kunde vente, at Høsten i 1917—18 vilde indbringe.

Efter Statistisk Departements Høstopgørelse i Oktober 1917 syntes dette Misforhold at skulle blive endnu større, idet Resultaterne af denne Opgørelse faldt saaledes ud (første Decimal er rundet opefter af Forfatteren til denne Beretning):

Hvede	1,2 Mill. hkg
Rug	2,3 » »
Byg	3,9 » »
Havre	5,5 » »
Blandsæd	2,8 » »

Tilsammen... 15,7 Mill. hkg

Herefter skulde vi da altsaa komme til at mangle 6 Mill. hkg i den beregnede Høst, og det samlede Tab ved Blokaden og Nedgangen i Høsten kunde forventes at blive ca. 21 Mill. hkg eller ikke mindre end ca. 57 % af den Mængde Korn og Melvarer samt Kraftfoder, der sædvanligvis stod til Landets Raadighed¹⁾. En normal Fodring af Kreaturerne med Kraftfoder vilde give et Forbrug, der var mindst ca. 6 Mill. hkg større end den Høst, man kunde vente. Ganske vist fandtes der i Landet en Rest af Oliekager, men denne androg kun ca. 300,000 hkg eller $\frac{1}{20}$ af det normale Forbrug og kunde saaledes ikke ændre Stillingen væsentligt.

Ved Amerikas Indtrædelse i Krigen fuldbyrdedes Situationens Alvor, fordi alt Haab om Tilførsler af Levnedsmidler og Kraftfoder derved indtil videre svandt.

Det vil af denne Redegørelse være indlysende, at Befolkningens Sikkerhed og Samfundets Opretholdelse krævede to Betingelser:

- 1) at Staten overtog et saa stort Kvantum af Høsten, som var tilstrækkeligt til at sikre Befolkningens forsvarlige Ernæring og til at afgive det strængt nødvendige Foder til de Husdyr, hvis Ejere ikke selv avlede Korn.
- 2) at de danske Jordbrugere formindskede Kraftfodertilførslen til Kreaturerne i ganske væsentlig Grad.

Den første af disse Betingelser søgte Lovgivningsmagten at opfylde ved Kornloven af 3. August 1917. Den anden derimod paahvilede det den enkelte Landmand at opfylde, og hvorledes dette skete vilde naturligvis være afgørende for, hvormeget Korn Loven virkelig skulde bringe Staten. Da Korn og Mel endvidere som Følge af mange andre Fødevarers Forsvinden fra Markedet og paa Grund af den stigende Dyrtid, der fulgte med den synkende Produktion paa alle Omraader, i stadig højere Grad maatte blive nogle af Befolkningens Hovednæringsmidler, blev Landboernes Stilling overfor Spørgsmaalet om Kreaturfodringen ogsaa afgørende for hele Spørgsmaalet om Opretholdelsen af Befolkningens Sundhed og Liv.

Det maatte vel betragtes som en Selvfølge, at den danske Landboer vilde indvilge i at lade Menneskene gaa frem for Husdyrene og ikke tillade disse sidste at fortære de Næringsmidler, der er nødvendige for Befolkningens forsvarlige Ernæring.

Saa indlysende dette Princip synes at være, vil dets Gennemførelse dog

¹⁾ Bælgsæd og Boghvede er her ikke medregnet, fordi Udv. af 4. Aprils Tælling ikke omfattede disse Varer. De høstes imidlertid i saa ringe Mængde, at de ikke faar nogen Indflydelse paa Beregningerne over Stillingen.

altid i et kvægavlende Land, der som Danmark ikke er i Stand til at fremstille andre Former for Kraftfoder i nævneværdig Mængde end netop Korn, støde paa betydelige Vanskeligheder, fordi den, saasnart Stillingen er alvorlig, kræver en betydelig Reduktion af Husdyrbestanden.

Da et udviklet Husdyrbrug som det danske imidlertid i stor Udstrækning grundes paa Resultatet af et gennemført Forædlings- og Sorteringsarbejde, vil en saadan Formindskelse altid medføre en Fare, idet man kan ødelægge mange Aars Arbejde og derved angribe Folkets økonomiske Fremtidsstilling alvorligt.

Ud fra disse Betragtninger er det imidlertid indlysende, at naar en Reduktion skal ske, maa den først og fremmest gaa ud over de Dyr, hvis Bestand lettest kan genrejses, og som tillige i videste Omfang lever af Menneskeføde.

Begge disse Egenskaber forener som bekendt Svinene. Et stort Svinehold vil utvivlsomt altid under en Levnedsmiddelkrise være en direkte Trusel mod en Befolknings Ernæring, i Særdeleshed naar det, som her i Landet, drejer sig om en Fedningsindustri, fordi denne kræver et uforholdsmæssigt stort Forbrug af Raamateriale, idet højst 18 % af Foderets Næringsindhold gives tilbage i Form af Flæsk og Kød.

Af Hensyn til Fremtiden vil en Formindskelse af Svinebestanden (Nedslagtning og Ophør af Tillæg) derimod ikke give nogen Grund til Bekymring, naar blot *Avlsdyrene* bevares, idet en senere fornyet Opdrætning da som bekendt foregaar ualmindelig hurtigt.

Ganske anderledes forholder det sig med Malkekvæget og Faarene og i nogen Grad med Heste og Høns. Disse Dyr lever under normale Forhold hovedsagelig af Stoffer, der enten er uanvendelige eller kun vanskeligt kan bruges til Menneskeføde, og da i hvert Fald for Hestenes og Malkekvægets Vedkommende Bestanden kun langsomt genrejses, vil en *betydelig* Reduktion altid være farlig.

Ethvert Land, som ikke selv kan producere andet Kraftfoder end Korn, og som kommer i den Stilling, at det ikke kan skaffe Korn nok baade til Folket og alle dets Husdyr, maa derfor altid *først og fremmest formindske sin Svinebestand*, fordi denne direkte lever paa Menneskenes Bekostning og bedst af alle Husdyrbestandene taaler en Reduktion. Dernæst maa Landet indskrænke Kraftfoderet til de andre Husdyr.

Da Hestene er uundværlige som Arbejdsdyr og derfor maa fodres med Kærne, bliver det (bortset fra Faar og Høns) altid *Malkekvæget*, det til syvende og sidst i saa Henseende maa gaa ud over.

Nu er det imidlertid indlysende, at *Svin og Malkekvæg* (Flæsk og Smør) for ethvert Land, der ikke har Adgang til olieholdige Planteprodukter enten gennem egen Avl eller ved Import, er *Hovedkilderne* til Folkets Forsyning med *Fedt*. Resultatet af en Gennemførelse af de nævnte Forholdsregler i Høstaaret 1917—18 maatte derfor uvægerlig ventes at blive *Fedtmangel*, idet saavel Flæskeproduktionen som Mælkeproduktionen maatte synke. Her staar vi da ved det springende Punkt i hele Levnedsmiddelregulationen i Danmark og forøvrigt overhovedet i de fra Omverdenen afspærrede Lande i Nord- og Mellemeuropa:

»Kornmangel kontra Fedtmangel«.

Saaledes havde Ernæringsproblemet for længe siden formet sig i Tyskland, og saaledes formede det sig nu ogsaa her i Danmark, fordi ingen af de to Lande kan producere saameget Korn, at saavel Befolkningens som Svinenes, Malkekvægets og Hestenes nødvendige Behov fuldtud kan dækkes.

Den vigtigste ernæringsmæssige Opgave for Levnedsmiddeladministrationen bestod da i Virkeligheden i at balancere rigtigt imellem disse to Yderligheder. Af Administrationens Evne hertil vilde det afhænge, om det skulde blive muligt til enhver Tid at skaffe Befolkningen tilstrækkeligt af de elementæreste Levnedsmidler i Høstaaret 1917/18. En Opretholdelse af Befolkningens normale Fedtforbrug hele Høstaaret igennem maatte anses for at være en Umulighed. Den danske Befolkning, der altid har været stærkt fedtspisende, stod da ved dette Høstaars Begyndelse overfor Nødvendigheden af at forsone sig med en kommende Nedgang i Kostens Fedtindhold, fordi den under de herskende Forhold havde at vælge imellem en vis Mangel paa Fedt og en stor Mangel paa de billigste og mest næringsstofrige Fødemidler, Landet producerede.

Foruden den her omhandlede Opgave stillede Forholdene imidlertid ogsaa en anden meget væsentlig Fordring til Levnedsmiddeladministrationens Dispositioner. Den stadig synkende Produktion, der væsentligt skyldtes Mangel paa Raastoffer til Industrien, truede hurtigt med at fremkalde en stadig voksende Arbejdsløshed. Det blev derfor uomgængelig nødvendigt at gøre, hvad der var muligt for at begrænse denne, og Levnedsmiddeladministrationen stod da overfor den Opgave at sørge for, at dens Dispositioner ikke i højere Grad end absolut nødvendigt medførte saadanne Indgreb i Erhvervslivet, at yderligere Arbejdsløshed blev Følgen. Forholdene i alle Levnedsmiddel-Industrier maatte da ordnes saaledes, at Staten fik Sikkerhed for, at disse Virksomheder helt og holdent, eller i hvert Fald saa langt det var nødvendigt, traadte i Befolkningens Tjeneste, uden at man dog ved at gennemføre dette Forlangende overfor dem hindrede eller indskrænkede deres Virksomhed, saaledes at en Opretholdelse af deres sædvanlige Arbejdsstyrke umuliggjordes. Som det senere skal ses, drejede det sig her om en hel Række af de mest forskelligartede Industrier og Virksomheder, hvis hele Tilværelse faktisk blev afhængig af Levnedsmiddeladministrationens Dispositioner. Kort sammenfattet stillede da de Forhold, der havde udviklet sig i Sommeren 1917 her i Landet, følgende Fordringer til den kommende Levnedsmiddeladministration:

- 1) Administrationen skulde med de givne Love som Grundlag sikre Befolkningens Forsyning med de for dens Liv og Sundhed absolut nødvendige elementære vegetabiliske Næringsstoffer.
- 2) Administrationen skulde sørge for, at dyrisk Fedtstof stadig var tilstede i den nødvendigste Mængde i Landet.
- 3) Administrationen skulde disponere saaledes, at dens Foretagender ikke forvoldte yderligere Arbejdsløshed ved at hindre og standse de industrielle Virksomheders Drift, der blev berørt af dens Handlinger.

Saaledes var da den Situation, der dannede Grundlaget for Ernæringsraadets Virksomhed i Høstaaret 1917—18.

HOVEDAFSNIT II.

Ernæringsraadets Oprettelse.

Det danske Ernæringsraad blev nedsat af Indenrigsministeren den 3. August 1917 i Henhold til Kornloven af samme Dato. Raadet bestod af Formand og 5 Medlemmer, der er udnævnte af Indenrigsministeren, heraf 2 efter Indstilling af det staaende Landbrugsudvalg og 1 efter Indstilling af Andelsudvalget. Endvidere udnævnte Indenrigsministeren Raadets Sekretær. Raadets Formand blev Godsejer, Folketingsmand C. Moesgaard-Kjeldsen, og Medlemmerne var følgende: Folketingsmand P. P. Pinstrup, Folketingsmand Niels Frederiksen, begge indstillede af det staaende Landbrugsudvalg. Landstingsmand, Direktør Broberg, indstillet af Andelsudvalget. Folketingsmand, Raadmand Fr. Andersen og Statskonsulent K. Hansen. Til Raadets Sekretær udnævnte Indenrigsministeren Professor Holger Møllgaard.

Indenrigsministeren overdrog Raadet at lede Udførelsen af de Foranstaltninger, der var nødvendige for at fremskaffe det Korn, Staten havde Krav paa i Henhold til Kornloven af 3. August 1917, og for at fordele de Varer, som Staten saaledes kom i Besiddelse af, paa rette Maade til Befolkningen. Ligeledes kunde der tillægges Raadet andre Hverv med Hensyn til Fordeling af Levnedsmidler og Foderstoffer.

Under Raadet sorterede 21 Amtsnævn, der forestod den amtsvise Administration hver for sin Amtsradsreds. Amtsnævnet bestod af 7 Medlemmer, nemlig vedkommende Amtmand som Formand, 2 af Amtsradet valgte Medlemmer samt 2 Medlemmer, der er valgt af Husmandsforeningerne, og 2 Medlemmer, der er valgt af Landboforeningerne. Til at forestaa Lovens stedlige Administration valgte Kommunalbestyrelsen i hver Kommune efter Forholdstal et kommunalt Kornnævn, bestaaende af 3 Medlemmer, der kunde vælges i eller udenfor Kommunalbestyrelsens Midte. Det betonedes i Folketinget, at disse sidste Nævn skulde kunne staa i direkte Forbindelse med Ernæringsraadet i København.

Ernæringsraadet fik først Lokaler til sin Virksomhed i Hotel »Kongen af Danmark«, hvor man lejede Mezzanin-Etagen og en Del af første Sal. Meget hurtigt viste det sig imidlertid, at disse Lokaler var altfor smaa til at rumme

den Institution, der efterhaanden voksede op ved Siden af Raadet som Følge af dets Virksomheds uhyre Omfang, og i December Maaned 1917 flyttede Ernæringsraadet over i Nikolaj Kirkebygning, der ved Københavns Kommunes Velvilje stilledes til Raadets Disposition, saaledes at dette fik til Brug for Kontorlokaler ca. de to Trediedele af Bygningen, hvorfra det dog efterhaanden udvidede sig til at omfatte hele Nikolaj Kirkebygning med Undtagelse af Stueetagen i søndre Sideskib.

I Overensstemmelse med, at Raadet var nedsat i Henhold til Kornloven af 3. August 1917, blev det dets første og fornemste Opgave at sørge for Fremskaffelsen og Fordelingen af det Korn, som Staten i Henhold til denne Lov overtog, men i Løbet af Høstaaret overgik der til Ernæringsraadet en hel Række andre Hverv paa Levnedsmiddelfordelingens Omraade. Det blev saaledes overdraget Raadet at sørge for en betryggende Forsyning med Kartofler af de Husstande i Landet, der ikke selv avlede disse Rodfrugter, ligesom Fremstillingen og Fordelingen af en hel Række Foderstoffer blev stillet under Raadets Kontrol. Endvidere fik Raadet den Opgave at paase Tørringen af Grøntsager, og endelig ordnedes Forholdene ved Exporten af Levnedsmidler fra Landet i Løbet af Aaret saaledes, at saa at sige alle vegetabiliske Næringsstoffer, der exporteredes fra Danmark, blev overtagne af Ernæringsraadet og udførte ved dettes Foranstaltning.

Ved en saalydende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 25. August 1917:

»Ved at fremsende hosfølgende fra Justitsministeriet og Landbrugsministeriet modtagne Skrivelser, hvori er rejst Spørgsmaal om Indførelse af Rationering af Fedtstoffer til Spisebrug, skulde man tjenstlig anmode det ærede Raad om at udarbejde et Forslag til Sagens Ordning, — forsaavidt Sagens tekniske Side angaar, i Forbindelse med Det statistiske Departement.

Man maa anse det for ønskeligt, at Ernæringsraadet under Udarbejdelsen af ovennævnte Forslag træder i Forbindelse med Den overordentlige Kommission af 8. August 1914 og med Det staaende Landbrugsudvalg«

blev det overdraget Ernæringsraadet at føre en Forhandling sammen med Repræsentanter for andre interesserede Parter, forat hidføre det Grundlag, hvorpaa Befolkningens Forsyning med Flæsk, Fedt, Mælk og Smør gennem en Rationering skulde bygges. Resultatet af det udførte Arbejde blev benyttet ved Udarbejdelse af Forslag til Lov om Befolkningens Forsyning med de nævnte Næringsmidler. Loven derom blev stadfæstet den 22. December 1917. I Perioden November—December 1917 havde man haft en foreløbig Rationering, om hvilken De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation og Ernæringsraadet havde givet en Fællesindstilling til Indenrigsministeriet ultimo Oktober 1917.

De rent administrative Forhold, der vedrørte Fedtrationeringen, overdroges henholdsvis Smørekseport-Udvalget og Flæskekseport-Udvalget, der dog arbejdede i Samraad med Ernæringsraadet og det statistiske Departement.

I den kommende Redegørelse skal disse forskellige Sager, der kom til at henhøre under Ernæringsraadets Virksomhed, behandles hver for sig, saaledes, at hver enkelt Sags Historie forfølges under dens Forløb igennem Høstaaret 1917/18. Hovedafsnit IX er forfattet efter særligt Udkast fra Ernæringsraadets Formand, som ganske særligt beskæftigede sig med Forhandlingerne om Rationeringen af Fedtstoffer.

HOVEDAFSNIT III.

Kornloven af 3. August 1917.

Fremskaffelse, Modtagelse, Oplagring og Kontrol af Statens Korn.

Grundlaget for alle Foranstaltningerne til Fremskaffelse og Fordeling af Statens Korn dannede Kornloven af 3. August 1917 og Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 3. Juli 1917 om Handel med danske Kornvarer af Høsten 1917.

Grundprincipperne i *Kornloven af 3. August 1917* var, at Staten ved en Ligning paa det enkelte Landbrug overtog en vis Del af Landets samlede Høst og dermed den Opgave at sørge for Befolkningens forsvarlige Ernæring samt for Opretholdelsen af visse Erhverv, hvis Eksistens var helt eller delvis afhængig af Tilførslen af Kornvarer til en overkommelig Pris. Kornet overtoges til en fast Pris, der var saaledes ansat, at den formentes at yde Landmanden Dækning for hans Udgifter ved Kornproduktionen, medens der ikke beregnedes nogen egentlig Fortjeneste til ham. Naar Staten havde faaet, hvad der efter Loven tilkom den, havde Landmanden fri Dispositionsret over Resten af sin Avl til Brug i egen Bedrift. Som Ligningsgrundlag valgte man Jordskyldvurderingen i 1916, idet man dog indførte visse Fradrag for Skov, udrykket Kær, Eng og lignende. Der lignedes 450 kg Korn paa hver 1000 Kr. Jordværdi. Enhver Jordbruger var forpligtet til at aflevere al Rug og Hvede med Undtagelse af, hvad der var nødvendigt til Saasæd til næste Udsæd, samt den Frarensning, der var absolut ubrugelig til Menneskeføde. For at beskytte de Jordbrugere, der paa Grund af daarlig Høst ikke kunde opfylde deres Ligningspligt, bestemte Loven, at enhver Jordbruger havde Ret til, forinden Afleveringen af Byg, Havre og Blandsæd fandt Sted, at forbeholde sig til egen Anvendelse paa Ejendommen 450 kg Byg, Havre, Blandsæd og Bælgsæd pr. 1000 kg Jordværdi, dog saaledes, at der i Loven fastsattes visse Indskrænkninger, i denne Forbeholdsret for de Jordbrugeres Vedkommende, som ikke havde besaaet en Tiendedel af deres Agerjord med Vintersæd.

Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 3/7 1917 om Handel med danske Kornvarer af Høst 1917 forbød indtil videre Handel under en hvilken som helst Form med danske Kornvarer af det nævnte Aars Høst; ligeledes forbødes al Levering

og Modtagelse af saadanne Kornvarer i Henhold til tidligere Aftaler herom. Ved Bekendtgørelse af ³/₁₀ 1917 udvidedes Forbudet til at gælde al Handel med Korn, saavel dansk som fremmed, saavel af indeværende Aars som af tidligere Aars Høst, samt med Klid, Strømel og lign., der fremkommer ved Formaling af disse Kornsorter.

Samtidig tillagdes der Ernæringsraadet Bemyndigelse til at dispensere fra Bekendtgørelsen. Opretholdelsen af det her omhandlede Forbud maatte betragtes som absolut nødvendigt, saalænge man endnu ikke havde faaet alt det Korn ind, som Staten i det mindste skulde have i Henhold til Kornloven, idet fri Handel med Korn naturligvis meget hurtigt vilde virke til, at Priserne steg betydeligt over, hvad Staten maatte betale i H. t. Kornloven, hvilket naturligvis tillige vilde medføre en uberegnelig og meget betydelig Fare for Staten. Ernæringsraadet gav derfor heller ikke Dispensationer før efter Nytaar 1918 med Undtagelse af ganske enkelte Tilfælde.

Kapitel I.

Foranstaltninger til Fremskaffelse af Korn til Staten i Henhold til Kornloven af 3. August 1918.

Straks efter Ernæringsraadets Nedsættelse udarbejdede man i Samraad med det statistiske Departement Kornligningslister for Høstaaret 1917—18. Disse Lister, hvis Form og Udseende fremgaar af den Side 15 vedhæftede Gengivelse, blev, efter at Hovedrubrikkerne for Areal og Jordværdi var udfyldt af det statistiske Departement, gennem dette sidste udsendt til Kommunalbestyrelserne, som under Medvirkning af de i Loven af $15/5$ 1903 om Ejendomsskyld omhandlede Vurderingsformænd og Vurderingsmænd fastsatte Fradragene for de enkelte Ejendomme i Henhold til Kornloven. Listerne overdroges derefter til de i Henhold til Loven valgte kommunale Kornnævn, der med Vejledning af Ske-maet paa højre Side af Listen udregnede Leveringspligten for de enkelte Ejendomme. Fra Ernæringsraadet tilsendtes der da hvert kommunale Nævn en trykt Meddelelse i lige saa mange Eksemplarer, som der var leveringspligtige Jordbrugere i Kommunen. Det kommunale Nævn indføjede i denne Meddelelse, hvormeget af de forskellige Kornsorter den enkelte Jordbruger i Kommunen skulde levere, og tilsendte Vedkommende denne Meddelelse, saaledes at altsaa hver Mand i Landet i Slutningen af August og Begyndelsen af September 1917 havde faaet direkte positive Oplysninger om sin Leveringspligts Størrelse. Samtidig udsendte Ernæringsraadet saavel til Amtsnævnene som til de kommunale Nævn Vejledninger om, hvorledes Nævnene vilde have at forholde sig med Hensyn til Fremskaffelsen af Kornet. Man paalagde Amtsnævnet, naar det ønskedes, at bistaa Amtets Sogneraad med at gennemføre Lovens Bestemmelser om Fradrag i den leveringspligtige Jordværdi efter ensartede Grundregler samt tillige at sørge for Afgørelse i de Tilfælde, hvor det kommunale Nævn havde Vanskeligheder ved at faa en Ordning med en Jordbruger, der mente at være berettiget til at komme ind under Lovens Undtagelsesbestemmelser, og endelig gjorde man Amtsnævnet opmærksom paa, at det var dets Opgave at føre for-svarlig Kontrol med de Afgørelser, som de kommunale Nævn traf, og oplyste hvorledes denne Kontrol skulde udøves. De kommunale Nævn blev instrueret om, hvorledes de skulde føre Kontrol med, at Jordbrugerne opfyldte deres Le-veringspligt og leverede Kornet i gode, sunde og velrensedede Varer, samt hvor-

NB. Værdien af fradragsberettigede Arealer maa ikke ansættes højere end til den Værdi, hvormed de indgik i Ejendommens Jordværdi ved Vurderingen 1916. Værdien af de tilbageværende Arealer maa ikke ved Fradrag bringes ned under det normale for tilsvarende Landbrugsjord.

Anmærkning: Ikke alle Landbrugere kan kræve Forbeholdet bragt til fuld Anvendelse, se Kornloven af 3. August § 1, 4. Stk. i Slutningen.

Bemærkninger:

Vend!

eholds-
at kon-
ueredes
eholds-
ti, som
forslaa
var Me-
ormaal
Sagen.
Begn-
af den
edning
maatte
nslaet
tjenlet
g Byg,
Brug,
Forud-
virkede
let en-
ageren
. 1000
løsten.
videre
li Op-
e For-
hvilket
n ud-
nogen-
blevet
rflteste
meget
ke var
Regn-
i Vir-
under
hele
meget
, hvis
Høsts
et for-
tlig at
lle Si-
er for-

Kapitel I.

Foranstaltninger til Fremskaffelse af Korn til Staten i Henhold til Kornloven af 3. August 1918.

Straks efter Ernæringsraadets Nedsættelse udarbejdede man i Samraad med det statistiske Departement Kornligningslister for Høstaaret 1917—18. Disse Lister, hvis Form og Udseende fremgaar af den Side 15 vedhæftede Gengivelse, blev, efter at Hovedrubrikkerne for Areal og Jordværdi var udfyldt af det statistiske Departement, gennem dette sidste udsendt til Kommunalbestyrelserne, som under Medvirkning af de i Loven af ¹⁵/₅ 1903 om Ejendomsskyld omhandlede Vurderingsformænd og Vurderingsmænd fastsatte Fradragene for de enkelte Ejendomme i Henhold til Kornloven. Listerne overdroges derefter til de i Henhold til Loven valgte kommunale Kornnævn, der med Vejledning af Skemaet paa højre Side af Listen udregnede Leveringspligten for de enkelte Ejendomme. Fra Ernæringsraadet tilsendtes der da hvert kommunale Nævn en trykt Meddelelse i lige saa mange Eksemplarer, som der var leveringspligtige Jordbrugere i Kommunen. Det kommunale Nævn indføjede i denne Meddelelse, hvormeget af de forskellige Kornsorter den enkelte Jordbruger i Kommunen skulde levere, og tilsendte Vedkommende denne Meddelelse, saaledes at altsaa hver Mand i Landet i Slutningen af August og Begyndelsen af September 1917 havde faaet direkte positive Oplysninger om sin Leveringspligts Størrelse. Samtidig udsendte Ernæringsraadet saavel til Amtsnævnene som til de kommunale Nævn Vejledninger om, hvorledes Nævnene vilde have at forholde sig med Hensyn til Fremskaffelsen af Kornet. Man paalagde Amtsnævnet, naar det ønskedes, at bistaa Amtets Sogneraad med at gennemføre Lovens Bestemmelser om Fradrag i den leveringspligtige Jordværdi efter ensartede Grundregler samt tillige at sørge for Afgørelse i de Tilfælde, hvor det kommunale Nævn havde Vanskeligheder ved at faa en Ordning med en Jordbruger, der mente at være berettiget til at komme ind under Lovens Undtagelsesbestemmelser, og endelig gjorde man Amtsnævnet opmærksom paa, at det var dets Opgave at føre forsvarelig Kontrol med de Afgørelser, som de kommunale Nævn traf, og oplyste hvorledes denne Kontrol skulde udøves. De kommunale Nævn blev instrueret om, hvorledes de skulde føre Kontrol med, at Jordbrugerne opfyldte deres Leveringspligt og leverede Kornet i gode, sunde og velrensede Varer, samt hvor-

Ligning af Korn i Høst-Aaret 1917—18

i Henhold til Kornloven af 3. Aug. 1917.

Amt. _____		Kommune _____		Løbe Nr. ved Vurdering 1916 i Vurderingsdistr. _____	
Ejer _____ Bruger _____			By _____ Matr. Nr. _____		
Ager og Engs Hartkorn.....			Tdr.	Skpr.	Fdk.
Ejendommens Tilliggende ved Vurderingen 1916.....			Areal Tdr. Skpr.		Jordværdi Kr.
Fragaar: Arealer, der drives under anden Ejendom eller er frasolgt efter Vurderingen 1916.....					
Tilgaar: Andre Arealer, der drives under Ejendommen eller er tilkøbt efter Vurderingen 1916.....					
Samlet Areal og Jordværdi.....					
Fradrag berettiget:					
Hede.....					
Udyrket Kær.....					
Mose.....					
Skov.....					
Eng udover 10 pCt. af det samlede Areal af Ager og Eng.....					
Areal med Sukkerroer til Sukkerfabriker samt Cikorierødder til Cikorietørreri udover 8 pCt af Agerjorden.....					
Bebyggelsesværdier.....					
Andre særlige Værdier.....					
Fradrag ialt...					
Leveringspligtig Jordværdi.....					
Areal ved Tællingen Juli 1917:					Areal Tdr. Skpr.
Hvede.....					
Rug.....					
Byg.....					
Havre.....					
Blandsæd.....					
Bælgsæd.....					
Sukkerroer og Cikorierødder.....					
Kornligning (450 kg pr. 1000 Kr. leveringspligtig Jordværdi)					kg
Rug og Hvede efter Fradrag af Saasæd....					
A. Fuld Levering.					
Rug og Hvede at ombytte med Vaarsæd (Levering ÷ Kornligning).					
At levere i Vaarsæd (Kornligning ÷ Levering af Rug og Hvede)					
NB. Denne Vaarsæd skal leveres i Byg, for saa vidt Byg efter Fradrag af Saasæd haves, ellers i Blandsæd eller Havre.					
B. Delvis Levering.					
Høst af Byg, Havre, Blandsæd og Bælgsæd					
Fragaar 450 kg pr. 1000 Kr. leveringspligtig Jordværdi, heri indbefattet Saasæd. — Se iøvrigt Anmærkning					
Rest af Vaarsæd at levere Staten.....					
NB. Denne Vaarsæd skal leveres i Byg, for saa vidt Byg efter Fradrag af Saasæd haves, ellers i Blandsæd eller Havre.					
NB. Værdien af fradrag berettigede Arealer maa ikke ansættes højere end til den Værdi, hvormed de indgik i Ejendommens Jordværdi ved Vurderingen 1916. Værdien af de tilbageværende Arealer maa ikke ved Fradrag bringes ned under det normale for tilsvarende Landbrugsjord.			Anmærkning: Ikke alle Landbrugere kan kræve Forbeholdet bragt til fuld Anvendelse, se Kornloven af 3. August § 1, 4. Stk. i Slutningen.		

Bemærkninger:

Levering.

	Rug	Hvede	Byg	Havre	Blandsæd
	kg	kg	kg	kg	kg
At levere efter omstaaende Ligning					
Levering:					
den /					
den /					
den /					
den /					
den /					
den /					
den /					
den /					
den /					

Bemærkninger:

ledes de skulde forholde sig i de Tilfælde, hvor en Jordbruger gjorde Forbeholdsret gældende, og det ikke havde været muligt før Kornets Sammenkørsel at konstatere Høstens Størrelse med nogenlunde Sikkerhed, og endelig instrueredes Nævnene om, at de skulde gøre de Jordbrugere, der gjorde Forbeholdsret gældende, forstaaeligt, at de 450 kg Korn pr. 1000 Kr. Jordværdi, som de havde Lov til at forbeholde sig til eget Brug, næppe vilde kunne forslaa mere end til tilstrækkeligt Saasæd og til Hestefoder, saaledes at det altsaa var Meningen, at en saadan Jordbruger ikke maatte anvende sit Korn til andre Formaal end de to nævnte, førend der var truffet en Ordning med Nævnet om Sagen.

De nævnte Vejledninger udsendtes i August Maaned. Allerede i Begyndelsen af September Maaned, da man havde faaet opgivet Resultaterne af den foreløbige Vurdering af Høstens Størrelse, der var foranstaltet paa Foranledning af Udvalget af 4. April, blev det Ernæringsraadet klart, at Kornloven maatte forventes at ville give meget mindre Korn til Staten, end man havde anslaaet i Bemærkningerne til denne Lov. Den Form for Forbeholdsret, der var hjemlet i Kornlovens § 1 b, og som tillod enhver Jordbruger først at holde 450 kg Byg, Havre, Blandsæd eller Bælgsæd pr. 1000 Kr. Jordværdi tilbage til eget Brug, inden han afleverede noget til Staten, var i Virkeligheden fastsat under Forudsætning af, at Landet opnaaede en Høst, der laa omkring Middel, og bevirkede naturligvis nu, da Høsten formindskedes betydeligt, at Opgørelsen af det enkelte Jordbrugs Leveringspligt altid gik ud over Statens Andel, idet Jordbrugeren til enhver Tid havde Sikkerhed for at beholde sine 450 kg Vaarsæd pr. 1000 Kr. Jordværdi, medens Staten kun fik, hvad der i øvrigt blev tilovers af Høsten. Foruden den Fare, der rummedes i dette Forhold, knyttede der sig endvidere til Forbeholdsretten meget betydelige administrative Vanskeligheder, fordi Opgørelsen af Leveringspligten i alle de Tilfælde, hvor en Jordbruger gjorde Forbeholdsret gældende, krævede en Opgørelse af hele hans Høsts Størrelse, hvilket er en yderst vanskelig Opgave, naar den paagældende Jordbruger ikke kan udtærskes i Løbet af kort Tid og stadig, for at holde sin Husdyrbestand nogenlunde paa Benene, maa have Lov til at fodre, indtil Aftærskningen er blevet fuldendt. Ved Opgørelsen af Høstens Størrelse maatte man da i de allerfleste Tilfælde stole ret meget paa Jordbrugerenes egne Opgivelser over, hvormeget han havde fodret, og da det, saaledes som Stillingen var i Landet, ikke var muligt paa een Gang at tvinge samtlige Jordbrugere til at gøre skriftligt Regnskab for, hvormeget de saaledes opfodrede, maatte hele denne Opgørelse i Virkeligheden blive ret tvivlsom. Det er tillige indlysende, at Svineholdet under disse Omstændigheder rummede en ganske overordentlig stor Fare for hele Landet, idet en stor Mængde Jordbrugere, saafremt de beholdt Svinene, meget let vilde komme til at opfodre mere Korn, end de egentlig havde Raad til, hvis de skulde opfylde deres Leveringspligt til Staten, og da Vurdering af en Høsts Størrelse altid er tvivlsom, saalænge Kornet ikke er aftærsket, kunde det forventes, at mange Jordbrugere uden egentlig at ville det og uden egentlig at vise nogen særlig fremtrædende Letsindighed, kunde komme i den omtalte Situation, hvoraf naturligvis vilde følge, at Statens Forsyning med Kornvarer formindskedes yderligere.

Levering.

At levere efter omstaende
Ligning

Levering:	Rug		Hvede	Byg	Havre	Blandsæd
	kg	kg				kg
den /						
den /						
den /						
den /						
den /						
den /						

For

St
det sta
Lister,
blev, e
tistiske
som u
handle
kelte E
i Henh
maet p
domme
trykt M
Jordbru
hvorme
skulde
hver M
havde
tidig u
Nævn
Hensyn
ønskede
om Fræ
tillige a
Vanske
berettig
gjorde
svarlig
hvorled
om, hv
verings

ledes de skulde forholde sig i de Tilfælde, hvor en Jordbruger gjorde Forbeholdsret gældende, og det ikke havde været muligt før Kornets Sammenkørsel at konstatere Høstens Størrelse med nogenlunde Sikkerhed, og endelig instrueredes Nævnene om, at de skulde gøre de Jordbrugere, der gjorde Forbeholdsret gældende, forstaaeligt, at de 450 kg Korn pr. 1000 Kr. Jordværdi, som de havde Lov til at forbeholde sig til eget Brug, næppe vilde kunne forslaa mere end til tilstrækkeligt Saasæd og til Hestefoder, saaledes at det altsaa var Meningen, at en saadan Jordbruger ikke maatte anvende sit Korn til andre Formaal end de to nævnte, førend der var truffet en Ordning med Nævnet om Sagen.

De nævnte Vejledninger udsendtes i August Maaned. Allerede i Begyndelsen af September Maaned, da man havde faaet opgivet Resultaterne af den foreløbige Vurdering af Høstens Størrelse, der var foranstaltet paa Foranledning af Udvalget af 4. April, blev det Ernæringsraadet klart, at Kornloven maatte forventes at ville give meget mindre Korn til Staten, end man havde anslaaet i Bemærkningerne til denne Lov. Den Form for Forbeholdsret, der var hjemlet i Kornlovens § 1 b, og som tillod enhver Jordbruger først at holde 450 kg Byg, Havre, Blandsæd eller Bælgsæd pr. 1000 Kr. Jordværdi tilbage til eget Brug, inden han afleverede noget til Staten, var i Virkeligheden fastsat under Forudsætning af, at Landet opnaaede en Høst, der laa omkring Middel, og bevirkede naturligvis nu, da Høsten formindskedes betydeligt, at Opgørelsen af det enkelte Jordbrugs Leveringspligt altid gik ud over Statens Andel, idet Jordbrugeren til enhver Tid havde Sikkerhed for at beholde sine 450 kg Vaarsæd pr. 1000 Kr. Jordværdi, medens Staten kun fik, hvad der i øvrigt blev tilovers af Høsten. Foruden den Fare, der rummedes i dette Forhold, knyttede der sig endvidere til Forbeholdsretten meget betydelige administrative Vanskeligheder, fordi Opgørelsen af Leveringspligten i alle de Tilfælde, hvor en Jordbruger gjorde Forbeholdsret gældende, krævede en Opgørelse af hele hans Høsts Størrelse, hvilket er en yderst vanskelig Opgave, naar den paagældende Jordbruger ikke kan udtærskes i Løbet af kort Tid og stadig, for at holde sin Husdyrbestand nogenlunde paa Benene, maa have Lov til at fodre, indtil Aftærskningen er blevet fuldendt. Ved Opgørelsen af Høstens Størrelse maatte man da i de allerfleste Tilfælde stole ret meget paa Jordbrugerenes egne Opgivelser over, hvormeget han havde fodret, og da det, saaledes som Stillingen var i Landet, ikke var muligt paa een Gang at tvinge samtlige Jordbrugere til at gøre skriftligt Regnskab for, hvormeget de saaledes opfodrede, maatte hele denne Opgørelse i Virkeligheden blive ret tvivlsom. Det er tillige indlysende, at Svineholdet under disse Omstændigheder rummede en ganske overordentlig stor Fare for hele Landet, idet en stor Mængde Jordbrugere, saafremt de beholdt Svinene, meget let vilde komme til at opfodre mere Korn, end de egentlig havde Raad til, hvis de skulde opfylde deres Leveringspligt til Staten, og da Vurdering af en Høsts Størrelse altid er tvivlsom, saalænge Kornet ikke er aftærsket, kunde det forventes, at mange Jordbrugere uden egentlig at ville det og uden egentlig at vise nogen særlig fremtrædende Letsindighed, kunde komme i den omtalte Situation, hvoraf naturligvis vilde følge, at Statens Forsyning med Kornvarer formindskedes yderligere.

Under Hensyn til disse Forhold tog Ernæringsraadet allerede straks i Begyndelsen af September Maaned kraftigt fat, dels for at hindre, at der gik for meget Korn til Svinene, og dels for hurtigst muligt at faa fastslaaet den enkelte Leveringspligt. Man udsendte offentlige Advarsler mod at fodre Kornet op paa Svinene og gjorde Jordbrugerne indtrængende opmærksom paa, at de derved kunde komme i Konflikt med Kornloven senere hen paa Aaret, og derefter udsendte man til samtlige kommunale Nævn 2 Rækker af Lister, hvis Hoved er gengivet i det Side 17 indføjede Aftryk. De kommunale Nævn fik Ordre til at gaa rundt til samtlige Jordbrugere i Kommunerne og undersøge deres Forhold og skaffe sig skriftlig Erklæring om deres Leveringspligt. Paa Listen, der var mærket Serie A. Nr. 9, erklærede alle de Jordbrugere, der kunde opfylde deres fulde Kornligning, sig ved egenhændig Underskrift forpligtet til at levere det af Nævnet paa Listen opførte Kvantum Korn, der er udregnet efter Kornlovens Bestemmelser om den fulde Leveringspligt. Paa Listen Serie A. Nr. 8 opførtes Navnene paa de Jordbrugere, der var ude af Stand til at opfylde deres fulde Leveringspligt og derfor gjorde Forbeholdsret gældende. Det kommunale Nævn søgte dels gennem en Vurdering af Høsten paa Grundlag af Tælling af Traver og derefter følgende Prøvetærskning, og dels paa Grundlag af Prøvetærskning af et større Parti af det indkørte Korn og endelig ved Samraad med Jordbrugeren at opnaa Klarhed over Høstens Størrelse, hvorefter det fastsattes, hvormeget Jordbrugeren var pligtig til at levere, naar han først havde fradraget de 450 kg pr. 1000 Kr. Jordværdi, som udgjorde hans Forbeholdsret i Henhold til Loven. Det Kvantum, han saaledes blev fundet pligtig at levere, opførtes paa Listen, og Jordbrugeren forsynede derpaa Listen med sin egenhændige Underskrift og sikrede saaledes Staten en Mindstelevering af den paa Listen angivne Størrelse. Disse Lister, der efter at samtlige Jordbrugere var opført paa dem, blev indsendt til Ernæringsraadet, gav Raadet en meget fuldstændig Oversigt over, hvor meget man kunde regne, at der virkelig vilde indkomme til Staten igennem Kornloven. Listerne oversendtes til det statistiske Departement, der foretog en Optælling for 5 til 600 Kommuner, hvoraf Resultatet blev, at det store Flertal af Jordbrugere havde gjort Forbeholdsret gældende, og at der kun kunde forventes at ville indgaa ca. 65 % af det fulde paalignede Kvantum, eller ca. 5,6 Millioner Tdr. Korn til Staten, medens man i Bemærkningerne til Kornloven havde regnet med, at Ligningen vilde indbringe 8½ Million Tdr. Korn. Man maatte altsaa vente, at Staten for Høstaaret 1917/18 fik et Tab af ca. 3 Millioner Tdr. Korn. Da man ikke mente at kunne forsvare at gaa Høstaaret igennem med en Statsbeholdning af kun 5,6 Millioner Tdr., traf man i November/December Maaned meget kraftige Foranstaltninger til i hvert Fald i nogen Maade at forbedre Resultatet af Kornligningen.

Disse gik i Hovedsagen ud paa:

- 1) Fastsættelse af en bestemt Aftærsknings- og Afleveringsfrist i tre Tempi.
- 2) Overtagelse af Korn fra kvægløse Landbrug (eventuelt Expropriation).
- 3) Køb af det Korn, Jordbrugerne havde tilbageholdt til eget Brug, ved at tilbyde dem den i Kornlovens § 2 hjemlede Overpris af 2 Kr. pr. 100 kg.
- 4) Revision af Ligningsskemaerne ved Amtsnævnenes Hjælp.

Serie A. Nr. 8.

Oversigt

over

Kornleverancen til Staten,

som den vil blive i Kommune
i Henhold til Ligningen og trufne Aftaler.

Idet jeg bevisligt har været ude af Stand til at opfylde min fulde Leveringspligt af Korn til Staten i Henhold til Kornloven af 3. August 1917, erklærer jeg herved, at jeg har forpligtet mig til efter Forhandling med det kommunale Nævn (muligvis Amtsnævnet) at levere ialt

kg Korn,

som jeg herved forpligter mig til ved min Underskrift.

Navn	Bosted	fuld Ydelse kg	kan levere kg	Egenhændig Underskrift

Serie A. Nr. 9.

Ved min Underskrift erklærer jeg herved, at jeg kan levere min fulde Kornligning af Høsten 1917 med

kg Korn

Navn	Bosted	skal levere	Egenhændig Underskrift

Aftærskning.

Det fremgik af de fra de kommunale Nævn indsendte Lister Serie A. Nr. 8 og 9 over, hvormeget Korn hver enkelt Jordbruger i Minimum kunde levere, at der fra et endog meget stort Antal Gaarde ikke kunde leveres Halvdelen af det fulde paalignede Kvantum Korn til Statens Lagre. For saasnt som muligt at faa godtgjort Rigtigheden af disse meget lave og derfor ret usandsynlige Ansættelser, benyttede man den i Kornloven givne Hjemmel til at fastsætte en bestemt Frist, inden hvilken det Staten tilkommende Korn skulde være afleveret.

Paa Raadets Foranledning udstedte Indenrigsministeriet Bekendtgørelse af 20. November 1917 angaaende Overtagelse af Brugsretten til Tærskværker, Lokomobiler, og derefter Bekendtgørelse af 7. December 1917 angaaende Aftærskning af Korn m. m. Ifølge sidstnævnte Bekendtgørelse kunde Ernæringsraadet fastsætte en Frist, inden hvilken Aftærskning af Kornet skulde være saa vidt fremskredet, at det med Sikkerhed kunde fastslaaes, hvor meget Korn der skulde afleveres til Staten, og inden hvilken Afleveringen skulde have fundet Sted.

Samtidig bemyndigedes Ernæringsraadet til, hvis nogen Jordbruger undlod at udføre Aftærskning og Aflevering inden den fastsatte Frist, da at overtage hele hans Kornavl og lade den aftærske, samt derefter at afregne med Manden, saaledes, at Staten ikke kom til at betale nogen Decort for at oprette den Vedkommendes Forsømmelighed. Der anvendtes derpaa følgende Fremgangsmaade:

Raadet gennemgik alle Listerne Serie A. Nr. 8 og 9 fra de kommunale Nævn. Udskrift blev taget af disse Lister for hver Kommune, indeholdende Navn og Adresse paa de Jordbrugere, hos hvem Udtærskning ønskedes foretaget. Tillige opførtes paa Udskrifterne for hver enkelt Jordbruger Størrelsen af det fulde paalignede Kvantum, og hvormeget Vedkommende i Henhold til Listen havde erklæret at kunne levere. Paa denne Maade uddrog Raadet ca. 40,000 Jordbrugere, for hvem man fastsatte en Frist, inden hvilken Aftærskning og Aflevering skulde have fundet Sted.

Grundet paa Arbejdets usædvanlige Omfang blev det udført i 2 Tempi:

- 1) Først tog man Udskrift vedrørende de Jordbrugere, hvis fulde leveringspligtige Kvantum Korn udgjorde ca. 9000/kg og derover, hvilket svarer til mindst 20,000 Kr. leveringspligtig Jordværdi. Man medtog de af disse Jordbrugere, der paa Listen var opført med en Leveringsprocent af ca. 50 eller derunder. Udskrifterne tilstilledes Amtsnævnene, der sendte Meddelelse til de paagældende Jordbrugere og de kommunale Nævn.
- 2) Derefter toges Udskrift vedrørende Jordbrugere, hvis Ejendommens fulde leveringspligtige Kvantum udgjorde fra 9000—3000 kg, og som var opført med en Leveringsprocent paa 50 og derunder, dog saaledes, at en i Forhold til Størrelsen af det leveringspligtige Kvantum faldende Leveringsprocent sattes som Grænse.

Der medtoges af Jordbrugere, hvis fulde Ydelse udgjorde 3000 kg Korn, kun saadanne, hvis Leveringsprocent var 25 eller derunder. Ogsaa disse sidste Udskrifter sendtes til Amtsnævnene, der besørgede den videre fornødne Bekendtgørelse.

gørelse. Endelig sendte Raadet samtlige Lister Serie A. Nr. 8 og 9 til Amtsnævnene, for at disse efter Forhandling med de kommunale Nævn kunde fastsætte Udtærskningsfrist for saadanne Jordbrugere, der endnu ikke havde faaet en saadan af Raadet, men hos hvem man af særlige Grunde kunde ønske snarest at faa Høstudbyttets Størrelse konstateret. Hver af de paagældende Jordbrugere fik fra Amtsnævnet tilstillet en Meddelelse om, at det, af Hensyn til den lave Ansættelse af deres Levering, var nødvendigt at faa foranstaltet fuldstændig Udtærskning inden en bestemt Dato, der for de Jordbrugeres Vedkommende, der havde en Leveringspligt af 9000 kg og derover, fastsattes til 20. Januar, og for dem, der havde en Leveringspligt af fra 9000—3000 kg, til 20. Februar. Samtidig gjordes Jordbrugerne i den nævnte Meddelelse bekendt med, at de, saafremt de ikke havde Tærskeværker selv eller af Mangel paa Drivkraft ikke kunde benytte deres egne Tærskeværker, ved Henvendelse til Amtsnævnet kunde faa den nødvendige Hjælp, idet disse var bemyndiget til at overtage Brugen af Tærskeværker og Lokomobiler og stille dem til Raadighed for Jordbrugerne i de Tilfælde, hvor det krævedes for at gennemføre Tærskoordren, og endelig forklarede man utvetydigt Jordbrugerne, at Raadet i Tilfælde af, at den fastsatte Frist ikke blev overholdt, vilde anvende sin i forannævnte Bekendtgørelse givne Bemyndigelse til at overtage den samlede Kornavl og lade den aftærskes, saaledes at Jordbrugeren betalte de ordinære Omkostninger ved Tærskningen samt Transporten og Afleveringen til Statslager. Til Hjælp for Tærskningen skaffede Ernæringsraadet Petroleum og Solarolie, idet man tvang samtlige større oliedrevne Møller til inden 1. Januar 1918 at installere Sugegasværk til Drift af Dieselmotorerne, en Foranstaltning, der iøvrigt ogsaa var nødvendig af den Grund, at Importen af Olie standsede.

Overtagelse af Korn fra kvægløse Landbrug.

Paa Foranledning af Ernæringsraadet udstedte Indenrigsministeriet Bekendtgørelse af 15. December om Overtagelse af Korn fra kvægløse Landbrug. Ernæringsraadet havde allerede kort efter Høst afkrævet de kommunale Nævn Indberetning om, hvilke kvægløse Landbrug der fandtes i Kommunen. Raadet bemyndigedes nu gennem den nævnte Bekendtgørelse til at overtage alle Beholdninger af Byg, Havre og Blandsæd paa »kvægløse Landbrug«, der defineredes som Landbrug, der for Tiden dreves med en Malkekvgæbesætning, der udgjorde højst $\frac{1}{5}$ af, hvad der efter det paagældende Amtsnævns Skøn var almindeligt for Ejendomme af samme Størrelse og Beskaffenhed. Dog skulde der forblive paa Ejendommen det fornødne Kvantum Sædekorn, en nærmere fastsat Mængde Korn til Arbejdsheste og Husholdningssvin, samt endelig 1 Td. Korn pr. Malkeko. I alle Tilfælde skulde der dog, inden der skredes til Ekspropriation, tilbydes Ejeren frivillig Overenskomst, ved hvilken han fik 25 Kr. pr. 100 kg for gode, sunde Varer, medens Kornlovens sædvanlige Grundpris var 23 Kr. Ernæringsraadet lod nu Amtsnævnene ved de kommunale Nævns Hjælp undersøge samtlige Landbrug, der af de kommunale Nævn var blevet

betegnet som »kvægløse«, og overtog i Løbet af December/Januar det Korn, der i Henhold til den omhandlede Bekendtgørelse kunde faas paa de omhandlede Gaarde, udover hvad disse skulde aflevere til Staten i Henhold til Kornloven. I de allerfleste Tilfælde lykkedes det at opnaa frivillig Overenskomst, kun i enkelte Tilfælde maatte man skride til Ekspropriation, og Vurderingen, der blev foretaget af den dertil ved kongelig Resolution nedsatte Kommission, blev sat til 23 Kr. pr. 100 kg.

Køb af Korn til Overpris.

I Henhold til Kornlovens § 2 var Indenrigsministeren, og derigennem Ernæringsraadet, bemyndiget til at afkøbe Jordbrugerne, hvad de vilde sælge af det Korn, de med Rette havde holdt tilbage til eget Brug, til en Pris af 2 Kr. over Kornlovens Kornpris.

Under 22. December udsendte Ernæringsraadet i Henhold hertil et Cirkulære til samtlige Statslagre, hvor man anmodede dem om at søge for Ernæringsraadet at købe Byg, Havre og Blandsæd, som Jordbrugere kunde levere udover det Kvantum, de var pligtige til at levere til Staten i Henhold til Kornloven. Ernæringsraadet tilsagde Statslagrenes Indehavere at ville betale dem 25 Øre for hver 100 kg Vaarsæd, de dokumenterede at have købt efter 20. December direkte fra Jordbrugere udover deres leveringspligtige Kvantum. For hvert Køb oprettedes en Slutseddel i 2 Eksemplarer, hvis Indhold fremgaar af det Side 21 vedhæftede Aftryk. Det ene Eksempplar af Slutsedlen beholdtes af Statslageret, det andet indsendtes gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet sammen med Kornnævnets Attest for, at Jordbrugeren havde opfyldt sin Leveringspligt til Staten, og Jordbrugersens Kvittering for, at han havde modtaget Pengene af Statslageret for det afleverede Korn. Efter Revision af disse Sedler udbetalte Ernæringsraadet Præmien til Lagrenes Indehavere. Man opnaaede paa denne Maade at gøre Købmændene stærkt interesseret i at skaffe Korn frem udover, hvad selve Ligningen i Landet kunde give, og der førtes i December—Januar Maaned en ret rask Kampagne fra Statslagrenes Side for at skaffe Korn frem til Statens Lagre.

Revision af Ligningsskemaerne.

Da man gennem Skrivelser fra Amtsnævnene havde bragt i Erfaring, at der flere Steder i Landet var foretaget forkerte Udregninger af de Fradrag, der i Henhold til Kornloven skulde gøres i den leveringspligtige Jordværdi, ja, i nogle Tilfælde anvendt for store og ganske uretmæssige Fradrag, som i visse Amter bevirkede, at Jordbrugerne kunde opfylde deres samlede Leveringspligt alene med Vintersæd, udstedte Ernæringsraadet den 29. November et midlertidigt Forbud mod Ombytning af Vintersæd, der angaves at være leveret udover det leveringspligtige Kvantum, med Vaarsæd og beordrede samtidig alle de kommunale Nævn i Landet til at sende deres Ligningsskemaer ind til Amtsnæv-

betegnet som »kvægløse«, og overtog i Løbet af December/Januar det Korn, der i Henhold til den omhandlede Bekendtgørelse kunde faas paa de omhandlede Gaarde, udover hvad disse skulde aflevere til Staten i Henhold til Kornloven. I de allerfleste Tilfælde lykkedes det at opnaa frivillig Overenskomst, kun i enkelte Tilfælde maatte man skride til Ekspropriation, og Vurderingen, der blev foretaget af den dertil ved kongelig Resolution nedsatte Kommission, blev sat til 23 Kr. pr. 100 kg.

Køb af Korn til Overpris.

I Henhold til Kornlovens § 2 var Indenrigsministeren, og derigennem Ernæringsraadet, bemyndiget til at afkøbe Jordbrugerne, hvad de vilde sælge af det Korn, de med Rette havde holdt tilbage til eget Brug, til en Pris af 2 Kr. over Kornlovens Kornpris.

Under 22. December udsendte Ernæringsraadet i Henhold hertil et Cirkulære til samtlige Statslagre, hvor man anmodede dem om at søge for Ernæringsraadet at købe Byg, Havre og Blandsæd, som Jordbrugere kunde levere udover det Kvantum, de var pligtige til at levere til Staten i Henhold til Kornloven. Ernæringsraadet tilsagde Statslagrenes Indehavere at ville betale dem 25 Øre for hver 100 kg Vaarsæd, de dokumenterede at have købt efter 20. December direkte fra Jordbrugere udover deres leveringspligtige Kvantum. For hvert Køb oprettedes en Slutseddel i 2 Eksemplarer, hvis Indhold fremgaar af det Side 21 vedhæftede Aftryk. Det ene Eksempel af Slutsedlen beholdtes af Statslageret, det andet indsendtes gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet sammen med Kornnævnets Attest for, at Jordbrugeren havde opfyldt sin Leveringspligt til Staten, og Jordbrugeren Kvittering for, at han havde modtaget Pengene af Statslageret for det afleverede Korn. Efter Revision af disse Sedler udbetalte Ernæringsraadet Præmien til Lagrenes Indehavere. Man opnaaede paa denne Maade at gøre Købmændene stærkt interesseret i at skaffe Korn frem udover, hvad selve Ligningen i Landet kunde give, og der førtes i December—Januar Maaned en ret rask Kampagne fra Statslagrenes Side for at skaffe Korn frem til Statens Lagre.

Revision af Ligningsskemaerne.

Da man gennem Skrivelser fra Amtsnævnene havde bragt i Erfaring, at der flere Steder i Landet var foretaget forkerte Udregninger af de Fradrag, der i Henhold til Kornloven skulde gøres i den leveringspligtige Jordværdi, ja, i nogle Tilfælde anvendt for store og ganske uretmæssige Fradrag, som i visse Amter bevirkede, at Jordbrugerne kunde opfylde deres samlede Leveringspligt alene med Vintersæd, udstedte Ernæringsraadet den 29. November et midlertidigt Forbud mod Ombytning af Vintersæd, der angaves at være leveret udover det leveringspligtige Kvantum, med Vaarsæd og beordrede samtidig alle de kommunale Nævn i Landet til at sende deres Ligningsskemaer ind til Amtsnæv-

Slutseddel.

Undertegnede forpligter sig til, naar jeg har faaet Attest fra det kom-
munale Nævn for at have opfyldt min Levering til Staten, at levere til:

Ernæringsraadet

kg Havre kg Byg kg Blandsæd

til en Pris af 25 Kr. pr. 100 kg i Henhold til Kornlovens § 1 og
§ 2, jfr. Ernæringsraadets Meddelelse Serie A. Nr. 22.

Navn:

Stilling:

Adresse:

Dato:

Ordren er optaget af:

Navn:

Adresse:

som beholder denne Slutseddel.

Kopi.

Slutseddel.

Undertegnede forpligter sig til, naar jeg har faaet Attest fra det kom-
munale Nævn for at have opfyldt min Levering til Staten, at levere til:

Ernæringsraadet

kg Havre kg Byg kg Blandsæd

til en Pris af 25 Kr. pr. 100 kg i Henhold til Kornlovens § 1 og
§ 2, jfr. Ernæringsraadets Meddelelse Serie A. Nr. 22.

Navn:

Stilling:

Adresse:

Dato:

Ordren er optaget af:

Navn:

Adresse:

Denne Kopi af Slutsedlen overgives Sælgeren og afleveres tilligemed Attesten
fra det kommunale Nævn til Statslageret, naar Kornet indleveres. Den indsendes
derefter af Lageret gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet sammen med Jord-
brugers Kvittering for Betalingen og Attesten fra det kommunale Nævn.

Kvittering for Korn afleveret i Anledning af den
danske Hjælp til Norges Forsyning af Brødkorn.

Serie N 2026

Nr. 13

Statens Lager i

Modtaget til Lager: kg

Dato / 191

Til Lagerets eget Brug.

Kvittering for Korn afleveret i Anledning af den danske Hjælp
til Norges Forsyning af Brødkorn.

Serie N 2026

Nr. 13

Statens Lager i

hos

Dags Dato modtaget for Levering af: kg

Kr. Øre, skriver:

Kr. Øre.

Dato / 191

Jordbrugers Underskrift.

Indsendes hver 1ste og 15de gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet sammen med
Attest fra det kommunale Nævn for at Jordbrugeren har opfyldt sin Leveringspligt
til Staten.

Kvittering for Korn afleveret i Anledning af den danske Hjælp
til Norges Forsyning af Brødkorn.

Serie N 2026

Nr. 13

Statens Lager i

hos

Dags Dato modtaget af Hr.

i: pr.:

Kommune: Amt:

kg skriver: kg.

Dato / 191

Lagerets Indehavers Underskrift.

Overgives Landmanden, som maa indsende den til Ernæringsraadet i København
for at faa udbetalt Pengegodtgørelse eller anvist Oliekager.

Kvittering for Korn afleveret i Anledning af den danske Hjælp
til Norges Forsyning af Brødkorn.

Serie N 2026

Nr. 13

Statens Lager i

hos

Dags Dato modtaget af Hr.

Adresse: Kommune: Amt:

kg skriver: kg.

Dato / 191

Lagerets Indehavers Underskrift.

Overgives Landmanden, som beholder den til Bevis paa sin Fordring paa Penge-
godtgørelse eller Oliekager.

bete
der
lede
love
kun
der
blev

ring
Kor
ove

lær
rin
ud
loven

25 Øre for hver 100 kg Vaarsæd, de dokumenterede at have købt efter 20. 10.

nene, for at disse kunde foretage Revision af Fradragsberegningerne og berigtige Ligningen i de Tilfælde, hvor der var indtruffet Fejl, eller Fradragsberegningen ikke var i Overensstemmelse med Kornloven. Først den 18. Januar var denne Revision saavidt færdig, at det nævnte Forbud igen kunde ophæves.

Tegning af Kontrakt paa Korn til Norge.

Da det ved Lov af 7. Marts 1918 blev paalagt Ernæringsraadet at skaffe indtil 10,000 Tons Korn til Hjælp for Norges Forsyning med Brødkorn, og man ikke uden at unddrage den danske Befolkning en Del af dens elementæreste Næringsstoffer kunde tage hele dette Kvantum af Statens Lagre, søgte Ernæringsraadet at skaffe Kornet til Veje ved at udbyde en Tegning af Kontrakter paa Leverance af Korn til det nævnte Øjemed. For at kunne tegne skulde Jordbrugerne have opfyldt deres Leveringspligt. Der tilbødes dem *enten en Overpris paa 5 Kroner paa alt det Korn, de leverede efter Kontrakten, eller Lejlighed til at købe Oliekager fra Statslager for det Beløb, de modtog for det paa Kontrakten leverede Korn*, der i saa Fald afregnedes til Maksimalpris. Jordbrugeren maatte selv anføre paa Kontrakten, hvilken af disse to Betingelser han foretrak.

Tegningsblanketter henlagdes paa Statslagrene og hos de kommunale Nævn, og disse indsendte de udfyldte Blanketter til Ernæringsraadet. Naar det kontrakttegnede Korn afleveredes til Statslager, betaltes det med den sædvanlige Maksimalpris, og der udstedtes som sædvanligt Indgangskvitteringer, men paa særlige Kuponer, som vist Side 21. Landmanden fik de to yderste enslydende Blanketter. Ved Indsendelse af den ene til Ernæringsraadet fik han tilstillet enten en Check paa Nationalbanken lydende paa Overprisen eller en Anvisning paa Oliekager, alt efter hvad han havde betinget sig i Kontrakten. Den tredje Blanket sendte Statslageret som Landmandens Kvittering for det modtagne Beløb gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet sammen med de sædvanlige Statslagerregnskaber og vedlagt Attest fra det kommunale Nævn for, at Leverandøren *havde opfyldt sin Leveringspligt*.

Der tegnedes og leveredes ialt til Hjælp for Norge: 3572 Tons Korn, heraf de 1402 Tons mod Oliekager og Klid og de 2170 Tons mod Overpris paa 5 Kroner. Af det tegnede var ca. $\frac{2}{3}$ Byg og Resten Havre og Blandsæd.

Endelig skal til Slut bemærkes, at Ernæringsraadets Medlemmer og Sekretær afholdt talrige Møder med Amtsnævn og Kornnævn og andre interesserede rundt om i Landet, paa hvilke Møder Kornlovens Bestemmelser og de administrative Foranstaltninger, der var nødvendige til dens Gennemførelse, diskuteredes, og ved hvilke Lejligheder man tillige indprentede Kornnævnene at gøre deres Pligt med Hensyn til at sikre Staten de Kornbeholdninger, som Kornloven hjemlede den, og derfor hver i sin Kommune søge at gennemføre den lovhjemlede Aflevering for hver enkelt Ejendom.

Det samlede Resultat af disse Foranstaltninger, der dog blev noget modvirket derved, at det kort efter Nytaar viste sig, at en Del af de Jordbrugere, for hvem der var fastsat Aftærskningsfrist, faktisk ikke kunde levere eller efter Loven afkræves saameget, som de i sin Tid havde erklæret sig villige til at afgive til Staten, blev, at der i Høstaaret 1917/18 ialt indgik til Statens Lager følgende Mængder Korn:

Rug	af 1917		185,721	Tons
Hvede	- »		109,512	»
Byg	- »		161,813	»
Havre	- »		55,558	»
Blandsæd	- »		43,170	»
tilsammen...			555,774	Tons

hvilket altsaa vil sige, at man, trods alle Anstrengelser, ikke var naaet op over de ca. 5,6 Millioner, der var angivet paa de kommunale Nævns Lister Serie A. Nr. 8 og 9. Udover de her anførte Kornmængder havde man til Disposition fra det foregaaende Aar samt fra smaa Importer i Efteraaret 1917:

Rug af 1916	10,084	Tons
Amerikansk Rug	11,808	»
» Hvede	26,622	»
Californisk Byg	545	»
Majs	5,393	»
tilsammen...	54,452	Tons

saaledes, at der altsaa ialt af Kornvarer var til Disposition for Høstaaret 1917/18 610,226 Tons paa Statens Lager. Herudover var der til Befolkningens Disposition Restlagre fra foregaaende Aar, der ikke var helt ubetydelige, og som bestod af Korn, Mel, Gryn o. l. Saaledes kan det med temmelig stor Sandsynlighed fastslaas, at der har ligget omkring 8000 Tons Rug af gammel Høst fordelt omkring i Smaapartier paa Mølleres og Bageres Magasiner. Dette fremgaar, som det senere skal ses, med temmelig stor Tydelighed af Forbrugskurverne for den første Del af Høstaaret.

Kapitel II.

Foranstaltninger til Modtagelse og Oplagring af Statens Korn i Høstaaret 1917—18.

A.

Statslagerordningen.

Den tørre Sommer og den deraf følgende tidlige Høst bevirkede, at der allerede i August Maaned blev aftærsket meget betydelige Mængder Korn, som Jordbrugerne krævede at faa afleveret til Staten. Allerede i Begyndelsen af nævnte Maaned stod Ernæringsraadet overfor det Problem hurtigst muligt at skaffe Plads til Statskornet. At samle den store Mængde Korn, det her drejede sig om, paa faa større Pakhuse, vilde maaske administrativt set have været det letteste, men lod sig ikke forsvare af følgende Grunde:

- 1) Risikoen for Kornet blev for stor, dels fordi man i saa Tilfælde maatte lade det passe af dertil lejede Folk, der ikke var personligt interesserede i Kornets Tilstand, og dels fordi en Brand af et saadant Lager vilde kunne blive en skæbnsvanger Begivenhed for Befolkningen paa Grund af Lagerets Størrelse.
- 2) Transporten af Kornet vilde frembyde ofte uovervindelige Vanskeligheder for Landmændene, der skulde aflevere.
- 3) Omkostningerne for Staten vilde blive meget store.
- 4) De Købmænd, der normalt handlede med Korn, vilde lide meget store Tab, idet de blev komplet afskaarne fra en væsentlig Del af deres normale Erhverv.

Under Hensyn til disse Forhold valgte Ernæringsraadet meget hurtigt at benytte de Lagre, der fandtes rundt omkring i Landet hos Købmænd, Brugsforeninger, Andelsfoderstofforeninger og disses Lokalforeninger samt hos Møllere og enkelte Bagere. Man bestemte sig da til at søge en Ordning, hvorved Ernæringsraadet sluttede formelig Kontrakt om Lagring af Statens Korn med Indehaverne af de nævnte Forretninger, og man henvendte sig med dette Formaal til Provinshandlerforeningernes Fællesudvalg, med hvem det allerede i Midten af August Maaned lykkedes at faa sluttet en Overenskomst, der havde følgende Ordlyd:

§ 1.

Enhver Kornkøbmand, der ønsker at modtage Statens Korn af Høsten 1917, forpligter sig til at stille sine Lagerrum til fri Disposition for Staten. Den Købmand, der ønsker at deltage i Modtagelse og Opbevaring af nævnte Korn, maa omgaaende meddele dette til Provinshandelsforeningens Fællesudvalg.

§ 2.

Købmanden magasinerer Kornet for egen Risiko samt foretager forsvarlig Pasning under Ansvar overfor Staten.

§ 3.

Købmanden betaler selv Landmanden for Kornet. Prisen er i Henhold til Loven af 3. August 1917, § 1, 26 Kr. pr. 100 kg for Rug og Hvede og 23 Kr. pr. 100 kg for Byg, Havre og Blandsæd, alt for gode, sunde og tilstrækkeligt tørre Varer, leveret paa nærmeste Station, Havn eller Lagerplads. De afholdte Transportomkostninger for Skib og Bane afholdes af Staten efter Bilag. Hvis Varen er forringet ved Urenlighed eller utilstrækkelig Tørring eller har taget Skade paa anden Maade, nedsættes Prisen forholdsmæssigt. Ved Bedømmelse af dette særlige Tilfælde tages Hensyn til den gennemsnitlige Kvalitet paa vedkommende Egn. Dette skal forstaas saaledes:

- a) Skønner Købmanden, at en Kvalitet ligger saa meget under Egnens Gennemsnitskvalitet, at det maa anses for uforsvarligt at modtage Varen til Iblanding i andre Kvaliteter af samme Kornsort, er det Købmandens Pligt at træffe en Overenskomst med den paagældende Landmand om, hvorledes Kvaliteten bringes op til Gennemsnit, og hvorledes Omkostningerne derved udredes, da Statens Pris kun maa betales for Varer, der har naaet Gennemsnitskvalitet.
- b) Skyldes Kvalitetsmanglen Tørhedsgraden, maa Købmanden uopholdelig sætte sig i Forbindelse med Amtsnævnet for at erholde Oplysning om, til hvilket Tørreri den paagældende Vare kan sendes, samt sikre sig, at Forsendelsen kan ske, inden Varen forringes som Næringsstof til Menne-skeføde. Omkostningerne ved Tørringen bæres, hvis ikke Forsømmelse fra Landmandens Side kan paavises, med 2 Kr. pr. 100 kg af Staten, medens Resten maa bæres af Leverandøren i Form af en mindre Betaling hos Købmanden, af hvilken Grund endelig Afregning med vedkommende ikke kan foregaa, inden Forholdet med Tørreriet er afviklet. Saafremt der opstaar Uenighed mellem Købmanden og Leverandøren om Varens Godhed eller lignende, og Parterne ikke alene kan udligne denne Uenighed, skal Sagen indbringes for Amtsnævnet, der da vil træffe afgørende Beslutning, for hvilken Parterne maa bøje sig.

§ 4.

Som Vederlag for Købmandens Udgifter ved Arbejdet med og Lagring af Kornet yder Staten ham en Godtgørelse af 50 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Lagringsmaaned, dog ikke for noget Parti mere end en 150 Øre i alt pr. 100

kg, selv om Lagringstiden strækker sig ud over 3 Maaneder. I denne Betaling er indbefattet Vederlag for alle Udgifter ved Behandlingen af Kornet, som f. Eks. Modtagelsen (herunder om fornødent Afhentning fra Bane eller Skib), Ophejsning, Udstyrning, Pladsleje, Pasning, Kastning, Assurance, Udvejning, Sækkeleje, Aflevering (herunder om fornødent Kørsel til Bane eller Skib) samt Svind og Rentetab.

§ 5.

Staten har fri Dispositionsret over Lagrenes Størrelse og Lagringstidens Længde under rimelig Hensyntagen til Købmandens Pladsforhold og økonomiske Omstændigheder.

§ 6.

Al Modtagelse fra Købmændenes Side skal ske under Udfærdigelse af de af Staten anerkendte Kvitteringer, der tilsendes Købmanden fra Ernæringsraadet i Form af Kvitteringsbøger med fortløbende Numre. Hver Kvittering i Bogen består af 3 Blanketter, der ved Modtagelsen af Kornet udfyldes enslydende; den ene underskrives af Købmanden og udleveres til Landmanden til Aflevering til det kommunale Nævn som Bevis for det afleverede Kvantum Korn, den anden underskrives af Landmanden og indsendes af Købmanden hver første og femtende i Maaneden til Amtsnævnet i det paagældende Amt, medens den tredje bevares indeholdt i Bogen til Kontrol for Købmanden selv.

§ 7.

Ingen Udlevering af Korn fra Købmandens Side maa ske uden mod Aflevering fra Modtageren af et Melkort eller en Rekvisition, udstedt af det kommunale Nævn eller Ernæringsraadet. Ved Udleveringen udfærdiges en af Staten anerkendt Kvitteringsblanket, der underskrives af Modtageren og indsendes af Købmanden sammen med de tilsvarende Melkort og Rekvisitioner til Amtsnævnet hver første og femtende i hver Maaned. Samtidig indsendes hermed Købmandens Afregning med Staten for Forskellen mellem den ovennævnte Maksimalpris, som Købmanden har betalt ved Modtagelsen, og den Pris, han har erholdt ved Udleveringen i Henhold til Ernæringsraadets Bestemmelser, hvorom senere vil fremkomme detaljerede Oplysninger.

Paa Korn, der er modtaget eller udleveret uden Udfærdigelse af de angivne Kvitteringer eller udleverede fra Købmanden uden Modtagelse af Melkort eller Rekvisition, giver Staten ingen Godtgørelse. Udlevering af Korn uden Modtagelse af Melkort eller Rekvisition straffes efter Loven (§ 9).

§ 8.

I Tilfælde, hvor Ernæringsraadet skønner det fornødent, kan det dirigere en større Kornsending direkte fra en Landmand uden om Købmandens Lager til et af Raadet fastsat Bestemmelsessted. I saadanne Tilfælde medvirker Købmanden om fornødent ved Forsendelsen, og Afregning med Landmanden kan ske gennem Købmanden, der da erholder som Vederlag for Sækkeleje, Vejning, Rentetab og Arbejde 25 Øre pr. 100 kg Korn. Enhver Købmand er i Henhold

hertil pligtig at give Ernæringsraadet Meddelelse, naar en større Kornlevering (ca. 200 Tønder) er anmeldt til ham. Endvidere kan Ernæringsraadet i Tilfælde, hvor det undtagelsesvis skønnes fornødent, bestemme, at et Parti Korn skal flyttes fra den ene Købmands Lager til den andens eller til andre af Raadet bestemte Oplagspladser.

§ 9.

Enhver Købmand vil i Løbet af kort Tid ved Henvendelse til Sognerævet kunne faa udleveret Ligningsopgivelser for sine sædvanlige Kunder. Han er pligtig til, hvis Plads haves, ogsaa at modtage Korn fra Landmænd, der ikke hører til hans sædvanlige Kundekreds, eventuelt efter Anordning fra Sognerævet.

§ 10.

Købmanden er pligtig til enhver Tid at lade sit Lager og sine Bøger efterse af Ernæringsraadets dertil udsendte Folk.

Denne Overenskomst udelukker ikke, at Ernæringsraadet kan afslutte lignende Overenskomster med andre, der raader over Lagerplads. Indtil Melkort eller Rekvisition fremkommer, maa Købmanden kun modtage Korn, men ikke effektuere nogen Udlevering fra Lager uden særlig Tilladelse direkte fra Ernæringsraadet og efter dets Anvisninger. Saasnart Kvitteringsbøger fra Ernæringsraadet er kommen Købmanden i Hænde, skal han sørge for at foretage Afregning i Henhold til § 6 for det paa hans Lager for Landmandens Regning opmagasinerede Korn.

Da den her fastsatte Ordning selvsagt hviler paa Tillidsforhold mellem Købmandsstanden og Staten og ikke kan gennemføres, saafremt dette Forhold brydes, betragter Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg det som sin Opgave at yde Staten al mulig Støtte til at sikre en samvittighedsfuld Gennemførelse af Overenskomstens Bestemmelser. Fællesudvalget opfordrer derfor indtrængende Handelsforeningernes Medlemmer til hver for sig paa det nøjeste at overholde de her fastsatte Regler i Forstaaelse af deres Ansvar baade overfor Samfundet og deres Stand.

For Provinshandelsforeningens Fællesudvalg:

sign. *Carl Petersen*,
Næstformand.

sign. *Vinding-Kruse*.

For Vandmøller, Vindmøller og andre Møller samt Bagerier, der selv formaler deres Korn, lyder § 4 i Overenskomsten mellem Ernæringsraadet og Provinshandelsforeningens Fællesudvalg saaledes:

- a) Der ydes ikke Lagringspenge for Korn i 3 Maaneder, men for hver Maaned, Statens Korn ligger udover 3 Maaneder 50 Øre pr. Maaned, dog ikke over 1,50 Kr.
- b) Hvis Kornet dirigeres til en anden Mølle, ejet af en anden Person, beregnes der Lagringsgodtgørelse som efter vedlagte Købmandskontrakt.

Denne Overenskomst er godkendt af Ernæringsraadet.

sign. C. Moesgaard-Kjeldsen.

sign. Holger Møllgaard.

Denne Overenskomst, der derefter afsluttedes med ca. 2,600 Lagerindehavere Landet over, betød, at Statens Korn kom til at ligge under betryggende Forhold, fordi det laa paa Lager for Lagerindehaverens Regning og Risiko, saaledes, at han selv bar Svindet paa Kornbeholdningerne. Den betød endvidere, at Landmanden i Reglen fik forholdsvis let Adgang til at blive af med sit Korn, fordi der oprettedes i det mindste eet saadant Statslager, undertiden flere, i hver Kommune, og endelig betød den, at Købmændene fik dækket deres Omkostninger, undgik at afskedige deres Personale og fik en rimelig Leje af deres Pakhuse.

Statslagerordningen omfattede hele Landet undtagen Ringkøbing Amt og Bornholm.

For Ringkøbing Amts Vedkommende var der allerede tidligere etableret en ganske særlig Ordning, idet Amtsnævnet havde engageret Opkøbere, der modtog Landmandens Korn paa Stationerne, hvorfra det dirigeredes til Pakhuse indenfor Amtet eller til større Pladser udenfor Amtet og da navnlig til København. Denne specielle Ordning skyldtes, at der er forholdsvis faa Pakhuse i Ringkøbing Amt, idet Kornsalg paa disse Egne før Krigen var ret ukendt, hvorfor Købmændene i hvert Fald udenfor Købstaden kun i meget ringe Grad har været indrettet paa at modtage hjemmeavlet Korn.

Under Hensyn til Amtsnævnets Forestillinger om disse Forhold og under Forudsætning af, at Nævnet paatog sig det fulde Ansvar for Ordningens Gennemførelse, gik Ernæringsraadet med til at bibeholde denne Særstilling for Ringkøbing Amt. Amtsnævnet fungerede da ganske som et Statslager overfor Ernæringsraadet.

For Bornholms Vedkommende overlod man fuldkommen Amtsnævnet at træffe de nødvendige Dispositioner, idet det meget hurtigt viste sig, at det var vanskeligt at holde Forbindelsen vedlige i tilstrækkelig Grad med denne fjerne Del af Landet.

Statslagerordningen fungerede tilfredsstillende saavel for Ernæringsraadet som for Indehaverne indtil omkring Nytaar 1918, da Lagerindehaverne beklagede sig over, at den Lagerleje, der var ydet dem i Kontrakten, bestaaende i 50 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Maaned, dog saaledes, at der ikke for noget Parti kunde betales mere end Kr. 1,50 ialt pr. 100 kg, selv om Lagringstiden udtraktes udover 3 Maaneder, ikke var tilstrækkelig til at dække Omkost-

ningerne ved Pasningen af Kornet. Efter en Del Forhandlinger gik Ernæringsraadet da ind paa at yde Godtgørelse ogsaa for Tiden udover 3 Maaneder, og ved Cirkulære af 19. Januar 1918 fastsattes denne Godtgørelse til 35 Øre pr. 100 kg pr. Maaned for det Tidsrum, Kornet oplagredes udover 3 Maaneder.

I Løbet af Efteraaret var Ernæringsraadet endvidere blevet nødt til at yde en mindre Godtgørelse paa Kørsel af Korn fra Lager til Station eller Havn over længere Distancer. Godtgørelsen ydedes i Henhold til Cirkulære af 13. November 1917 med 5 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Kilometer, naar Vejlængden oversteg 3 Kilometer, og man forbød samtidig Statslagrene at fradrage Transportomkostninger i Prisen paa Korn, der indgik til Lager, en Fremgangsmaade, der var blevet en Del anvendt i Jylland, og som vakte nogen Misfornøjelse iblandt Landmændene.

B.

Kvalitetsregler for Statslagrene i Høstaaret 1917—18.

I Henhold til Kornloven af 3. August 1917 § 1 gælder de Priser, Staten betaler for den Vintersæd og Vaarsæd, der i Henhold til Kornligningen indgaar paa Statslager, for gode, sunde og tilstrækkelig tørre Varer, idet Prisen ned sættes forholdsvis, hvis Varen er forringet ved Urenhed og utilstrækkelig Tørring eller har taget Skade paa anden Maade. De nærmere Regler, hvorefter disse Bestemmelser skulde føres ud i Praxis, blev fastsat af Ernæringsraadet ved Cirkulære til de kommunale Nævn og Amtsnævnene.

Da man ikke havde nogen Erfaring for, hvorledes Statslagerordningen overhovedet vilde komme til at virke med Hensyn til Kvalitetsspørgsmaalet, og heller ikke paa Forhaand kunde vide noget om, hvilke Kvaliteter Korn, der vilde komme frem, og hvorledes Landmændene vilde reagere overfor hele Ordningen, maatte man efterhaanden udvikle og supplere Reglerne for Kvaliteten af det Korn, som Statslagrene maatte modtage som Afdrag paa Jordbrugernes Leveringspligt.

En systematisk Opbygning af faste, holdbare Kvalitetsbestemmelser blev derfor først naaet i Løbet af det første halve Aar af Høstaaret 1917/18.

De Hovedregler, der da blev fulgt, var følgende:

- 1) Hvis Kornet var forringet i Værdi paa Grund af mangelfuld Rensning, skulde Statslageret under alle Omstændigheder fradrage i Prisen. Hvis Urenheden kun var ringe, saaledes at Kornet ved Frablæsning af en ringe Procentdel kunde bringes op til brugbar Handelsvare, saa afregnede Statslageret Landmanden for Kilogramvægten af Kornet ved Modtagelsen. Hvis derimod Urenheden var stor, saaledes at Rensningen krævede Frablæsning af flere Procent af det leverede Korn, skulde Kilogramvægten ved Modtagelsen nedskrives til den Vægt, som Kornet havde efter Rensningen.

Efter disse Bestemmelser afregnede Statslagrene til Høstaarets Slutning, men det blev dog efterhaanden mere og mere tydeligt, at Bestemmelsen om, at Statslageret undertiden, naar Urenheden ikke var stor, kunde nøjes med at fradrage i Prisen, var uheldig, idet Lagerindehaveren ofte paa Grund af sin

Stilling til Omegnens Jordbrugere kom i Tvivl, naar han skulde afgøre, hvornaar det var nødvendigt at fradrage i Vægt, og hvornaar dette Fradrag kunde undgaas.

Med Erfaringerne fra Høstaaret 1917/18 formedes da ogsaa disse Bestemmelser for Høstaaret 1918/19 saaledes, at Statslagrene fik Ordre til kun at afregne Kilogramvægten af det rensede Korn.

- 2) For fugtigt Korn gjaldt i Hovedsagen den Bestemmelse, at der ikke foretoges noget Fradrag for Korn, hvis Fugtighed ikke var større end almindeligt hos Gennemsnitskvaliteten paa vedkommende Egn. I alle de Tilfælde, hvor Kornet kunde iblandes de øvrige Beholdninger paa Lageret, uden at Gennemsnitskvaliteten af Beholdningerne blev sænket, afregnedes Varen med den fulde Kilogramvægt ved Modtagelsen og til fuld Pris for Landmanden.

Hvis Kornet senere trængte til Tørring, overtog Staten Kornet til Indkøbsprisen, Kr. 26,00, hvorefter det førtes til Tørreri og tørredes for Statens Regning.

Hvis Kornet derimod havde større Fugtighedsgrad end gennemsnitlig for den vedkommende Egn, betragtede man dette som faldende ind under Betegnelsen »Forsømmelighed hos Leverandøren«, og saadant Korn afregnedes vel med Kilogramvægten ved Modtagelsen, men der fradroges dog, alt efter Fugtighedsgraden, i Prisen.

Størrelsen af de Fradrag, der anvendtes paa fugtigt Korn, laa i Begyndelsen af Høstaaret gennemsnitlig omkring Kr. 2,00 pr. 100 kg, men det viste sig meget snart, at der kom saa meget vaadt Korn frem, at dette Fradrag maatte forøges, for at Staten ikke skulde komme til at lide urimelige Tab ved Oparbejdelse af det fugtige Korn til Gennemsnitskvaliteten.

Ernæringsraadet bestemte da, at Fradraget ikke maatte være mindre end 50 Øre og ikke over Kr. 5,00, og samtidig henlagde man Stridigheder om Fradragets Størrelse til at ordnes ved Amtsnævnets Mellemskomst, medens man tidligere havde benyttet de kommunale Nævn ved Afgørelsen af saadanne Stridigheder.

Til Vejledning for Amtsnævnene skulde der i disse Tilfælde efter Raadets Bestemmelse foretages en regulær Vandbestemmelse af det fugtige Korn, og paa Grundlag heraf fastsattes Betalingen saaledes, at der for hver Procent Vand, der fandtes i Kornet over 15 %, fradroges 50 Øre i Betalingen.

Amtsnævnene udstyredes til dette Formaal med Apparater til hurtig Fugtighedsbestemmelse af Kornprøver.

Paa dette Grundlag arbejdede man da Høstaaret ud, og det har vist sig saa holdbart, at det i Hovedsagen kunde gaa uforandret over i Reglerne for Høstaaret 1918/19.

- 3) For brandet Hvede fradroges, alt efter Brandens Intensitet. Fradragene kunde være meget varierende fra 1 Kr. og helt op til 8 à 10 Kr. Prisen paa Brandhvede fastsattes i de allerfleste Tilfælde af Ernæringsraadets Afdeling for »Beskadiget Korn«, idet der indsendtes Prøver af de paa-

gældende Partier enten direkte fra Statslagrene eller fra Amtsnævnene til Ernæringsraadet.

- 4) For spiret Korn og Korn med Lugt fradrogen efter Skøn og i Regelen efter Afgørelse fra Amtsnævnene.

C.

Tørring af Statens Korn.

Tørring af Statens Korn i Høstaaret 1917/18 ordnedes saaledes, at der paa Ernæringsraadets Foranledning sluttedes Kontrakter imellem de i Landet forhaandenværende Tørrerier og Amtsnævnene. Ifølge Fortegnelse, udarbejdet dels paa Grundlag af Indberetninger fra Amtsnævnene og dels paa Grundlag af Oplysninger afgivne af det tekniske Landbrugsudvalg, fandtes der i Landet i Begyndelsen af Oktober 1917 155 Tørrerier, af hvilke man kunde regne med at tage 149 i Brug.

Hvert Amtsnævn sluttede nu Kontrakt med de i Amtet værende, brugelige Tørrerier. Kontrakten afsluttedes efter Ordre fra Ernæringsraadet paa de i den Side 31 gengivne Overenskomst angaaende Tørring af Statens Korn indeholdte Betingelser. Ved denne Overenskomst forpligtede Tørrerierne sig til at bringe Vandindholdet i Rug og Hvede saaledes ned, at disse Kornarter ikke forlod Tørreriet med et højere Vandindhold end 12 %, medens Byg og Havre kun skulde tørres ned til 14 %.

I Tilfælde af Afgivelser fra disse Grundregler kunde Amtsnævnet forlange Omtørring uden særlig Godtgørelse.

Tørreriet var endvidere erstatningspligtig i Tilfælde af Beskadigelse af Kornet, og der var desuden, som det fremgaar af Overenskomsten, truffet Forholdsregler for en paalidelig Behandling af Kornet og en betryggende Oplagring i den Tid, det befandt sig i Tørreriets Værge.

Amtsnævnene ydede en bestemt Betaling for Tørringen, der erlagdes i Form af Tørringsløn, Transportgodtgørelse og Sækkeleje, hvortil der i særlige Tilfælde kunde komme andre specielle Arter af Godtgørelse. De samlede Udgifter til Tørring laa gennemgaaende imellem Kr. 1,50—Kr. 2,00 pr. 100 kg indvejet Korn.

Ernæringsraadet paalagde dernæst samtlige Statslagre, at de, saasnart de modtog Korn, der var saa fugtigt, at dets Holdbarhed maatte anses for usikker, uopholdelig skulde gøre Anmeldelse herom til Amtsnævnet med Opgivelse af Kornets Art og Partiets Størrelse. Anmeldelsen skulde være ledsaget af en Prøve paa ca. $\frac{1}{2}$ kg Korn omhyggelig indpakket i flere Lag tæt, fast Papir, og indtil Svar forelaa fra Amtsnævnet, skulde det paagældende Parti holdes for sig, Amtsnævnet havde uopholdelig at træffe Afgørelse om, hvorvidt Partiet skulde tørres, og i Tilfælde heraf da straks at underrette Kornmodtageren om, til hvilket Tørreri indenfor Amtet Kornet skulde sendes. Naar Kornmodtageren havde faaet Anvisning paa, hvor Kornet skulde sendes hen, var han strengt instrueret om at afsende det hurtigst muligt og uopholdeligt, naar Kornet var saa fugtigt, at snarlig Beskadigelse kunde frygtes.

4. Ved Tørring af Rug og Hvede forpligter Tørreriet sig til at bringe Vandindholdet ned til ca. 11 pCt., og disse Kornarter maa ikke forlade Tørreriet med et højere Vandindhold end 12 pCt. I Byg og Havre skal Vandindholdet bringes ned til 13 à 14 pCt. og maa ikke overstige 14 pCt.
5. Ligesom Tørreriet er ansvarlig for, at den nævnte Tørhedsgrad overholdes, indestaar Tørreriet for, at Kornet ikke i paaviselig Grad brankes eller svides.
6. I Tilfælde af, at en af Amtsnævnet foretaget Vandbestemmelse udviser et højere Vandindhold end anført i Punkt 4, forpligter Tørreriet sig til, hvis dette forlanges, uden særlig Godtgørelse at gentage Tørringen af det paagældende Parti. Beskadiges Kornet af Fugtighed, for stærk Varme el. a., er Tørreriet erstatningspligtig efter Amtsnævnets resp. Ernæringsraadets Afgørelse, der ikke kan appelleres.

gældende Partier enten direkte fra Statslagrene eller fra Amtsnævnene til Ernæringsraadet.

- 4) For spiret Korn og Korn med Lugt fradroges efter Skøn og i Regelen efter Afgørelse fra Amtsnævnene.

C.

Tørring af Statens Korn.

Tørring af Statens Korn i Høstaaret 1917/18 ordnedes saaledes, at der paa Ernæringsraadets Foranledning sluttedes Kontrakter imellem de i Landet forhaandenværende Tørrerier og Amtsnævnene. Ifølge Fortegnelse, udarbejdet dels paa Grundlag af Indberetninger fra Amtsnævnene og dels paa Grundlag af Oplysninger afgivne af det tekniske Landbrugsudvalg, fandtes der i Landet i Begyndelsen af Oktober 1917 155 Tørrerier, af hvilke man kunde regne med at tage 149 i Brug.

Hvert Amtsnævn sluttede nu Kontrakt med de i Amtet værende, brugelige Tørrerier. Kontrakten afsluttedes efter Ordre fra Ernæringsraadet paa de i den Side 31 gengivne Overenskomst angaaende Tørring af Statens Korn indeholdte Betingelser. Ved denne Overenskomst forpligtede Tørrerierne sig til at bringe Vandindholdet i Rug og Hvede saaledes ned, at disse Kornarter ikke forlod Tørreriet med et højere Vandindhold end 12 %, medens Byg og Havre kun skulde tørres ned til 14 %.

I Tilfælde af Afvigelser fra disse Grundregler kunde Amtsnævnet forlange Omtørring uden særlig Godtgørelse.

Tørreriet var endvidere erstatningspligtig i Tilfælde af Beskadigelse af Kornet, og der var desuden, som det fremgaar af Overenskomsten, truffet Forholdsregler for en paalidelig Behandling af Kornet og en betryggende Oplagring i den Tid, det befandt sig i Tørreriets Værge.

Amtsnævnene ydede en bestemt Betaling for Tørringen, der erlagdes i Form af Tørringsløn, Transportgodtgørelse og Sækkeleje, hvortil der i særlige Tilfælde kunde komme andre specielle Arter af Godtgørelse. De samlede Udgifter til Tørring laa gennemgaaende imellem Kr. 1,50—Kr. 2,00 pr. 100 kg indvejet Korn.

Ernæringsraadet paalagde dernæst samtlige Statslagre, at de, saasnart de modtog Korn, der var saa fugtigt, at dets Holdbarhed maatte anses for usikker, uopholdelig skulde gøre Anmeldelse herom til Amtsnævnet med Opgivelse af Kornets Art og Partiets Størrelse. Anmeldelsen skulde være ledsaget af en Prøve paa ca. $\frac{1}{2}$ kg Korn omhyggelig indpakket i flere Lag tæt, fast Papir, og indtil Svar forelaa fra Amtsnævnet, skulde det paagældende Parti holdes for sig, Amtsnævnet havde uopholdelig at træffe Afgørelse om, hvorvidt Partiet skulde tørres, og i Tilfælde heraf da straks at underrette Kornmodtageren om, til hvilket Tørreri indenfor Amtet Kornet skulde sendes. Naar Kornmodtageren havde faaet Anvisning paa, hvor Kornet skulde sendes hen, var han strengt instrueret om at afsende det hurtigst muligt og uopholdeligt, naar Kornet var saa fugtigt, at snarlig Beskadigelse kunde frygtes.

OVERENSKOMST

angaaende

TØRRING AF STATENS KORN

Mellem Amtsnævnet i Amt
og Korntørreri er Dags Dato afsluttet
følgende Overenskomst angaaende Tørring af Statens Korn:

1. Tørreriet forpligter sig til i Tiden fra til
at tørre mindst højst hkg Korn i Døgnet. Tørringen kan be-
gynde ca. den og senest den Saafremt
Amtsnævnet forlanger det for at fremskynde Tørringen, skal denne foregaa baade
Dag og Nat og kun afbrudt om Søn- og Helligdage samt naar Hensynet til Tørreriets
Drift nødvendigt kræver en Standsning.
2. Det til Tørring modtagne Korn skal straks bringes i Hus og maa ikke udsættes for
Regn eller Sne, ligesom Kornet hverken før eller efter Tørringen maa anbringes paa
et fugtigt Gulv eller i Rum, hvor Fugtighed af nogen Art har Adgang til det. Over-
hovedet forpligter Tørreriet sig til at drage Omsorg for, at Kornet ikke i nogen Hen-
seende lider Skade eller Overlast, saa længe det er i dets Værge.
3. De forskellige Kornpartier skal som Regel tørres i den Orden, hvori de indgaar.
Naar der maatte indgaa meget fugtige Partier, der vil være udsat for at tage Skade
ved at henligge utørret, skal disse dog først tages i Arbejde. Endvidere er det Tørre-
riet tilladt inden for passende Grænser at samle større Partier af en enkelt Kornart,
inden Tørringen deraf iværksættes, for saa vidt der ikke heriblandt findes noget, der
trænger til hurtig Tørring.
4. Ved Tørring af Rug og Hvede forpligter Tørreriet sig til at bringe Vandindholdet ned
til ca. 11 pCt., og disse Kornarter maa ikke forlade Tørreriet med et højere Vand-
indhold end 12 pCt. I Byg og Havre skal Vandindholdet bringes ned til 13 à 14 pCt.
og maa ikke overstige 14 pCt.
5. Ligesom Tørreriet er ansvarlig for, at den nævnte Tørhedsgrad overholdes, indestaar
Tørreriet for, at Kornet ikke i paaviselig Grad brankes eller svides.
6. I Tilfælde af, at en af Amtsnævnet foretaget Vandbestemmelse udviser et højere Vand-
indhold end anført i Punkt 4, forpligter Tørreriet sig til, hvis dette forlanges, uden
særlig Godtgørelse at gentage Tørringen af det paagældende Parti. Beskadiges Kornet
af Fugtighed, for stærk Varme el. a., er Tørreriet erstatningspligtig efter Amtsnævnets
resp. Ernæringsraadets Afgørelse, der ikke kan appelleres.

7. Kornet holdes, saalænge det befinder sig i Tørreriets Værge, brandforsikret ved Tørreriets Foranstaltning og for dettes Regning; i Tilfælde af Ildebrand udbetales Assurance-summen til Staten gennem Amtsnævnet.
8. Det paahviler Amtsnævnet til enhver Tid at give Tørreriet Anvisning paa, hvor det tørrede Korn skal sendes, og hvilken Forsendelsesmaade der skal benyttes.
9. Tørreriet forpligter sig til til enhver Tid at give saavel Amtsnævnets Medlemmer og dets Repræsentanter som Ernæringsraadets Medlemmer fri og uhindret Adgang til at bese Tørreriet og dets Lager og til at følge dets Arbejde og udtage Prøver i saa stor Udstrækning som ønskes.
10. Tørreriet er pligtig til efter Anvisning af Amtsnævnet nøje at føre Protokol over Tørringsarbejdet og til efter Forlangende at forelægge Protokollen for ovennævnte Myndigheder. Ved Tørringsarbejdets Slutning afleveres Protokollen til Amtsnævnet.
11. Amtsnævnet yder følgende Betaling for Tørringen m. v. pr. 100 kg indvejet Korn:

Tørring Kr. Øre

Transportgodtgørelse — —

Sækkeleje — —

..... — —

Ialt pr. 100 kg indvejet Korn Kr. Øre

Betalingen kan efter Ønske erlægges ved hvert Partis Udlevering fra Tørreriet og senest ved Tørringens Afslutning. Dog skal der tilbageholdes 20 pCt. af den samlede Betaling, indtil Arbejdet er afsluttet, til eventuel Skadeserstatning.

12. Misligholdelse af Bestemmelser i denne Overenskomst berettiger Amtsnævnet til uden Varsel at opsige denne. Tvistigheder angaaende Overenskomstens Bestemmelser eller Arbejdets Udførelse afgøres i alle Tilfælde af Amtsnævnet, men kan indankes for Ernæringsraadet, hvis Afgørelse er endelig og bindende for begge Parter. Intet af denne Overenskomst foranlediget Spørgsmaal kan indankes for Domstolene.

..... den

Paa Amtsnævnets Vegne:

Paa Tørreriets Vegne:

Hvis Amtets Tørrerier ikke var i Stand til at modtage alt det Korn, der skulde tørres indenfor en forsvarlig Tidsfrist, sendtes der Anmeldelse til Ernæringsraadet, som da beordrede Kornet til et af de større Tørrerianlæg i Landet.

Da Tørringsspørgsmaalet ganske særlig angik Rugen, fordi betydelige Mængder af den jydsk Rug altid fremkommer i meget fugtig Stand, navnlig fra det nordlige og vestlige Jylland, udsendtes der til yderligere Vejledning for Amtsnævnene særlige Bestemmelser om, i hvilke Tilfælde Rug skulde bringes til Tørreri. De herfor givne Regler var følgende:

- »1) Rug, der indgaar til Lagrene i kendelig fugtig Tilstand, maa i alle Tilfælde og uopholdelig forlanges sendt til Tørring.
- 2) Den Rug, der forudsættes brugt i Maanederne September, Oktober og November, vil ikke behøve Tørring, forsaavidt den er indgaaet til Lagret i almindelig god tør Tilstand.
- 3) Rug, der forudsættes anvendt i December, Januar og Februar Maaneder, skal tørres, medmindre den ved Indleveringen er særdeles tør, i hvilket Tilfælde Tørring vil være unødvendig.
- 4) Al Rug, der skal opbevares udover 1. Marts, maa i alle Tilfælde tørres, og Tørringen maa fremskyndes desto mere, jo fugtigere Rugen er.
- 5) Al Rug der tørres, skal saa vidt muligt opbevares til Anvendelse i den i Punkt 4) nævnte Tid, saaledes at der inden 1. Marts anvendes mindst muligt af tørret Rug af Høst 1917.

Tørhedsgraden af Rugen skønnes bedst ved at tage i den med Haanden og føle, hvor let den glider mellem Fingrene, medens Hollandskvægten er et meget usikkert Udtryk for Tørhedsgraden, bl. a. fordi forskellige Rugsorter i lige tør Tilstand kan have en meget forskellig hollandsk Vægt (f. Eks. Bretagne-Rug i Modsætning til Petkus-Rug).

For det Tilfælde, man lader foretage direkte Fugtighedsbestemmelse, hvilket meget maa tilraades, maa der lægges Vægt paa, at den udtagne Prøve saa nøje som muligt svarer til hele det paagældende Parti. Prøven skal indsendes til Fugtighedsbestemmelse i lufttæt lukkede Beholdere; Sodavandsflasker med Gummiring under Proppen egner sig særdeles godt hertil. Tørstofbestemmelser vil kunne faas udført paa alle statsautoriserede Laboratorier. Er Vandindholdet 17% eller derover, maa Rugen straks tørres. Rug med et Vandindhold af over 15, men under 17%, kan uden Tørring anvendes i September og Oktober. Rug, der indeholder fra 14 til højst 15%, kan uden Tørring anvendes i December og Januar, medens den Rug, der først kommer til Anvendelse i Februar og Marts, ikke maa indeholde over 14% Vand. Det maa ved disse Angivelser erindres, at jo tyndere Lag Rugen ligger i paa Magasinerne, og jo bedre den passes med Luftning, desto sikrere gælder det anførte.

Ved Tørring skal Vandindholdet bringes ned til 11 à 12%. Et højere Vandindhold giver ikke fornøden Sikkerhed for god Opbevaring i Foraars- og Sommermaanederne, medens en stærkere Tørring er uforuden og foregaar paa Bekostning af Tørreriets Ydeevne og foranlediger unødvendigt Brændselsforbrug og Svind. Tørres Rugen betydeligt ned under 11 à 12%, suger den oven i Købet Fugtighed til sig fra Luften.

7. Kornet holdes, saalænge det befinder sig i Tørreriets Værge, brandforsikret ved Tørreriets Foranstaltning og for dettes Regning; i Tilfælde af Ildebrand udbetales Assurance-summen til Staten gennem Amtsnævnet.
8. Det paahviler Amtsnævnet til enhver Tid at give Tørreriet Anvisning paa, hvor det tørrede Korn skal sendes, og hvilken Forsendelsesmaade der skal benyttes.
9. Tørreriet forpligter sig til til enhver Tid at give saavel Amtsnævnets Medlemmer og dets Repræsentanter som Ernæringsraadets Medlemmer fri og uhindret Adgang til at bese Tørreriet og dets Lager og til at følge dets Arbejde og udtage Prøver i saa stor Udstrækning som ønskes.
10. Tørreriet er pligtig til efter Anvisning af Amtsnævnet nøje at føre Protokol over Tørringsarbejdet og til efter Forlangende at forelægge Protokollen for ovennævnte Myndigheder. Ved Tørringsarbejdets Slutning afleveres Protokollen til Amtsnævnet.
11. Amtsnævnet yder følgende Betaling for Tørringen m. v. pr. 100 kg indvejet Korn:

Tørring Kr. Øre

Transportgodtgørelse — —

Sækkeleje — —

..... — —

Hvis Amtets Tørrerier ikke var i Stand til at modtage alt det Korn, der skulde tørres indenfor en forsvarlig Tidsfrist, sendtes der Anmeldelse til Ernæringsraadet, som da beordrede Kornet til et af de større Tørrerianlæg i Landet.

Da Tørringsspørgsmaalet ganske særlig angik Rugen, fordi betydelige Mængder af den jyske Rug altid fremkommer i meget fugtig Stand, navnlig fra det nordlige og vestlige Jylland, udsendtes der til yderligere Vejledning for Amtsnævnene særlige Bestemmelser om, i hvilke Tilfælde Rug skulde bringes til Tørreri. De herfor givne Regler var følgende:

- »1) Rug, der indgaar til Lagrene i kendelig fugtig Tilstand, maa i alle Tilfælde og uopholdelig forlanges sendt til Tørring.
- 2) Den Rug, der forudsættes brugt i Maanederne September, Oktober og November, vil ikke behøve Tørring, forsaavidt den er indgaaet til Lagret i almindelig god tør Tilstand.
- 3) Rug, der forudsættes anvendt i December, Januar og Februar Maaneder, skal tørres, medmindre den ved Indleveringen er særdeles tør, i hvilket Tilfælde Tørring vil være unødvendig.
- 4) Al Rug, der skal opbevares udover 1. Marts, maa i alle Tilfælde tørres, og Tørringen maa fremskyndes desto mere, jo fugtigere Rugen er.
- 5) Al Rug der tørres, skal saa vidt muligt opbevares til Anvendelse i den i Punkt 4) nævnte Tid, saaledes at der inden 1. Marts anvendes mindst muligt af tørret Rug af Høst 1917.

Tørhedsgraden af Rugen skønnes bedst ved at tage i den med Haanden og føle, hvor let den glider mellem Fingrene, medens Hollandskvægten er et meget usikkert Udtryk for Tørhedsgraden, bl. a. fordi forskellige Rug-sorter i lige tør Tilstand kan have en meget forskellig hollandsk Vægt (f. Eks. Bretagne-Rug i Modsætning til Petkus-Rug).

For det Tilfælde, man lader foretage direkte Fugtighedsbestemmelse, hvilket meget maa tilraades, maa der lægges Vægt paa, at den udtagne Prøve saa nøje som muligt svarer til hele det paagældende Parti. Prøven skal indsendes til Fugtighedsbestemmelse i lufttæt lukkede Beholdere; Sodavandsflasker med Gummiring under Proppen egner sig særdeles godt hertil. Tørstofbestemmelser vil kunne faas udført paa alle statsautoriserede Laboratorier. Er Vandindholdet 17% eller derover, maa Rugen straks tørres. Rug med et Vandindhold af over 15, men under 17%, kan uden Tørring anvendes i September og Oktober. Rug, der indeholder fra 14 til højst 15%, kan uden Tørring anvendes i December og Januar, medens den Rug, der først kommer til Anvendelse i Februar og Marts, ikke maa indeholde over 14% Vand. Det maa ved disse Angivelser erindres, at jo tyndere Lag Rugen ligger i paa Magasinerne, og jo bedre den passes med Luftning, desto sikrere gælder det anførte.

Ved Tørring skal Vandindholdet bringes ned til 11 à 12%. Et højere Vandindhold giver ikke fornøden Sikkerhed for god Opbevaring i Foraars- og Sommermaanederne, medens en stærkere Tørring er uforuden og foregaar paa Bekostning af Tørreriets Ydeevne og foranlediger unødvendigt Brændselsforbrug og Svind. Tørres Rugen betydeligt ned under 11 à 12%, suger den oven i Købet Fugtighed til sig fra Luften.

Ved al Tørring af Brødkorn maa Tørrerierne have Paalæg om, at der arbejdes saaledes, at Kornet ikke i mindste Maade brankes.«

I alle Tilfælde, hvor Korn befordredes til Tørrerierne, afkøbte Staten Statslagrene Kornet til Lagrenes Indkøbspris, og efter Tørringen oplagredes Kornet for Statens, d. v. s. Amtsnævnets Regning og under dets Opsigt paa dertil specielt lejede Pakhuse, der gennemgaaende betales med 11—14 Øre pr. 100 kg pr. Maaned.

Kornet, der afsendtes til Tørrerierne, ledsagedes af en af Ernæringsraadet affattet Tørringsattest, der skulde affattes som den Side 33 indsatte Gengivelse viser. Attestens øverste Halvdel udfyldtes af Statslageret, medens den nederste Halvdel udfyldtes af Tørreriets Bestyrer, naar Kornet var tørret, hvorefter Attesten sendtes til det Amtsnævn, i hvis Amt Tørreriet laa, for Københavns Vedkommende til Ernæringsraadet.

Amtsnævnet havde iøvrigt Ordre til, saa ofte det efter de foreliggende Omstændigheder skønnedes fornødent, dog mindst en Gang ugentlig, at udtage Prøver paa hvert Tørreri i Tørringstiden af det tørrede Korn og paa Grundlag heraf, om fornødent, at retlede Tørreriet med Hensyn til Tørringsprocessen. For de københavnske Tørreriers Vedkommende besørgede en Fuldmægtig i Ernæringsraadets Kornafdeling dette Arbejde.

Saavel Amtsnævnene som den omtalte Afdeling i Ernæringsraadet havde bestemte Ordre til ogsaa til Tider at udtage Prøver om Natten, naar Tørrerierne arbejdede i Døgndrift.

Der tørredes i Løbet af Høstaaret 1917—18

73,149	Tons	Rug
554	»	Hvede
2,935	»	Byg
95	»	Havre
50	»	Blandsæd
ialt 76,783 Tons Korn		

Af det senere opstillede Regnskab over Svind paa Statslagrene, fremgaar det, at Tørringsordningen i Høstaaret 1917—18 har fungeret saa tilfredsstillende, at der praktisk talt ikke er gaaet noget Korn tabt som Følge af Oplagring med for store Fugtighedsgrader.

D.

Specielle Forholdsregler til Betyggelse af Kornets Oplagring.

Gennem Ernæringsraadets Cirkulære var Amtsnævnene bleven anmodet om at føre stadig Tilsyn med Statslagrene i Amtet, som Nævnene, saaledes som det senere skal udvikles, stod i stadig Forbindelse med, gennem det Regnskabs-system, Ernæringsraadet indførte.

Med Henblik herpaa, samt iøvrigt for at være rustet til at bedømme de

Korntørnings-Attest.

Til Korntørrieriet _____
er Dags Dato afsendt med (Befordringsmaade) _____
Kg. Brutto _____ indleveret her af _____
_____ og betalt med _____ Kr. _____ Øre pr. 100 Kg.
Kornets Beskaffenhed ved Afsendelsen _____

_____ pr. _____ den _____ 191

Kornmodtager.

Ovennævnte Parti indgik her til Korntørrieriet den _____
og udviste en Vægt af _____ Kg. Netto. hollandsk Vægt _____ *) og et
Vandindhold af _____ pCt.*).

Kornets Beskaffenhed ved Modtagelsen _____

Tørringen foregik den _____ Efter Tørringen vejede Partiet _____
Kg. Netto*). Det tørrede Korn havde en hollandsk Vægt af _____ *) og indeholdt
_____ pCt. Vand*).

_____ pr. _____ den _____ 191

Korntørrieriets Bestyrer.

*) Hollandsk Vægt og Vandprocent samt Partiets Nettovægt efter Tørring bestemmes og anføres saa vidt muligt.

forskellige faglige Spørgsmaal, der kunde fremkomme ved den kommende Aflevering af Kornet, blev Amtsnævnenes Sekretariat paa Ernæringsraadets Foranledning udstyret med teknisk sagkyndig Medhjælp derved, at Landets Landbrugskonsulenter i meget stor Udstrækning knyttedes til disse Institutioner. Ved Bedømmelsen af særlig købmandsmæssige Spørgsmaal, havde Amtsnævnene endvidere til deres Raadighed paalidelige Købmænd, der var udpegede af Provinshandlerforeningens Fællesudvalg eller af de lokale Handelsorganisationer, som særlig kyndige i Bedømmelsen af Kornarter.

Da det imidlertid snart blev indlysende, at Amtsnævnene ikke kunde overkomme Kontrollen med samtlige Statslagre, og det tillige viste sig at være nødvendigt, at Ernæringsraadet havde noget nærmere Kontrakt med de enkelte Lagre, oprettedes der allerede tidligt i Efteraaret Inspektørstillinger under Ernæringsraadet. Man begyndte med 8 Inspektører, der fordeltes med 4 i Jylland og 4 paa Øerne, men Antallet voksede snart, og ved Slutningen af Aaret havde Ernæringsraadet været nødsaget til at ansætte ialt 18 Inspektører. Inspektørerne var engageret til at rejse rundt til samtlige Statslagre og Møllere hver i sin bestemte Landsdel.

De var udstyret med en Fuldmagt, hvis Ordlyd fremgaar af nedenstaaende Gengivelse:

Fuldmagt for Ernæringsraadets Inspektør.

Indehaveren af denne Fuldmagt

Herr.....

er antaget til Tjeneste som Ernæringsraadets Inspektør.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 8. September 1917 og 29. Maj 1918 bemyndiger Ernæringsraadet herved ovennævnte Inspektør til at kræve alle Oplysninger om Formaling og Lager af Korn o. s. v. hos ethvert Statslager og enhver Mølle samt hos enhver Handlende, Grossist, Detaillist eller Bager, der omsætter Statens Korn eller deraf fremstillet Mel, Gryn, Klid eller Brød, samt til at efterse deres herhenhørende Virksomheder, hvorunder ogsaa deres Omsætning og Beholdning af Brødmærker og Melkort, samt endelig til at kontrollere Bøger, Beholdninger, Omsætning o. s. v.

De paagældende er under Strafansvar pligtige at give eller fremskaffe alle de af Inspektøren forlangte Oplysninger og tillade enhver Undersøgelse vedrørende hele Virksomheden.

Ernæringsraadet, den / 1918.

Inspektørernes Opgave var af dobbelt Art: dels at vejlede Statslagre og Møllere med Hensyn til Forstaaelsen af Indenrigsministeriets Bekendtgørelser og Ernæringsraadets Cirkulærer og dels at indberette til Raadet i Tilfælde, hvor der fandt Misligheder Sted, eller hvor Kornets Lagringsforhold ikke kunde anses for betryggende. Der indsendtes daglig Rapporter til Ernæringsraadet. For Statslagrenes Vedkommende til Raadets Kornafdeling, for Møllernes Vedkommende til dets Mel- og Grynafdeling.

I Tilfælde, hvor det var indlysende, at Fejlene beroede paa Misforstaaelser eller Ubehjælpsomhed, ordnedes de ad fredelig Vej.

Inspektørordningen har i denne Henseende været af ganske overordentlig stor Nytte, navnlig for Statslagrenes Vedkommende, fordi disse Indehavere har været meget villige, og i de fleste Tilfælde begik deres Fejl paa Grund af mangelfuld Forstaaelse af Forholdene, hvorfor de ogsaa i Regelen uden større Vanskeligheder rettede sig efter Inspektørens Anvisninger.

I Tilfælde, hvor der derimod forelaa grovere Forsømmelser, eller hvor Sagen ikke lod sig ordne ved Inspektørens fredelige Mellemkomst, sendtes Rapporterne til Amtsnævnet med Anmodning om at foranledige, at Amtet lod optage Politirapport paa Stedet, hvorefter samtlige Sagens Akter tilstilledes Ernæringsraadet til Erklæring.

I de Tilfælde, hvor Forsømmelserne var af meget graverende Art, og Lagerindehaverens Stilling til Sagen var en saadan, at Forbedring ikke kunde ventes, ophævede Ernæringsraadet straks Lagerkontrakten, lod Beholdningerne opveje ved Amtsnævnets Hjælp og dirigerede Kornet til et andet Statslager. De fleste Ophævelser skete, som allerede omtalt, straks i Begyndelsen af Efteraaret 1917 og har efter Nytaar 1918 været sjældne, idet man da efterhaanden har faaet fjærnet de mindre brugbare Statslagre, saaledes at den Samling, der forefandtes paa dette Tidspunkt, maatte siges gennemgaaende at være af en saadan Karakter, at det var forsvarligt at lade dem opbevare Statens Korn.

I denne Sammenhæng skal det tillige bemærkes, at Ernæringsraadets Inspektører har haft et stort Arbejde med at bringe Landets Møllere til Forstaaelse af Nødvendigheden af at overholde Indenrigsministeriets Bekendtgørelser om Formaling af Brødkorn og Fremstilling af Mel, idet disse Virksomheders Indehavere ved Høstaarets Begyndelse gennemgaaende stod ret uforstaaende overfor, at en saadan Overholdelse virkelig var nødvendig. Efterhaanden som Inspektørerne har lært de enkelte Møllerier at kende, er Overtrædelserne formindskede i Antal og gennemgaaende blevet mindre graverende.

Til Betyggelse imod Brandfare afsluttede Ernæringsraadet i Løbet af Efteraaret Overenskomst med Overkommandoen om Anbringelse af Militærvagter ved de fleste større Lagre rundt i Landet, og i de Tilfælde, hvor Militærvagter ikke kunde skaffes til Veje, antog Amtsnævnene paa Ernæringsraadets Foranledning private Vagtselskaber til at bevogte Kornet, saaledes at man hen imod Nytaar havde en betryggende Brandvagt ved samtlige Lagerrum, hvori der fandtes Kornbeholdninger af blot nogenlunde betydelig Størrelse.

Endvidere sørgede Ernæringsraadets Kornafdeling altid for, at der ikke ophobedes saa store Lagre nogetsteds, at en tilfældig Brand kunde medføre en Ulykke for Befolkningen. Denne Afdeling har tvertimod altid fulgt det Princip saavidt muligt at fordele Kornet ligeligt over samtlige Statslagre. Til denne Fordring medvirkede ogsaa Bestemmelsen i Lagerkontrakten om, at Godtgørelse for Korn, der laa ud over 3 Maaneder, var betydelig mindre end for de første 3 Maaneder, hvilket bevirkede, at Statslagrene af sig selv anmodede om at komme af med Kornet, saasnart Beholdningerne paa Lageret var naaet til en nogenlunde betydelig Størrelse.

Da der i Løbet af Foraaret og Sommeren 1918 indtraf nogle større Møllebrande og en Del mindre, mente Ernæringsraadet ikke at kunne slaa sig til Taals med de Fordringer, som Brandforsikringsselskaberne stillede for at forsikre Møllerne, idet disse Selskaber øjensynlig undertiden gennem en højere Tarifiering sikrede sig mod Følgerne af uheldige Installationer, navnlig paa de ældre Møller. Under Hensyn til, at det under de foreliggende Omstændigheder i Landet ikke længere drejede sig om et Pengespørgsmaal, men derimod om Befolkningens stadige Forsyning med Brødkorn, lod Ernæringsraadet A/S Burmeister & Wain's Ingeniører i Løbet af Foraaret 1918 undersøge samtlige større Møller, der var udstyrede med Dieselmotorer og Dampmaskiner, med det Formaal at skaffe Rede paa, hvorvidt Installationen her var tilstrækkelig betryggende imod Brandfare.

For samtlige undersøgte Møllers Vedkommende indsendtes der Rapporter fra Selskabet til Ernæringsraadet, ledsaget af Forslag til Omordning af Installationen med det Formaal at betrygge Møllerne mod Brand, og Raadet meddelte da, ved Slutningen af Høstaaret, da de nye Lagerkontrakter blev indgaaet, de vedkommende Møller, at man ikke vilde se sig i Stand til at lade Møllen fortsætte med Oplagring af Korn for Staten, saafremt de af det nævnte Firma foreslaaede Ændringer i Installationer og Bygninger ikke blev gennemførte.

Før Kontraktens Indgaaelse forlangte man, at Møllerne indsendte skriftlig Bevis for, at der var afsluttet Kontrakt mellem dem og et af de tekniske Firmaer, der besørger Installationer i Møller, om Gennemførelse af de nævnte Forandringer, og Ernæringsraadet meddelte Møllerne, at Burmeister & Wain's Ingeniører i Løbet af Efteraaret vilde efterse Møllerne endnu en Gang for at overbevise sig om, at Ernæringsraadets Fordringer var sket Fyldest.

Efter disse Foranstaltninger formener man at kunne sige, at der er gjort, hvad der i Hovedsagen kan gøres, for at sikre en betryggende Lagring af Statens Korn saavel paa Statslagre som paa Møller.

E.

Beskadiget Korn.

I Henhold til Kornloven af 3. August 1917 skal Jordbrugerne aflevere al deres Avl af Rug og Hvede med Undtagelse af, hvad der er nødvendigt til Saa-sæd til næste Udsæd, og hvad der er absolut ubrugeligt til Menneskeføde, hvilken sidste Mængde dog ikke maa overskride 3 %.

De nærmere Regler for, hvorledes det skal afgøres, hvorvidt noget saadant Korn er absolut ubrugeligt til Menneskeføde eller ikke, samt for, hvorledes saadant Korn skal anvendes, blev givet i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 1. September 1917 om Forbud mod at anvende Rug og Hvede til Fodring. Det blev her forbudt at anvende Rug og Hvede under nogen som helst Form, ogsaa al Smaasæd og Frarensning, til Fodring, og saafremt en Ejer af Rug eller Hvede havde Frarensning fra disse Kornsorter og ansaa denne Frarensning for absolut uskikket til Brødkorn, maatte han henvende sig til det kommunale Nævn,

som, naar alle 3 Medlemmer var enige om, at Frarensningen virkelig var ubrugelig til Brødkorn, kunde meddele Tilladelse til Opfodring, dog aldrig for mere end 3 % af Avlen for hver Kornsort. Al anden Rug og Hvede overtoges iøvrigt af Staten.

I Henhold hertil blev der i det forløbne Aar aldrig givet Tilladelse til at opfodre andet end Frarensning, der ikke paa nogen Maade kunde bruges til noget som helst andet end til Foder, medens det aldrig tillodes Jordbrugere at opfodre saakaldt beskadiget Rug eller Hvede. Al beskadiget Rug og Hvede overtoges af Ernæringsraadet. Der indsendtes Prøver gennem Amtsnævnet til Raadet, og Raadet beordrede samtlige Partier, der var uanvendelige til Brødkorn, til København, hvorfra de fordeltes til Kaffesurrogatfabrikker, der saa at sige kunde anvende alt det saaledes fremkomne Rug og Hvede, selv om det var ubrugeligt til Fremstilling af Mel. Man opnaaede herved dels at dække de nævnte Fabrikkers Behov, men navnlig at fastslaa overfor Befolkningen, at der overhovedet ingensinde kunde være Tale om Opfodring af Rug og Hvede under nogen som helst Form.

Kapitel III.

Kontrol og Regnskab med Statens Kornbeholdninger.

A.

Konteringen i Ernæringsraadet og hos Amtsnævnene.

For til enhver Tid at kunne overse Landets ernæringsmæssige Stilling og disponere rigtigt med Hensyn til Fordelingen af Statens Kornvarer, er det indlysende, at det maatte være nødvendigt for Ernæringsraadet til Stadighed at være i Besiddelse af ganske paalidelige Oplysninger om, hvor store Mængder Korn, Staten til enhver Tid var i Besiddelse af, og hvor meget der var brugt af Kornet til de forskellige Øjemed. For at opnaa dette maatte man først have Sikkerhed for, at Statens Korn ikke kom andre Steder hen end paa Statslagrene. Til Forebyggelse heraf var det gennem Indenrigsministeriets Bekendtgørelser af 3. Juli 1917 og 3. Oktober 1917 forbudt at foretage nogen som helst Handel med Korn af nogen som helst Art, og det blev endvidere ved Bekendtgørelse af 24. August 1917 forbudt enhver, der ikke havde Overenskomst om Statslager med Ernæringsraadet, at modtage Korn, der skulde afleveres til Staten, herunder al Rug og Hvede direkte fra Jordbruger eller paa nogen anden Maade. Ved disse Foranstaltninger opnaaede man Sikkerhed for, at Statslagrenes Beholdninger til enhver Tid kunde regnes at være identiske med Statens Beholdninger.

Dernæst indførtes der et meget fast Regnskabssystem, i Følge hvilket Lagrene aflagde Regnskab overfor Amtsnævnet og Ernæringsraadet hver 1. og 15. i hver Maaned.

Der oprettedes i hvert Amtsnævn Konti for de enkelte Statslagre i Amtet, og i Ernæringsraadets Hovedbogholderi oprettedes Konti for samtlige Statslagre i hele Landet.

Regnskabet, der omfattede Tilgang af Korn til Statslager og Afgang af Korn fra Statslager samt Mel fra de Møller, der havde Statslager, og endelig en Opgivelse af Beholdningen paa den Dato, da Regnskabet afsluttedes, opførtes paa særlige dertil af Ernæringsraadet autoriserede Blanketter, der indsendtes til Amtsnævnet, hvis Sekretariat reviderede Regnskabet, sammenholdt det med de medfølgende Bilag, hvis Natur nedenfor skal omtales, og bogførte Indgang og Ud-

gang paa de vedkommende Statslagres Konti og udbetalte visse Arter af Godtgørelser (se nedenfor). Da Statslagrene dels havde Ret til at købe Korn direkte fra Jordbrugere og dels kunde faa tilsendt Korn fra andre Statslagre paa Ernæringsraadets Foranstaltning, aflagdes der særligt Regnskab paa Indgangssiden for disse 2 Poster, og de bogførtes særskilt i Amtsnævnets Protokol.

For alt tørret Korn førte Amtsnævnet i Henhold til de fra Tørrerierne modtagne Tørringsattester særskilt Regnskab, som indsendtes til Ernæringsraadet hver 1ste og 15de i hver Maaned sammen med Statslagerregnskaberne, ligeledes paa autoriserede Blanketter. I Ernæringsraadet gik samtlige Regnskaber til Revisionsafdelingen, der paany gennemgik dem, stemplede Bilagene af og paategnede Regnskaberne efter at have udregnet de forskellige Godtgørelser, der senere nedenfor skal omtales. Derpaa oversendtes Regnskaberne til Hovedbogholderiet, som besørgede Noteringen og udskrev Anvisninger paa Lagerleje til de enkelte Statslagre. Disse Anvisninger sendtes til Amtsnævnene, som derefter udbetalte Lagrene den i Statslagerkontrakten hjemlede Godtgørelse for Leje af Lageret.

B.

Indgangs- og Salgskvitteringer.

Til Sikkerhed for Regnskabernes Rigtighed indførte man et System, der satte Statslagrene i Stand til at præstere originale Bilag for hver eneste Post saavel paa Indgangs- som paa Udgangssiden i Regnskabet. Disse Bilag bestod i Kvitteringskuponer, hvoraf man havde 3 Slags, nemlig Indgangskvitteringer for Tilgang af Korn til Statslagre, Salgskvitteringer for Salget af Korn og Salgskvitteringer for Salget af Mel og Gryn fra de Møller, der havde Statslager. Samtlige Kvitteringer samledes i Kuponbøger, hver med 100 Kuponer, og disse tilstilledes Lagrene fra Ernæringsraadet.

Indgangskvitteringen, hvis Udseende fremgaar af den Side 39 vedhæftede Gengivelse, bestod af en 3-løbet Kupon, hvis inderste Blanket beholdtes af Lageret til Brug for dets egen Notering over, hvormeget Korn der var modtaget til Lager, hvis midterste Blanket tjente til Afgivelse af Jordbrugerens Kvittering for de Penge, han havde modtaget af Statslageret fra det afleverede Korn, og hvis yderste Blanket endelig udgjorde Statslagerets Kvittering til Landmanden for det Korn, han havde afleveret paa Statslageret. Den midterste Blanket indsendtes gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet som Bilag til Statslagerregnskabet, og den yderste Kupon afleverede Landmanden til det kommunale Nævn, hvor dens paalydende Værdi blev afskrevet paa hans Ligningsliste og dermed godskrevet i hans Leveringspligt til Staten.

Salgskvitteringen for Salg af Korn bestod, saaledes som det fremgaar af den Side 39 indhæftede Gengivelse, ligeledes af 3 Kuponer. Den inderste Kupon var til Lagerets egen Efterretning, og de 2 andre anvendtes paa forskellig Maade, alt eftersom Salget skete til Købere, der ikke havde Statslager, eller til andre Statslagre. I første Tilfælde kvitterede Køberen simpelthen paa den midterste

Serie K 263

Nr. 90

Statens Lager i

hos

Dags Dato modtaget af Hr.

M

Kg

skriver:

Kg.

Dato

/ 191

Lagerets Indehavers Underskrift.

Overgives Landmanden til Aflevering i det kommunale Nævn.

som beordret af Ernæringsraadet.

Salaskvitteringen for Mel og Gryn er gengivet Side 40 og repræsenterer, som

Serie K 834

Nr. 1

M.

Dags Dato leveret til Statens Lager i

os

kg

à

pr. 100 kg

Kr.

Øre.

den

191

Sælgerens Underskrift.

Udsendes den 1ste og 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

gang paa de vedkommende Statslagres Konti og udbetalte visse Arter af Godtgørelser (se nedenfor). Da Statslagrene dels havde Ret til at købe Korn direkte fra Jordbrugere og dels kunde faa tilsendt Korn fra andre Statslagre paa Ernæringsraadet Foranstaltning, aflagdes der særligt Regnskab paa Indgangssiden for disse 2 Poster, og de bogførtes særskilt i Amtsnævnets Protokol.

For alt tørret Korn førte Amtsnævnet i Henhold til de fra Tørrerierne modtagne Tørringsattester særskilt Regnskab, som indsendtes til Ernæringsraadet hver 1ste og 15de i hver Maaned sammen med Statslagerregnskaberne, ligeledes paa autoriserede Blanketter. I Ernæringsraadet gik samtlige Regnskaber til Revisionsafdelingen, der paany gennemgik dem, stemplede Bilagene af og paategnede Regnskaberne efter at have udregnet de forskellige Godtgørelser, der senere nedenfor skal omtales. Derpaa oversendtes Regnskaberne til Hovedbogholderiet, som besørgede Noteringen og udskrev Anvisninger paa Lagerleje til de enkelte Statslagre. Disse Anvisninger sendtes til Amtsnævnene, som derefter udbetalte Lagrene den i Statslagerkontrakten hjemlede Godtgørelse for Leje af Lageret.

B.

Indgangs- og Salgskvitteringer.

Til Sikkerhed for Regnskabernes Rigtighed indførte man et System, der satte Statslagrene i Stand til at præstere originale Bilag for hver eneste Post saavel paa Indgangs- som paa Udgangssiden i Regnskabet. Disse Bilag bestod i Kvitteringskuponer, hvoraf man havde 3 Slags, nemlig Indgangskvitteringer for Tilgang af Korn til Statslagre, Salgskvitteringer for Salget af Korn og Salgskvitteringer for Salget af Mel og Gryn fra de Møller, der havde Statslager. Samtlige Kvitteringer samledes i Kuponbøger, hver med 100 Kuponer, og disse tilstilledes Lagrene fra Ernæringsraadet.

Indgangskvitteringen, hvis Udseende fremgaar af den Side 39 vedhæftede Gengivelse, bestod af en 3-løbet Kupon, hvis inderste Blanket beholdtes af Lageret til Brug for dets egen Notering over, hvormeget Korn der var modtaget til Lager, hvis midterste Blanket tjente til Afgivelse af Jordbrugerens Kvittering for de Penge, han havde modtaget af Statslageret fra det afleverede Korn, og hvis yderste Blanket endelig udgjorde Statslagerets Kvittering til Landmanden for det Korn, han havde afleveret paa Statslageret. Den midterste Blanket indsendtes gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet som Bilag til Statslagerregnskabet, og den yderste Kupon afleverede Landmanden til det kommunale Nævn, hvor dens paalydende Værdi blev afskrevet paa hans Ligningsliste og dermed godskrevet i hans Leveringspligt til Staten.

Salgskvitteringen for Salg af Korn bestod, saaledes som det fremgaar af den Side 39 indhæftede Gengivelse, ligeledes af 3 Kuponer. Den inderste Kupon var til Lagerets egen Efterretning, og de 2 andre anvendtes paa forskellig Maade, alt eftersom Salget skete til Købere, der ikke havde Statslager, eller til andre Statslagre. I første Tilfælde kvitterede Køberen simpelthen paa den midterste

Serie **K** 263

Nr. 90

Statens Lager i

Modtaget til Lager: Kg

Dato / 191.....

Til Lagerets eget Brug.

Serie **K** 263

Nr. 90

Statens Lager i

hos

Dags Dato modtaget for Levering af: Kg

Kr. Øre, skriver:

 Kr. Øre.

Dato / 191.....

Jordbrugerens Underskrift.

Indsendes hver 1ste og 15de gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

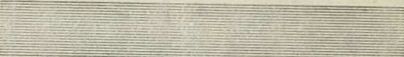
Serie **K** 263

Nr. 90

Statens Lager i

hos

Dags Dato modtaget af Hr.

 Kg skriver: Kg.

Dato / 191.....

Lagerets Indehavers Underskrift.

Overgives Landmanden til Aflevering i det kommunale Nævn.

Serie **K** 834

Nr. 1

Dags Dato solgt fra Statens Lager i

hos

til

kg à pr. 100 kg.

Den 191.....

Beholdes af Lageret.

Serie **K** 834

Nr. 1

Dags Dato modtaget fra Statens Lager i

hos

 kg à pr. 100 kg Kr. Øre.

den 191

Køberens Underskrift.

Indsendes fra Lageret sammen med Melkortene eller Ernæringsraadets eller det kommunale Nævn's Rekvositioner pr. den 1ste eller 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

S.

Serie **K** 834

Nr. 1

Dags Dato leveret til Statens Lager i

hos

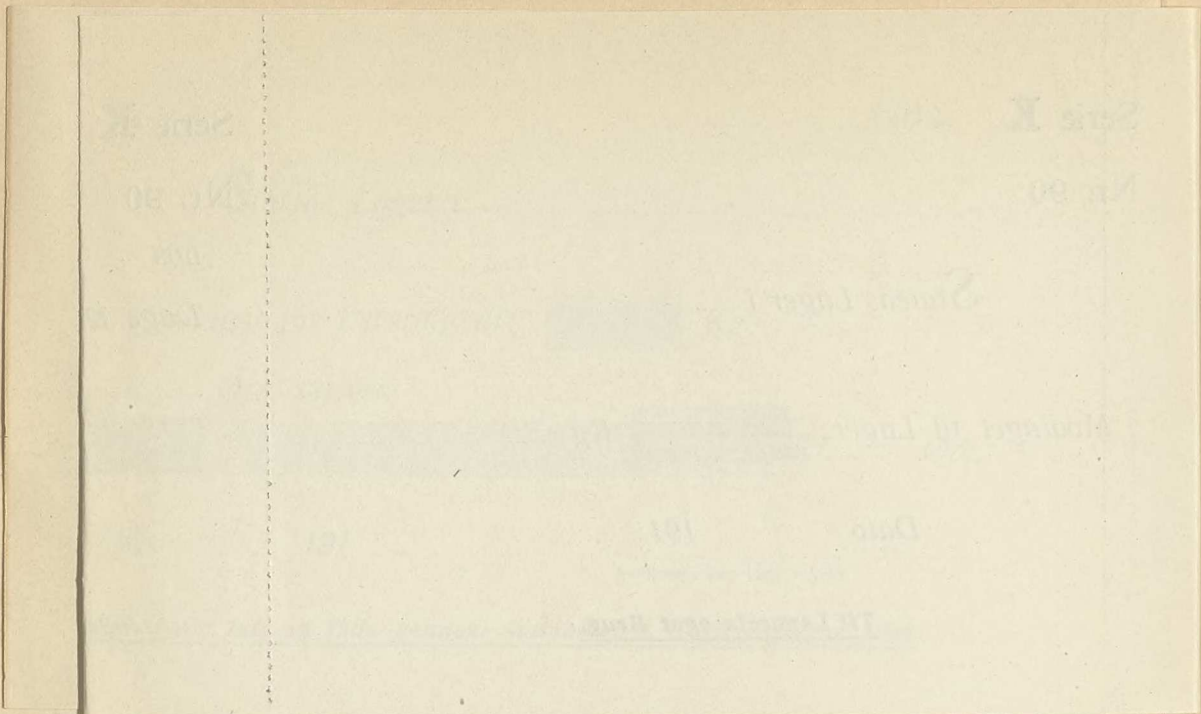
 kg à pr. 100 kg Kr. Øre.

den 191

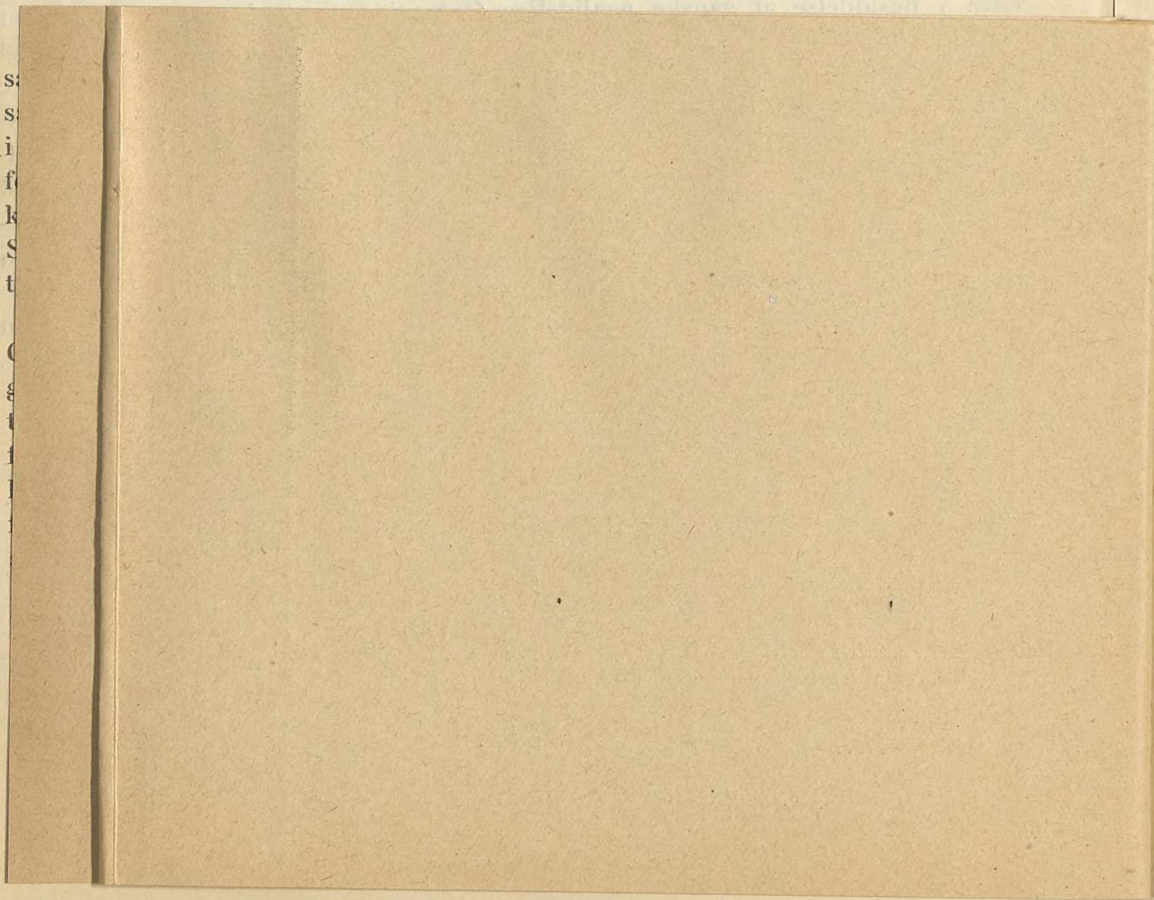
Sælgerens Underskrift.

Indsendes den 1ste og 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

M.

Indgangs- og Salgskvitteringer.

s:
s:
i:
f:
k:
S:
t:

O:
s:
t:
t:
t:

Blanket for det modtagne Korn, og saavel den inderste som den yderste indsendtes gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet som Bilag til Regnskabets Udgangsside. I Tilfælde derimod, hvor der var Tale om Salg af Korn fra det ene Statslager til det andet, kvitterede Køberen paa den midterste Blanket og overgav denne til Sælgeren, medens Sælgeren paa den yderste Blanket afgav til Køberen en Erklæring om, at han havde solgt denne det omhandlede Kvantum Korn. Begge Blanketter indsendtes da sammen med Regnskaberne for de 2 Statslagre gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet, saaledes at den midterste Blanket, der er mærket »S«, indsendtes som Bilag til Sælgerens Regnskabs Udgangsside, medens den yderste, der er mærket »M«, indsendtes som Bilag til Køberens Regnskabs Indgangsside.

I Ernæringsraadets Revisionsafdeling afstemtes da ikke blot Salgskvitteringerne med de Regnskaber, hvormed de var indsendt, men de hinanden modsvarende gule »S« og »M« Kvitteringer, der faktisk kunde genfindes i Statslagerregnskaberne, fordi de bar samme Serienumre og Blanketnumre, afstemtes med hinanden, saaledes at man altid havde Sikkerhed for, at der til en indgaaet Køberkvittering fandtes en indgaaet Sælgererklæring, hvilket altsaa vil sige, at man herigennem fik Sikkerhed for, at det Korn, som et Statslager opførte som solgt, *virkelig* ogsaa var modtaget paa et andet Statslager, saaledes som beordret af Ernæringsraadet.

Salgskvitteringen for Mel og Gryn er gengivet Side 40 og repræsenterer, som det ses, en 2-løbet Kupon, hvis inderste Blanket beholdtes af Møllen til dens eget Regnskab, og hvis yderste Blanket paaførtes Køberens Kvittering for det modtagne Kvantum Mel eller Gryn samt Sælgerens Underskrift. Den indsendtes sammen med Regnskabet gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet som Bilag til Regnskabets Udgangsside.

Hver af de omhandlede Arter af Kvitteringsblanketter var mærkede med hver sit Seriebogstav, og hver Kvitteringsbog indenfor Arten var mærket med Nummer, og endelig var hver Blanket indenfor Bogen mærket med Serie, Bognummer og fortløbende Nummer fra 1 til 100. Naar Kvitteringsbøgerne udsendtes til Statslagrene, noteredes Serie og Numre for vedkommende Statslager i Revisionsafdelingen i et særligt dertil indrettet Kartotek. Efterhaanden som Kvitteringerne kom ind og afstemtes med Regnskaberne, slettedes de indkomne Numre i Kartoteket, saaledes at man til enhver Tid havde Rede paa, hvorvidt samtlige Kvitteringsblanketter, der var udsendt til Statslagrene, virkelig var indkomne, eller om der laa nogle Numre ude, som man ikke havde nogen Oplysning om. I alle Tilfælde, hvor saadanne Numre manglede, reklameredes der fra Revisionsafdelingen til vedkommende Statslager, som da maatte fremskaffe Kvitteringen eller gøre Rede for, hvor den blev af. Man opnaaede herved at være sikker paa, at der ingensinde udstedtes Kvitteringer, som ikke opførtes i Statslagrenes Regnskaber.

Ved Hjælp af disse Forholdsregler skaffede man da Sikkerhed for, at de Indberetninger, som Statslagrene afgav over Tilgang, Afgang og Beholdning hver 14de Dag, virkelig var paalideligt Materiale, der tillod Raadet at danne

sig en rigtig Forestilling om Størrelsen af vore Kornbeholdninger og vort Forbrug af Korn fra Statslager.

For at undersøge, hvor paalideligt hele Regnskabssystemet fungerede, forlangte Raadet pr. 31. Marts 1918, at samtlige Statslagre skulde opgive deres regnskabsmæssige Beholdninger til Ernæringsraadet. Disse Opgivelser viste ialt en Beholdning af 249,629 Tons Korn, medens Raadets Regnskaber udviste en Beholdning af 250,919 Tons Korn, hvilket vil sige, at der var en Afvigelse paa kun ca. 0,5 % imellem de Beholdninger, som Raadets Regnskaber udviste, og de Beholdninger, som Statslagrene regnede at ligge inde med. Imidlertid var denne overordentlige smukke Overensstemmelse naturligvis kun et Bevis for, at Regnskabet fungerede som det skulde, medens det derimod ikke var noget Bevis paa, at der var fuldkommen Overensstemmelse mellem de regnskabsmæssige Beholdninger og de virkelige Beholdninger paa Statslagrene.

Det er indlysende, at man for Statslagrenes Vedkommende som for enhver anden Kornforretnings Vedkommende maatte regne med et vist Svind paa Beholdningerne i Aarets Løb, og Størrelsen af dette Svind vilde da være afgørende for, hvorvidt Raadet kunde regne med, at Regnskabet stemmede med Virkeligheden. Da Størrelsen af Svindet tillige afhang af, i hvor høj Grad det lykkedes Raadet at føre en fast Kontrol med Statslagrenes Dispositioner, dels igennem selve Regnskabet og dels igennem Inspektørordningen, vilde en endelig Konstatering af Svindets Størrelse afgive et meget væsentligt Bidrag til Belysning af, hvorvidt Ernæringsraadets Arbejde havde været forsvarligt i det forløbne Aar eller ikke, og hvorvidt Statslager-Institutionen kunde siges at være et tilforladeligt Princip eller ej.

For at overbevise sig herom samt naturligvis for at kunne gribe ind i Tide, hvis det skulde vise sig, at Svindet var større end beregnet, gav Raadet i Juli Maaned Ordre til at foretage Opvejning af samtlige Lagre. Opvejningen foregik i Byerne ved Hjælp af kongelig Vejer, paa Landet ved Hjælp af de kommunale Nævn.

Den første August blev der vejjet op paa alle Lagre, hvis Beholdning var 5000 hkg eller derunder. For Lagre med større Beholdninger skete Opvejningen først senere, naar Beholdningerne var formindsket saameget, at der kunde vejes op inden for en rimelig Tid. De sidste Opvejninger blev foretaget i Oktober Maaned. Samtidig med Statslagerbeholdningerne opvejedes ogsaa Amternes Beholdninger af tørret Korn.

Det lykkedes paa denne Naade at faa saa godt som alle Lagres Beholdninger ved Høstaarets Slutning præcist konstateret. Kun paa 15 af de ca. 2600 Statslagre, der findes, samt paa Thisted Amts Lager af tørret Korn, maatte Opvejningen opgives, dels paa Grund af Beholdningernes Størrelse og dels af Pladshensyn.

Paa disse Lagre er der imidlertid, som det fremgaar af Tabel Nr. 2 og Nr. 3 kun indgaaet 7 % af den samlede Mængde Korn, der indgik til Statslager i Løbet af Høstaaret 1917—18.

Den Omstændighed, at der ikke er foretaget nogen Opvejning paa dem, vil følgelig ikke kunne forrykke det endelige Resultat nævneværdigt, og man

vil uden at begaa væsentlige Fejl ved den samlede Opgørelse over »Svindprocenten« kunne regne med at Svindet paa de ikke opvejede Beholdninger har været lige saa stort som paa dem, der er opvejete.

Resultatet af Opvejningen ses af Tabel Nr. 2. For de Lagre, hvor Opvejningen er sket senere end $\frac{1}{8}$, er Beholdningerne ved Hjælp af Forbrugsregnskabet reduceret til $\frac{1}{8}$. Betegnelsen »indgaaet« og »udgaaet« i Tabellen omfatter alt Korn, der har været opført under disse Betegnelser i Statslagrenes Regnskaber, altsaa ikke blot det Korn, der er afleveret fra Jordbruger og udleveret til Formaling, Foderbrug o. s. v., men ogsaa det Korn, der er henholdsvis modtaget fra og udleveret til andre Statslagre, altsaa overhovedet alt Korn, der har

Mel- og Gryn-Kvit

Serie

Nr. 58

Dags Dato

til

Adr.

kg

Den

Beholdes af

3. 7. 18.

Ialt:	Indgaaet	920,600,151	kg
	Udgaaet	851,838,132	»
	Regnskabsmæssig Beholdn. ...	68,762,019	kg
	Beholdn. opvejet	62,361,521 $\frac{1}{2}$	»
	Svind	6,400,497 $\frac{1}{2}$	kg = 0,7 % af indgaaet.

sig en rigtig Forestilling om Størrelsen af vore Kornbeholdninger og vort Forbrug af Korn fra Statslager.

For at undersøge, hvor paalideligt hele Regnskabssystemet fungerede, forlangte Raadet pr. 31. Marts 1918, at samtlige Statslagre skulde opgive deres regnskabsmæssige Beholdninger til Ernæringsraadet. Disse Opgivelser viste ialt en Beholdning af 249,629 Tons Korn, medens Raadets Regnskaber udviste en Beholdning af 250,919 Tons Korn, hvilket vil sige, at der var en Afvigelse paa kun ca. 0,5 % imellem de Beholdninger, som Raadets Regnskaber udviste, og de Beholdninger, som Statslagrene regnede at ligge inde med. Imidlertid var denne overordentlige smukke Overensstemmelse naturligvis kun et Bevis for, at Regnskabet fungerede som det skulde, medens det derimod ikke var noget Bevis paa, at der var fuldkommen Overensstemmelse mellem de regnskabsmæssige Beholdninger og de virkelige Beholdninger paa Statslagrene.

Det er indlysende, at man for Statslagrenes Vedkommende som for enhver anden Kornforretnings Vedkommende maatte regne med et vist Svind paa Beholdningerne i Aarets Løb, og Størrelsen af dette Svind vilde da være afgørende for, hvorvidt Raadet kunde regne med, at Regnskabet stemmede med Virkeligheden. Da Størrelsen af Svindet tillige ahang af, i hvor høj Grad det lykkedes Raadet at føre en fast Kontrol med Statslagrenes Dispositioner, dels igennem selve Regnskabet og dels igennem Inspektørordningen, vilde en endelig Konstatering af Svindets Størrelse afgive et meget væsentligt Bidrag til Belysning af, hvorvidt Ernæringsraadets Arbejde havde været forsvarligt i det forløbne Aar eller ikke, og hvorvidt Statslager-Institutionen kunde siges at være et tilforladeligt Princip eller ej.

For at overbevise sig herom samt naturligvis for at kunne gribe ind i Tide, hvis det skulde vise sig, at Svindet var større end beregnet, gav Raadet i Juli Maaned Ordre til at foretage Opvejning af samtlige Lagre. Opvejningen foregik i Byerne ved Hjælp af kongelig Vejer, paa Landet ved Hjælp af de kommunale Nævn.

Den første August blev der vejjet op paa alle Lagre, hvis Beholdning var 5000 hkg eller derunder. For Lagre med større Beholdninger skete Opvejningen først senere, naar Beholdningerne var formindsket saameget, at der kunde vejes op inden for en rimelig Tid. De sidste Opvejninger blev foretaget i Oktober Maaned. Samtidig med Statslagerbeholdningerne opvejedes ogsaa Amternes Beholdninger af tørret Korn.

Det lykkedes paa denne Naade at faa saa godt som alle Lagres Beholdninger ved Høstaarets Slutning præcist konstateret. Kun paa 15 af de ca. 2600 Statslagre, der findes, samt paa Thisted Amts Lager af tørret Korn, maatte Opvejningen opgives, dels paa Grund af Beholdningernes Størrelse og dels af Pladshensyn.

Paa disse Lagre er der imidlertid, som det fremgaar af Tabel Nr. 2 og Nr. 3 kun indgaaet 7 % af den samlede Mængde Korn, der indgik til Statslager i Løbet af Høstaaret 1917—18.

Den Omstændighed, at der ikke er foretaget nogen Opvejning paa dem, vil følgelig ikke kunne forrykke det endelige Resultat nævneværdigt, og man

Mel- og Gryn-Kvittering 1918.

Serie **M** 5003

Nr. 58

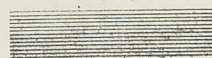
Dags Dato solgt fra

.....

.....

til

Adr.

 kg.....

Den.....191

Beholdes af Møllen.

3. 7. 18.

Mel- og Gryn-Kvittering 1918.

Serie **M** 5003

Nr. 58

Dags Dato modtaget fra

.....

 kg.....à Kr. pr. 100 kg.

.....den.....191

.....
Sælgerens Underskrift.

.....
Køberens Underskrift.

Adresse.....

Adresse.....

Indsendes fra Møllen sammen med Melkortene pr. 1ste og 15de i hver Maaned
gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

sig en rigtig Forestilling om Størrelsen af vore Kornbeholdninger og vort Forbrug af Korn fra Statslager.

For at undersøge, hvor paalideligt hele Regnskabssystemet fungerede, forlangte Raadet pr. 31. Marts 1918, at samtlige Statslagre skulde opgive deres regnskabsmæssige Beholdninger til Ernæringsraadet. Disse Opgivelser viste ialt en Beholdning af 249,629 Tons Korn, medens Raadets Regnskaber udviste en Beholdning af 250,919 Tons Korn, hvilket vil sige, at der var en Afvigelse paa kun ca. 0,5 % imellem de Beholdninger, som Raadets Regnskaber udviste, og de Beholdninger, som Statslagrene regnede at ligge inde med. Imidlertid var denne overordentlige smukke Overensstemmelse naturligvis kun et Bevis for,

at Reg

Bevis

mæssig

De

anden

holdni

rende

Virkeli

lykked

igennem

lig Kor

lysning

løbne

et tilfo

For

hvis de

Maaned

gik i B

munale

De

5000 hl

gen før

vejes op

tober M

nes Bel

De

ninger

Statslag

vejninge

Pladshensyn.

Paa disse Lagre er der imidlertid, som det fremgaar af Tabel Nr. 2 og Nr. 3 kun indgaaet 7 % af den samlede Mængde Korn, der indgik til Statslager i Løbet af Høstaaret 1917—18.

Den Omstændighed, at der ikke er foretaget nogen Opvejning paa dem, vil følgelig ikke kunne forrykke det endelige Resultat nævneværdigt, og man

vil uden at begaa væsentlige Fejl ved den samlede Opgørelse over »Svindprocenten« kunne regne med at Svindet paa de ikke opvejede Beholdninger har været lige saa stort som paa dem, der er opvejet.

Resultatet af Opvejningen ses af Tabel Nr. 2. For de Lagre, hvor Opvejningen er sket senere end $\frac{1}{8}$, er Beholdningerne ved Hjælp af Forbrugsregnskabet reduceret til $\frac{1}{8}$. Betegnelsen »indgaaet« og »udgaaet« i Tabellen omfatter alt Korn, der har været opført under disse Betegnelser i Statslagrenes Regnskaber, altsaa ikke blot det Korn, der er afleveret fra Jordbruger og udleveret til Formaling, Foderbrug o. s. v., men ogsaa det Korn, der er henholdsvis modtaget fra og udleveret til andre Statslagre, altsaa overhovedet alt Korn, der har passeret Lagrene.

Tabel Nr. 2.

De opvejede Statslagerbeholdningers og de opvejede Amtsbeholdningers Svind pr. $\frac{1}{8}$ 1918.

Rug:	Indgaaet	388,628,330	kg
	Udgaaet	359,778,497	»
	Regnskabsmæssig Beholdn.	28,849,833	kg
	Beholdn. opvejet	22,208,702	»
	Svind	6,641,131	kg = 1,7 % af indgaaet.
Hvede:	Indgaaet	197,603,720 $\frac{1}{2}$	kg
	Udgaaet	182,939,958	»
	Regnskabsmæssig Beholdn. ...	14,663,762 $\frac{1}{2}$	kg
	Beholdn. opvejet	17,663,079 $\frac{1}{2}$	»
	Overvægt	2,999,317	kg = 1,5 % af indgaaet.
Byg:	Indgaaet	222,173,711 $\frac{1}{2}$	kg
	Udgaaet	207,222,410 $\frac{1}{2}$	»
	Regnskabsmæssig Beholdn. ...	14,951,301	kg
	Beholdn. opvejet	12,140,786 $\frac{1}{2}$	»
	Svind	2,810,514 $\frac{1}{2}$	kg = 1,3 % af indgaaet.
Havre & Bl.sæd:	Indgaaet	112,194,389	kg
	Udgaaet	101,897,266 $\frac{1}{2}$	»
	Regnskabsmæssig Beholdn. ...	10,297,122 $\frac{1}{2}$	kg
	Beholdn. opvejet	10,348,953 $\frac{1}{2}$	»
	Overvægt	51,831	kg
Ialt:	Indgaaet	920,600,151	kg
	Udgaaet	851,838,132	»
	Regnskabsmæssig Beholdn. ...	68,762,019	kg
	Beholdn. opvejet	62,361,521 $\frac{1}{2}$	»
	Svind	6,400,497 $\frac{1}{2}$	kg = 0,7 % af indgaaet.

For de Lagre, hvor der ikke blev vejjet op, stillede Forholdet sig saaledes som vist i Tabel Nr. 3. Svindet er bergnet under den Forudsætning, at det udgør den samme Procent af det under indgaaet opførte Kvantum Korn, som for de Lagres vedkommende, hvor der er opvejjet.

Tabel Nr. 3.

Regnskabsmæssige Beholdninger pr. $\frac{1}{8}$ og beregnet Svind paa de Lagre, hvor der ikke vejedes op.

	Tons dansk Korn	Beregnet Svind og Overvægt
Rug:	Indgaaet..... 14,038	÷ 238 Tons (1,7 %))
	Udgaaet..... 12,684	
	Beholdning..... 1,354	
Hvede:	Indgaaet..... 12,574	+ 189 Tons (1,5 %))
	Udgaaet..... 11,531	
	Beholdning..... 1,043	
Byg:	Indgaaet..... 24,464	÷ 319 Tons (1,3 %))
	Udgaaet..... 16,668	
	Beholdning..... 7,796	
Havre:	Indgaaet..... 6,327	+ 3 Tons)
	Udgaaet..... 4,846	
	Beholdning..... 1,481	
Blandsæd:	Indgaaet..... 3,525	+ 2 Tons)
	Udgaaet..... 2,351	
	Beholdning..... 1,174	
Ialt:	Indgaaet..... 60,927	÷ 363 Tons)
	Udgaaet..... 48,079	
	Beholdning..... 12,848	

Adderes de i Tabel 3 for Svind og Overvægt beregnede Størrelser til de tilsvarende Værdier for Svind i Tabel 2, faar man følgende Tal for Svind og Overvægt paa alt Statens Korn i Høstaaret 1917—18:

Rug.....	Svind	6,879 Tons
Hvede.....	Overvægt	3,188 —
Byg.....	Svind	3,130 —
Havre & Blandsæd..	Overvægt	57 —
Tilsammen.....	Svind	6,764 Tons

I Følge Opgivelse Side 22 blev der nu i Løbet af Høstaaret af Jordbrugere afleveret til Statslager:

Rug.....	185,721 Tons
Hvede.....	109,512 —
Byg.....	161,813 —
Havre & Blandsæd....	98,728 —
Tilsammen ...	555,774 Tons

Desuden overgik der 10,084 Tons Rug af Høst 1916 fra Statens Beholdninger fra Tiden før Ernæringsraadets Oprettelse, hvorefter der paa Statslagrene har været disponeret med

195,805 Tons Rug og 565,858 Tons Korn ialt.¹⁾

Heraf faas da følgende Resultat for Svind og Overvægt paa dansk Korn i Høstaaret 1917—1918.

	Indleveret	Absolutte Svind og Overvægt	Procent af indleveret
Rug	195,805	÷ 6,879	3,5 %
Hvede.....	109,512	+ 3,188	2,9 %
Byg	161,813	÷ 3,130	1,9 %
Havre & Blandsæd...	98,728	+ 57	—
Tilsammen...	565,858	÷ 6,764	1,2 %

Statens Kornbeholdninger er altsaa i Høstaaret 1917—18 kun svundet: 1,2 % ialt. Svindet paa Rugen er for største Delen Tørringssvind. Overvægten paa Hveden hidrører fra, at Hvedemøllerne gennemgaaende fik 73 % Mel af den formalede Hvede i Stedet for de 70 %, der i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse om Tilvirkning af Mel var sat som Minimum for Nyttetvirkningen ved Formalingen. Svindet paa Bygget er tilsyneladende noget for stort og Overvægten paa Havre og Blandsæd synes ret urimelig. De to Fænomener skyldes imidlertid i væsentlig Grad, at en Del Statslagre har blandet indgaaet Byg sammen med Havre og solgt det hele som Blandsæd. For at faa et helt rigtigt Billede maa man udregne Svindprocenten paa den samlede Mængde Vaarsæd, der er leveret til Statslager, nemlig: 260,541. Svindet bliver da paa dette Kvantum: 3,073 Tons eller: 1,2 %, hvilket ikke kan siges at være for stort for Vaarkorn.

Det vil formentlig heraf være indlysende, at Institutionen Statslager, gennemført paa den af Ernæringsraadet anordnede Maade, er en forsvarlig Indretning.

¹⁾ Amerikansk Rug og Hvede samt Californisk Byg og Majs laa paa særlige Lagre, der ikke var undergivet Statslagerkontrakten.

HOVEDAFSNIT IV.

Fordelingen af Statens Korn og Kornvarer af Høsten 1917—1918.

Kapitel I.

Fordelingsprincipper.

Fordelingen af Statens Korn foregik dels i Form af Raavarer og dels i Form af Produkter, der var fremstillet deraf under Ernæringsraadets Kontrol. De Produkter, det her drejede sig om, var for det første de forskellige Slags Mel, der anvendtes til Brødbagning, dernæst Gryn, væsentligst i Form af Byggryn, men dog i nogen Grad som Havregryn, og endelig fordelte man en ringe Mængde Bygmel. Affaldsprodukterne fra Mel- og Gryn fremstillingen anvendtes, saaledes som det senere nærmere skal omtales, i Form af Klid væsentligst til Iblanding i Brød og for en ringe Del til Foderbrug, i Form af Svinemel alene til Foderbrug, og i Form af Spidsmel, Havreskaller og lign. til Foderbrug, for det sidste Produkts Vedkommende hovedsagelig som Blandingsmateriale for Melassefoder. Samtlige Virksomheder, der handlede med Statens Korn eller tilvirkede Produkter deraf, stod under direkte Kontrol af Ernæringsraadet, for Kornets Vedkommende gennem dets Kornhandelsafdeling og for Mølleriprodukternes Vedkommende gennem dets Mel- og Grynafdeling. Disse 2 Afdelinger ledede da Hovedfordelingsarbejdet fra Statslagrene og Møllerne til de forskellige Forbrugere.

Det viste sig imidlertid hurtigt, at det ikke var muligt for de 2 Afdelinger at føre Kontrol med den mere detaljerede Fordeling af alle Kornvarer til samtlige de Formaal, hvortil Statens Korn skulde anvendes, og man udskilte derfor meget snart hele den detaljerede Side af Foderkornsfordelingen, saaledes at der oprettedes 2 nye Afdelinger, en Afdeling for Fordeling af Hestefoder og en Afdeling for Fordeling af Korn til Svin og Høns.

Grundlaget for hele Rationeringssystemet dannede for Brødkornets Vedkommende Ernæringsraadets Melkortordning, og for Foderkornets Vedkommende Ernæringsraadets Rekvisitionssystem.

Ifølge Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 8. September 1917 maatte intet Salg af Korn fra Statslager eller Mel fra Mølle foregaa undtagen mod Aflevering af Melkort eller Rekvisition fra de kommunale Nævn eller Ernæringsraadet.

A.

Melkortordningen.

Melkortene, hvis Anvendelse og Betydning her kun skal omtales i Hovedtrækkene, bestod af Kort, der gav Ihændeleveren Tilladelse til at købe en bestemt Mængde Mel eller den tilsvarende Mængde Korn, hvilket vil sige den Mængde Korn, hvoraf Melkortets paalydende Værdi i Mel kunde fremstilles. Ihændelever af et saadant Kort kunde enhver, der handlede med Mel og Bageriprodukter, blive, naar han indsendte de Brødmærker, han havde modtaget fra Forbrugerne, til det statistiske Departement i København. Brødmærkerne ombyttedes da her efter deres paalydende Værdi med Melkort ifølge bestemte derom givne Regler.

Melkortene fremstilledes i 4 Former:

- 1) Kort, der lød paa groft Rugbrøds mel,
- 2) » » » » halvsigtet Rugbrøds mel,
- 3) » » » » Sigtebrøds mel,
- 4) » » » » Hvedemel.

I Overensstemmelse med, at de 3 førstnævnte Sorter af Mel aldrig fremstilledes af en enkelt Kornsort, men af Blandinger af forskellige Sorter, og for de 2 førstnævnte Vedkommende ogsaa med et vist Indhold af Hvedeklid, var Melkortene sammensat af forskellige Blanketter, der hver for sig lød paa en ligesaa stor Mængde af de enkelte Kornvarer, som det Kvantum, hvormed den vedkommende Vare indgik i Brødmelets Sammensætning. Naar f. Eks. groft Rugbrøds mel fremstilledes ved, at man blandede 67 kg Rug med 25 kg Byg og 12 kg. Hvedeklid og malede Blandingen ud til 100 kg Mel, bestod det grove Rugbrøds melkort af 3 Kuponer, der lød paa henholdsvis 67 kg Rug, 25 kg Byg og 12 kg Hvedeklid. Paa Kortet kunde den Melhandler eller Bager, der ejede det, da købe 100 kg Rugbrøds mel mod Aflevering af Kortet til Mølleren, og Mølleren kunde købe de Kornvarer, hvoraf Melet skulde sammensættes ved Aflevering af de 3 Kuponer, hvoraf Kortet bestod, i de Statslagre, der laa inde med Varerne.

Fra Statslagrene indsendtes Melkortene gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet, og i saavel Amtsnævnets Sekretariat som i Ernæringsraadets Revisionsafdeling afstemte man Melkortets paalydende Værdi med de Poster, Statslageret havde opført paa Regnskabets Udgangsside for udleveret Brødkorn, samt med de tilsvarende Salgskvitteringer.

B.

Ernæringsraadets Rekvisitioner.

Ernæringsraadets Rekvisitioner bestod i Kuponer af den Art, som er givet Side 46. Kuponerne var indhæftede i Rekvisitionsbøger med 100 Kuponer i hver og anvendtes kun til Brug ved Udlevering af Foderkorn. De kommunale Nævn var bemyndiget til at udfærdige saadanne Rekvisitioner efter Ernæringsraadets derom givne Instrukser, og ingen Mand kunde købe Foderkorn fra Statslager, uden at han var i Besiddelse af en saadan Rekvisition fra det kommunale Nævn eller en særlig givet Tilladelse fra Ernæringsraadet. Rekvisitionskuponen bestod, saaledes som det ses, af 2 Blanketter, hvoraf den inderste anvendtes til Nævnets eget Brug, medens den yderste i underskrevet Stand overgaves til Jordbrugeren med Angivelse af, hvor stort et Kvantum, han kunde faa udleveret fra Statslager. Rekvisitionerne indsendtes af Statslagrene med Regnskaberne gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet som Bilag til Udgangssidens Poster for udleveret Foderkorn, og deres paalydende Værdi afstemtes med Regnskabets Udgangsside samt med de tilsvarende Salgkvitteringer, dels i Amtsnævnets Sekretariat og dels i Ernæringsraadets Revisionsafdeling.

Ved de her angivne Ordninger opnaaede man at haandhæve den første Grundregel i al Rationering, nemlig at kun de Folk, der dokumenterede at have berettiget Adgang til at erhverve Kornvarer i Statens Lager, fik saadanne, samt tillige at kunne føre Kontrol med, at Lagrene virkelig ikke udleverede mere, end der svarede til Melkortets og Rekvisitionens paalydende Værdi, idet Lagrene for at gøre dette faktisk maatte bevæge Køberen til at udstede en falsk Kvittering, hvorved hele Forholdet vilde blive at anse efter Straffelovens Bestemmelser om Bedrageri ganske som under normale Forhold.

At de regnskabsmæssige Beholdninger, saaledes som tidligere omtalt, stemmede saa godt med de virkelige Beholdninger den 1. August 1918, viste med tilstrækkelig Tydelighed, at hele Systemet havde virket tilfredsstillende og tillod en virkelig effektiv Kontrol med Statslagrenes Udleveringer af de Varer, der er betroet dem.

En Beskrivelse af de nærmere Detailler ved Udleveringen af de enkelte Varer vilde føre for vidt i denne Beretning, men i det følgende skal der gives en kort Skitse af Principperne for Fordelingen af de enkelte Kornvarer hver for sig.

Anvist

..... kg Byg

..... kg Blandsæd

..... kg Havre

..... kg Melasse

..... kg Svinemel

..... kg Kornskraa

Heste

til **Svin**
Høns

til

Hr.

Dato: / 191

Det kommunale Nam.

..... kg Byg

..... kg Blandsæd

..... kg Havre

..... kg Melasse

..... kg Svinemel

..... kg Kornskraa

Fremstilling
For Hvedens
evere Hvede
des da til en
indkasserede
en af Anvis-

er anvendtes
af Melkort.
remstilling af
6 og 23 Kr.
Kr. 7,50 for
de Statslage-
h da Raadet,
ninger vedrør-
Mængden af
fra Modta-
Henhold til
ort for hvert
en af denne
af Statslager-

regnskabet til Amtsnævnet var Overensstemmelse mellem Salgskvitteringerne for det solgte Brødkorn og de modtagne Melkort. Saafremt denne Overensstemmelse ikke forelaa, havde Amtsnævnet Ordre til at nægte Udbetalingen af Godtgørelsen. Man opnaaede herved, at ethvert Salg af Brødkorn fra Statslager udenom Melkortordningen paadrog Statslageret et betydeligt pekuniært Tab, nemlig Kr. 7,50 for hver 100 kg Rug og Kr. 4,50 for hver 100 kg Byg, der solgtes udenom Ordningen, og dette Forhold har i ganske væsentlig Grad medvirket til, at Misligheder paa Statslagrene er foregaaet i saa ringe Grad, som Opvejningen den 1. August faktisk viste, at Tilfældet var.

B.

Ernæringsraadets Rekvisitioner.

Ernæringsraadets Rekvisitioner bestod i Kuponer af den Art, som er gengivet Side 46. Kuponerne var indhæftede i Rekvisitionsbøger med 100 Kuponer i hver og anvendtes kun til Brug ved Udlevering af Foderkorn. De kommunale Nævn var bemyndiget til at udfærdige saadanne Rekvisitioner efter Ernæringsraadets derom givne Instrukser, og ingen Mand kunde købe Foderkorn fra Statslager, uden at han var i Besiddelse af en saadan Rekvisition fra det kommunale Nævn eller en særlig givet Tilladelse fra Ernæringsraadet. Rekvisitionskuponen bestod, saaledes som det ses, af 2 Blanketter, hvoraf den inderste anvendtes til Nævnets eget Brug, medens den yderste i underskrevet Stand overgaves til Jordbrugeren med Angivelse af, hvor stort et Kvantum, han kunde faa udleveret fra Statslager. Rekvisitionerne indsendtes af Statslagrene med Regnskaberne gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet som Bilag til Udgangssidens Poster for udleveret Foderkorn, og deres paalydende Værdi afstemtes med Regnskabets Udgangsside samt med de tilsvarende Salgkvitteringer, dels i Amtsnævnets Sekretariat og dels i Ernæringsraadets Revisionsafdeling.

Ved de her angivne Ordninger opnaaede man at haandhæve den første Grundregel i al Rationering, nemlig at kun de Folk, der dokumenterede at have berettiget Adgang til at erhverve Kornvarer i Statens Lager, fik saadanne, samt tillige at kunne føre Kontrol med, at Lagrene virkelig ikke udleverede mere, end der svarede til Melkortets og Rekvisitionens paalydende Værdi, idet Lagrene for at gøre dette faktisk maatte bevæge Køberen til at udstede en falsk Kvittering, hvorved hele Forholdet vilde blive at anse efter Straffelovens Bestemmelser om Bedrageri ganske som under normale Forhold.

At de regnskabsmæssige Beholdninger, saaledes som tidligere omtalt, stemmede saa godt med de virkelige Beholdninger den 1. August 1918, viste med tilstrækkelig Tydelighed, at hele Systemet havde virket tilfredsstillende og tillod en virkelig effektiv Kontrol med Statslagrenes Udleveringer af de Varer, der er betroet dem.

En Beskrivelse af de nærmere Detailler ved Udleveringen af de enkelte Varer vilde føre for vidt i denne Beretning, men i det følgende skal der gives en kort Skitse af Principperne for Fordelingen af de enkelte Kornvarer hver for sig.

Anvist

..... kg Byg
..... kg Blandsæd
..... kg Havre
..... kg Melasse
..... kg Svinemel
..... kg Kornskraa

Heste
til **Svin**
Høns

til

Hr.

Dato: | 191

Det kommunale Nævn i

Heste
anviser til **Svin**
Høns

til Hr.

Dato: | 191

Nævnets Underskrift.

I Rubrikken „Heste, Svin, Høns“ overstreges ved Udfærdigelsen af Blanketten de Dyr's Navne, hvortil Foderet **ikke** er anvist. Skal en Mand have Foder til mere end en af de tre Slags Dyr, udstedes en Blanket for hver Slags.

..... kg Byg
..... kg Blandsæd
..... kg Havre
..... kg Melasse
..... kg Svinemel
..... kg Kornskraa

Kapitel II.

Principper for Salg af Brødkorn fra Statslager.

Brødkorn solgtes fra Statslager i Form af Rug og Hvede til Fremstilling af Brød, og i Form af Byg til Fremstilling af Brød og Gryn. For Hvedens Vedkommende var det forbudt Statslagrene overhovedet at udlevere Hvede undtagen efter Tilladelse fra Ernæringsraadet. Hveden udleveredes da til en Pris af 1 Kr. over Indkøbsprisen pr. 100 kg, og Ernæringsraadet indkasserede denne Difference ved at fradrage den i Lagerlejen ved Udstedelsen af Anvisningerne herpaa.

For Rugens Vedkommende og for det Bygs Vedkommende, der anvendtes til Brød, var Salget, som allerede omtalt, knyttet til Afleveringen af Melkort. Rugen og Byggen solgtes til samme Pris, nemlig Kr. 18,50, til Fremstilling af Brødmel. Da Indkøbsprisen for Statslageret var henholdsvis 26 og 23 Kr. pr. 100 kg, opstod der ved denne Ordning en Difference paa Kr. 7,50 for Rugen og Kr. 4,50 for Byggen pr. 100 kg. Denne Difference skulde Statslageret have godtgjort fra Ernæringsraadet gennem Amtsnævnene, men da Raadet, i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse om Foranstaltninger vedrørende Befolkningens Forsyning med Brød og Mel, som Bevis for Mængden af det Korn, der forlod Statslageret, kun anerkendte Kvitteringer fra Modtageren udstedte paa Ernæringsraadets Salgskuponer, og tillige i Henhold til nævnte Bekendtgørelse stillede som Betingelse, at der forelaa Melkort for hvert eneste Parti, der var solgt til Brødmel, blev altsaa Udbetalingen af denne Godtgørelse knyttet til Paavisningen af, at der ved Indsendelsen af Statslagerregnskabet til Amtsnævnet var Overensstemmelse mellem Salgskvitteringerne for det solgte Brødkorn og de modtagne Melkort. Saafremt denne Overensstemmelse ikke forelaa, havde Amtsnævnet Ordre til at nægte Udbetalingen af Godtgørelsen. Man opnaaede herved, at ethvert Salg af Brødkorn fra Statslager udenom Melkortordningen paadrog Statslageret et betydeligt pekuniært Tab, nemlig Kr. 7,50 for hver 100 kg Rug og Kr. 4,50 for hver 100 kg Byg, der solgtes udenom Ordningen, og dette Forhold har i ganske væsentlig Grad medvirket til, at Misligheder paa Statslagrene er foregaaet i saa ringe Grad, som Opvejningen den 1. August faktisk viste, at Tilfældet var.

Byg til Gryn maatte kun udleveres efter skriftlig Rekvisition fra Ernæringsraadets Mel- og Grynafdeling. Disse Rekvisitioner udstedtes i Form af Kort (se den Side 48 vedhæftede Gengivelse), der var saaledes indrettet, at hele Kortet lød paa et bestemt Parti, men det bestod af flere Kuponer, der lød paa bestemte Dele af dette Parti, og ved Hjælp af hvilke Mølleren kunde indkøbe det samlede tildelte Kvantum i mindre Partier, alt eftersom han havde Brug for det. Man opnaaede derved, at Ernæringsraadet kunde anvise Mølleren Byg til Grynformaling for 1 Maaned eller 2 ad Gangen, medens Mølleren dog havde Frihed til at aftage det anviste Parti, alt eftersom Møllens Pladsforhold tillod det.

Den 19

..... Mølle

pr.

meddeler man herved Tilladelse til at aftage fra Statslageret hos

..... Tdr. Byg til Gryn à Kr. pr. Td.

Ernæringsraadet.

E. O.

Dato:

..... Tdr. Byg.

Se Bagsiden.

.....
(Møllerens Underskrift.)

..... Tdr. Byg.

Se Bagsiden.

.....
(Møllerens Underskrift.)

..... Tdr. Byg.

Se Bagsiden.

.....
(Møllerens Underskrift.)

..... Tdr. Byg.

Se Bagsiden.

.....
(Møllerens Underskrift.)

Da det viser sig, at mange mindre Møller har anlagt deres Grynmølleri saa stort, at det ofte kniber med at have Pengene staaende i den Byg, Ernæringsraadet anviser til 1 Maanedes Forbrug, har man nu, for at lette Betalingsvilkaarene for dem, ladet udfærdige nærværende Blanket, som er indrettet saaledes, at Mølleren, ved efterhaanden at udfylde en af de 4 perforerede Blanketter med det Kvantum, der ønskes aftaget, kan nøjes med at aftage saa meget, som den disponible Kapital tillader, dog skal hele det anviste Kvantum være aftaget senest 1 Maaned fra Anvisningsdatoen.

Det skal være Statslagerets Sag at kontrollere, at de 4 Rekvisitions-kuponers Paalydende sammenlagt stemmer med det Kvantum Byg, Ernæringsraadet ved Skrivelse har givet Dem Tilladelse til at udlevere til den Mølle, Rekvisitionskuponen hidrører fra.

Det skal være Statslagerets Sag at kontrollere, at de 4 Rekvisitions-kuponers Paalydende sammenlagt stemmer med det Kvantum Byg, Ernæringsraadet ved Skrivelse har givet Dem Tilladelse til at udlevere til den Mølle, Rekvisitionskuponen hidrører fra.

Det skal være Statslagerets Sag at kontrollere, at de 4 Rekvisitions-kuponers Paalydende sammenlagt stemmer med det Kvantum Byg, Ernæringsraadet ved Skrivelse har givet Dem Tilladelse til at udlevere til den Mølle, Rekvisitionskuponen hidrører fra.

Det skal være Statslagerets Sag at kontrollere, at de 4 Rekvisitions-kuponers Paalydende sammenlagt stemmer med det Kvantum Byg, Ernæringsraadet ved Skrivelse har givet Dem Tilladelse til at udlevere til den Mølle, Rekvisitionskuponen hidrører fra.

Kapitel III.

Prinsipper for Salg af Foderkorn fra Statslager.

Som Foderkorn solgtes Byg til Brug for Svin og Høns, og Havre og Blandsæd væsentligst til Anvendelse til Hestefoder. Intet Statslager maatte udlevere Foderkorn uden Rekvisition fra det kommunale Nævn. Foderkornet udleveredes til saadanne Priser, at Ernæringsraadet fik sine Omkostninger til Lagerleje, Transport, Oplægning og lign. dækket, og i Overensstemmelse hermed forhøjedes Priserne Aaret igennem, indtil de fra Januar Maaned 1918 var naaet til 27¹/₂ Kr. pr. 100 kg for Havre og Blandsæd til Heste og 25 Kr. pr. 100 kg for Byg eller Blandsæd til Svin og Høns, hvilke Priser fastholdtes Resten af Høstaaret.

De nævnte Priser var Udsalgspriserne fra Statslager, men det var en almindelig Regel, at de kommunale Nævn var berettiget til at tillade Statslagrene, hvor Nævnene skønnede det nødvendigt, at forhøje Udsalgsprisen med indtil 3 Øre pr. kg, saaledes at Forhøjelsen tilfaldt Statslageret som Godtgørelse for Svind, uforholdsmæssig lang Transport og Udlevering i Smaapartier paa 15 kg og derunder.

For at faa Ensartethed i Bedømmelsen af, hvilke Husdyrejere der kunde tilkomme Foder fra Statens Lager, indførte Ernæringsraadet *Husdyrlist*er, som man paalagde de kommunale Nævn at føre, og paa hvilke hver Husdyrejers Navn, Bopæl og andre Identificeringsbetegnelser blev opført, ligesom Nævnet opførte, hvormeget der anvistes af de forskellige Kornsorter, samt gav en Række Oplysninger til Begrundelse for Anvisningen.

Listerne indsendtes hver Maaned for Hestefoderets Vedkommende til Ernæringsraadets Hestefoderafdeling, for Svine- og Hønsfoderets til Ernæringsraadets Afdeling for Fordeling af Foderstoffer til disse Dyr. I de nævnte Afdelinger blev Listerne gennemgaaet, og det blev eftersat, om de Oplysninger, der var givet, virkelig berettigede til Anvisning af Foder. Hvis dette ikke var Tilfældet, blev de paagældende strøget fra den følgende Maaned at regne. Hvis der forelaa særlige Forhold, førtes der Korrespondance derom med Nævnene, og kunde man ikke komme overens ad denne Vej, hørte man Amtsnævnet om Sagen og traf paa Grundlag af dettes Redegørelse sin Afgørelse.

Ved dette Listesystem opnaaede Ernæringsraadet:

- 1) at man til enhver Tid havde en bestemt Oversigt over, hvormeget Foderkorn Nævnene anviste, og kunde sammenholde dette med de Kornkvanta,

der i Henhold til Statslagrenes indsendte Regnskaber, Salgskvitteringer og Rekvisitioner var udgaaet fra Lagrene,

- 2) at man kunde haandhæve nogenlunde ensartede Regler for hele Landet, idet de enkelte Kommuners Vurdering af Oplysningerne, der tjente til Grundlag for Anvisningen, sammenholdtes med hinanden,
- 3) at Kornnævnene bevarede en vis Selvstændighed med Hensyn til Bestemmelsen af, hvem der skulde have Foder fra Statens Lager, uden at denne Selvstændighed kom til at rumme nogen Fare for, at Udleveringen af Foderkorn overskred tilladelige Grænser,
- 4) at Ernæringsraadet til enhver Tid havde Materiale i Hænde til, hvis det gjordes nødvendigt, at foretage en Reduktion af det Antal Kreaturer, der fik Foder fra Statens Lager, uden at være nødsaget til at begaa de Uretfærdigheder, som en procentisk almindelig Reduktion altid medfører.

Efterhaanden som Listerne indarbejdedes hos de kommunale Nævn, virkede de i det store og hele tilfredsstillende, saavel for Nævnene som for Raadet, og de var af ganske uvurderlig Nytte for Ernæringsraadet, da det hen paa Foraaret viste sig at være ganske nødvendigt at indskrænke Antallet af Heste, der fik Foder fra Statens Lager, idet man ligefrem i samtlige Kommuner kunde stryge af Foderlisterne de Heste, hvis Ejere f. Eks. paa Grund af deres Stilling som Jordejere havde Foraarsgræsning til Dyrene og derfor nu kunde undvære Tilskudet fra Statslager.

Endvidere kunde man i væsentlig Grad overse, hvem der trængte mere end andre, og derigennem foretage Reduktionen paa de Steder, hvor den mærkedes mindst. Det viste sig da ogsaa, at det lykkedes over Forventning let at foretage en betydelig Reduktion.

Listesystemet maa da siges at have bestaaet sin Prøve og vil i Henhold hertil blive overført til det nye Høstaar.

Kapitel IV.

Principperne for Salg af Mel og Gryn fra Mølle.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse om Foranstaltninger vedrørende Befolkningens Forsyning med Brød og Mel var det forbudt enhver Mølle at foretage Formaling af Korn af nogen Art til Brødmel uden Ernæringsraadets Tilladelse, og ved Bekendtgørelse angaaende Formaling af Byggryn gjaldt de samme Regler for Møllernes Fremstilling af denne Vare. Ernæringsraadet kunde til enhver Tid tilbagekalde Tilladelsen, hvis Møllerne overtraadte Lageroverenskomsten eller Indenrigsministeriets Regler for Fremstilling, Blanding og Forhandling af Mel og Gryn eller Bestemmelserne om Regnskabsvæsenet. I Overensstemmelse hermed tilstillede Ernæringsraadet straks ved Høstaarets Begyndelse samtlige Møller en skriftlig Tilladelse til Formaling, idet man samtidig gjorde udførlig Rede for de Principper, hvorefter Formalingen og Forhandlingen af Produkterne skulde foregaa, og gjorde Møllerne udtrykkelig opmærksom paa, at de vilde miste Formalingsretten, hvis disse Bestemmelser overtraadtes. Salget af Mel fra Mølle var i Henhold til samme Bekendtgørelse, saaledes som allerede omtalt, knyttet til Afleveringen af Melkort, og der maatte kun sælges saa meget Mel, som svarede til Melkortets paalydende Værdi.

Møllerne i Landet kom nu ganske naturligt til at falde i 2 Grupper, alt eftersom de havde Statslagerkontrakt med Ernæringsraadet eller ikke.

For de Møllers Vedkommende, der havde Lagerkontrakt med Ernæringsraadet, forlangtes der for hver Udlevering af Mel en Salgskvittering fra Køberen, og det fordredez bestemt, at der ved Indsendelsen af Regnskabet skulde være Overensstemmelse mellem de modtagne Melkort og Salgskvitteringerne. For Rugmelets Vedkommende skulde nu de Møller, der havde Statslager, forhandle det Mel, de fremstillede af Korn, som de tog fra deres eget Lager, til Priser, der var afstemte efter Priserne paa Raavaren, hvilke Priser, som allerede omtalt, var Kr. 18,50 saavel for Rugen og Byggen som for den Klid, der iblandedes i Brødmelet. Følgelig fremkom der ogsaa for Møllernes Vedkommende som for de almindelige Statslagres Vedkommende en Difference paa Kr. 7,50 pr. 100 kg Rug og Kr. 4,50 pr. 100 kg Byg, som skulde godtgøres af Ernæringsraadet igennem Amtsnævnene. Som Betingelse for Godtgørelsen stillede man nu imidlertid, at der var Overensstemmelse mellem Melkortets og Salgskvitteringens Paalydende, naar Regnskabet indsendtes til Amtsnævnet. Var der ikke det, nægtedes Udbetalingen af Godtgørelsen.

Denne Foranstaltning medførte:

- 1) at Møllerne ikke kunde sælge Mel udenom Melkortordningen uden at lide et betydeligt Tab,

- 2) at de ikke kunde tilvende sig uberettigede Fordele ved at blande mere Rug i Melet, end tilladt, idet de aldrig nogensinde ved Salg af 100 kg Mel kunde faa Godtgørelse paa mere end de 67 kg Rug, der var opført paa det ved Salget modtagne Melkort, der lød paa 100 kg Mel. Hvis de altsaa i den solgte Mængde havde iblandet mere Rug, tabte de Kr. 7,50 paa hver 100 kg, der var iblandet formeget. Ganske paa tilsvarende Maade gik det med Byggen.

Denne Foranstaltning viste sig meget hurtigt at være overordentlig nyttig, idet Møllerne ganske øjensynligt fra det foregaaende Aar absolut ikke var vant til at overholde Indenrigsministeriets Bekendtgørelser om Fremstillingen af Mel og Forhandlingen deraf. I Løbet af de første Maaneder, i hvilke denne Ordning bestod, paaførte et betydeligt Antal af Landets Møllere da ogsaa sig selv ganske betydelige Tab, der for selv mindre Vindmøller kunde beløbe sig til ca. 500 Kr. pr. Maaned.

Efter denne Opdagelse hørte man imidlertid op med Overtrædelserne, og Regnskaberne til Ernæringsraadet kom efterhaanden i en anerkendelsesværdig Orden. Et Bevis for, at denne Orden i Regnskaberne virkelig svarede til en Orden i selve Forhandlingen af Melet, afgaves af Opvejningsresultaterne pr. 1. August, der jo, som allerede omtalt, viste en saa nøje Overensstemmelse med Ernæringsraadets Hovedbogholderi, at der ikke kunde være Tale om, at man i nævneværdig Grad havde solgt Mel udenom de fastsatte Forordninger.

For de Møllers Vedkommende, der ikke havde Statslager, forlangtes ikke nogen Salgskvitteringer, men det var dem forbudt at sælge Mel uden Modtagelse af Melkort, og da det var dem umuligt paa Statslagrene at købe Korn uden Aflevering af Melkort, fordi Statslagrene som omtalt paadrog sig for store Tab ved en saadan Fremgangsmaade, blev ogsaa disse Møller efterhaanden tvungne til at holde sig Bestemmelserne i Melkortforordningerne efterrettelige, idet de ellers efterhaanden mistede deres Beholdning af Melkort og blev ude af Stand til at fortsætte Bedriften.

For disse Møller gjaldt naturligvis ganske det samme som for Møller med Statslager, at Melkortordningen tvang dem til at blande Melet rigtigt, fordi de for hver 100 kg Rugbrøds mel, de solgte, kun kunde faa 67 kg Rug fra Statens Lager.

Salget af Hvedemel foregik kun fra ca. 40 større Møller rundt om i Landet. Disse Møller havde speciel Tilladelse til Hvedeformaling fra Ernæringsraadet. Denne Tilladelse gaves ikke til andre end saadanne Møller, der havde en rimelig Størrelse, og som var saaledes indrettet, at de kunde føre et forsvarligt Regnskab. Begrundelsen for denne Ordning var, at Ernæringsraadet paa dette Omraade ikke havde nogen Godtgørelse, ved Hjælp af hvilken man kunde tvinge Møllerne til at overholde Melkortsystemet og derfor stadig maatte lade Møllernes Regnskaber undersøge af sine Inspektører for at haandhæve Bestemmelserne. Møllerne maatte kun sælge af Melet mod Aflevering af Melkort, og der skulde udstedes en Salgskvittering af Køberen for hvert Salg. Regnskaber indsendtes til Ernæringsraadet som for almindelige Statslagre, idet det forlangtes, at samtlige Hvedemøller skulde have Statslagerkontrakt med Raadet. Møl-

lerne var endvidere forpligtet til selv at føre et af Ernæringsraadet autoriseret Bogholderi, som tillod Raadets Inspektører til enhver Tid at holde sig à jour med Møllens Dispositioner.

Salget af Gryn fra Møllerne var ikke knyttet til Melkortordningen, idet der ikke forelaa nogen Rationering af Byggryn i Høstaaret 1917/18. Ernæringsraadet satte sig imod en saadan Rationering, fordi Byggrynsforbruget var overordentlig ulige fordelt over hele Landet og Møllernes Kapacitet paa det daværende Tidspunkt ikke var stor nok til at præstere saa mange Gryn, som var nødvendige til at dække hele Forbruget, hvis der blev Tale om jævn Rationering. Endvidere vilde man ved en Rationering opnaa, at den fattige Del af Befolkningen, der købte mange Gryn, blev unddraget en betydelig Del af disse, og en stor Mængde Mennesker, som hidtil ikke havde spist Gryn i større Omfang, fik tildelt Kort paa saadanne.

Ernæringsraadet foretog derfor Rationeringen ved at haandhæve en ligelig Fordeling af Byggen fra Statslagrene til Møllerne, og der oprettedes en egen Afdeling under Revisionsafdelingen til at føre Kontrol med Grynmølleri. Samtlige Grynmøller maatte den 1ste og 15de i hver Maaned indsende særlige Regnskaber til Raadet, hvad enten de havde Statslager eller ikke, og for hvert Parti solgt Gryn forlangtes en Salgskvittering undertegnet af Køberen. I Ernæringsraadet afstemtes Salgskvitteringer og Regnskab, og dersom der ikke fandtes at være Overensstemmelse, blev Møllen undersøgt af Ernæringsraadets Inspektør.

Endvidere blev der ved Gennemgang af Regnskabet ført Kontrol med, hvor store Mængder Gryn de enkelte Møller udleverede ad Gangen, saaledes at man derigennem kunde danne sig en Forestilling om, hvorledes Møllens Salgsforhold laa. Til yderligere Regulering af Grynfordelingen blev det forbudt Møllerne at udlevere til Grossererne mere end 100 kg ad Gangen uden Ernæringsraadets Tilladelse. Denne Tilladelse blev kun givet Grossisterne paa Betingelse af, at de førte omhyggelige Fordelingslister med Angivelse af Navnene paa Køberne og indsendte disse Fordelingslister til Raadet, saasnart det indkøbte Parti var fordelt. Disse Lister blev gennemgaaet og opbevaret i Ernæringsraadet. Man opnaaede paa denne Maade i Hovedsagen en jævn Fordeling af Byggryn over Landet, om der dog end mod Slutningen af Aaret, da Byggrynsforbruget truede med at stige stærkt paa Grund af Mangel paa Kartofler, fremkom en Del Vanskeligheder, der dog væsentligt skyldtes, at Møllerne faktisk ikke kunde levere de krævede Bestillinger hurtigt nok.

I Aarets Løb forøgedes Antallet af Grynmøller meget betydeligt, saaledes at man ved Slutningen af Høstaaret havde ca. 800 Grynmøller, medens man i November 1917 havde omkring 80 Stk. Paa dette Tidspunkt var Kapaciteten kommet saa højt op, at den med Lethed kunde præstere, hvad der krævedes til Forbruget, men Statens Beholdninger tillod ikke at forøge Bygforbruget til Gryn udover 7000 Tons pr. Maaned, hvilket svarer til en Grynfremstilling af mellem 4000 og 4500 Tons Gryn pr. Maaned.

Priserne paa Mel og Gryn var i Høstaaret 1917—18 følgende:

Ved Salg af Mel, der i Henhold til Bekendtgørelse af 8/9 1917 angaaende Tilvirkning af og Handel med Mel, fremstillet af Hvede og Rug og Byg, kunde brin-

ges i Handelen, maatte ved Salg fra Møller til Grossist, Bager, Detaillist eller Forbruger, der selv bager sit Brød, ikke tages højere Priser end nedenfor anført:

For groft Rugbrødsmel	21	Kr. 00 Øre pr. 100 kg.
- halvsigtet Rugbrødsmel	22	- 50 - - - -
- Standard Hvedemel	44	- 00 - - - -
- Sigtebrødsmel	26	- 00 - - - -
- groft Hvedemel	32	- 25 - - - -

Ved de i § 1 nævnte Maksimalpriser for Mel forstod man den højeste Pris, som en Møller under nogen Form maatte tage for Melet, heri indbefattet Vederlag for Melets Transport pr. Vogn fra Møllen til første Jernbanestation, Havn (Skibssiden), Købmand eller Bager, Omkostningerne ved Melets Lagring, derunder ogsaa Assurance og Pasning, al Købmandsfortjeneste og al Godtgørelse for Svind, samt yderligere alle andre Omkostninger.

Til de i § 1 nævnte Maksimalpriser tillodes det Grossisterne at lægge 1 Kr. pr. 100 kg til Dækning af alle Omkostninger ved Omsætningen af Melet mellem Mølle og Detaillist.

Fulgte Sækken med i Købet, maatte kun gangbar Pris beregnes for denne, men Køberen var altid berettiget til at tilbagesende Sækken franco og i ubeskadiget Stand.

Prisen ved Salg af Mel fra Detaillist til Forbruger maatte ikke under nogen Form udgøre mere end nedenfor anført:

For groft Rugbrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække	24	Øre pr. kg
I Partier paa under 50 kg	26	- - -
For halvsigtet Rugbrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække	26	- - -
- — — — — - Partier paa 5 kg og derover	28	- - -
- — — — — - 1 - til 5 kg ...	29	- - -
- — — — — - under 1 kg	31	- - -
- Standard Hvedemel leveret i 100 eller 50 kg Sække	47	- - -
- — — — — - Partier paa 5 kg og derover	50	- - -
- — — — — - 1 - til 5 kg	51	- - -
- — — — — - under 1 kg	52	- - -
Sigtebrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække	29	- - -
— — — — - Partier paa under 50 kg	32	- - -
Groft Hvedemel leveret i 100 eller 50 kg Sække	35	- - -
— — — — - Partier paa under 50 kg	37	- - -

For Salg af Byggryn fastsattes følgende Maksimalpriser:

For Salg fra Møller til Grossist.

36 Øre pr. kg for fine, 34 Øre pr. kg for mellemfine og grove og 38 Øre pr. kg for valsede Byggryn.

For Salg til Detaillist i Partier paa 50 kg og derover, selv om dette Kvantum aftages i forskellige Finheder:

40 Øre pr. kg for fine, 38 Øre pr. kg for mellemfine og grove og 42 Øre pr. kg for valsede Byggryn.

I Partier paa under 50 kg:

41 Øre pr. kg for fine, 39 Øre pr. kg for mellemfine og grove og 43 Øre pr. kg for valsede Byggryn.

For Salg fra Detaillist til Forbruger i Partier paa 2 kg og derover:

47 Øre pr. kg for fine, 45 Øre pr. kg for mellemfine og grove og 49 Øre pr. kg for valsede Byggryn.

I Partier paa under 2 kg:

48 Øre pr. kg for fine, 46 Øre pr. kg for mellemfine og grove og 50 Øre pr. kg for valsede Byggryn.

De nævnte Priser fra Møller til Grossist gjaldt for Varen leveret paa nærmeste Jernbanestation i Sælgerens Sække. Priserne fra Grossist til Detaillist gjaldt frit tilkørt Detailhandleren i Sælgerens Sække.

Leje af Sække maatte ikke beregnes. Fulgte Sækken med i Købet, maatte kun gangbar Pris beregnes for denne, men Køberen var altid berettiget til at tilbagesende Sækken franco og i ubeskadiget Stand.

I det store hele maa Ordningen af Salget af Mel og Gryn fra Møllerne siges at have fungeret tilfredsstillende, men der forekom i Aarets Løb dog en Del Tilfælde af saa grove Overtrædelser, at Ernæringsraadet saa sig nødsaget til at standse Formalingen, i de fleste Tilfælde dog kun for en vist Tidsrum indtil Møllen havde bragt Mislighederne i Orden, men i ganske enkelte Tilfælde saaledes, at man ikke kunde forsvare at give Formalingstilladelse mere, i hvert Fald ikke saalænge den paagældende Indehaver af Møllen endnu ejede den.

Lukning af Møller foregik ved Amtsnævnets Medhjælp, idet Amtsnævnet efter Anmodning fra Ernæringsraadet foranledigede, at Amtet ved Politiets Hjælp sørgede for, at de paagældende Møller virkelig holdt op med enhver Formaling.

Endelig skal man bemærke, at der ved Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet af 20. September var udstedt Forbud mod Opfodring af Gryn og Grynmel. Det er ofte blevet meddelt Ernæringsraadet, at dette Forbud ikke blev overholdt, idet en Del Gryn skulde være medgaaet til Kyllingefoder, men det har dog ikke været i saa store Mængder, at det kunde mærkes i Regnskabene over Salget, og fraset nogle ganske enkelte Tilfælde har det ikke været muligt med Sikkerhed at konstatere det, selv om der forelaa Anmeldelse derom.

Kapitel V.

Fordeling af Korn og Mel til Industri. — Fordeling af beskadiget Korn.

Det Mel, der uddeltes til Industri, var væsentligt Hvedemel, og Fordelingen skete gennem det statistiske Departements Fordelingskontor, der efter Aftale med Ernæringsraadet tilsendte de vedkommende industrielle Virksomheder et bestemt Antal Melkort hvert Kvartal.

Fordelingen til Virksomhederne blev udført paa Grundlag af deres Forbrug i Aarene før Krigen, saaledes at dette reduceredes overalt med en vis Procent i Overensstemmelse med, hvad Statens Beholdninger tillod.

Til Industri anvendtes i udstrakt Grad beskadiget Mel, saaledes Mel fra enkelte Sejlere, der forliste, og Mel, der var beskadiget under Brand eller ad anden Vej, men naar det beskadigede Mel ikke slog til, anvendtes almindeligst Standardmel.

Korn fordeltes til Industri direkte fra Ernæringsraadet. Det drejede sig her hovedsagelig om 3 Arter af Virksomheder, nemlig Bryggerier, Gær- og Spritfabrikker og Kaffesurrogatfabrikker. De 2 første Virksomheder maatte have sundt, godt Korn, og det anvistes dem, for Bryggeriernes Vedkommende efter en Fordelingsliste, der var forfattet af Byg- og Maltnævnet, og for Gær- og Spritfabrikkernes Vedkommende efter en Fordelingsliste, der var udarbejdet af Foreningen af danske Spiritusfabrikanters Fællesindkøb. Kornet anvistes de vedkommende Virksomheder fra nærmeste Statslager, og Fabrikkerne betalte Lagrene Kornet ganske, som om det havde været Foderkorn, saaledes at altsaa alt Korn, der udgik til Industri som gode, sunde Varer, opførtes paa de sædvanlige Statslagerregnskabers Udgangsside og bilagdes med Salgskvitteringer fra Fabrikkerne.

Beskadiget Korn forhandlede væsentligst til Kaffesurrogatfabrikker, der i Reglen købte Kornet til saadanne Priser, at Ernæringsraadets Omkostninger fuldt ud var dækkede.

Fordelingen mellem Fabrikkerne blev foretaget paa Grundlag af deres tidligere Produktion og udførtes af Ernæringsraadets Sekretariat.

HOVEDAFSNIT V.

Regnskab over Statskornets Anvendelse i Høstaaret 1917—1918.

En Oversigt over Fordelingen af de 610,226 Tons Korn, der stod til Ernæringsraadets Raadighed i Høstaaret 1917—18 er givet gennem Regnskabet paa Side 59 og 60. Samtlige Beholdninger af Korn af tidligere Høst og fremmed Korn er overtagne af Ernæringsraadet pr. ¹⁵/₉ 1918, og deres Størrelse regnes fra denne Dato. Det fremgaar af Regnskabet, at der indgik til Statslager ca. 186,000 Tons Rug og ca. 110,000 Tons Hvede af Høst 1917. Lægger man Saasæd og Spild til disse Poster, faar man Værdier for den samlede Høst af de to Kornsorter til Sammenligning med Resultaterne af de to Høstbedømmelser, der blev foretaget henholdsvis i Juni 1917 af Udvalget af 4de April, medens Kornet stod paa Marken, og Oktober 1917 af Statistisk Departement, efter at en betydelig Del af Kornet var aftærsket. Saasæd ansættes til 2 hkg pr. ha for Rug og Hvede. Da der ifølge Arealtællingen af 15de Juli 1918 var besaaet 219,500 ha med Rug og 56,700 ha med Hvede, kan den anvendte Saasæd uden væsentlig Fejl beregnes til henholdsvis 44,000 Tons og 11,400 Tons. Regnes desuden 3 % Spild og Smaakorn, faar man for Rugen en Korrektion paa 50,000 Tons, for Hveden en Korrektion paa 15,000 Tons. Sammenligningen med de to nævnte Høstbedømmelser kommer da til at tage sig saaledes ud:

	Rug T.	Hvede T.
Høstbedømmelse efter Udvalget af 4de April	250,000	121,000
Høstbedømmelse af Statistisk Departement.....	225,000	117,000
Statslagerbeholdning + Saasæd & Spild	236,000	125,000

Regnskab over Statens Korn af Høst 1917, dets An-

Indgang til Statslager:

	Tons	Tons
Dansk Rug af 1917	185,721	
Dansk Rug af 1916.....	10,084	
Amerikansk Rug	11,808	
		207,613
Dansk Hvede af 1917.....	109,512	
Amerikansk Hvede	26,622	
		136,134
Dansk Byg af 1917	161,813	
Kalifornisk Byg	545	
		162,358
Dansk Havre af 1917.....	55,558	
Dansk Blandsæd af 1917.....	43,170	
Majs af tidligere Import og Import 1917.....	5,393	
		104,121
		610,226

(NB. Uden for Statens Lager ved Extrapolation fra Forbrugskurver, Rug af 1916 ca. 8000.)

vendelse og Fordeling i Høstaaret $\frac{1}{9}$ 1917— $\frac{31}{7}$ 1918.

Udgang fra Statslager:

	Tons	Tons
Rug:		
1. Hjemmeforbrug som Mel.....	149,698	
2. Hjemmeforbrug til Industri.....	2,696	
3. Island, Færøerne og Grønland.....	4,231	
4. Norge.....	5,000	
5. Sverrig.....	505	
6. Finland.....	700	
		162,830
Hvede:		
7. Hjemmeforbrug som Mel.....	115,237	
8. Hjemmeforbrug til Industri.....	8,000	
		123,237
Byg:		
9. Hjemmeforbrug som Mel.....	40,406	
10. Hjemmeforbrug som Gryn.....	52,470	
11. Bryggeri.....	11,331	
12. Gær.....	10,001	
13. Foder.....	15,053	
14. Bornholm.....	1,270	
15. Færøerne, Island og Grønland.....	1,626	
16. Sverrig.....	545	
17. Norge.....	5,000	
18. Finland.....	150	
		137,852
Havre og Blandsæd:		
19. Havregryn.....	3,027	
20. Foder.....	82,155	
20. Foder til Bornholm.....	594	
		85,776
20. Majs: Foder.....	1,438	1,438
21. Saasæd (Byg og Havre).....	1,539	1,539
22. Svind paa Beholdningerne af dansk Korn incl. Tørrings- svind.....		6,763
23. Reserver efter Opvejning $\frac{1}{8}$ 1918.....		90,791
		610,226

Ernæringsraadet, den 5. Oktober 1918.

Holger Møllgaard.

S. Lyngbæk.

(Brugt udenfor Statens Lager ved Extrapolation fra Forbrugskurver ca. 8000.)
ad 23. Reservens Sammensætning: 74,840 Tons dansk Korn.
15,944 Tons fremmed Korn.

Det synes at fremgaa heraf, at en Høstbedømmelse, medens Kornet staar paa Marken, giver ret paalidelige Oplysninger. For Rugens Vedkommende ligger det paa Grundlag af Statslagerbeholdningen beregnede Tal omtrent midt imellem de to Høstbedømmelser, og for Hvedens Vedkommende ligger det nærmest ved Resultatet af den Høstbedømmelse, der blev udført, medens Kornet stod paa Marken. Denne Metode kan da vel herefter siges at være brugelig i Tilfælde, hvor det gælder saa tidligt som muligt at skaffe sig Underretning om Størrelsen af et Lands samlede Kornhøst.

I det følgende skal der gøres nærmere Rede for Enkelthederne angaaende de forskellige Poster paa Udgiftssiden af Regnskabet.

Kapitel I.

Hjemmeforbrug.

1. Kornforbrug ved Fremstilling af Mel: Til Fremstilling af *Rugbrødsmel* til *Brødbagning* og *Husholdningsbrug* er der anvendt ialt (Post (1) og Post (9)): 149,698 Tons *Rug* og 40,406 Tons *Byg*, tilsammen 190,104 Tons *Korn*. Ved Høstaarets Begyndelse, da Ernæringsraadet var klar over, at det ikke vilde være muligt at skaffe tilstrækkeligt groft *Rugbrød* til Befolkningens Forsyning hele Aaret rundt, hvis man lod Brødet fremstille af *ren Rug*, besluttede man at lade Melet formale af en Blanding af *Rug*, *Byg* og *Hvede* eller *Rugklid* i Forholdet 67 til 25 til 12. Naar denne Blanding paa 104 Dele *Korn* udmalede paa forsvarlig Maade uden Iblanding af de grove Bygskaller, fremkom der 96 % eller 100 Dele *Mel*. Denne Blanding, der indførtes $\frac{15}{9}$ 1917, opretholdtes i Tidsrummet fra $\frac{15}{9}$ 1917 til $\frac{1}{5}$ 1918. I April Maaned viste Statslagerregnskaberne, at der var fremkommen mere *Rug* og mindre *Byg* end forventet. For stadig at kunne dække det voksende Forbrug af Byggryn, forandrede man fra $\frac{1}{5}$ 1918 *Rugbrødsmel*ets Sammensætning saaledes, at det herefter fremstilledes af 88 Dele *Rug* og 15 Dele *Klid*, der sammaledes med en Udmaling af 97 % eller 100 Dele *Mel*.

Beregnet paa Grundlag af de normale Brødrationer paa 8 kg *Rugbrød* pro Person pr. Maaned, kommer Forbruget af *Korn* og *Klid* til at tage sig saaledes ud:

$$\text{Fra } \frac{15}{9} \text{ 1917 til } \frac{1}{5} \text{ 1918: } 136,500 \text{ Tons Mel} = \begin{cases} 91,450 \text{ Tons } \textit{Rug} \\ 34,130 \text{ — } \textit{Byg} \\ 16,380 \text{ — } \textit{Klid} \end{cases}$$

$$\text{Fra } \frac{1}{5} \text{ 1918 til } \frac{31}{7} \text{ 1918: } 54,600 \text{ — — — } = \begin{cases} 48,050 \text{ Tons } \textit{Rug} \\ 8,190 \text{ — } \textit{Klid} \end{cases}$$

Adderes Posterne for *Rug* faas: 139,500 Tons *Rug*, medens der faktisk i Følge Regnskabet er brugt 149,698 Tons *Rug*. Udover de normale Rationer er der da brugt ialt rundt 10,000 Tons *Rug* eller rundt 7 % af Normalrationen. Denne Forøgelse dækkes helt af Tillægskortenes Paalydende.

Efter Opgivelse fra Fordelingskontoret er der i Tidsrummet fra $15/9$ til $31/7$ uddelt ialt paa Tillægskort: 27,087 Tons Rugbrød, hvilket svarer til 20,214 Tons Mel og 15,163 Tons Rug. Tillægskortenes Paalydende svarer altsaa til ca. 5000 Tons Rug mere, end Merforbruget efter ovenstaaende Beregning andrager. Dette hidrører fra, at Reserverne, der laa paa Møller og Bagerier ved Høstaarets Begyndelse, ikke har kunnet optages i Statslagerregnskabet.

Det maanedlige Forbrug af Rug har været:

September	}		16,482 Tons Rug		
Oktober					
November	}		24,549	»	»
December					
Januar			12,864	»	»
Februar			11,574	»	»
Marts			11,462	»	»
April			15,835	»	»
Maj			17,465	»	»
Juni			19,663	»	»
Juli			19,804	»	»

Tilsammen ... 149,698 Tons Rug

Det ses af Tabellen, at Forbruget, fraset September/Oktober Maaned, hvor det er lavere end sædvanlig, fordi der som foran omtalt i sidste Halvdel af September brugtes meget Mel, som laa uden for Statslager, er temmeligt jævnt indtil April Maaned. I denne Maaned stiger det meget stærkt, skønt der ikke er sket nogen Ændring i Melets Sammensætning før $1/5$. Der er her, rimeligvis som Følge af Panik, fremkaldt ved en Bekendtgørelse om Annulering af Melkort, opkøbt betydeligt større Mængder (ca. 3,000 Tons) end det kunde ventes, og da Uddelingen af Tillægskort ikke var væsentligt større end ellers, kan det Opkøb kun være sket ved Uregelmæssighed i Melkortordningen. I Opgørelsen over det maanedlige Bygforbrug til Brød findes de samme Forstyrrelser, og af den følgende Fremstilling vil det ses, at der for Hvedens Vedkommende har fundet ganske lignende Forhold Sted, blot i endnu større Maalestok. Spørgsmaalet om den nærmere Forklaring paa Fænomenet vil blive behandlet under Afsnittet om Hvedeforbruget til Mel og Brød.

Til Fremstilling af Hvedemel (Post (7)) til Franskbrødsbagning og Husholdningsbrug er der medgaaet ialt: 115,237 Tons Hvede, hvoraf 20% eller 23,047 Tons var amerikansk Hvede, og 80% eller 92,190 Tons var dansk Hvede. Blandingen 20 til 80 paabegyndtes $15/9$ 1917. Fra $20/8$ til $15/9$ benyttedes som Overgang en Blanding af 70 Dele dansk og 30 Dele amerikansk Hvede. Den kom dog næppe til Anvendelse før $1/9$, idet der nødvendigvis maatte gaa nogle Dage, inden Møllerne kunde faa lagt Produktionsmaaden om. Der paabødes en Udmaling af mindst 70% Mel, men mange Møllere har kunnet bringe indtil 73% Mel ud af Hveden. I Tiden fra $1/9$ 1917 til $31/7$ 1918 er der til hver

Person uddelt følgende Antal Franskbrødsmærker lydende paa 300 gr. Brød eller 240 gr. Mel:

September	13	Mærker
Oktober	9	—
November	9	—
December	10	—
Januar	6	—
Februar	6	—
Marts	6	—
April	6	—
Maj	6	—
Juni	6	—
Juli	6	—

Tilsammen 83 Mærker à 300 gr Franskbrød.

83 Mærker à 300 gr pr. Person giver til hele Befolkningen (3 Mill.) 74,700 Tons Franskbrød, som under Forudsætning af, at der fremstilles 400 Franskbrød à 300 gr. af 100 kg Hvedemel, svarer til et Melforbrug paa: 62,250 Tons, som beregnet efter 70 % Udmaling kan fremstilles af 88,900 Tons Hvede. Det samlede Hvedeforbrug til Franskbrød og Husholdningsbrug var 115,237 Tons; altsaa er der brugt: 26,337 Tons Hvede mere end beregnet efter de uddelte Mærker. Da der her ikke er Tale om Tillægskort, kan dette Overskudsforbrug kun forklares ved Uregelmæssigheder i Melkortordningen. Til nærmere Oplysning om dette Forhold har man i nedenstaaende Tabel Nr. 4 sammenstillet Forbruget af Hvede i de enkelte Maaneder med det efter Brødmærkerne beregnede Forbrug.

Tabel Nr. 4.

	Virkelige Hvedeforbrug til Brødmel	Tilladte For- brug efter Mærker	Difference
September	12,630	13,923	÷ 1,293
Oktober	16,506	9,649	+ 6,857
November }	29,188	20,350	+ 8,838
December }			
Januar	11,648	6,426	+ 5,222
Februar	10,174	6,426	+ 3,748
Marts	5,129	6,426	÷ 1,297
April	8,431	6,426	+ 2,005
Maj	8,126	6,426	+ 1,700
Juni	4,954	6,426	÷ 1,472
Juli	8,451	6,426	+ 2,025
	115,237	88,904	+ 26,333

Det fremgaar af denne Sammenstilling, at der i September Maaned er brugt mindre Hvede end beregnet. Dette hidrører fra, at Hvedebeholdningerne fra Høstaaret 1916 slap op allerede i Slutningen af August, og det varede noget, inden Formalingen af den ny Hvede kom i Gang over hele Landet, saaledes at der i den første Uge af September solgtes meget lidt Franskbrød.

I de følgende 5 Maaneder ses det imidlertid, at der er brugt ganske betydelige Mængder Hvede udover, hvad der efter Brødmærkernes Paalydende skulde være brugt. Dette Forhold kan i Virkeligheden kun hidrøre fra en bestemt Aarsag, nemlig, at der har været *for mange Melkort ude i Cirkulation*. Det kan ikke hidrøre blot fra Salg udenom Melkortordningen, thi i saa Fald vilde den solgte Mængde enten ikke indgaa i Møllens Regnskab eller ogsaa ikke kunne dækkes med Melkort. Da begge Dele har været Tilfældet, kan det forøgede Salg af Hvedemel kun skyldes, at Møllere og Grossister har været i Besiddelse af saa mange Melkort, at de har kunnet tillade sig at sælge Mel uden at kræve *Brødmærker*. Dette foregik da ogsaa i Begyndelsen af Høstaaret i ret stor Udstrækning.

Allerede i Oktober 1917 henledte Ernæringsraadet Ministeriets og Fordelingskontorets Opmærksomhed paa dette Forhold og gjorde gældende, at det sidst nævnte Kontor ved sine Dispositioner havde faaet sendt mange flere Melkort ud, end der svarede til de i Omløb værende Brødmærkers Paalydende, og at dette Forhold rummede en Fare for Rationeringen.

Der blev da paa Raadets Foranledning foretaget en Inddragning af Hvede-Melkort, dels derved, at Fordelingskontoret kun ombyttede de to Trediedele af de indsendte Brødmærker med Melkort, og dels derved, at Ernæringsraadet gennem sine Inspektører fratog Møllerne deres overflødige Melkort. Der indkaldtes herved Melkort svarende til ca. 35,000 hkg Hvedemel af Fordelingskontoret, og af Ernæringsraadet inddrog ca. 30,000 hkg.

Disse Forholdsregler hjalp imidlertid ikke paa Forbruget. I November og December var det stadigt for højt. Da man den 1ste Januar gik over fra 10 til 6 Mærker, foreslog Ernæringsraadets Sekretær en Annulering af alle hidtil gældende Melkort, fordi det med temmelig stor Sikkerhed kunde siges, at der nu var for mange ude, idet der var Melkort i Omløb svarende til 10 Mærker pr. Maaned, medens vi fra Januar kun udstedte 6 Mærker pr. Maaned. Annuleringen skete imidlertid ikke, og der solgtes ca. 5,000 Tons Hvede mere end beregnet i Januar Maaned. I Februar gik der yderligere ca. 4,000 Tons i Løbet, og man mente da, at nu maatte de overflødige Melkort være afgivet. Da det imidlertid 1. Juli viste sig, at der ogsaa i April og Maj var brugt for meget, lod Fordelingskontoret sig overbevise om Nødvendigheden af en Annulering af samtlige Melkort, idet man indsaa, at der ellers vilde være Fare for, at de Handlende, der laa med de mange Melkort, mod Høstaarets Slutning købte al Hvedemelet op og saaledes ganske ophævede Rationeringen.

Den ⁵/₇ 1918 annulleredes samtlige Melkort, og de forlangtes indsendt for Hvedemøllernes Vedkommende til Ernæringsraadet, og for de andre Møllers, Bageriernes og de Handlendes Vedkommende til Fordelingskontoret. Der tilsendtes da de Vedkommende Melkort svarende til 14 Dages Forbrug af Mel og Korn.

Størrelsen af dette Forbrug opgjortes efter Ernæringsraadets Hovedbøger for de Mølleres Vedkommende, som havde Statslager, for de øvrige Mølleres og Handlendes Vedkommende efter Fordelingskontorets Kartoteker.

Inddragningen omfattede baade Hvedemel- og Rugbrødsmelkort. At det var rigtigt, at disse sidste toges med, fremgaar dels af Opgørelsen over Antallet af de inddragne Rugmelkort og dels af Oversigten over de maanedlige Forbrug af Rug paa Side 63. Denne viser, som omtalt, at der i April skete en stærk Stigning af det ellers ret fastliggende Rugforbrug. Stigningen skyldtes Overgangen fra den ene Melblanding til den anden og den deraf følgende Annulering af de tidligere Melkort, der lød paa 67 Rug, 25 Byg og 12 Hvedeklid. Denne Annulering, der kom før den store almindelige Inddragelse, skabte Panik, men det pludseligt forøgede Køb fra Statslager fra Statslager var kun muligt, fordi der ogsaa var for mange Rugbrødsmelkort ude i Omløb.

Efter den store Inddragning af Melkort blev Forbruget, som det ses, igen mere fast, idet det baade for Hveden og Rugen svingede frem og tilbage om den teoretiske efter Mærkerne beregnede Værdi, der for Hveden var ca. 6,400 Tons pr. Maaned og for Rugens Vedkommende ca. 18,000 Tons pr. Maaned; den første Værdi svingede lidt med Antallet af Lægeattester, den anden med Antallet af Tillægskort.

Herefter var da Melkortordningen bragt i betryggende Forfatning, men der var tabt 26,000 Tons Hvede for Rationeringen i Løbet af Aaret, og herfor har *Ernæringsraadet*, som det fremgaar af den foregaaende Fremstilling, *ikke* Ansvaret.

2. Kornforbrug til Fremstilling af Gryn (Post (10) og (19)):

Til Fremstilling af Gryn anvendtes i Høstaaret 1917—18 hovedsagelig *Byg* og kun i ringe Mængde *Havre*. Grunden hertil var, at Havrehøsten paa Grund af den tørre Sommer var mislykket i udstrakt Grad, saaledes *at det næsten ikke var muligt at fremskaffe Havre kvaliteter, der var brugelige til Fremstilling af Gryn*. Ganske vist var ogsaa vor Havregrynsindustri i Sommeren 1917 bleven ramt af en stor Ulykke, idet den største Havremølle i Landet, nemlig Ota-Fabrikken, brændte, men Ernæringsraadet søgte allerede tidligt at arbøde Følgerne af denne Brand ved med Otamøllens Direktion som Mellemed at optage en Forhandling med svenske Havregrynsmøller om Muligheden for at faa dansk Havre formålet til Gryn i Sverrig og de fremstillede Gryn overført til Danmark. Det lykkedes allerede saa tidligt som i Begyndelsen af November at faa sluttet en Overenskomst, hvorefter P. O. Stokkebyes Kvärnaktiebolag i Göteborg forpligtede sig til at formale indtil 800 tons dansk Havre om Maaneden til Gryn. Den svenske Regering tillod Udførslen af de fremstillede Gryn til Danmark under Forudsætning af, at Halvdelen af Affaldsmelet blev i Sverrig og stilledes til Folkhusholdningskommissionens Disposition, samt at Danmark skaffede Emballagen til Grynene. Disse vilde da kunne sælges her i Landet til en Pris af 61,50 Kr. pr. 100 kg til offentlige og private Institutioner i direkte Leverance gennem Otas Direktion. og til Købmænd i Pakker paa $\frac{1}{2}$ Kilo til en Pris af 76 Øre pr. kg, hvorefter Detailprisen vilde blive 86 Øre pr. kg, hvilket var meget rimeligt, da den Rest af udenlandske Havregryn, der endnu var i Landet, solgtes til Priser mellem 90 og 120 Øre en detail.

Var denne Ordning kommen til Udførelse, vilde man have kunnet formale ialt ca. 12,000 Tons Havre i Løbet af Aaret paa danske og svenske Møller, hvilket vilde have givet ca. 6,000 Tons Gryn eller det dobbelte af, hvad der fremstilledes i Danmark før Krigen.

Desværre fik den svenske Overenskomst ingen Betydning, fordi det som sagt ikke blev Ernæringsraadet muligt at fremskaffe tilstrækkelig Havre i brugelig Kvalitet. Da det senere ydermere viste sig, at Ligningen svigtede, saaledes at Statens Vaarsædbeholdninger blev betydeligt mindre end haabet, opgav man helt Planen om at formale Havregryn i Sverrig. Der blev da ikke fremstillet væsentlig flere Havregryn i Landet, end Sygehuse og Apoteker kunde anvende til Brug for Patienter.

Hele Grynproduktionen lagdes da over paa *Byggen*. Men her stod man ogsaa overfor en stor Vanskelighed, idet Landets Møller ikke i lange Tider havde fremstillet Byggryn i nævneværdigt Omfang. Den udenlandske Import havde kvant vor hjemlige Industri paa dette Omraade. I 1914 fremstilledes der saaledes kun ca. 5000 Tons Byggryn i hele Landet, og der fandtes i 1916 endnu kun ca. 75 Byggrynmøller i Danmark. Ernæringsraadet kunde nu snart regne ud, at der, for at skaffe Befolkningen tilstrækkelig Næring i Løbet af Høstaaret, maatte være ca. 50 gr Gryn til Disposition pr. Individ pr. Dag, og dette krævede en Fremstilling af ialt ca. 50,000 Tons Byggryn, altsaa ca. 10 Gange saa mange som i 1914.

Imidlertid var Betingelserne for en øget Fremstilling af Byggryn i stor Udstrækning til Stede i Landet, idet en Mængde Møller havde Grynkværne, men blot havde indstillet Fremstillingen af Grynene paa Grund af den udenlandske Konkurrence. Det gjaldt da blot om at faa dem til at gøre Kværnene i Stand og genoptage Formalingen. Dette opnaaedes ved, at man satte Maksimalprisen paa Byggryn saaledes, at der blev en god Fortjeneste til Møllerne. Man anvendte følgende Kalkule:

100 kg Byg.....	24,00 Kr.
60 » Gryn à 35 Øre	21,00 Kr.
10 » Grynmel à 32 Øre....	3,20 »
26 » Svinemel à 16 Øre ...	4,16 » 28,36 »
Fortjeneste...	4,36 Kr.

Ved Hjælp heraf samt ved Agitation fra Ernæringsraadets Side, naaede man saa vidt, at der i December 1917 fandtes ca. 700 Grynmøller, der kunde lave Byggryn, eller 10 Gange saa mange som i 1916, og fra Januar 1918 kunde der fremstilles 3000 Tons Byggryn pr. Maaned eller $\frac{3}{5}$ af den aarlige Fremstilling før Krigen.

Senere er der kommen endnu flere Møller til. I Juli 1918 var der ca. 800, og Kapaciteten var saa stor, at der kunde laves ca. 5000 Tons Byggryn pr. Maaned eller lige saa mange, som der før Krigen fremstilledes i Løbet af et Aar.

Forbruget af Gryn har da i Tiden fra $\frac{1}{11}$ 1917, da Produktion af Byggryn begyndte for Alvor, og til $\frac{31}{7}$ været:

Byggryn:

November	}	5,961 Tons
December		
Januar		2,380 »
Februar		3,008 »
Marts		3,410 »
April		3,641 »
Maj		3,610 »
Juni		4,162 »
Juli		5,310 »

Tilsammen... 31,482 Tons Byggryn = 52,470 Tons Byg.

Havregryn:

3,027 Tons Havre = ca. 1500 Tons Gryn, som væsentlig er brugt af Sygehuse og Apoteker, idet der fuldt tilsikredes disse Institutioner, hvad de skulde bruge til Patienter. Havregrynene udleveredes fra Apoteket mod Lægerekvitation.

Samtlige Gryn er afsat efterhaanden, som de blev fremstillet. Møllerne havde næsten aldrig noget væsentligt Lager, og mod Slutningen af Høstaaret havde Ernæringsraadet store Vanskeligheder ved at holde igen paa Møllerne, saa der ikke gik for meget Byg med til Gryn.

Det stigende Grynforbrug havde sin naturlige Forklaring deri, at de Reserver, der fandtes i Landet ved Høstaarets Begyndelse, efterhaanden svandt samtidig med, at Flæsketilførslen blev indskrænket til et Minimum, og Kødforsyningen af Byerne svigtede. Den store Masse af Mennesker maatte da lægge deres Hus-holdning om og spise meget Grød.

3. Hjemmeforbrug til Industri (Post (2), (8), (11), (12)):

Det Korn, der er anvendt til Industri er væsentlig brugt i Øl- og Gærindustrien. Herudover er der medgaaet en Del til Bagerier og Konditorier samt til Klisterfabrikker og andre Virksomheder, der anvender Klister, Appretur og lignende Præparater. Til Industrien er der brugt ialt:

Rug	2,696 Tons
Hvede	8,000 »
Byg	21,332 »

Ialt... 32,028 Tons

Af dette Kvantum er der i Gærindustrien anvendt 2,696 Tons Rug og 10,001 Tons Byg, medens der i Ølbryggeriet er forbrugt 11,331 Tons Byg. For Gærindustrien tillod det tildelte Kvantum et normalt Udbytte og Salg af Gær, medens det for Bryggerivirksomhedens Vedkommende kun udgjorde ca. $\frac{1}{4}$ af det normale Forbrug af Raastoffer og derfor indskrænkede Øltilvirkningen væsentligt. Dette sidste Forhold affødte ret betydelige Vanskeligheder for begge Industrier. For Bryggerierne var det væsentligt Arbejdsløshedsspørgsmaalet,

der rejste sig. For Gærfabrikkernes Vedkommende var det derimod et rent teknisk Problem, der fremstod. Den stærke Nedsættelse af Raastoftilførslen til Bryggerierne, der i Følge Kornloven ikke maatte købe andet Steds end hos Staten, medførte, at Produktionen af *Maltspirer* blev betydeligt formindsket, og dette havde igen en delvis Omlægning af Gærdriften til Følge. Da denne Omlægning krævede mere Raamateriale end sædvanlig, stod Ernæringsraadet ved Høstaarets Begyndelse over for den Eventualitet at maatte forøge Korn-tilførslen til Gærfabrikkerne udover det Kvantum, de forbrugte under normale Forhold.

Efter langvarige Forhandlinger naaede man dog til Enighed om, at der tilsikredes Ølbryggerierne ca. 10,000 Tons Byg, og at Gærfabrikationen ordnedes paa Grundlag af følgende Bestemmelser:

- 1) Der maatte ikke fremstilles mere Sprit end den, der flød sammen med Gæren.
- 2) Maltspiremanglen skulde afbødes ved Tilskud af Rug, men der skulde ved Forsøg gøres alt for i videst mulig Udstrækning at erstatte Rug med Rugklid.
- 3) Skumgærdriften skulde indskrænkes saa meget som muligt (til ca. 700 Tons).
- 4) Der maatte fremstilles indtil 3000 Tons Gær, hvoraf ca. 2300 i Luftgærdrift og ca. 700 i Skumgærdrift.
- 5) Der stilledes straks til Raadighed ialt ca. 13,000 Tons Byg og 5500 Tons Rug, foruden 320 Tons Maltspirer og 480 Tons Boghvede.

I Løbet af Aaret viste det sig, at Gærfabrikkerne klarede sig med mindre Mængder af Raastoffer end bevilget, idet der dels fremstilledes mindre Gær (ca. 2700 Tons) og dels brugtes mindre Rug, fordi en væsentlig Del erstattedes med Rugklid. Det lykkedes paa denne Maade at føre Gærindustrien igennem uden for store Vanskeligheder. Derimod affødte Nedsættelsen af Produktionen af teknisk Sprit betydeligt Besvær, og man maatte tilsidst skride til en fuldstændig Rationering af denne Vare. Til at løse denne Opgave nedsattes *Spritfordelingsnævnet*, og der indkaldtes Opgørelse fra de forskellige interesserede Virksomheder over deres tidligere Forbrug, hvorefter Rationeringen udførtes. Virksomhederne fik mellem 75 og 66 % af det normale Forbrug og klarede sig hermed nogenlunde igennem, dog for flere Fag (f. Eks. Snedkerne) kun med stor Vanskelighed. Til Hjælp for Industrierne, der anvendte teknisk Sprit, inddroges en Del af Fabrikkernes Lager af Drikkesprit (ca. 400,000 hl 100 % Sprit).

Byggen til Bryggerierne fordeltes af Byg- og Maltnævnet paa Basis af Bryggeriernes samlede Produktion af skattepligtigt og skattefrit Øl. Men der maatte kun fremstilles skattefrit Øl af det tildelte Korn. Derimod fik Bryggerierne Lov til at fremstille skattepligtigt Øl af de Maltbeholdninger, de endnu laa inde med.

Der frembragtes 3,5 kg Maltspirer pr. 100 kg støbsat Byg, og alle Spirer afleveredes til Gærfabrikkerne. Priserne paa Kornet til de to omhandlede Industrier var følgende:

Byg.....	27,50 pr. 100 kg franco
Rug	27,00 pr. 100 kg frit paa Bane
Boghvede	35,50 pr. 100 kg frit paa Bane
Maltspirer	30,00 pr. 100 kg frit paa Bane
Rugklid	18,50 pr. 100 kg frit paa Bane

Hveden til Industrien fordeltes i Form af *Hvedemel* af sædvanlig Standard-kvalitet. Det fordeltes af Statistisk Departement, som tilsendte de paagældende Virksomheder Melkort. I en Del Tilfælde benyttedes søbeskadiget Mel, væsentlig til Klisterfabrikkerne. De forbrugte 8000 Tons svarede til ca. $\frac{1}{3}$ af det normale Forbrug hos de paagældende Virksomheder, hvilket navnlig for Bageres og Konditoriers Vedkommende gav Anledning til høje Klager, der dog forstummede, efterhaanden som de lærte at finde sig i det uundgaaelige.

4. Korn til Foderbrug. (Post (13) (20)). Til Foderbrug er der her i Landet ialt anvendt: 15,053 Tons Byg, 82,155 Tons Havre og Blandsæd og 1,438 Tons Majs. (Om Foderkorn til Bornholm se nedenfor (5)).

Foderet er anvendt til *Heste*, *Høns* og *Svin*. Foruden Kærne er der udleveret *Svinemel*, *Klid* og 20,149 Tons *Melassefoder*. Ialt er der gennem Ernæringsraadet udleveret følgende Mængder Foder til de tre nævnte Slags Dyr:

	Arbejdsheste	Handelsheste	Høns	Svin
September			1,297 Tons	1,224 Tons
Oktober	7,950 Tons	309 Tons	1,697 »	1,245 »
November	7,950 »	165 »	1,953 »	1,049 »
December	8,221 »	217 »	2,017 »	569 »
Januar	8,393 »	301 »	2,052 »	96 »
Februar	8,118 »	269 »	2,137 »	
Marts	8,851 »	239 »	2,183 »	
April	10,781 »	226 »	2,216 »	
Maj	10,412 »	159 »	2,223 »	
Juni	7,426 »	109 »	2,263 »	
Juli	7,145 »	169 »	2,293 »	
Ialt...	85,247 Tons	2,163 Tons	22,331 Tons	4,183 Tons

Tilsammen: 113,924 Tons Foder, hvortil kommer 11,000 Tons til Militærheste (se nedenfor), hvilket giver 124,924 Tons Foder; heraf er 98,646 Tons Korn, Resten 26,278 Tons Svinemel, Klid og Melassefoder.

En Adskillelse mellem Forbruget af Svinemel og Klid paa den ene Side og af Melassefoder paa den anden Side lader sig ikke gennemføre, fordi der er et betydeligt men ubestemt Svind paa Melassefoderet, og Mængden af anvendt Svinemel ikke er sikkert kontrolleret.

Hestefoder:

Under Kategorien *Arbejdsheste* indbefattes først og fremmest alle Heste, der tilhører Hesteejere, som ikke selv har Jordbrug, herunder Vognmænd, in-

dustrielle Foretagender, Handlende og flere andre i Byerne. Desforuden har Ernæringsraadet imidlertid i Løbet af Aaret maattet underholde et ikke ubetydeligt Antal Landbrugsheste, væsentlig Heste, der tilhørte mindre Jordbrugere, der ramtes meget haardt af Kornloven, navnlig da et betydeligt Antal af dem Landet over faktisk havde haft Misvækst paa Grund af den tørre Sommer 1917. Stigningen i Hestefoderforbruget fra Oktober til Marts skyldes i betydelig Udstrækning en jævn Tilgang af saadanne Jordbrugere. Det lykkedes dog indtil 1. Marts at holde Forbruget nede paa ca. 8,000 Tons pr. Maaned.

I Begyndelsen af Marts fremkom der imidlertid fra talrige kommunale Nævn fra de forskelligste Dele af Landet Meddelelse om, at en Mængde smaa Jordbrugere stod uden noget som helst Hestefoder og derfor var ude af Stand til at faa deres Jord behandlet og Vaarsæden lagt, saafremt der ikke blev rakt dem en hjælpende Haand. Under Hensyn til det nødvendige i at faa Jorden besaaet, maatte Ernæringsraadet tillade Anvisning af Foder til de vedkommende Jordbrugere. Som Følge heraf steg den udleverede Hestefodermængde temmelig betydeligt i Løbet af de 3 Foraarsmaaneder, saaledes at den i April/Maj Maaned var naaet til 10,700 Tons. I Slutningen af Maj og Begyndelsen af Juni forlangte Ernæringsraadet, da det kunde overses, at Beholdningerne ikke vilde slaa til til en Anvisning i dette Omfang hele Aaret ud, at alle Jordbrugere, der havde Græs paa Marken, skulde udgaa af Rationeringen, og det lykkedes saaledes i Juni Maaned at bringe Udleveringen ned til 7,426 Tons og i Juli til 7,145 Tons, saaledes at man ved Høstaarets Slutning stod med en Reservebeholdning i Stedet for et Minus.

Ved *Handelsheste* forstaas her Heste, der stod opstaldede hos Hestehandlere, der ikke selv havde Korn til Raadighed. Hestene fik anvist Foder fra Statslager for en Uge ad Gangen, saa længe de befandt sig i vedkommende Hestehandlers Eje. De Mængder, der er medgaaet hertil, er, som det fremgaar af Tabellen, ret ubetydelige.

Rationerne af **Hestefoder** har i Henhold til Ernæringsraadets derom givne Regler i Løbet af Høstaaret været følgende:

fra 1. September 1917 til 1. November 1917:

Arbejdsheste:

for Heste over 10 Kv.	5 kg	Kærne	pr. Dag	pr. Hest
» » under 10 Kv. ...	3½ kg	»	»	»
» Islændere	2 kg	»	»	»

fra 1. November 1917 til 16. Januar 1918:

Arbejdsheste:

for Heste over 10 Kv.	4 kg	Svinemel,	2 kg	Havre
» » under 10 Kv. ...	3 »	»	1½ kg	»
» Islændere	1½ kg	»	1 kg	»

Handelsheste:

for Heste over 10 Kv. 3 kg Svinemel, $1\frac{1}{2}$ kg Havre
» » under 10 Kv. ... $1\frac{1}{2}$ kg » 1 » »
» Islændere 1 kg » $\frac{1}{2}$ » »

fra 16. Januar 1918 til 11. Marts 1918:

Arbejdsheste:

for Heste over 10 Kv. 2 kg Blodmelasse eller Melassefoder, 2 kg Svinemel, 1 kg Havre eller Blandkorn
» » under 10 Kv. ... $1\frac{1}{2}$ kg Blodmelasse eller Melassefoder, 1 kg Svinemel, 1 kg Havre eller Blandkorn
» Islændere $\frac{1}{2}$ kg Blodmelasse eller Melassefoder, $\frac{1}{2}$ kg Svinemel, 1 kg Havre eller Blandkorn

Handelsheste:

for Heste over 10 Kv. 1 kg Blodmelasse eller Melassefoder, $\frac{1}{2}$ kg Svinemel, $\frac{1}{2}$ kg Havre eller Blandkorn
» » under 10 Kv. ... } 1 kg Blodmelasse eller Melassefoder, $\frac{1}{2}$ kg Svinemel, $\frac{1}{2}$ kg Havre eller Blandkorn
og » Islændere }

fra 11. Marts 1918 til 16. Maj 1918:

Arbejdsheste:

for Heste over 11 Kv. 3 kg Kærne, 2 kg Melassefoder
» » » 10 Kv.,
men under 11 Kv. ... $2\frac{1}{2}$ kg » $2\frac{1}{2}$ kg »
» Heste under 10 Kv. ... $1\frac{1}{2}$ » » 2 kg »
» Islændere 1 » » 1 » »

Handelsheste:

for Heste over 10 Kv. 1 kg Kærne, 1 kg Melassefoder
» Heste under 10 Kv. ... $\frac{1}{2}$ » » 1 » »

fra 16. Maj og til Høstaarets Slutning:

Arbejdsheste:

Landkommuner:

a. Egentlige Vognmandsheste, hvis Ejere *ikke driver Agerbrug:*

for Heste over 10 Kv. 2 kg Kærne, 2 kg Melassefoder
» » under 10 Kv. ... 1 » » $1\frac{1}{2}$ kg »
» Islændere $\frac{1}{2}$ » » $\frac{1}{2}$ » »

b. Mindre Jordbrugere, der udfører Kørsel (Vognmandskørsel, Mælkekørsel o. l.):

for Heste over 10 Kv. 1 kg Kærne, $1\frac{1}{2}$ kg Melassefoder
» » under 10 Kv. ... $\frac{1}{2}$ » » $1\frac{1}{2}$ » »
» Islændere $\frac{1}{4}$ » » $\frac{1}{4}$ » »

c. Landbrugsheste udgaar af Rationeringen fra 20. Maj.

Bykommunerne:

a. Egentlige Vognmandsheste samt Læge- og Dyr lægeheste:

for Heste over 11 Kv. 3 kg Kærne (Klid og Majs), 2 kg Melasse
 » » » 10 Kv. $2\frac{1}{2}$ kg » (» » ») $2\frac{1}{2}$ kg »
 » » » under 10 Kv. ... $1\frac{1}{2}$ » » (» » ») 2 kg »
 » Islændere..... 1 » » (» » ») 1 » »

b. Alle andre Heste gives i Forhold til deres Arbejdsydelse og Arbejdstid:

for Heste over 10 Kv. højst 2 kg Kærne (Klid el. Majs), 2 kg Melasse
 » » » under 10 Kv. ... » 1 » » (» » ») $1\frac{1}{2}$ » »
 » Islændere..... » $1\frac{1}{2}$ » » (» » ») $1\frac{1}{2}$ » »

Handelsheste:

- I. Hestehandlere paa Landet, der driver Agerbrug eller paa anden Maade har Adgang til at skaffe sig Grøntfoder, *udgaar af Rationeringen.*
- II. Hestehandlere i Byerne, som ikke kan fremskaffe Grøntfoder, faar anvist *de sædvanlige Handelshesterationer*, nemlig pr. Hest over 10 Kvarter: 1 kg Kærne og 1 kg Melasse; for Heste under 10 Kvarter: $\frac{1}{2}$ kg Kærne og 1 kg Melasse pr. Dag.

Hønsfoder blev uddelt til Hønssejere, som ikke selv havde Jordbrug. Der uddeltes højst $1\frac{1}{2}$ kg pr. Høne pr. Maaned og ikke mere end til ialt 10 Høns. Foderforbruget voksede i Løbet af Høstaaret jævnt, idet flere og flere anskaffede sig Høns. Man lagde fra Ernæringsraadets Side ikke væsentlige Hindringer i Vejen for Adgangen til Hønsfoder, idet man derigennem dels skaffede en Del Familier et godt Næringsmiddel paa en billig Maade og dels i mange Tilfælde tillod Smaafolk at have en ikke ubetydelig Indtægt, idet Salget af Æg som bekendt hele Høstaaret igennem har været en meget god Forretning. Hen paa Efteraaret erstattedes dog Halvdelen af Kærnefoderet til Hønsene med Svinemel, og man fortsatte hermed indtil Høstaarets Slutning.

Svinefoderet er anvendt i Henhold til Kornlovens § 3, der gav Løfte om, at der skulde anvendes en vis Mængde Korn til Støtte for den dyriske Produktion hos mindre Jordbrugere. Som Følge af, at Kornligningen svigtede i et saa betydeligt Omfang, blev det ikke muligt at anvende et saa stort Kvantum, som forudsat i Kornloven, nemlig 85,000 Tons til dette Formaal, men man maatte indskrænke sig til alene at bidrage til at underholde Husholdningsgrise hos jordløse Husmænd og ligestillede paa Byernes Markjorder og i deres nærmeste Omegn.

Der anvistes ialt 200 kg Korn og Svinemel pr. Gris og i følgende Rationer:

2. Maaned.....	25 kg
3. »	30 »
4. »	40 »
5. »	45 »
6. »	60 »

Anvisningen til Svinene hørte op med Januar Maanedes Udgang, idet Ernæringsraadet ikke disponerede over tilstrækkeligt Korn til at tillade fornyet Opdrætning af Svin paa Statens Bekostning i det følgende halve Aar.

Foderkornet til Heste, Høns og Svin blev leveret til følgende Priser:

September Maaned: Kærnefoder til Heste Kr. 24,50

for Høstet, saaledes at disse ik udleveret dette Kvantum, naar de afgav Erklæring om at ville sikre Opdrættets Bevarelse Aaret igennem.

Fremdeles er der blevet udleveret Svinemel til ialt ca. 20,000 kaarede Søer og Orner for at opretholde disse som Avlsdyr rundt om i Landet. Kaaringen blev udført af særlige dertil af Landbrugsministeriet nedsatte Kaaringsnævn for hvert Amt, og der udleveredes gennem Rekvisition fra de kommunale Nævn 150 kg Byg-Svinemel pr. kaaret Dyr. Ejeren af de kaarede Dyr dokumenterede sin Ret til Foderet ved Hjælp af en Erklæring, udstedt af Kaaringsnævnet, og denne Erklæring udstedtes først, naar han havde forpligtet sig skriftligt til, saafremt de paagældende Dyrs Sundhedstilstand tillod det, at holde dem i Live til 1. August 1918. Erklæringens Udseende og Ordlyd fremgaar af den Side 74 vedhæftede Dobbeltblanket.

Endelig har Ernæringsraadet paa Anmodning fra den danske Dyrlægefor-

Bykommunerne:

a. Egentlige Vognmandsheste samt Læge- og Dyrlægeheste:

for Heste over 11 Kv.	3 kg	Kærne (Klid og Majs),	2 kg	Melasse
» » » 10 Kv.	2 $\frac{1}{2}$ kg	(» » »)	2 $\frac{1}{2}$ kg	»
» » under 10 Kv.	1 $\frac{1}{2}$ »	(» » »)	2 kg	»
» Islændere.....	1 »	(» » »)	1 »	»

b. Alle andre Heste gives i Forhold til deres Arbejdsydelse og Arbejdstid:

for Heste over 10 Kv.	højest 2 kg	Kærne (Klid el. Majs),	2 kg	Melasse
» » under 10 Kv.	1 »	(» » »)	1 $\frac{1}{2}$ »	»
» Islændere.....	$\frac{1}{2}$ »	(» » »)	$\frac{1}{2}$ »	»

Handelsheste:

- I. Hestehandlere paa Landet, der driver Agerbrug eller paa anden Maade har Adgang til at skaffe sig *Grøntfoder*, *udgaar af Rationeringen*.
- II. Hestehandlere i Byerne, som ikke kan fremskaffe Grøntfoder, faar anvist *de sædvanlige Handelshesterationer*, nemlig pr. Hest over 10 Kvarter: 1 kg Kærne og 1 kg Melasse; for Heste under 10 Kvarter: $\frac{1}{2}$ kg Kærne og 1 kg Melasse pr. Dag.

Hønsefoder blev uddelt til Hønsejere, som ikke selv havde Jordbrug. Der uddeltes højst 1 $\frac{1}{2}$ kg pr. Høne pr. Maaned og ikke mere end til ialt 10 Høns. Foderforbruget voksede i Løbet af Høstaaret jævnt, idet flere og flere anskaffede sig Høns. Man lagde fra Ernæringsraadets Side ikke væsentlige Hindringer i Vejen for Adgangen til Hønsefoder, idet man derigennem dels skaffede en Del Familier et godt Næringsmiddel paa en billig Maade og dels i mange Tilfælde tillod Smaafolk at have en ikke ubetydelig Indtægt, idet Salget af Æg som bekendt hele Høstaaret igennem har været en meget god Forretning. Hen paa Efteraaret erstattedes dog Halvdelen af Kærnefoderet til Hønsene med Svinemel, og man fortsatte hermed indtil Høstaarets Slutning.

Svinefoderet er anvendt i Henhold til Kornlovens § 3, der gav Løfte om, at der skulde anvendes en vis Mængde Korn til Støtte for den dyriske Produktion hos mindre Jordbrugere. Som Følge af, at Kornligningen svigtede i et saa betydeligt Omfang, blev det ikke muligt at anvende et saa stort Kvantum, som forudsat i Kornloven, nemlig 85,000 Tons til dette Formaål, men man maatte indskrænke sig til alene at bidrage til at underholde Husholdningsgrise hos jordløse Husmænd og ligestillede paa Byernes Markjorder og i deres nærmeste Omegn.

Der anvistes ialt 200 kg Korn og Svinemel pr. Gris og i følgende Rationer:

2. Maaned.....	25 kg
3. »	30 »
4. »	40 »
5. »	45 »
6. »	60 »

Undertegnede

der erklærer at have Orner eller kaarede Søer,
har Dags Dato modtaget Anvisning paa det kommunale
Nævn i til Udlevering af kg
Bygsvinemel.

Jeg forpligter mig til, saafremt de paagældende Dyr
Sundhedstilstand tillader det, at holde de paagældende Svin
i Live indtil d. 1. Aug. 1918, saaledes at det er mig til-
ladt at vælge Tidspunktet for de paagældende Søers Løb-
ning, dog at denne skal finde Sted inden 1. Aug. 1918.

Dato: | 191

.....
(Underskrift.)

Kaaringsnævnet i Amt

giver herved Hr.
som har Orner og kaarede Søer, Ret til hos det
kommunale Nævn i hans Kommune at faa udleveret
Rekvissionsseddel paa indtil 150 kg Bygsvinemel pr.
Svin, ialt kg.

Dato: | 191

.....
(Underskrift.)

Bygsvinemel kan udleveres paa een Gang eller successivt
alt efter det kommunale Nævns Skøn. Prisen er 16 Kr. pr.
100 kg.

Bykommunerne:

a. Egentlige Vognmandsheste samt Læge- og Dyr lægeheste:

for Heste over 11 Kv.	3 kg	Kærne (Klid og Majs),	2 kg	Melasse
» » » 10 Kv.	2 ¹ / ₂ kg	(» » »)	2 ¹ / ₂ kg	»
» » under 10 Kv. ...	1 ¹ / ₂ »	(» » »)	2 kg	»
» Islændere.....	1 »	(» » »)	1 »	»

b. Alle andre Heste gives i Forhold til deres Alder og Vægt

Ha

I

ud
Fod
sig
Vej
Far
tillo
bek
Efte
og

at d
tion

at Kornmængden svigtede i et saa betydeligt Omfang, blev det ikke muligt at anvende et saa stort Kvantum, som forudsat i Kornloven, nemlig 85,000 Tons til dette Formaål, men man maatte indskrænke sig til alene at bidrage til at underholde Husholdningsgrise hos jordløse Husmænd og ligestillede paa Byernes Markjorder og i deres nærmeste Omegn.

Der anvistes ialt 200 kg Korn og Svinemel pr. Gris og i følgende Rationer:

2. Maaned.....	25 kg
3. »	30 »
4. »	40 »
5. »	45 »
6. »	60 »

Anvisningen til Svinene hørte op med Januar Maanedes Udgang, idet Ernæringsraadet ikke disponerede over tilstrækkeligt Korn til at tillade fornyet Opdrætning af Svin paa Statens Bekostning i det følgende halve Aar.

Foderkornet til Heste, Høns og Svin blev leveret til følgende Priser:

September Maaned:	Kærnefoder til Heste	Kr. 24,50
	» » Høns og Svin.....	» 23,50
	pr. 100 kg, ab Lager.	
Oktober Maaned:	Kærnefoder til Heste	» 25,—
	» » Høns og Svin.....	» 24,—
	pr. 100 kg, ab Lager.	
	Svinemel til Heste, Høns og Svin	» 16,—
	pr. 100 kg, ab Grynsmølle.	
November Maaned:	Kærnefoder til Heste	» 27,—
	» » Høns og Svin.....	» 24,50
	Svinemel til Heste, Høns og Svin	» 16,00
	pr. 100 kg, ab Lager.	
December Maaned:	Kærnefoder til Heste	» 27,—
	» » Høns og Svin.....	» 25,—
	Svinemel til Heste, Høns og Svin	» 16,—
	pr. 100 kg, ab Lager.	
Januar Maaned:	Kærnefoder til Heste	» 27,50
	» » Høns og Svin.....	» 25,—
	Svinemel til Heste, Høns og Svin	» 16,—
	Klid » » » » »	» 18,50
	pr. 100 kg, ab Lager.	

Priserne for Januar Maaned fastholdtes Resten af Høstaaret igennem.

Foruden til Arbejdsheste, Handelsheste, Høns og Husholdningsgrise har Ernæringsraadet udleveret ca. 800 Tons Kærne og 200 Tons Melassefoder pr. Maaned til *Hærens Heste*, og endvidere har man efter Forhandling med *det staaende Landbrugsudvalg* stillet 150 kg Svinemel pr. So og Sogris til Raadighed for *Avlscentrene*, saaledes at disse fik udleveret dette Kvantum, naar de afgav Erklæring om at ville sikre Opdrættets Bevarelse Aaret igennem.

Fremdeles er der blevet udleveret Svinemel til ialt ca. 20,000 *kaarede Søer og Orner* for at opretholde disse som Avlsdyr rundt om i Landet. Kaaringen blev udført af særlige dertil af *Landbrugsministeriet* nedsatte Kaaringsnævn for hvert Amt, og der udleveredes gennem Rekvisition fra de kommunale Nævn 150 kg Byg-Svinemel pr. kaaret Dyr. Ejeren af de kaarede Dyr dokumenterede sin Ret til Foderet ved Hjælp af en Erklæring, udstedt af Kaaringsnævnet, og denne Erklæring udstedtes først, naar han havde forpligtet sig skriftligt til, saafremt de paagældende Dyrs Sundhedstilstand tillod det, at holde dem i Live til 1. August 1918. Erklæringens Udseende og Ordlyd fremgaar af den Side 74 vedhæftede Dobbeltblanket.

Endelig har Ernæringsraadet paa Anmodning fra *den danske Dyrlægefor-*

ening givet denne Forening Tilladelse til at lade sine Medlemmer rekvirere *Hvedeklid til Anvendelse til syge Heste*. Anvisningen skete ved Hjælp af Blanketter, der var autoriseret dertil af Ernæringsraadet, og hvis Udseende fremgaar af de Side 75 vedhæftede røde og blaa Kuponer. Den røde Kupon lød paa 20 kg Hvedeklid, og den blaa paa 10 kg Hvedeklid, og i begge Tilfælde udstedte Dyr lægen Rekvisitionen paa den yderste Blanket, medens han modtog Hesteejerens Underskrift paa den midterste, og denne sidste Blanket indsendte Dyr lægen gennem den lokale Dyr lægeforening til den danske Dyr lægeforening, der samlede Blanketterne og stillede Ernæringsraadet dem, hvorefter de blev afstemt med de fra Statslagrene indkomne Anvisninger, der var afleveret af Hesteejerne for det modtagne Korn. Der anvendtes til dette Brug ialt ca. 400 Tons Hvedeklid.

5. Korn til Bornholm, Færøerne, Island og Grønland. (Post (3) (14) (15) (20)). Der udførtes, som det fremgaar af Regnskabets Post 3, ialt 4,231 Tons Rug til Færøerne, Island og Grønland. Det forsendtes hovedsagelig i Form af Rugmel. Til Færøerne udførtes 1,531 Tons Rugmel, til Island 3,339 Tons og til Grønland 272 Tons Rugmel. Melet sammensattes dels af amerikansk Rug og kalifornisk Byg og dels af dansk tørret Rug fra 1916 og dansk tørret Byg ligeledes fra tidligere Aars Høst, saaledes at der foruden Rugen til Færøerne, Island og Grønland eksporteredes 1,626 Tons Byg.

Til *Bornholm* er der sendt 1,270 Tons Byg og 594 Tons Havre. Begge Partier blev væsentlig anvendt til Foderkorn, idet Vaarsædshøsten paa Bornholm var slaaet fejl i meget stor Udstrækning. Til Gengæld indførtes der fra Bornholm til Danmark Hvedemel og Hvede, svarende til ialt ca. 1600 Tons Hvede.

6. *Saasæd*. (Post (21)): Da det i Februar 1918 blev klart, at en Del Jordbrugere manglede Saasæd, lod Ernæringsraadet de kommunale Nævn hver i sin Kommune undersøge, hvem der manglede tilstrækkeligt Korn til Udsæd i Foraaret, eller hvis Korn der var af en til Saasæd uegnet Beskaffenhed. De vedkommende opførtes paa Lister med specificeret Opgivelse af, hvormeget Saasæd af de forskellige Arter Jordbrugerne var i Besiddelse af, Saasædens Kvalitet samt Nævnets Erklæring i Sagen. Listerne indsendtes til Ernæringsraadet i Dagene omkring den 5. Marts 1918. Efter disse Lister ekspederedes Saasæden ud til Jordbrugerne. Allerede paa et tidligt Tidspunkt i Efteraaret 1917 havde Ernæringsraadet sikret sig Dispositionsret over de forskellige Saasædsforretningers Kontraktavl, med det Formaal at anvende den i Foraaret til at dække den ventede Mangel. En betydelig Del af Saasæden toges da netop fra disse Forretninger, hvorved der kom velrensede og sorterede Varer ud til Landbruget. Da Saasædsforretningernes Lagre slap op, maatte man imidlertid ty til de almindelige Statslagre, hvor der ikke mere kunde garanteres for Sortsrenhed.

Der udleveredes ialt: 2,145 Tons Vaarsæd til Saasæd og heraf ca. 1,500 Tons fra Statslager, Resten fra Beholdninger, der var afleveret til Saasædsforretninger udover Kornligningen. Udleveringen fordeltes saaledes: Marts 2 Tons, April 2,031 Tons, Maj 44 Tons og Juni 0,7 Tons.

Ø.

Dato anvises herved paa Statens Lager i

20 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg

est lidende af

le Hr.

den

191

(Dyrlægens Underskrift.)

den 1ste og 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

Denne Anvisning er kun gyldig i 8 Dage efter Udstedelsesdatoen. Den er personlig og kan ikke overdrages.

raadet havde kun at gøre med Kartoflenforsyningen, forsaavidt Raadet

€

ato anvises herved paa Statens Lager i

10 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg

est lidende af

e Hr.

den

191

(Dyrlægens Underskrift.)

den 1ste og 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

Denne Anvisning er kun gyldig i 8 Dage efter Udstedelsesdatoen. Den er personlig og kan ikke overdrages.

ening givet denne Forening Tilladelse til at lade sine Medlemmer rekvirere *Hvedeklid til Anvendelse til syge Heste*. Anvisningen skete ved Hjælp af Blanketter, der var autoriseret dertil af Ernæringsraadet, og hvis Udseende fremgaar af de Side 75 vedhæftede røde og blaa Kuponer. Den røde Kupon lød paa 20 kg Hvedeklid, og den blaa paa 10 kg Hvedeklid, og i begge Tilfælde udstedte Dyrlægen Rekvisitionen paa den yderste Blanket, medens han modtog Heste-ejerens Underskrift paa den midterste, og denne sidste Blanket indsendte Dyrlægen gennem den lokale Dyrlægeforening til den danske Dyrlægeforening, der samlede Blanketterne og tilstillede Ernæringsraadet dem, hvorefter de blev afstemt med de fra Statslagrene indkomne Anvisninger, der var afleveret af Hesteejerne for det modtagne Korn. Der anvendtes til dette Brug ialt ca. 400 Tons Hvedeklid.

5. Korn til Bornholm, Færøerne, Island og Grønland. (Post (3) (14) (15) (20)). Der udførtes, som det fremgaar af Regnskabets Post 3, ialt 4,231 Tons Rug til Færøerne, Island og Grønland. Det forsendtes hovedsagelig i Form af Rugmel. Til Færøerne udførtes 1,531 Tons Rugmel, til Island 3,339 Tons og til Grønland 272 Tons Rugmel. Melet sammensattes dels af amerikansk Rug og kalifornisk Byg og dels af dansk tørret Rug fra 1916 og dansk tørret Byg ligeledes fra tidligere Aars Høst, saaledes at der foruden Rugen til Færøerne, Island og Grønland eksporteredes 1,626 Tons Byg.

Til *Bornholm* er der sendt 1,270 Tons Byg og 594 Tons Havre. Begge Partier blev væsentlig anvendt til Foderkorn, idet Vaarsædshøsten paa Bornholm var slaaet fejl i meget stor Udstrækning. Til Gengæld indførtes der fra Bornholm til Danmark Hvedemel og Hvede, svarende til ialt ca. 1600 Tons Hvede.

6. Saasæd. (Post (21)): Da det i Februar 1918 blev klart, at en Del Jordbrugere manglede Saasæd, lod Ernæringsraadet de kommunale Nævn hver i sin Kommune undersøge, hvem der manglede tilstrækkeligt Korn til Udsæd i Foraaret, eller hvis Korn der var af en til Saasæd uegnet Beskaffenhed. De vedkommende opførtes paa Lister med specificeret Opgivelse af, hvormeget Saasæd af de forskellige Arter Jordbrugerne var i Besiddelse af, Saasædens Kvalitet samt Nævnets Erklæring i Sagen. Listerne indsendtes til Ernæringsraadet i Dagene omkring den 5. Marts 1918. Efter disse Lister ekspederedes Saasæden ud til Jordbrugerne. Allerede paa et tidligt Tidspunkt i Efteraaret 1917 havde Ernæringsraadet sikret sig Dispositionsret over de forskellige Saasædsforretningers Kontraktavl, med det Formaal at anvende den i Foraaret til at dække den ventede Mangel. En betydelig Del af Saasæden toges da netop fra disse Forretninger, hvorved der kom velrensedte og sorterede Varer ud til Landbruget. Da Saasædsforretningernes Lagre slap op, maatte man imidlertid ty til de almindelige Statslagre, hvor der ikke mere kunde garanteres for Sortsrenhed.

Der udleveredes ialt: 2,145 Tons Vaarsæd til Saasæd og heraf ca. 1,500 Tons fra Statslager, Resten fra Beholdninger, der var afleveret til Saasædsforretninger udover Kornligningen. Udleveringen fordeltes saaledes: Marts 2 Tons, April 2,031 Tons, Maj 44 Tons og Juni 0,7 Tons.

Serie Ø.

Dags Dato anvist paa Statens Lager i

til en Hest lidende af

20 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg.

Den 191

Beholdes af Dylægen.

Serie Ø.

Dags Dato modtaget Anvisning paa Statens Lager i

hos

20 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg

til min Hest, lidende af

den 191

(Hesteejerens Underskrift.)

Indsendes den sidste i hver Maaned af Dylægen gennem den lokale Dylægeforening
til Den danske Dylægeforening.

Serie Ø.

Dags Dato anvises herved paa Statens Lager i

hos

20 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg

til en Hest lidende af

tilhørende Hr.

den 191

(Dylægens Underskrift.)

Indsendes den 1ste og 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

Denne Anvisning er kun gyldig i 8 Dage efter Udstedelsesdatoen. Den er personlig og kan ikke overdrages.

Serie Ø.

Dags Dato anvist paa Statens Lager i

til en Hest lidende af

10 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg.

Den 191

Beholdes af Dylægen.

Serie Ø.

Dags Dato modtaget Anvisning paa Statens Lager i

hos

10 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg

til min Hest, lidende af

den 191

(Hesteejerens Underskrift.)

Indsendes den sidste i hver Maaned af Dylægen gennem den lokale Dylægeforening
til Den danske Dylægeforening.

Serie Ø.

Dags Dato anvises herved paa Statens Lager i

hos

10 kg Hvedeklid à 25,00 pr. 100 kg

til en Hest lidende af

tilhørende Hr.

den 191

(Dylægens Underskrift.)

Indsendes den 1ste og 15de i hver Maaned gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet.

Denne Anvisning er kun gyldig i 8 Dage efter Udstedelsesdatoen. Den er personlig og kan ikke overdrages.

...sætning. Til gengæld indløstes der fra Born-
holm til Danmark Hyedemel og Hyede...

HOVEDAFSNIT VI.

Fremskaffelse og Fordeling af Kartofler i 1917—1918.

Ved Begyndelsen af Høstaaret 1917—18 var der endnu ikke fra Statens Side truffet nogen virkelig Ordning af Befolkningens Forsyning med Kartofler. Indenrigsministeriet havde under 13. Januar udstedt *Forbud mod Opfodring af Kartofler, der var tjenlige til Menneskeføde*, og i Begyndelsen af August (8. August) havde Ministeriet paalagt Kommunalbestyrelser for Købstæder og bymæssige Bebyggelser med over 1500 Indbyggere at sikre 1 hkg Kartofler pr. Individ, Herudover blev der intet foretaget før i Slutningen af September, og Ernæringsraadet havde kun at gøre med Kartoffelforsyningen, forsaavidt Raadet udsendte forskellige Henvendelser til Landbrugsorganisationerne om at støtte Kommunalbestyrelserne i deres Arbejde for at efterkomme det sidstnævnte Paabud.

Det viste sig imidlertid snart, at det ikke i Længden var muligt at bibeholde det uindskrænkede Forbud mod Opfodring af gode, sunde Kartofler, idet Landbruget krævede at faa Dispositionsret over en Del af Landets store Kartoffelavl, en Fordring, der var saa meget mere berettiget, som kun en ringe Brøkdel af Avlen vilde medgaa til Dækning af Befolkningens Forbrug i Løbet af Høstaaret. Da imidlertid Kommunalbestyrelsernes Arbejde med Sikringen af Byernes Forsyning gik yderst langsomt og trevent for sig, var en total Ophævelse af Forbudet ikke mulig.

Den Situation, der skabtes herved, førte da til Forhandlinger mellem Ministeriet, Det staaende Landbrugsudvalg og Ernæringsraadet, og disse Forhandlinger førte til Udstedelsen af Ministeriets Bekendtgørelse af 29. September 1917, ifølge hvilken en Jordbruger kunde *opnaa Ret til Opfodring af Kartofler* ved at dokumentere, at han havde leveret eller kontraktmæssigt forpligtet sig til at levere et Kvantum Kartofler, der svarede til *30 Tdr. pr. Td. Land*, som han havde dyrket med Kartofler. Leveringen kunde ske til Kommuner eller til private til Husholdningsbrug. Ved Bekendtgørelse af 5. Oktober gaves den samme Ret ogsaa til Jordbrugere, der overfor det kommunale Nævn skriftligt forpligtede sig til paa behørig Maade at henlægge det i den foregaaende Bekendtgørelse omhandlede Kvantum Kartofler til senere Levering, naar det ønskedes.

Samtidig fik de Kommuner, der endnu ikke havde sikret sig de Kartofler,

de var pligtig til i Henhold til Bekendtgørelsen af 8. August 1917, Paabud om at gøre dette inden 1. November 1917.

I Løbet af Efteraaret blev det nu imidlertid klart, at den trufne Ordning ikke virkede efter sin Hensigt, væsentlig fordi Kommunerne ikke sikrede sig i fornødent Omfang og Paabudet om Henlægningen ikke blev taget tilstrækkeligt højtideligt, hvilket igen hang sammen med, at der ikke var nogen, som krævede de vedkommende Jordbrugere for de henlagte Kartoffler. Da Ernæringsraadet samtidig begyndte at nære Betænkeligheder med Hensyn til Muligheden for at opretholde de gældende Brødrationer ved Hjælp af Rug og Byg og derfor ikke mente at kunne forsvare at gaa Foraaret i Møde uden at have Mel af anden Art, der i Nødsfald kunde bruges til Erstatning for Rug- og Bygmelet, i Reserve, enedes man med Ministeriet om, at Ernæringsraadet skulde bemyndiges til at afkræve Landmændene de henlagte Kartoffler og af det saaledes fremskaffede Kvantum lade tørre indtil 600,000 hkg.

Under 22. December 1917 gav Indenrigsministeriet Ernæringsraadet den nødvendige Bemyndigelse, idet det paalagdes de Jordbrugere, som ikke kunde dokumentere, at de inden 5. Januar 1918 havde leveret eller solgt i Kontrakt det i Bekendtgørelse af 29. September omhandlede Kvantum Kartoffler (30 Tdr. pr. Td. Land, dyrket med Kartoffler) at levere dette Kvantum eller den endnu ikke leverede Del deraf til Ernæringsraadet, naar dette forlangte det. Ernæringsraadet fik tillige Fuldmagt til at overtage de nævnte Partier ved Ekspropriation, hvis det gjordes nødvendigt. Priserne for Kartofflerne var 8,50 Kr. pr. 100 kg indtil 31. Januar 1918. For hver følgende Maaned steg Prisen 25 Øre pr. 100 kg indtil April inkl. For Kørsel over 7 Kilometer betaltes 5 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndte Kilometer.

Det Arbejde, der fulgte af denne Bekendtgørelse, førte til Oprettelsen af Ernæringsraadets *Kartoffelafdeling*. Denne Afdelings første Opgave blev at skaffe ordentlig Klarhed over, hvor mange Kartoffler Ernæringsraadet var kommet til at disponere over ved sidstnævnte Bekendtgørelse.

For at opnaa dette forlangte man ved et Cirkulære af 14. Januar 1918, at de kommunale Nævn paa et dertil indrettet Skema skulde afgive Beretning om, hvor mange Kartoffler, der henlaa i Kommunen, som baandlagt efter Bekendtgørelse af 29. September og 5. Oktober 1917.

Samtidig meddeltes det de kommunale Navn, at Ernæringsraadet modtog Kartoffler til Tørreri, særligt saadanne som Jordbrugerne erklærede for uholdbare. Der sluttedes i denne Anledning Kontrakt med en hel Række Tørrerier om Tørring af Kartoffler til Ernæringsraadet paa saadanne Vilkaar, at det færdige Produkt kom til at staa Raadet i en Pris af mellem 90 og 110 Kr. pr. 100 kg. Til at føre Tilsyn med Fabrikationen ansatte Ernæringsraadet en Kontrollør paa hvert Tørreri.

Leveringen af Kartofflerne skete saaledes, at Ernæringsraadet dirigerede Vognladninger fra Kommunerne til Tørrerierne, og Modtagelsen skete under Kontrol af Raadets Kontrollør, der noterede Vægten, Vadskesvindet og Mængden af syge Kartoffler, der maatte frasorteres. Der udfærdiges ved Modtagelsen grønne Blanketter, som vist paa den Side 76 vedhæftede Gengivelse. Kontrolløren udfyldte

Serie A № 49

to leveret til Tørreri

ng Ernæringsraadet

..... kg Kartoffler.

..... »

0 kg rene og sunde Kartoffler à Kr. pr. 100 kg.

0

N den 191

.....
(Tørreriets Underskrift.)

Afleveres af Tørreriet til Leverandøren.

Serie B 30

23

s Dato udvejet fra Tørreriet i

statens Lager hos

..... kg Kartoffelsnitter

..... kg Kartoffelmel.

ingen kontrolleret af

Udtaget Gennemsnitsprøve Nr. til Analyse.

..... den 191

.....
Tørreriets Underskrift.

.....
Kontrollørens Underskrift.

Indsendes af Kontrolløren til Ernæringsraadet.

de var pligtig til i Henhold til Bekendtgørelsen af 8. August 1917, Paabud om at gøre dette inden 1. November 1917.

I Løbet af Efteraaret blev det nu imidlertid klart, at den trufne Ordning ikke virkede efter sin Hensigt, væsentlig fordi Kommunerne ikke sikrede sig i fornødent Omfang og Paabudet om Henlægningen ikke blev taget tilstrækkeligt højtideligt, hvilket igen hang sammen med, at der ikke var nogen, som krævede de vedkommende Jordbrugere for de henlagte Kartoffler. Da Ernæringsraadet samtidig begyndte at nære Betæneligheder med Hensyn til Muligheden for at opretholde de gældende Brødrationer ved Hjælp af Rug og Byg og derfor ikke mente at kunne forsvare at gaa Foraaret i Møde uden at have Mel af anden Art, der i Nødsfald kunde bruges til Erstatning for Rug- og Bygmelet, i Reserve, enedes man med Ministeriet om, at Ernæringsraadet skulde bemyndiges til at afkræve Landmændene de henlagte Kartoffler og af det saaledes fremskaffede Kvantum lade tørre indtil 600,000 hkg.

Under 22. December 1917 gav Indenrigsministeriet Ernæringsraadet den nødvendige Bemyndigelse, idet det paalagdes de Jordbrugere, som ikke kunde dokumentere, at de inden 5. Januar 1918 havde leveret eller solgt i Kontrakt det i Bekendtgørelse af 29. September omhandlede Kvantum Kartoffler (30 Tdr. pr. Td. Land, dyrket med Kartoffler) at levere dette Kvantum eller den endnu ikke leverede Del deraf til Ernæringsraadet, naar dette forlangte det. Ernæringsraadet fik tillige Fuldmagt til at overtage de nævnte Partier ved Ekspropriation, hvis det gjordes nødvendigt. Priserne for Kartofflerne var 8,50 Kr. pr. 100 kg indtil 31. Januar 1918. For hver følgende Maaned steg Prisen 25 Øre pr. 100 kg indtil April inkl. For Kørsel over 7 Kilometer betaltes 5 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndte Kilometer.

Det Arbejde, der fulgte af denne Bekendtgørelse, førte til Oprettelsen af Ernæringsraadets *Kartoffelafdeling*. Denne Afdelings første Opgave blev at skaffe ordentlig Klarhed over, hvor mange Kartoffler Ernæringsraadet var kommet til at disponere over ved sidstnævnte Bekendtgørelse.

For at opnaa dette forlangte man ved et Cirkulære af 14. Januar 1918, at de kommunale Nævn paa et dertil indrettet Skema skulde afgive Beretning om, hvor mange Kartoffler, der henlaa i Kommunen, som baandlagt efter Bekendtgørelse af 29. September og 5. Oktober 1917.

Samtidig meddeltes det de kommunale Navn, at Ernæringsraadet modtog Kartoffler til Tørreri, særligt saadanne som Jordbrugerne erklærede for uholdbare. Der sluttedes i denne Anledning Kontrakt med en hel Række Tørrerier om Tørring af Kartoffler til Ernæringsraadet paa saadanne Vilkaar, at det færdige Produkt kom til at staa Raadet i en Pris af mellem 90 og 110 Kr. pr. 100 kg. Til at føre Tilsyn med Fabrikationen ansatte Ernæringsraadet en Kontrollør paa hvert Tørreri.

Leveringen af Kartofflerne skete saaledes, at Ernæringsraadet dirigerede Vognladninger fra Kommunerne til Tørrerierne, og Modtagelsen skete under Kontrol af Raadets Kontrollør, der noterede Vægten, Vadskesvindet og Mængden af syge Kartoffler, der maatte frasorteres. Der udfærdiges ved Modtagelsen grønne Blanketter, som vist paa den Side 76 vedhæftede Gengivelse. Kontrolløren udfyldte

Serie A № 49

Nr. 60

Dags Dato modtaget fra

til Tørreri

Vogn mkt. : Nr.

Vægt paa St. kg

% Vadskesvind: kg

% skimmelangr. » kg

Netto rene, sunde Kartoffler kg

Den 191

(Kontrollørens Underskrift.)

Serie A № 49

Nr. 60

Dags Dato leveret til

kg rene og sunde Kartoffler, à pr. 100 kg,

hvorfor modtaget

ialt Kr.

den 191

(Leverandørens Underskrift.)

Indsendes fra Tørreriet til Ernæringsraadet hver Lørdag tilligemed
en samlet Opgørelse.

Serie A № 49

Nr. 60

Dags Dato leveret til Tørreri

for Regning Ernæringsraadet

kg Kartoffler.

Svind »

kg rene og sunde Kartoffler à Kr. pr. 100 kg.

den 191

(Tørreriets Underskrift.)

Afleveres af Tørreriet til Leverandøren.

Serie B 30
23

Dags Dato udleveret fra Tørreriet i

til Statslageret hos

i kg Kartoffelsnitter
kg Kartoffelmel.

Den 191

Beholdes af Tørreriet.

Serie B 30
23

Dags Dato modtaget fra Tørreriet i

hos

kg Kartoffelsnitter

kg Kartoffelmel.

den 191

Statslagerets Underskrift.

Indsendes fra Tørreriet til Ernæringsraadet sammen med de ugentlige Opgørelser.

Serie B 30
23

Dags Dato udvejet fra Tørreriet i
hos
til Statens Lager hos
i

kg Kartoffelsnitter

kg Kartoffelmel.

Vejningen kontrolleret af
Udtaget Gennemsnitsprøve Nr. til Analyse.
den 191

Tørreriets Underskrift.

Kontrollørens Underskrift.

Indsendes af Kontrolløren til Ernæringsraadet.

de
at

ikk
for
høj
ved
raa
for
ikk
and
i P
dig
fre

nø
do
de
pr
ikl

ringsraadet fik tillige Fuldmagt til at overtage de nævnte Partier ved Ekspro-
pation, hvis det gjordes nødvendigt. D.

l
s
R
b
o
d
10
tr
la
af
Ka
ke

og underskrev den inderste Kupon, Leverandøren den midterste og Tørreriets Indehaver den yderste. Den midterste Kupon indsendtes til Ernæringsraadet af Tørreriet, og den yderste fik Leverandøren som Kvittering for de afleverede Kartoffler, idet disse fradroges hans Leveringspligt i Henhold til Bekendtgørelse af 22. December 1917.

Det færdige tørrede Produkt overførtes til specielle Statslagre. Ved Udvejningen udstedtes blaa Blanketter som de Side 77 indheftede. Den midterste Blanket udgjorte Statslagerets Kvittering og indsendtes af dette til Ernæringsraadet. Den yderste var Tørreriets Leveringserklæring, der paatøgnedes af Kontrolløren og sendtes af denne til Raadet til Sammenligning med den, der indkom fra vedkommende Statslager.

Det viste sig nu snart, at Beholdningerne af baandlagte Kartoffler var mindre end ventet, og da man tillige i Slutningen af Februar kom i Besiddelse af Talmateriale til Bedømmelse af den samlede Kartoffelbeholdning i Landet paa dette Tidspunkt, og denne viste sig meget lille, ophørte man med at bruge baandlagte Kartoffler til Tørring og lagde an paa i saa vid Udstrækning som muligt at dække Forbruget af Spise- og Læggekartofler. Kartoffler til Tørring købtes da i frit Køb.

Indkrævningen af de baandlagte Kartoffler skete ved Fremsendelse af Skrivelser af nedenstaaende Indhold til de kommunale Nævn:

Til det kommunale Nævn

i Kommune pr.
i Amt.

Ifølge den af Nævnet indsendte berigtigede Fortegnelse over baandlagte Kartoffler henligger der i Nævnets Kommune Tdr. Kartoffler til Ernæringsraadets Disposition.

Ernæringsraadet anmoder herved Nævnet om af denne Beholdning snarest muligt at fremsende Tdr. Kartoffler under følgende Adresse:

Som Afsender anføres paa Fragtbrevet:

Ernæringsraadet ved det kommunale Nævn

i Kommune.

Med Hensyn til Afleveringen skal man i Tilslutning til Cirkulære Serie A Nr. 56 anmode Nævnet om at forestaa denne.

Kartoflerne maa vejes og godkendes ved Modtagelsen af en Mand, som Nævnet betror dette Arbejde. Hvis der ikke findes Brovægt ved Stationen, maa Landmændene levere Kartofflerne i egne Sække, saaledes at de enkelte Partier kan vejes, og Sækkene derefter tømmes løst i Vogn og vejes tilbage. Kartofflerne maa leveres som gode, sunde Varer, fri for frosne og raadne Knolde, velrensede og harpede paa en $\frac{3}{4}$ Tommes Harpe.

Nævnet (den af Nævnet antagne Mand) maa sørge for Bestilling af Jernbanevogn, Tilsigelse af Jordbrugerne til Levering af Kartofflerne, Modtagelse,

Godkendelse og Vejning af Kartoflerne, Udstedelse af Kvittering til Jordbrugerne paa vedlagte originale Kupons, paa hvilke ogsaa Kørselsafstanden opføres, saafremt den er over 7 km.

Naar Jordbrugerne har faaet en saadan Kvittering, kan de ved at indsende den til Ernæringsraadet faa den ombyttet med en Check, lydende paa det dem tilkommende Beløb.

Saasnart en Jernbanevogn er læsset og Nævnet har givet Kvitteringer for de indladede Varer, indsendes paa en af de vedlagte Lister en specificeret Fortegnelse over Vognladningen med samtidig Opgivelse af Udgifterne ved Modtagelsen og Afsendelsen, heri dog ikke Fragt.

Udgifterne ved Modtagelsen og Afsendelsen regnes som nævnt i Cirkulære Serie A. Nr. 56 at være 25 Øre pr. 100 kg, og kun ganske ekstraordinære Udgifter maa paaføres derudover. Udgifterne vil blive Nævnet godtgjort i Check, naar alle Kartoflerne er modtaget og afsendt.

Hvis en Jordbrugers Kartofler er beskadigede saaledes, at Vedkommende ikke kan levere en Vare, der egner til Spisebrug, maa saadanne Partier holdes tilbage. Naar Nævnet kan overse, hvor store Partier der bliver af den Slags, maa det give Meddelelse derom til Ernæringsraadet, som saa vil give nærmere Besked om Modtagelse, Afsendelse og Afregning af disse Varer.

Ernæringsraadet.

(sign.)

Som det fremgaar af Skrivelsen, maatte Nævnene selv sørge for Fremskaffelsen og Befordringen af Kartoflerne, og for Ulejlighed og Udgift herved betalte Ernæringsraadet 25 Øre pr. 100 kg samt ekstraordinære Udgifter som Vejpenge o. lign. Jordbrugerne, der afleverede Kartoflerne, fik to Kvitteringer udfærdiget paa en Kupon som den Side 78 indheftede. Den yderste Blanket indsendte Jordbrugeren til Ernæringsraadet, der da tilsendte ham en Check paa det Beløb, der tilkom ham for Kartoflerne.

Naar en Vognladning var samlet, sendtes en Specifikation som nedenstaaende til Ernæringsraadet, som derefter udskrev Fakturaen til Modtageren.

Specifikation over en Vognladning Kartofler.

Fra Kommune
pr. i Amt
afsendt d. til

Indeholdende ialt Tdr. Kartofler.

Kartoflerne er leveret af nedenstaaende Jordbrugere:

.....	Tdr. Kørsel ialt	 km t. Stationen
.....	» » »	» » »
.....	» » »	» » »

Kontroludgifter Tdr. à 0,25 Kr. =
Ekstraordinære Udgifter

For det kommnnale Nævn

.....
Kontrollørens Underskrift.

Samtidig med Indkrævningerne af de baandlagte Kartofler fik Nævnene Paalæg om at bekendtgøre, at alle Jordbrugere, der ikke havde *Læggekartofler*, nu maatte søge at skaffe sig saadanne, og at de, der ikke kunde selv, maatte indgive Bestilling til Nævnet inden 5. Marts. Bestillingerne sendtes derefter

Amt Kommune

Til Kartoffelsæd

For det kommunale Nævn

(Modtager og Kontroller)

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

Til Kartoffelsæd

alt 43,175 hkg

Af det øvrige Parti, som udgjorde 167,513 hkg leveredes ca. 38,000 hkg til Københavns Kommune, ca. 15,000 hkg til Kartoffelmelsfabrikker, medens

Godkendelse og Vejning af Kartoflerne, Udstedelse af Kvittering til Jordbrugerne paa vedlagte originale Kupons, paa hvilke ogsaa Kørselsafstanden opføres, saafremt den er over 7 km.

Naar Jordbrugerne har faaet en saadan Kvittering, kan de ved at indsende den til Ernæringsraadet faa den ombyttet med en Check, lydende paa det dem tilkommende Beløb.

Saasnart en Jernbanevogn er læsset og Nævnet har givet Kvitteringer for de indladede Varer, indsendes paa en af de vedlagte Lister en specificeret Fortegnelse over Vognladningen med samtidig Opgivelse af Udgifterne ved Modtagelsen og Afsendelsen, heri dog ikke Fragt.

Udgifterne ved Modtagelsen og Afsendelsen regnes som nævnt i Cirkulære Serie A. Nr. 56 at være 25 Øre pr. 100 kg, og kun ganske ekstraordinære Udgifter maa paaføres derudover. Udgifterne vil blive Nævnet godtgjort i Check, naar alle Kartoflerne er modtaget og afsendt.

Hvis en Jordbrugers Kartoffler er beskadigede saaledes, at Vedkommende ikke kan levere en Vare, der egner til Spisebrug, maa saadanne Partier holdes tilbage. Naar Nævnet kan overse, hvor store Partier der bliver af den Slags, maa det give Meddelelse derom til Ernæringsraadet, som saa vil give nærmere Besked om Modtagelse, Afsendelse og Afregning af disse Varer.

Ernæringsraadet.

(sign.)

Som det fremgaar af Skrivelsen, maatte Nævnene selv sørge for Fremskaffelsen og Befordringen af Kartoflerne, og for Ulejlighed og Udgift herved betalte Ernæringsraadet 25 Øre pr. 100 kg samt ekstraordinære Udgifter som Vejpenge o. lign. Jordbrugerne, der afleverede Kartoflerne, fik to Kvitteringer udfærdiget paa en Kupon som den Side 78 indheftede. Den yderste Blanket indsendte Jordbrugeren til Ernæringsraadet, der da tilsendte ham en Check paa det Beløb, der tilkom ham for Kartoflerne.

Naar en Vognladning var samlet, sendtes en Specifikation som nedenstaaende til Ernæringsraadet, som derefter udskrev Fakturaen til Modtageren.

Specifikation over en Vognladning Kartoffler.

Fra Kommune
pr. i Amt
afsendt d. til
Indeholdende ialt Tdr. Kartoffler.

Kartoflerne er leveret af nedenstaaende Jordbrugere:

.....	Tdr. Kørsel ialt	 km t. Stationen
.....	» » »	» » »
.....	» » »	» » »

Kontroludgifter Tdr. à 0,25 Kr. =
Ekstraordinære Udgifter

For det kommnnale Nævn

.....
Kontrollørens Underskrift.

Hr.

Hr.

Hr.

har leveret

har leveret

har den

1918 leveret

Kommune

Amt

Tdr. Kartoffler paa

St.

af de ved Ministeriets Bekendtgørelse af ²²/₁₂ 1917 baandlagte Partier.

Tdr. Kartoffler

Tdr. Kartoffler

paa St.

paa St.

den

den

Afstanden til Stationen er

Afstanden til Stationen er

Leverandørens Afstand til Stationen er

For det kommunale Nævn

(Modtager og Kontrollør).

Udfyldes af Ernæringsraadet.

Tdr. å = Kr.

km. à 5 Øre pr. 100 kg. = Kr.

Ialt Kr.

For det kommunale Nævn

For det kommunale Nævn

(Modtager og Kontrollør).

(Modtager og Kontrollør).

Denne Kupon er til Kontrol for
Nævnet selv.

Denne Kupon afleveres til Jord-
brugeren, som beholder den.

Denne Kvittering afleveres til Jordbrugeren, der bedes indsende den snarest til Ernæringsraadet,
København. Betalingen for Kartofflerne og den eventuelle Kørselsgodtgørelse vil da blive tilsendt i Check.

Godkendelse og Vejning af Kartoflerne, Udstedelse af Kvittering til Jordbrugerne paa vedlagte originale Kupons, paa hvilke ogsaa Kørselsafstanden opføres, saafremt den er over 7 km.

Naar Jordbrugerne har faaet en saadan Kvittering, kan de ved at indsende den til Ernæringsraadet faa den indregistreret.

Ekstraordinære Udgifter

For det kommnnale Nævn

Kontrollørens Underskrift.

Samtidig med Indkrævningerne af de baandlagte Kartoffler fik Nævnene Paalæg om at bekendtgøre, at alle Jordbrugere, der ikke havde *Læggekartofler*, nu maatte søge at skaffe sig saadanne, og at de, der ikke kunde selv, maatte indgive Bestilling til Nævnet inden 5. Marts. Bestillingerne sendtes derefter samlet for hver Kommune ind til Ernæringsraadet, som fremskaffede det bestilte Kvantum af de baandlagte Kartoffler til en Pris af 10,50 Kr. pr. 100 kg ab jyske Stationer. Samme Regler gjaldt for Spisekartofler, hvor disse endnu manglede.

Endelig indkøbte Ernæringsraadet i Marts Maaned i frit Køb Kartoffler til en Pris af 10,50 eller 11,00 Kr. og i Maj Maaned Kartoffler til en Pris af 13,00 Kr. pr. hkg.

Ifølge Opgørelserne fra de kommunale Nævn udgjorde de baandlagte Kartoffler pr. $\frac{5}{1}$ 1918 ialt 269,051 hkg.

Over dette Kvantum disponeredes paa følgende Maade:

Leveret direkte fra Kommune til Kommune	17,987 hkg
Anvist til Brug i egen Kommune	49,305 »
Leveret til Ernæringsraadets Lagre	99,734 »
Ialt.....	167,026 hkg

Resten, som udgør 102,025 hkg er leveret eller frigivet til Salg til Tørrerier (eller Kartoffelmelsfabrikker) eller eftergivet Jordbrugerne i Henhold til Ernæringsraadets Cirkulære Serie A. Nr. 78, enten fordi Beholdningen havde taget Skade, eller fordi vedkommende Jordbruger ønskede at anvende Kartofflerne som Læggekartofler i egen Bedrift.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 18. Februar indkøbtes ialt 7322 hkg Kartoffler til en Pris af 10,50 og 11,00 Kr. pr. hkg henholdsvis for Marts og April Maaned. Dette Indkøb skete hovedsagelig gennem Brugsforeninger.

I Henhold til Ernæringsraadets Cirkulære Serie A. Nr. 82 af 7. Maj 1918 indkøbtes ialt 36,440 hkg, som blev betalt med 13 Kr. pr. hkg.

Ialt kom Ernæringsraadet altsaa til direkte at disponere over:

af baandlagte Kartoffler	167,026 hkg
» indkøbte Kartoffler (Bek. 18. Febr. 1918)	7,322 »
» » » (Cirk. 7. Maj 1918)	36,440 »
Ialt.....	210,788 hkg

Af dette Kvantum eksporterendes følgende Partier:

Til Sverrig	18,131 hkg
» Norge	19,044 »
» Finland	6,000 »
Ialt	43,175 hkg

Af det øvrige Parti, som udgjorde 167,513 hkg leveredes ca. 38,000 hkg til Københavns Kommune, ca. 15,000 hkg til Kartoffelmelsfabrikker, medens

Resten leveredes gennem de kommunale Nævn dels til Spisebrug og dels til Lægning. Man skelnede ikke ved Leveringen mellem disse to Kategorier af Kartoffler.

En Del af Læggekartoflerne, 25,530 hkg, leveredes paa Forskud, naar de vedkommende Jordbrugere ikke havde Raad til at betale straks. Betingelsen for Forskudet var, at der tegnedes Kontrakt med Ernæringsraadet i Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918 § 11. Der leveredes Forskudskartofler til ialt 3837 Jordbrugere Landet over. Leveringen af disse Kartoffler skete derved, at de kommunale Nævn bemyndigedes til efter Erklæring fra Jordbrugeren om at have modtaget Forskudet, at udstede en Fordring paa Ernæringsraadet for det nødvendige Parti Læggekartofler. Fordringen kunde Jordbrugeren anvende til Betaling hos en anden Jordbruger i Kommunen, hvis der fandtes en saadan, der vilde sælge Læggekartofler. Hvis dette ikke var Tilfældet, kunde Kartofflerne faas hos Nævnet efter Bestilling hos Ernæringsraadet og Fordringen kunde da af Nævnet modtages som Betalingsmiddel og som saadan anvendes overfor Ernæringsraadet. Jordbrugeren Erklæring om at have modtaget Forskudet, hæftedes ved hans Kontrakt og sendtes med denne ind til Ernæringsraadet, saaledes at det ved Leveringen efter Kontrakten i næste Høstaar kunde indkassere sine Fordringer paa Jordbrugerne, der havde faaet Kartoffler paa Forskud. Til disse Transaktioner anvendtes Kuponer, som den Side 80 indheftede Serie Z.

kartoffer

or de Kar-

Øre.

Ser

Bel

Bel

For

Læ

kager op til 30 kg pr. Malkeko. Paa Foranledning heraf udsendte Ministeriet d. 4. Oktober 1917 en Bekendtgørelse, hvorefter det paalagdes Jordbrugere samt Vognmænd o. lign. at indberette om Størrelsen af deres Beholdninger af Oliekager. Det viste sig ved denne Opgørelse, at der henlaa ialt ca. 4000 Tons Oliekager og Foderblandinger hos Forbrugere.

Ministeriet besluttede at følge Det staaende Landbrugsudvalgs Indstilling om Udlevering af Oliekager, og efter Forslag fra Den overordentlige Kommission

Resten leveredes gennem de kommunale Nævn dels til Spisebrug og dels til Lægning. Man skelnede ikke ved Leveringen mellem disse to Kategorier af Kartoffler.

En Del af Læggekartoflerne, 25,530 hkg, leveredes paa Forskud, naar de vedkommende Jordbrugere ikke havde Raad til at betale straks. Betingelsen for Forskudet var, at der tegnedes Kontrakt med Ernæringsraadet i Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918 § 11. Der leveredes Forskudskartofler til ialt 3837 Jordbrugere Landet over. Leveringen af disse Kartoffler skete derved, at de kommunale Nævn bemyndigedes til efter Erklæring fra Jordbrugeren om at have modtaget Forskudet, at udstede en Fordring paa Ernæringsraadet for det nødvendige Parti Læggekartofler. Fordringen kunde Jordbrugeren anvende til Betaling hos en anden Jordbruger i Kommunen, hvis der fandtes en saadan, der vilde sælge Læggekartofler. Hvis dette ikke var Tilfældet, kunde Kartofflerne faas hos Nævnet efter Bestilling hos Ernæringsraadet og Fordringen kunde da af Nævnet modtages som Betalingsmiddel og som saadan anvendes overfor Ernæringsraadet. Jordbrugers Erklæring om at have modtaget Forskudet, hæftedes ved hans Kontrakt og sendtes med denne ind til Ernæringsraadet, saaledes at det ved Leveringen efter Kontrakten i næste Høstaar kunde indkassere sine Fordringer paa Jordbrugerne, der havde faaet Kartoffler paa Forskud. Til disse Transaktioner anvendtes Kuponer, som den Side 80 indheftede Serie Z.

Serie **Z** № 9852

Det kommunale Nævn

i

Dato / 1918

udleveret Anvisning paa:

hkg Læggekartofler

til en Pris af Kr. Øre

pr. hkg

til Hr.

Adresse

Serie **Z** № 9852 Ernæringsraadet.

Kvittering for modtagen Anvisning paa Læggekartofler.

Undertegnede erkender herved at have modtaget som **Forskud** paa Betaling for de Kartofler, jeg har tegnet i Kontrakt Nr. til Staten, Anvisning paa

hkg Læggekartofler til et samlet Beløb af Kr. Øre.

Tydelig Underskrift: Dato / 1918.

Tydelig Postadresse:

Forsendelsesstation:

Kommune: Amt:

Læggekartofler

Serie **Z** № 9852 Ernæringsraadet.

Hr.

Adresse

Behag at udlevere til Hr.

Adresse

hkg Læggekartofler à Kr. Øre pr. hkg, altsaa til et samlet

Beløb af Kr. Øre, som betales af

Ernæringsraadet,

naar denne Blanket indsendes i behørig udfyldt og underskrevet Stand.

For Modtagelsen af ovennævnte hkg

Læggekartofler kvitteres herved.

Dato / 1918.

Jordbrugerens Underskrift.

For det kommunale Nævn i

Dato / 1918.

Underskrift.

Resten leveredes gennem de kommunale Nævn dels til Spisebrug og dels til Lægning. Man skelnede ikke ved Leveringen mellem disse to Kategorier af Kartoffler.

En Del af Læggekartoflerne, 25,530 hkg, leveredes paa Forskud, naar de vedkommende Jordbrugere ikke havde Raad til at betale straks. Betingelsen for Forskudet var, at der tegnedes Kontrakt med Ernæringsraadet i Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918 § 11. Der leveredes Forskudskartofler til ialt 3837

aadet.

Læggekartofler

Kr. Øre pr. hkg, altsaa til et samlet

adet,

udfyldt og underskreven Stand.

hkg

For det kommunale Nævn i

Dato / 1918.

Underskrift.

HOVEDAFSNIT VII.

Fordeling af Oliekager og Foderblandinger.

Den 26. Juli 1917 udstedte Indenrigsministeriet i Henhold til Lov af 7. August 1914 om Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer en Bekendtgørelse angaaende Maksimalpriser paa Høfrøkager og Bomuldsfrøkager, Prisen fastsattes til henholdsvis 37 og 36—38 Kr. pr. 100 kg. Endvidere forlangtes indsendt Indberetning fra enhver Handlende, Forbrugsforening eller desl., der var Indehaver af Oliekager, om Lagerets Størrelse og Indkøbspris. Den overordentlige Kommissions Sekretariat udarbejdede paa Grundlag af Indberetningerne en Oversigt over Lager af Foderkager i Danmark ultimo Juli 1917, der udviste en Beholdning af 32,304 Tons.

Den 17. August 1917 tilraadede Ernæringsraadet i en Skrivelse til Indenrigsministeriet at det Kvantum Foderkager, der henlaa paa de Handlendes Lagre, foreløbig holdtes tilbage for senere at benyttes, naar Foderknapheden efter Malkekøernes Indbinding gjorde sig gældende paa Mælkeproduktionen.

Den 18. August 1917 udstedte Indenrigsministeriet derefter Forbud mod Salg og Udlevering af Oliekager og Foderblandinger og den 7. September 1917 meddeltes der Ernæringsraadet Bemyndigelse til at udstede Dispensationer fra Forbudet mod Udleveringen.

I Slutningen af September optog Det staaende Landbrugsudvalg Forhandlinger med Ernæringsraadet om Udlevering af Foderkagebeholdningerne.

Enighed om Sagen opnaaedes ikke, idet Raadet af Hensyn til Byernes Mælkeforsyning fandt det rigtigst, at Uddelingen af Foderkager opgaves, indtil der var foretaget en Tælling af Oliekagebeholdninger hos Private. Saafremt Ministeriet skulde bestemme en Uddeling paa daværende Tidspunkt, tilraadede man, at enhver Jordbruger fik Ret til at supplere sine Beholdninger af Oliekager op til 30 kg pr. Malkeko. Paa Foranledning heraf udsendte Ministeriet d. 4. Oktober 1917 en Bekendtgørelse, hvorefter det paalagdes Jordbrugere samt Vognmænd o. lign. at indberette om Størrelsen af deres Beholdninger af Oliekager. Det viste sig ved denne Opgørelse, at der henlaa ialt ca. 4000 Tons Oliekager og Foderblandinger hos Forbrugere.

Ministeriet besluttede at følge Det staaende Landbrugsudvalgs Indstilling om Udlevering af Oliekager, og efter Forslag fra Den overordentlige Kommission

oprettedes en Foderkagecentral, der skulde dirigere Beholdningerne ud til Statslagrene m. m.

Den 20. November 1917 udsendtes Indenrigsministeriets Bekendtgørelse om den forestaaende Udlevering af Oliekager og Foderblandinger, hvorefter enhver Jordbruger vilde faa Ret til at indkøbe en saa stor Mængde Oliekager eller Foderblanding, at hans Beholdning heraf i Forbindelse med hans Lager ialt blev 25 kg for hver til hans Besætning hørende Malkeko og synligt drægtig Kvie.

I Slutningen af November 1917 afholdtes i Ernæringsraadet forskellige Møder, hvori deltog Ernæringsraadets Formand, Lederen af Foderkagecentralen, Konsul Chr. G. Hansen, Direktør Nielsen og Afdelingschefen for Sekretariatet, angaaende den praktiske Fremgangsmaade ved Oliekagernes Udlevering og Fordeling.

Den 1. December udsendtes Ministeriets Bekendtgørelse om Udleveringen og Maksimalprisen paa Foderkagerne, og Ernæringsraadet udsendte Meddelelse til de kommunale Nævn angaaende Rationeringen.

Udleveringen ophørte den 5. Februar 1918 og det viste sig da, at der endnu henlaa ca. 10,000 Tons paa Købmandslagre. Ernæringsraadet foreslog da, at man søgte Beholdningerne ombyttet med Korn, der agtedes anvendt til Hestefoder. Denne Ombytning fandt senere Sted for ca. en Trediedels vedkommende. Kornet leveredes til Norge.

Det staaende Landbrugsudvalg foreslog imidlertid; at de resterende $\frac{2}{3}$ af Beholdningerne tilbødes det mindre Landbrug, og herefter udarbejdedes et Ud-kast til Fordelingsplan for 6500 Tons Oliekager til Jordbrugere med 10,000 Kr. leveringspligtig Jordværdi i 1917, og den 19. April 1918 udsendte Indenrigsministeriet paa Grundlag heraf Bekendtgørelse om Udlevering af Oliekager og Foderblandinger, hvorefter enhver Bruger af en Landejendom med indtil 10,000 Kr. leveringspligtig Jordværdi fik Tilladelse til at indkøbe en saa stor Mængde Oliekager eller Foderblandinger, at hans Beholdning heraf i Forbindelse med hans Lager ialt blev 12 kg, for hver til hans Besætning hørende Malkeko og synligt ikælvede Kvie.

Fristen for den sidste Rationering udløb den 15. Maj 1918, og efter en Op-gørelse foretagen d. 24. s. M. viste det sig, at der kun var blevet aftaget et ringe Kvantum Kager, idet der henlaa ca. 6000 Tons Oliekager og Foderblandinger hos Importørerne og paa andre Købmandslagre.

Da disse Varer paa Grund af den lange Tid, de havde været oplagrede, ikke kunde taale vedblivende at henligge paa Lager, var det nødvendigt at træffe en hurtig Afgørelse om Udlevering af Restbeholdningerne. Der forhandlede herom med Den overordentlige Kommissions Foderkageudvalg, og paa Grundlag heraf indstillede Ernæringsraadet til Ministeriet, at Restbeholdningerne hurtigst muligt udleveredes, enten ved endnu en Rationering eller ved at lade Kagerne sælge i fri Handel til Maksimalpriser. Ministeriet besluttede at foretage en Rationering og udstedte den 8. Juni 1918 en Bekendtgørelse, hvorefter hver Jordbruger, saavidt Beholdningerne strakte til, kunde indkøbe 6 kg Foderkager. Efter Udleveringsfristens Udløb opgjordes Restbeholdningerne, og det viste sig,

at der endnu forefandtes ca. 2700 Tons Oliekager her i Landet. Efter Den overordentlige Kommissions Foderkageudvalgs Indstilling udarbejdede Ministeriet Udkast til Bekendtgørelse om en ny Rationering. Ernæringsraadet indstillede, at man ikke foretog en ny Rationering, men foreslog at tillade frit Salg til Maksimalpris af de resterende Beholdninger af Foderkager; da det var nødvendigt at forhøje Maksimalpriserne, formentes kun de specielt mælkeproducerende Gaarde at kunne se sin Fordel ved at købe Kagerne. Herefter udsendte Indenrigsministeriet den 9. September 1918 en Bekendtgørelse, hvorefter det tillodes at sælge Restpartiet af Oliekager og Foderblandinger til fastsatte Maksimalpriser. Det paalagdes Lagerindehaverne at fordele Foderkagerne blandt Forbrugerne i passende Forhold. Endvidere blev det forbudt at anvende Kagerne til andet end til Fodring af Hornkvæg, særlig Malkekøer.

HOVEDAFSNIT VIII.

Eksport af Fødevarer fra Danmark til de skandinaviske Lande i 1917—1918.

I Løbet af Høstaaret udviklede der sig efterhaanden en saadan Ordning af Eksporten af Fødevarer i Skandinavien, at samtlige vegetabiliske Næringsmidler, der eksporteredes fra Danmark til Norge, Sverrig og Finland, udførtes igennem Ernæringsraadet, der overtog Varen til en Pris, som afregnedes paa Grundlag af det hjemlige Prisniveau, og udførte den til de Priser, der kunde opnaas i de nævnte Lande.

Denne Ordning, hvis Berettigelse Ernæringsraadet forfægtede meget stærkt, grundedes paa følgende tre Betragtninger:

- 1) Vareudvekslingen mellem de nordiske Lande maa for at virke retfærdigt over for dem alle foregaa paa Grundlag af et nogenlunde ensartet Prisniveau. Da Danmark paa Grund af særlige Foranstaltninger af indre Natur har et betydeligt lavere Prisniveau end de andre nordiske Lande, kan en retfærdig Udveksling af Varer mellem dette Land og de andre kun ske paa Grundlag af det i disse Lande herskende Prisniveau. At lade Eksporten af Landbrugsprodukter fra Danmark foregaa til danske Priser, medens de importerede Varer afregnes til Udlandets Pris, betyder det samme, som at sætte en Udførselspræmie paa danske Landbrugsvarer, og vel at mærke paa en saadan Maade, at Præmien gaar i Udlandets og ikke i de danske Landbrugeres Lomme.
- 2) Det kan ikke betragtes som landøkonomisk forsvareligt for Danmark at forringe den hjemlige dyriske Produktion ved Eksport af vegetabiliske Næringsstoffer, naar disse sælges til en Pris, der ligger under den Pris, hvori de kan udbringes, hvis de anvendes til dyrisk Produktion i Hjemlandet.

Man kan gøre danske Landmænd begribeligt, at de skal indskrænke deres dyriske Produktion og aflevere en Del af deres Produktion af vegetabiliske Næringsmidler, naar det drejer sig om Hjemlandets Forsyning, men man kan ikke ved noget Middel overbevise den danske Landmand om Nødvendigheden af, *at Danmark indskrænker sin dyriske Produktion for at sælge vegetabiliske Raavarer til Underpris til Udlandet.*

- 3) Af Hensyn til det hjemlige Prisniveau maa man sikre sig, at Fabrikanten eller Eksportør ikke bliver sat i Stand til at betale en saadan Overpris for de Raavarer, der enten direkte eller i præpareret Stand udføres, at der derved fremkommer et Misforhold mellem den Pris, der opnaas hos Eksportørerne, og den Pris, hvortil de samme Raavarer kan sælges til Hjemme-forbrug. Et saadant Forhold vilde fuldkomment ophæve Virkningen af Maksimalpriserne, idet det vilde medføre en Tilbageholdelse af Varer med Eksport for Øje.

Det vil af disse Betragtninger være indlysende, at Statens Indgriben i Vareudvekslingen mellem Danmark og de andre nordiske Lande er uundgaelig.

For at undgaa Eksportpræmien, der tømmer Statskassen til Fordel for Udlandet og for at handle landøkonomisk forsvarligt, maa man kræve de eksporterede Varer afregnet til Udlandets Prisniveau, men for at hindre Forstyrrelser paa Hjemmemarkedet maa Afregningerne med de private Eksportører ske til Hjemlandets Prisniveau.

Varetagelsen af disse Fordringer sker netop ved, at Ernæringsraadet overtager samtlige Varer fra Producenterne saaledes, at der afregnes med disse paa Grundlag af en Rentabilitetsberegning, hvori Raavarens Pris ansættes til den Pris, Hjemlandet kan betale, og Driftsomkostningerne for Fabrikant eller Eksportør afstemmes efter det iøvrigt raadende Prisniveau i Danmark, hvorefter Ernæringsraadet ved Eksporten til Udlandet løfter Varens Pris op til det i Udlandet herskende Prisniveau og indkasserer i Statskassen Differencen mellem det udenlandske og det hjemlige Prisniveau. Da denne Difference i Hovedsagen kan sættes lig med Differencen mellem de importerede Varers Prisniveau og det danske Prisniveau, ophæver man herved i alt væsentligt den omtalte Eksportpræmie paa danske Landbrugsvarer og hermed de for Landet ugunstige Virkninger af den store Forskel mellem det hjemlige og det udenlandske Prisniveau.

I Overensstemmelse med disse Grundsætninger er der i Høstaaret 1917—18 gennem Ernæringsraadet eksporteret følgende Varemængder til de nedenfor nævnte Lande:

Tabel 5.

Eksport til de nordiske Lande.

	Mængde Tons	Indkøbs- pris Kr. pr. Ton	Eksport- pris Kr. pr. Ton	Diffe- rence Kr. pr. Ton	Ialt Kr.
<i>Norge:</i>					
Rug	5,000	260	600	340	1,700,000
Byg	5,000	230	500	270	1,350,000
Kaalrabi	6,000	40	60	20	120,000
Runkelroer	350	45	60	15	5,250
Tørr. Kartofler....	200	1,000	1,180	180	36,000
Gulerødder	34	180	200	20	680
Marmelade	50	970	1,100	130	6,500
Læggekartofler	1,901	130	220	90	171,090
<i>Sverrig:</i>					
Rug	505	260	475	215	108,575
Byg	545	230	475	245	133,525
Kaalrabi	13,200	40	60	20	264,000
Gulerødder	133	180	200	20	2,660
Tørr. Kartofler....	140	1,000	1,180	180	25,200
Marmelade	194	970	1,100	130	25,220
Marmelade	20	900	1,040	140	2,800
Tørr. Kaalrabi....	174	1,300	1,500	200	34,800
» »	335	1,800	2,000	200	67,000
» »	20	1,200	1,400	200	4,000
Læggekartofler	1,842	130	220	90	165,780
<i>Finland:</i>					
Rug	700	353	479	126	88,200
Byg	150	230	300	70	10,500
Læggekartofler....	200	130	220	90	18,000
Tørr. Kaalrabi....	254	1,800	2,000	200	50,800
» »	51	1,300	1,500	200	10,200
» »	32	1,200	1,400	200	6,400
» Kartofler....	150	1,000	1,200	200	30,000
Tilsammen....	37,180				4,437,180

Der er altsaa indkasseret i Statskassen: 4,437,180 Kr.

Denne Fortjeneste formindskes dog lidt ved Fradrag af de Omkostninger, Ernæringsraadet har haft ved Fremskaffelse, Transport og de videre Foranstaltninger, der har været forbunden med Eksporten.

HOVEDAFSNIT IX.

Forhandlingerne om Fedtrationeringen i 1917—18.

Trykt efter Ernæringsraadets Formands Manuskript.

Kapitel I.

Produktionsmuligheder og Rationer af Flæsk og Smør.

Som omtalt blev der i Henhold til Indenrigsministeriets forannævnte Side 3 citerede Skrivelse af ²⁵/₈ 1917, nedsat et kombineret Udvalg til Behandling af Spørgsmaalet om Fedtforsyningen. Udvalget kom til at bestaa af følgende Medlemmer:

for Ernæringsraadet:

Godsejer C. Moesgaard-Kjeldsen, Professor Holger Møllgaard, Folketingsmand Niels Frederiksen, Raadmand Fr. Andersen, Folketingsmand P. P. Pinstrup, Direktør Broberg, Statskonsulent K. Hansen,

for Den overordentlige Kommission:

Professor Birch, Ingeniør Alex. Foss, Folketingsmand Hauge, Direktør Heilbuth, Forstanderinde Fru Lauridsen, Frøken Blicher,

for Det staaende Landbrugsudvalg:

Forstander Madsen-Mygdal, Folketingsmand Jensen-Klejs, Johs. Hansen, Søderup,

for Landbrugsministeriet:

Kontorchef Helsted,

for Det statistiske Departement:

Departementschef Adolph Jensen, Kontorchef Cohn,

for De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation:

Proprietær Niels Porse, Gaardejer Hans Jensen,

for Sundhedsstyrelsen:

Professor Erlandsen,

for Udvalget for de eksportberettigede Svineslagterier:

Direktør Sieck,

for De private Svineslagterier:

Direktør Nathansen,

for Københavns Kommune:

Kontorchef Børresen,

for Københavns Mælkeforsyningsanstalter:

Direktør Frederiksen,

for Københavns direkte Leverandører:

Forpagter Vølxel,

for Bymejeriernes Fællesorganisation:

Direktør Madsbjerg,

endvidere deltog Inspektør Mørkeberg.

Under de Forhandlinger, som blev ført om en Smør-, Fedt- og Mælke-rationering i Overensstemmelse med Indenrigsministeriets Side 10 citerede Skrivelse af ²⁵/₈ 1917, blev der i Udvalget af Ernæringsraadets Repræsentanter straks gjort opmærksom paa, at Mælkeproduktionen i det følgende Aar næppe kunde ventes at ville overstige 2,1 Million Tons Mælk, maaske snarere vilde blive lidt mindre, samt at man for Svinenes Vedkommende maatte være forberedt paa, at der naar de Svin (ca. 1,6 Mill. Stk.), som paa dette Tidspunkt fandtes i Landet, var fedet færdige, ikke mere vilde blive produceret ret mange Svin udover det Antal, som Svineproducenterne vilde anvende til egen Forsyning. De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation erklærede, at deres Beregninger gav lidt højere Tal for Mælkeproduktionen, men dog ikke afveg væsentligt fra Ernæringsraadets, medens Repræsentanterne for Svin slagterierne mente, at der vilde blive en hel Del Svin til Slagtning hele Aaret. Man anslog endog ca. 10.000 Stk. ugentlig fra Foraaret og Resten af Høstaaret. Om disse Spørgsmaal førtes under de første Forhandlinger en indgaaende Diskussion, thi det var af grundlæggende Betydning for Planlægningen af Fedtforsyningen under de nye yderst vanskelige Forhold at komme til Klarhed over, hvorledes Landbrugets Produktionsmuligheder kunde ventes at ville forme sig. Som Følge af den helt nye Fodringssituation herskede der ret naturligt meget modstridende Anskuelser paa dette Punkt.

Ernæringsraadet fastholdt sin Opfattelse og gjorde forskellige motiverede Indstillinger til Belysning af de herskende Tilstande. Under Hensyn til det Arbejde, der forelaa i Betænkningen fra Udvalget af ⁴/₄ 1917, kunde man efterhaanden saglig forene de forskellige Anskuelser. Saaledes mødte Forslaget om at hensalte ca. 360.000 Stk. Slagterisvin ret hurtigt en Forstaaelse, som gav sig Udslag i en Indstilling til Indenrigsministeriet om at foranledige Byraadene til at hensalte for Kommunens Regning saa store Kvanta Flæsk, som Slagterierne kunde afse. Gennemførelsen af dette Krav stødte paa forskellige Vanskeligheder, fordi man under tidligere Forhandlinger med Udlandet havde stillet i Udsigt, at Udlandet kunde erholde vor Overskudsproduktion hele Efteraaret, medens Forslaget om Hensaltning af 16—20.000 Stk. Svin ugentlig forringede det til Udførsel værende Kvantum med tilsvarende Mængder. Da endvidere Hjemme- forbruget stadig var stigende, og Landmændene desværre maatte lade Grisene afgaa i en yngre Alder, uden at de havde naaet Slagtevægten, blev der efterhaanden kun ganske lidt til Udførsel. Hensaltningerne maatte ogsaa reduceres meget betydeligt.

I Overensstemmelse med foranstaaende foreslog Ernæringsraadets Formand, at man straks skulde forberede sig paa en fuldstændig Rationering af alle Fedtstoffer, som daglig indgaar i Menneskets Fødemidler. Dette Forslag blev Genstand for megen Diskussion. Sagen var ny, og kun faa havde ment, at det var nødvendigt at skride til saa rigoristiske Foranstaltninger. Man drøftede

Sagen fra et ernæringsmæssigt Synspunkt, fra et politisk, økonomisk, forretningsmæssigt og teknisk. Under disse Forhandlinger blev ogsaa inddraget Spørgsmaalet om, hvorvidt Landboerne skulde have Ret til Hjemmeforsyning i ubegrænset eller begrænset Omfang, og man enedes ret hurtigt om, at for Mælkens og Svinenes Vedkommende vilde det være hensigtsløst at forbyde Hjemmeforsyning i det Omfang, som Landboerne var vant til, hvorimod man for Smørrets Vedkommende fandt en Rationering for alle Landets Borgere ønskelig og nødvendig.

Det første Forslag vedrørende Befolkningens Forsyning med Smør, Flæsk og Fedt, som blev forelagt Udvalget, gik ud paa, at der skulde ydes 250 Gram Smør, 200 Gram Flæsk og 15 Gram Fedt pr. voksen Enhed ugentlig, eller 250 Gram Smør, 300 Gram Svinekød og 15 Gram Klaret. Prisen paa det magre Svinekød skulde da sættes betydeligt højere end for det federe Flæsk, idet man forventede, at Flæsket stadig skulde kunne sælges fortrinsvis til den haardt arbejdende og mindrebemidlede Del af Befolkningen. Forslaget ledsagedes af en nærmere Angivelse af, hvilke Dele af Svinet, der skulde henregnes til Svinekød, og hvilke til Flæsk, samt hvilke Vægtenheder der kunde paaregnes hos et Slagterisvin paa de enkelte Dele, naar Svinet vejede 75 kg slagtet Vægt.

Man kunde regne med, at der i Svin til 75 kg slagtet Vægt findes under

Gruppe I: Flæsk:

Mellemflæsk	14	kg
Bugflæsk	12	»
Bov	6 $\frac{1}{2}$	»
Ialt...	32 $\frac{1}{2}$	»

Gruppe II: Svinekød:

Svinekam.....	15	kg
Skinke	17 $\frac{1}{2}$	»
Ialt...	32 $\frac{1}{2}$	»

Et Forbrug af 250 Gram Smør pr. Enhed vilde kræve ca. 15.000 Dritler Smør ugentlig, og dertil maatte man føje et Forbrug af ca. 1500 til Bagere, Restauratører og Folkekøkkener. Der vilde da kunne forventes en gennemsnitlig Eksportmængde af Smør paa 5.500 Dritler ugentlig.

Fra det staaende Landbrugsudvalgs Repræsentanter i Udvalget fremkom $\frac{4}{10}$ 1917 følgende Forslag:

»Der udstedes to Slags Kort 1) til Ubemidlede og Haardtarbejdende, 2) til Bemidlede.

1) Til de Ubemidlede og Haardtarbejdende lyder Kortet paa:

250 Gram Smør ugentlig (Pris 2 Kr. pr. $\frac{1}{2}$ kg).

30 Gram Fedt eller Klaret ugentlig (Maksimalpris).

50 Gram rent Mellemflæsk og Bugflæsk (do.).

2) Til de Bemidlede lyder Kortet paa:

250 Gram Smør ugentlig (Pris 2 Kr. pr. $\frac{1}{2}$ kg).

Der gives derhos enhver Lejlighed til at købe saa meget Smør, han vil, til en Pris af 3 Kr. pr. Halvkilo«.

Sundhedsstyrelsens hygiejniske Konsulent, Professor Erlandsen, indsendte den ⁹/₁₀ 1917 en Redegørelse, hvori Professoren forklarede Sundhedsstyrelsens Betæneligheder ved at gaa saa langt ned med Fedtationerne, som det af Ernæringsraadet stillede Forslag angav. Dog mente Professoren, at saafremt Mælkerationeringen kunde opretholdes i Henhold til Forslaget i Udvalget af ⁴/₄, og Prisen paa samtlige Fødemidler med Indhold af Fedt blev nedbragt til en Pris, der svarede til den mindre velstillede Befolknings Købeevne, saa vilde Forslaget ikke være uforsvarligt. Den ¹⁷/₁₀ indsendte Professor Erlandsen et Forslag paa Sundhedsstyrelsens Vegne, iflg. hvilket han mente, at 300 Gram Smør og Fedt eller Klaret tilsammen vilde være gennemførligt, idet Professoren mente, at vort eget Landbrugs Produktionsmuligheder laa noget højere end af Ernæringsraadet anslaaet. Forslaget indeholdt vedføjede Beregninger:

»Beregning af Fedtindholdet i 1 Dags Kost.

		% Fedt	Gram Fedtstof		
			pro pers.	pr. Enhed	
1)	Sukker		»	»	
	267 Gr. Rugbrud . . .	1	2,67		
	90 - Franskbrød . . .	2	1,80		
			4,47	5,25	
2)	42,9 Gr. Smør	83	35,60	42,30	
	(300 Gr. ugentlig)				
3)	35,7 Gr. Flæsk	45	16,10	18,90	
	(250 Gr. ugentlig)		56,17	66,45	
4)	Øvrige Næringsmidler, angivne pr. Enhed pr. Uge.				
		netto	% Fedt	Gr. Fedt pr. Enhed	Udvalgets Tal
	2450 Gr. Kartofler	1738	»	»	»
	70 - Kartoffelmel	70	»	»	»
	560 - Byggryn	560	2	11,20	5,60
	70 - Havregryn	70	6	4,20	4,90
	700 - Sødme	700	3	21,00	24,50
	1400 - Sk. Mælk	1400	0,5	7,00	1,40
	500 - Oksekød	420	10	42,00	57,70
	210 - Æg	190	11	20,90	19,50
	140 - Ost	125	10	12,50	16,10
	875 - Øl	875	»	»	»
	875 - Bay. Øl	875	»	»	»
	700 - Grøntsager	560	»	»	»
				118,80	129,70
			pr. Dag	16,97	18,53
			pr. Dag pro pers.	14,42 Gr. . . .	15,75«.

Der blev nedsat forskellige Underudvalg til nærmere Forhandling om Enkelthederne vedrørende Produktionsmulighederne, Vilkaarene for Rationeringen, de tekniske Vanskeligheder, som skulde overvindes, Samhørigheden mellem Fedt og Flæsk samt Klaret og Kød, og sluttelig blev man i Udvalget enig om en Indstilling til Indenrigsministeriet, hvorefter der skulde tildeles 160 Gram Flæsk og 120 Gram Svinekød ugentlig pr. Individ, idet man gik bort fra Enhedsberegningen af mere praktiske Grunde. Dernæst enedes man om de 250 Gram Smør pr. Individ. Man fandt det ikke forsvarligt at gaa videre, naar der samtidig skulde skabes Sikkerhed for, at Mælkeforsyningen udenfor Landbruget kunde opretholdes i fornødent Omfang. Til Sikring af Smørforsyningen i den mælkeknappe Tid stillede man Forslag om at lagre ca. 20.000 Dritler Smør fra Efteraaret, og med Hensyn til Fedtet viste det sig, at der kun vilde kunne blive fra 10—15 Gram pr. Individ ugentlig, af hvilken Grund man sluttede med Enighed om, at Fedtet ikke kunde rationeres, da det forefandtes i for smaa Mængder. Det samme gjaldt Klaret.

Kapitel II.

Fedtordningens finansielle Side.

Ved Siden af Spørgsmaalet om Produktionens Størrelse og Vilkaarene for en detailleret Gennemførelse af Rationeringen maatte Udvalget behandle Sagens finansielle Side, dels *Prisen paa Smør og Flæsk til Hjemmeforbrug* og dels *den Pris, hvortil Landbruget skulde kunne aflevere Varerne, naar dets Produktion skulde være lønnende*, ligeledes, hvorvidt Landbruget selv skulde have Overprisen ved Eksport og saaledes tage Chansen for et større Udbytte ved en forhøjet Eksportpris, men tillige bære Risikoen ved en lavt ansat Pris til Hjemmemarkedet, eller om man skulde *lade Staten indtræde først som Køber af Smørret og Flæsket til en fast Pris og samtidig sikre Landbruget en Minimumspris, der svarede til Produktionsprisen med en passende Avance*. Regering og Rigsdag kunde da ved Lovforslagets Behandling træffe endelig Bestemmelse om, hvor stort et Statstilskud der skulde ydes for at nedbringe Varerne til den Pris, der vilde passe for Befolkningens Indtægter. Forskellige Beregninger og Forslag blev i dette Øjemed forelagt Udvalget, og man opnaaede forholdsvis hurtigt Enighed om, *at man skulde lade Staten indtræde som Mellemed imellem Producent og Forbruger*, hvorved den Ordning, som man har arbejdet efter siden Nytaar 1918, blev vedtaget.

Der herskede derimod nogen Uenighed om den Pris, hvortil Smør til Eksport burde sælges til Udlandet. Ernæringsraadets Repræsentanter gjorde gældende, at det Prisniveau, der kunstigt var opretholdt her i Landet, ikke maatte kunne kræves lagt til Grund for Prisberegningen ved Udveksling af Varer med Udlandet, da dette vilde betyde, at Danmark, der væsentligt kun kunde eksportere Fødevarer, maatte levere de skandinaviske Lande og de af de krigsførende Lande, som modtog Varer fra os, disse Varer til en Pris, som svarede til det kunstigt nedbragte danske Prisniveau, medens de andre Lande,

der ikke kunde udføre Fødevarer, men Raavarer til Industri og Byggevirksomhed samt Kul, skulde have Ret til at forlange for deres eksporterede Varer en Pris, der laa paa Højde med deres eget Prisniveau i Hjemlandet og saaledes langt over det danske Prisniveau.

Skulde den Omstændighed, at vi havde en lav Pris paa Fødemidler i Danmark medføre Forpligtelse til at sælge dem til Udlandet til lav Pris, saa vilde dette i Virkeligheden betyde, at den danske Stat skulde yde økonomisk Tilskud til Nedbringelse af Prisen paa Varer til Eksport, thi hvis man ikke vilde gøre det muligt for den danske Stat at indtjene Differencen mellem det fremmede og det kunstige danske Prisniveau, saa forøgede man derved den danske Stats Tilskud til Nedbringelse af Priserne i Indlandet, men til Fordel for Udlandet.

Ud fra ret forskellige Synspunkter herskede nogen Uenighed om Rigtigheden af denne Betragtning, og det voldte en ikke ringe Vanskelighed at faa disse Tanker lagt til Grund for Beregningen af Prisen paa Smør til Udførsel, men efter at Indenrigsministeren personlig havde lagt for Dagen, at Ministeren støttede denne Anskuelse, opnaaede man et Flertal derfor. Man kunde derfor bygge den finansielle Beregning for Smørrets Vedkommende paa et Forlangende af fra 7—9 Kr. pr. kg Smør, dog saaledes at man skulde begynde med 7, eventuelt 8 Kr., og saa senere lade denne Pris stige for hver ny Forhandling med Udlandet, der vilde komme i Aarets Løb. Det blev overdraget Udvalget at forelægge disse Tanker for Indenrigsministeriet. Endvidere enedes Udvalget om at indstille, at Landbruget skulde aflevere Smørret til Staten til en Pris af 3,80 Kr. pr. kg, og at Staten skulde sælge Smørret til 2,89 Kr. pr. kg til Grossisten, der maatte tage en Avance paa 6 Øre pr. kg hos Detaillisten, og denne maatte tage en Fortjeneste paa 25 Øre, hvorefter Smørret skulde kunne sælges til Forbrugeren til Kr. 3,20 pr. kg. Til Opnaaelse af dette Resultat blev ført forskellige Forhandlinger med Smøreksport-Udvalget samt Repræsentanter henholdsvis for Grossister og Detaillister.

Ogsaa Spørgsmaalet om, hvorvidt der skulde afleveres Smørkort for Udlivering af Smørrebrød paa Restaurationer blev behandlet, og i dette Øjemed førtes Forhandlinger med Repræsentanter for Restauratørerne, hvorefter man vedtog at indstille til Indenrigsministeriet, at der skulde afleveres Smørkort, lydende paa 5 Gram Smør for 2 halve Stykker Smørrebrød. Derimod skulde der ikke ydes Smørkort ved Servering af varme Retter. Til Anvendelse der stilledes til Raadighed 60 % af det tidligere i samme Øjemed anvendte Kvantum, forsaavidt som dette kunde konstateres, men med det Formaal gradvis yderligere at indskrænke Forbruget.

Kapitel III.

Mælkeordningen.

Som Resultat af Forhandlingerne om Bybefolkningens og den øvrige ikke mælkeproducerende Befolknings Forsyning med Mælk afgav Repræsentanter for Ernæringsraadet og Mejeriforeningernes Fællesorganisation følgende Indstilling til Indenrigsministeriet:

- a) Der tildeles hver Indbygger gennemsnitlig $\frac{3}{8}$ Liter sød Mælk daglig.
- b) For Stor-Københavns Vedkommende gives Indvids-Mælkekort, lydende paa 1 Liter sød Mælk med mindst 3 % Fedt til hvert Barn paa 6 Aar og derunder, og denne Mælk skal sælges som saadan. Endvidere udstedes Indvidkort lydende paa $\frac{1}{4}$ Liter pr. Individ over 6 Aar.
- c) I Provinsbyerne forpligtes Byraadene til at drage Omsorg for, at den Mælmængde, der tilføres Købstædernes Mælkeforsyningsanstalter netop svarer til gennemsnitlig $\frac{3}{8}$ Liter pr. Individ daglig. I disse Byer udstedes Indvidskort foreløbig kun til Børn paa 6 Aar og derunder, og lydende paa 1 Liter Sødmealk til hvert Barn.
- d) I Landkommunerne foretages ikke nogen Kontrol foreløbig med Mælkforsyningen, medmindre det i visse Kommuner viser sig ønskeligt, og det skal da være Sogneraadet tilladt, ligesom dets Pligt, at træffe Foranstaltninger, som svarer til nysnævnte for Provinsbyerne.

Prisen bør være forskellig i de forskellige Byer under Hensyn til Driftsudgifterne, som de nu er og Vilkaarene iøvrigt. Detailprisen fra Vogn eller Butik, men ikke bragt i Huset:

1 Liter sød Mælk i løse Maal	31 Øre
1 - — paa Flaske	32 -
$\frac{1}{2}$ - — i løse Maal	16 -
$\frac{1}{2}$ - — paa Flaske	17 -
$\frac{1}{4}$ - — i løse Maal	8 -
1 Liter Piskefløde med 30 % Fedt	4.00 Kr.
$\frac{1}{2}$ - — —	2.20 -
$\frac{1}{4}$ - — —	1.20 -
$\frac{1}{8}$ - — —	0.65 -
$\frac{1}{10}$ - — —	0.55 -
1 Liter Fløde med 9 % Fedt	1.00 Kr.
$\frac{1}{2}$ - — —	0.55 -
$\frac{1}{4}$ - — —	0.30 -
$\frac{1}{8}$ - — —	0.17 -
Skummet Mælk i København pr. Liter	14 Øre
Kærnemælk — —	20 -
Skummet Mælk i Provinsen pr. Liter	12 Øre
Kærnemælk — —	18 -

Hvor disse Bestemmelser om Art og Kvalitet kommer i Strid med Kommunernes Sundhedsvedtægter skal disse midlertidig ændres i Overensstemmelse hermed.

Mælkeforsyningsanstalterne i Købstæderne forsyner sig som hidtil med

Mælk efter Kontrakter i Overensstemmelse med de her givne Regler; for Københavns Vedkommende bevares det Mælkeudvalg, maaske suppleret, som i Efteraaret blev nedsat for at være behjælpelig ved Indkøb af Mælk, og alt Køb skal fremtidig ske ved Hjælp af dette Udvalg. Ingen maa saaledes købe alene hos Leverandører, da man har Erfaring for, at enkelte vil give Overpriser paa forskellig Maade, selv om det medfører øjeblikkelig store Tab. Maximalpris hos Leverandører er 56 Øre.

I Provinsen skal Mælkeforsyningsanstalterne forpligte sig til at lade Mælken fremkomme i de forskellige Kvaliteter og netop i de Mængder, som nogenlunde svarer til Publikums Krav. Mislykkes dette, har Kommunen Ret til at kræve Indvidskort indført som i Stor-København.

Ønsker nogen Kommune at give Rabatmærker ved Mælkesalg, saa skal Forhandleren underkaste sig de deraf flydende Arbejder efter Samraad med Byens Mælkeudvalg.

I alle Byer skal Mælken til Børn under 6 Aar sælges som sød Mælk med mindst 3 % Fedt.

I Storkøbenhavn giver et Mælkekort paa $\frac{1}{4}$ Liter Ret til modtage denne Mælkemængde som:

sød Mælk med mindst 3 % Fedt

eller som Fløde $\frac{1}{16}$ Liter med 9 % Fedt + $\frac{1}{16}$ Liter sød Mælk med 3 % Fedt

eller $\frac{1}{2}$ Liter skummet Mælk + $\frac{1}{16}$ Liter Fløde med 9 % Fedt

eller $\frac{1}{16}$ Liter Piskefløde med 30 % Fedt.

Der gives Bagere, Konditore og Restaurationer Adgang til at købe Piskefløde i det Omfang, som Kommunen og de lokale Forsyningsanstalter mener at kunne tillade. Dog kan saadanne Bestemmelser ændres af Ernæringsraadet og Repræsentanter for Fællesorganisationen efter Forhandling med de nævnte lokale Parter.

Til at være Byraadene behjælpelig med Fremskaffelse af Mælk, samt til at modtage Klager over og øve Kontrol med alle under de her behandlede Forhold forefaldende Tilfælde, skal de danske Mejeriforeningers Fællesorganisations Bestyrelses Mælkeudvalg medvirke. Dette Udvalg, der bestaar af d'Herrer: Porse, Hans Jensen, Justesen, Andersen, Rasmussen, Enslev, har i den Anledning suppleret sig med en Repræsentant for Provinsmælkeriernes Fællesorganisation, Hr. Madsbjerg, Aarhus, og for københavnske Selskaber Hr. Frederiksen, Dansk Mælkekompagni.

Dog skal dette Udvalg til enhver Tid forhandle med Ernæringsraadet og i Forening med dette give Indstilling til Indenrigsministeriet om Ændringer af principiel Natur.

Endvidere blev der truffet følgende Overenskomst mellem Ernæringsraadet og Mejeriforeningernes Fællesorganisation:

»I Henhold til de trufne Bestemmelser vedrørende Købstædernes Forsyning med *Sødmælk* og *Suppleringsmælk* fra Andelsmejerier, eventuelt Fællesmejerier, skal man herved fastslaa, at der er truffet den Aftale, at saafremt Mejeriernes Fællesorganisation ikke kan fremskaffe Sødmælken til en Pris af højst 30 Øre pr. kg ab Mejeriet, saa er Mejeriforeningernes Bestyrelse ved d'Herrer For-

manden, Næstformanden og Kontorchef Kyed enige med Indenrigsministeriet i, at Mejeriernes Krav har overskredet det rimelige og det, som man under Forhandlingerne har maattet anse for det absolutte Maximum, af hvilke Grunde Organisationens vil støtte Indenrigsministeriet, naar dette maatte blive tvungen til at fremskaffe Mælken i Henhold til Mælkelovens § 1.

Ligeledes fastslaar man at være enige i den Bestemmelse i Mælkelovens § 2, i Følge hvilken Midlerne til Dækning af de med Fremskaffelsen af Suppleringsmælken forbundne Omkostninger stilles til Raadighed med en Del af det Beløb, der indvindes ved Udførsel af Smør, som frigøres ved Inddragning af Fedt under Rationeringen i Stedet for Smør.

»Hertil vil blive at tillægge Administrationsomkostninger ved Kontoret samt heri indbefattet et lille Honorar til Mejeribestyreren tilsammen ca. $\frac{3}{4}$ Øre pr. Kande«.

For Ernæringsraadet
C. Moesgaard-Kjeldsen.

For Mejeriforeningernes Fællesorganisation
H. Jensen.

Kapitel IV.

Osteforsyningen.

Spørgsmaalet om Befolkningens Forsyning med Ost og Osteprisernes Regulering blev indgaaende drøftet i Udvalget og af Underudvalg med Repræsentanter for Osteeksport-Udvalget samt Ostegrosserere og Detailhandlere. Man enedes sluttelig om følgende Indstilling, der undertegnedes af Ernæringsraadets Formand og Hr. Hans Jensen, og som afgav Grundlag for den endelige Ordning, dog med den Undtagelse, at man ikke fik gennemført en yderligere Reduktion af Skummetmælksostens Pris, fordi Landbrugsministeriet af tekniske Grunde ansaa en saadan Reduktion for vanskelig at gennemføre.

- a) Der fremstilles en almindelig skummet Mælks Ost til Hjemmeforbrug. Den sælges til en Pris af: fra Mejeriet 48 Øre pr. Halvkilo, til Forbruger i Butik 60 Øre pr. Halvkilo.

Til denne Ost gives et Tilskud til Producenten af 15 à 20 Øre pr. Halvkilo. Dette Beløb fremkommer dels ved en Afgift af nedenstaaende 3 Sorter Ost og dels ved Udbyttet af en Afgift af en kommende Eksport.

- b) Der fremstilles en 10 % Sødmælksost med et mindste Indhold af 8 % Fedt i Tørstoffet og til en Pris af:

Paa Mejeriet af 80 Øre pr. Halvkilo

Til Forbruger af 105 Øre pr. Halvkilo.

- c) Der fremstilles en 20 % Sødmælksost med et mindste Indhold af 15 % Fedt i Tørstoffet og til en Pris af:

Paa Mejeriet 100 Øre pr. Halvkilo, men saa en Afgift fra Mejeriet paa 5 Øre pr. Halvkilo.

Til Forbruger 135 Øre pr. Halvkilo.

- d) Der fremstilles en 50 % Sødmælksost med et mindste Indhold af 30 % Fedt i Tørstoffet og til en Pris af:

Paa Mejeriet 175 Øre pr. Halvkilo, men saa svarer Mejeriet en Afgift af 45 Øre pr. Halvkilo.

Til Forbruger 220 Øre pr. Halvkilo.

Den sidste Kvalitet maa kun fremstilles efter særlig Tilladelse af Osteexportudvalget, ligesom Producenten skal underkaste sig de Vilkaar for Fremstillingen, der foreskrives af Udvalget.

De fire nævnte Produktioner og Priser opretholdes, saalænge der ikke finder nogen Udførsel Sted. Regeringen forpligter sig til efter Indstilling af Osteudvalget og Ernæringsraadet i Forening at aabne for Udførslen, naar en saadan Indstilling forsikrer, at Hjemmemarkedet er forsynet med Smør og Mælk svarende til de rationerede Mængder, samt Ost i fornødent Omfang.

Endvidere bemyndiges Eksportudvalget til at give Dispensation fra Forbudet mod Fremstilling af andre Ostersorter til hidtidige Producenter af saadanne Sorter, dog kun for ganske faa af de Kvaliteter, som det har en særlig Interesse for Landets Osteindustri at opretholde, f. Eks. Emmenthaler, Rochefort, Cammenbert, Taffelost.

Ligeledes kan Exportudvalget give Tilladelse til at fremstille følgende Oste:

Mejeriost, Rygeost, Appetitost og Klosterost, naar vedkommende ansøger om Dispensation fra Forbudet imod Produktion, og naar de paagældende vil underkaste sig de Vilkaar for Produktionen og Salg, som vil være at foreskrive.

I disse Øjemed har de nævnte Institutioner Ret til at paalægge enhver Udførsel af Ost en saadan Afgift, at en passende Rentabilitet opnaas.

Fremstilling af homogeniseret Mælk til Eksport eller Hjemmeforbrug kan tillades efter Indstilling og Kontrol af de samme Institutioner og ligeledes under Paalæg af en Afgift, der gør det umuligt at udnytte Mælken i Danmark til højere Pris ved disse Metoder end ved anden Anvendelse af Mælken.

Osteudvalget forpligter sig til at øve den fornødne Kontrol med alle under disse Virksomheder forefaldne Forhold og Tilfælde, men nogen ny Bestemmelse maa kun tages efter Overenskomst med Ernæringsraadet, og Spørgsmaal af principiel Natur maa kun løses efter fælles Indstilling til Indenrigsministeriet.

Modtagelse af Afgifter samt Betaling og Tilskud til Pris af Skummetmælksost bestrides ligeledes af Osteudvalget under Ernæringsraadets Kontrol.

Et Overskud indbetales sluttelig i Mejeriforeningens Fællesorganisations Hovedkasse til Fordeling paa den leverede Mælkemængde i hele Landet sammen med de ved Smøreksporten indvundne Beløb og efter de samme Regler, som er gældende for hele Smør-, Mælke- og Osteordningen.

Kapitel V.

Fedt og Klaret.

Med Hensyn til Anvendelsen af Fedt og Klaret indstillede et kombineret Udvalg til Ministeriet, at den Del af Talgen, som kunde afses af Industrien (en Del maatte anvendes til Lys), sammen med Fedtet skulde bruges til Fordel for de ubemidlede, idet der efter et af det statistiske Departement udarbejdet For-

delingsforslag skulde tilbydes Kommunerne baade Klaret og Fedt i Forhold til deres Befolkningstal. Kommunalbestyrelsen skulde saa udlevere Fedtet for Smørmærker og indsende Smørmærkerne til det statistiske Departement. Den Fortjeneste, som fremkom ved, at disse Smørmærker ikke blev benyttet af Indehaveren, og ved at det tilsvarende Smør eksporteredes, skulde tilfalde Mælkeudvalget, som ved Hjælp heraf skulde kunne tilvejebringe Suppleringsmælk til Købstæderne. Køberen af Fedtet fik dette til Kr. 1,50 pr. kg, medens Smørret kostede Kr. 3,20, saa han havde en væsentlig Fordel af denne Ombytning. Ligeledes henstillede man, at den Afgift, som allerede paa dette Tidspunkt blev opkrævet ved Udførsel af Ost, Fløde og Mælk fra Danmark, skulde indgaa i den Kasse, som ved Landbrugsministeriets Foranstaltning var oprettet til Indkøb af Suppleringsmælk til de større Byer. I Indstillingen blev det endvidere fastslaaet, at intet Mejeri kunde faa Ret til at udføre Ost, Fløde eller Mælk uden efter særlig Tilladelse, og de Afgifter, der fastsattes, skulde være saa store, at Mejeriernes Fortjeneste ved Produktionen af Ost eller Udførsel af Mælk ikke blev større end ved Produktionen af Smør til en Pris af Kr. 4.60 pr. kg.

Efter at Mælke- og Smørloven var stadfæstet den 21. December 1917, udsendte Indenrigsministeriet forskellige Cirkulærer, navnlig til Forstaaelse af de vedtagne Bestemmelser om Mælkeforsyningen i Stor-København, hvor der nedsattes et særligt Udvalg, samt i Købstæderne og i de bymæssigt bebyggede Kommuner, hvor det paalagdes Kommunalbestyrelserne at nedsætte Mælkeudvalg. Ligeledes blev det ved Bekendtgørelse af $\frac{2}{1}$ paalagt enhver Leverandør til Stor-København at indsende sine Kontrakter til det nedsatte Mælkeudvalg med Angivelse af Leverancens daglige Størrelse.

De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation blev anmodet om at føre Administrationen af Smør- og Mælkeloven.

Kapitel VI.

Flæskeexportens Standsning.

Ifølge Smørlovens § 6 bemyndigedes Indenrigsministeren til efter Regler, der skulde fastsættes ved Overenskomst med Rigsdagens 2det Finansudvalg, at træffe Foranstaltninger til en Rationering af Flæsk, Fedt og Klaret. Umiddelbart efter Nytaar, den $\frac{8}{1}$, gav Ernæringsraadet i dette Øjemed følgende Indstilling til Indenrigsministeriet:

Udsigterne for Befolkningens Forsyning med Flæsk.

I. Paa nuværende Tidspunkt er hensaltet:		Stk. Svin
1) pr. $\frac{30}{11}$ var efter Opgivelse hensaltet paa Slagterierne o. l.	ca.	110.000
2) Københavns Kommune har i Foraaret 1917 hensaltet.....	-	15.000
(Maaske dog et mindre Antal heraf er udleveret inden Rationeringens Begyndelse).		
3) Henligger i saltet Tilstand som Reserve til Sverrig og Tyskland	-	10.000
4) Hensaltet i den første Del af December	-	10 000
	-	145.000

Disse 145.000 Stk. Svin vil være sikret til Befolkningens Forbrug, hvis Udførsel straks standses, og Tallene passer i foranstaaende Beregning. Men man kan næppe ansætte Gennemsnitsvægten for disse Svin til mere end 45 kg baconskaaret pr. Stk., medens man her før har regnet med 56 kg.

II. Svinetællingen pr. 5. December 1917:

Ifølge denne Tælling fandtes:

Orner 4 Mdr. og derover	4.830 Stk.	
Søer, drægtige	18.520 Stk.	
— ikke drægtige	44.560 -	63.080 -
Ialt Levesvin..		67.910 Stk. Svin
Fedesvin, 4 Mdr. og derover	276.599 Stk.	
Grise, 2—4 Maaneder	321.221 -	
— under 2 Maaneder	133.084 -	720.904 —
Ialt pr. 5. December 1917...		788.814 Stk. Svin

III. Svin til Raadighed i Tiden fra medio December 1917 til 31. Oktober 1918.

- 1) Af de ældste Fedesvin 276.599 Stk. har Svineproducenterne og andre private til Nytaar 1918 slagtet ca. 100.000 Stk. Resten, der udgør 176.599 Stk., er formentlig afgaaet til Slagterierne i Løbet af 4 Uger, men Størstedelen heraf er spist i fersk Tilstand, eller udført. Der kan næppe regnes med at være henlagt nævneværdigt af disse Svin til senere Brug.
- 2) Efter Nytaar kan ventes tilført 15—20.000 ugentlig af de 321.221 Stk. Grise, der nu er fra 2—4 Mdr. gamle. Producenterne vil formentlig bruge af disse ca. 75.000 Stk. De resterende vil antagelig afgaa til Slagterierne i de følgende 20 Uger med ca. 12.500 ugentlig indtil Slutningen af Maj Md. 250.000 Stk.
- 3) Efter Slutningen af Maj vil forefindes en Beholdning af ca. 120.000 Stk, der nu er under 2 Mdr. gamle. Disse Svin vil afgaa langsomt paa Grund af Manglen paa tilstrækkeligt Foderkorn. Svineproducenterne beholder formentlig ca. Halvdelen. Den anden Halvdel vil blive afleveret til Slagtning i Juni, Juli og August med ca. 4.500 Stk. ugentlig..... 60.000 -
- 4) I Tiden fra 1ste Sept. til 1ste Nov. kan der fremkomme en Del af de Grise, der endnu findes i de ca. 18.520 drægtige Søer. Hvis disse sidste føder normalt, og de fødte Grise gaar til Held (gennemsnitlig 6 Stk.), giver dette 111.120 Stk., hvoraf der kan regnes med at blive til Raadighed for Rationeringen ca. 3.750 Stk. ugentlig i Maanederne September og Oktober 30.000 -

Resten vil forblive hos Producenterne til Hjemmeforbrug fra November til Jul.

Ialt...	340.000 -
hertil lægges det under I omtalte allerede henlagte Antal Svin	145.000 -
Transport...	485.000 Stk.

Transport... 485.000 Stk.

Mere end dette Antal Svin kan der absolut ikke regnes med at ville staa til Raadighed for Rationeringen i Tiden fra 1. Jan. til 31. Okt. 1918. Under Forudsætning af, at man straks paabegynder Rationeringen med at give Halvdelen i salt Flæsk og den anden Halvdel i fersk, vil Svind ved Nedsaltning og Fordeling blive ca. 6 %.....ca. 30.000 -

At regne med ved Rationeringen... 455.000 Stk.

IV. *Beregning over hvor langt de 455.000 Svin vil kunne strække til ved Rationeringen i 10 Maaneder ($\frac{1}{1} - \frac{31}{10}$ 18).*

Da den gennemsnitlige Vægt for et baconskaaret Svin nu kun kan sættes til 44—46 kg efter at de sædvanlige 18 % er fradraget, vil et Svin kun være tilstrækkeligt til Forsyning af $3\frac{3}{4}$ Person, naar der i de kommende 10 Mdr. regnes med et Forbrug af 12 kg pro persona.

Nævnte 455.000 Stk. Svin vil være tilstrækkeligt til fuld Rationering af 1.7 Mill. Mennes er.

V. *Beregning over hvormange Mennesker, der kommer ind under fuld Rationering af Flæsk og Svinekød.*

Af den nu foretagne Opgørelse af Indberetningen fra Kommunalbestyrelserne fremgaar det:

- 1) at ca. 10 % af 1,3 Mill. Mennesker i Byerne har paataget sig selv at sørge for sin Forsyning med Flæsk og Svinekød, i den Tid den nugældende Rationering strækker sig over..... 130.000
 - 2) at ca. 45 % af 1.7 Mill. Mennesker paa Landet vil holde sig udenfor Rationeringen 765.000
- Udenfor Rationeringen ialt Mennesker... 895.000

VI. *Endelig Opgørelse.*

Anslaas den samlede Folkemængde i Danmark til 3 Mill., vil der blive 2.1 Mill. Mennesker, der skal ind under fuld Rationering.

Der vil saaledes efter de her foretagne Beregninger, komme til at mangle Flæsk og Svinekød til $(2,1 \div 1,7) = 0,4$ Million Mennesker, hvilket svarer til 110.000 Svin

Endvidere mangler det ferske Flæsk, der skulde gives ved Tillægskort til de 0.9 Mill. Mennesker, der iøvrigt har holdt sig udenfor Rationeringen. Tillægsrationen udgør for 10 Maaneder 4 kg pr. Individ, hvilket for 0.9 Mill. Mennesker kræver 3.6 Mill. kg Flæsk og svarende til 80.000 -

Mangler... 190.000 Svin

Hertil kommer yderligere Forbruget til Pølsefabrikker og Conserves, der ikke er medregnet i det foregaaende, men som vil kræve et ret betydeligt Antal Svin. Der vil imidlertid ikke kunne stilles Flæsk og Svinekød til Raadighed i disse Øjemed, medmindre de færdige Produkter, som nedenfor anført, indgaar i Ra-

tioneringen. Til det foranstaaende føjes, at der er Mulighed for dels, at Landmændene *slagter endnu flere Svin til Hjemmeforbrug*, og dels at de til Slagterierne leverede Svin som *Følge af Fodermangel end ikke vil opnaa den ved foranstaaende Beregning anvendte Gennemsnitsvægt paa 45 kg.*

VII. Raadet maa derfor indstændigt tilraade:

- 1) At standse **al Eksport** straks.
- 2) at **beslaglægge Lagrene** hos Konservesfabrikker, Pølsefabrikker m. m., og at kræve alle disse færdige Produkter ind under **Rationeringen snarest.**
- 3) at iværksætte Rationeringen paa den Maade, at der straks gives *Halvdelen i fersk Flæsk og Halvdelen i saltet Flæsk*, hvorved Hensaltningen af de fleste slagtede Svin kan paabegyndes med Undtagelse af de faa, der ikke egner sig, men disse kan da i et Par Uger gaa ned til Konserves- og Pølsefabrikationen. Der opnaas herved ogsaa, at de første hensaltede Mængder ikke bliver altfor salte, forinden Forbruget sker — og at de Mangler, der muligvis klæber, ved de første Nedsaltninger, opdages — og endelig, at de Svin, som skal spises til Sommer og Efteraar i salt Tilstand ikke bliver alt for gennemtrængte af Saltlagen.
- 4) at en Forhandling med Repræsentanter for Pølse- og Konservesfabrikkerne optages straks for at faa fastslaaet Standardproduktet med en ringere Iblanding af fede Varer, hvorved Oksekødet rækker saa meget længere og giver større Kvanta — for den samme Mængde iblandede Flæsk — af Produkter, der kan gaa ind under Rationeringen.
- 5) at Bestemmelse snarest tages om, *hvorledes det færdige Produkt fra de under 4) nævnte Virksomheder skal indgaa i Systemet for Rationering.*

VIII. Udsigterne for Fremtiden.

Med Hensyn til Udsigten for næste Aars Flæskeproduktion — efter 1. November 1918 — synes Grundlaget at være til Stede, hvis de 63.000 Stk. Sør kan betragtes som det Antal, Producenterne forventer at beholde. 45.000 Stk. Sør maa siges at være nok til Formaalet. Hvis man har Garanti for, at Grisene fødes i tilstrækkeligt Antal, bliver det derefter *Høstens Størrelse*, der vil bestemme, om Svinene kan fedes færdige til Forbrug.

Naar det af den i forrige Maaned foretagne Svinetælling fremgaar, at kun ca. 18.000 Sør er ført til Orne, saa er dette Vidnesbyrd om Svineproducenternes ringe Tillid til deres Evne til at skaffe Foder nok til Svinene.

Kort efter denne Indstillings Fremkost, optoges Forhandlinger, der førte til Standsning af Exporten af Flæsk.

Der blev derefter paabegyndt et Arbejde af Landbrugsministeriet i Samraad med de eksportberettigede Svineslagterier og Slagteridirektørernes særlige Udvalg samt Ernæringsraadet om Enkelthederne vedrørende Flæskerationeringen. Herefter blev det fastsat, at Rationeringen skulde paabegyndes 1. Februar, og at Rationernes Størrelse skulde være 120 Gram Svinekød og 160 Gram Flæsk

ugentlig pr. Individ. Paa dette Tidspunkt var Slagtningerne allerede saa smaa, at man maatte ty til det nedsaltede Flæsk for at kunne dække Forbruget, og det varede kun nogle faa Maaneder, før Flæskemangelen indtraadte, dels fordi Fodermængderne var noget ringere end anslaaet i Ernæringsraadets Indstilling, og dels fordi Administrationen ikke kunde bekvemme sig til at medtage under Rationeringen alle fedtholdige Varer i Konservesfabrikker, hvor der paa dette Tidspunkt laa ret betydelige Lagre. Man ansaa det for forbundet med saa store tekniske Vanskeligheder, at det maatte opgives.

Det blev overdraget de eksportberettigede Svineslagterier at administrere alle Spørgsmaal vedrørende Flæskerationeringen.

Med den endelige Fastlæggelse af Rationernes Størrelse, Beregninger over Produktionsmuligheder og Vedtagelse af Prisgrundlaget saavel for Indlandet som ved Salg til Udlandet var Ernæringsraadets egentlige Arbejde afsluttet. Det blev vedtaget herefter, at de to administrerende Myndigheder til enhver Tid skulde holde Ernæringsraadet bekendt med, hvorledes Arbejdet forløb og afgive Meddelelse om eventuelle Vanskeligheder med Hensyn til Gennemførelsen af de trufne Bestemmelser, idet Ernæringsraadet i sine øvrige Dispositioner vedrørende Befolkningens Forsyning med de almindelige Næringsstoffer maatte kunne regne med, at de her vedtagne Rationer virkelig blev stillet til Raadighed for hver af Landets Borgere, som ikke var Selvforsynere.

HOVEDAFSNIT X.

**Økonomisk Beretning for Ernæringsraadet for
Høstaaret 1. August 1917—31. Juli 1918.**

Ernæringsraadets Administrationskonto
1917—1918

Raabalance

Debet.

	Kr.
Konto for Porto, Telefon & Telegram	34,729,43
» » Tryksager & Kontorhold	119,498,53
» » Lønninger & Honorarer	169,280,54
» » Rejser & Repræsentation	32,006,05
» » Inventar	46,151,79
» » Reparationer & Installationer	3,718,80
» » Diverse Omkostninger	4,647,99
	410,033,13

Ultimo

	Kr.
Kasse-Konto	14,288,99
Nationalbanken	81,452,50
Konto for Porto, Telefon & Telegram	27,865,26
» » Tryksager & Kontorhold	163,176,22
» » Lønninger & Honorarer	168,424,90
» » Rejser & Repræsentation	19,714,00
» » Inventar	15,466,40
» » Reparationer & Installationer	9,090,16
» » Diverse Omkostninger	686,25
	500,164,68

Sammendrag, omfattende Tidsrummet fra

	Kr.
Kasse-Konto	14,288,99
Nationalbanken	81,452,50
Konto for Porto, Telefon & Telegram	62,594,69
» » Tryksager & Kontorhold	282,674,75
» » Lønninger & Honorarer	337,705,44
» » Rejser & Repræsentation	51,720,05
» » Inventar	61,618,19
» » Reparationer & Installationer	12,808,96
» » Diverse Omkostninger	5,334,24
	910,197,81

ultimo Marts 1918.

Kredit.

	Kr.
Finansministeriet	410,000,00
Rente-Konto	33,13

410,033,13

Juli 1918.

	Kr.
Finansministeriet	500,000,00
Rente-Konto	164,68

500,164,68

den 1. August 1917 til den 31. Juli 1918.

	Kr.
Finansministeriet	910,000,00
Rente-Konto	197,81

910,197,81

Foranstaaende Raabalancer og Sammendrag af disse er i Overensstemmelse med Ernæringsraadets Bøger, som vi har revideret og sammenholdt med de originale Bilag.

København, den 19. December 1918.

Revisions- og Forvaltningsinstitutet, Aktieselskab.

J. Michelsen.

H. E. Andersen.

**Ernæringsraadets Kartoffelkonto,
Konto for tørrede Kartoffler og tørrede Kaalrabi
1917—1918**

Kaalrabi.

1 Rescontro over Kreditorer.

Tørrede Kartoffler.

1 Lagerbog.

1 Rescontro over Kreditorer.

1 » » Debitorer.

1 Kassekladde over Indtægter og Udgifter.

Som Bilag til disse Bøger har der været forelagt os følgende:

Baandlagte Kartoffler.

Leveringssedler fra de kommunale Nævn med Opgivelse af det købte Kvantum og det Beløb, der skal betales til Jordbrugeren for Kartofflerne.

Specifikationer fra de kommunale Nævn over de solgte Kvanta og Udgifterne til Kontrol, men uden Angivelse af de Beløb, Modtagerne skal betale for Kartofflerne.

Diverse Fragtbreve, Konnossementer og Kvitteringer for betalte Fragter og ydede Efterbetalinger.

Kaalrabi og tørrede Kartoffler.

Fakturaer over købte Partier.

Fragtbreve over udbetalt Fragt.

Bilag til Udgifter til Sækkeleje, Lagerleje etc.

Ved Revisionen har vi benyttet følgende Fremgangsmaade:

Baandlagte Kartoffler.

Køb.

Vi har sammenholdt Leveringssedlerne, der virker baade som Fakturaer over Indkøbet og som Udbetalingsordrer og som er efterregnet af Afdelingen, med Noteringen i de respektive Bøger og med den fra Nationalbanken modtagne Konto-Kurant over Udbetalinger, eftertalt Opsummeringen af saavel Kvantum som Beløb, og overført Slutsummerne til den af os anlagte Hovedbog.

Salg.

Specifikationerne, som ligeledes er efterregnet af Afdelingen, og paa hvilke der, som bemærket, kun er opført det solgte Kvantum uden Angivelse af Salgssummen, har vi sammenholdt med Noteringerne i Salgsbøgerne, som vi har eftertalt, samtidig med at vi har efterregnet de fakturerede Beløb, uden dog at kunne kontrollere Priserne, som har været varierende.

Endvidere har vi foretaget en Afstemning mellem Leveringssedlerne og Specifikationerne over det direkte Salg gennem Nævnene og konfereret Kassererens Kvitteringsbøger med Salgsbøgerne, som vi har rekonstrueret paa en saadan Maade, at det heraf fremgaar, hvilke Beløb der er indgaaet kontant, og hvilke

der er godtgjort for Dekorter, Fragtudlæg etc. eller fremført i ny Regning som Forskud paa Læggekartofler.

Endelig har vi foretaget en samlet Afstemning mellem de Beløb, der i Henhold til de rekonstruerede Salgsbøger skulde indsættes i Banken og de Beløb, der i Henhold til Nationalbankens Konto-Kurant er indgaaet, samt overført alle Slutposterne vedrørende Salget til Hovedbogen.

Diverse Udgifter.

Vi har sammenholdt Noteringerne i den af Raadet førte Kassebog over Fragter, Kontroludgifter etc. med de originale Bilag, eftertalt Opsummeringerne og overført Slutsummerne til Hovedbogen.

Tørrede Kartofler og Kaalrabi.

De os forelagte originale Købsfakturaer, Kvitteringer, Fragtbreve etc. har vi sammenholdt med Noteringerne i Bøgerne, som vi har eftertalt, ligesom vi har overført Slutsummerne til den af os anlagte Hovedbog.

Efter saaledes at have gjort Rede for Materialet og den af os benyttede Fremgangsmaade, skal vi gaa over til at fremsætte de Bemærkninger, som Revisionen giver Anledning til.

Gevinst- og Tabs-Konto.

Indtægter.

Kartofler.

Ved at sammenholde de paa Leveringssedlerne opførte Beløb for Køb af Kartofler med Nationalbankens Konto-Kurant, har vi konstateret en Del Uoverensstemmelser, idet der paa Konto-Kuranten har været opført Beløb, som ikke ses at være ført til Udgift i Købsbøgerne, der paa den anden Side indeholder Poster, hvortil vi ikke har kunnet finde tilsvarende Beløb paa Konto-Kuranten. Den samlede Difference mellem det Beløb, der skulde udbetales ifølge Noteringerne i Bøgerne, og det, der er udbetalt ifølge Bankens Konto-Kurant, andrager Kr. 4,178,73, og naar det ikke er lykkedes os helt at komme til Klarhed over, hvorledes denne Difference opløser sig, skyldes det, dels at Noteringerne i Raadets Bøger har været mangelfulde, dels at der mangler flere Check-Kuponhæfter, saaledes at vi ikke har kunnet identificere de Beløb, der var medtaget paa Konto-Kuranten, men ikke opført i Bøgerne.

Som et Led i Revisionen af Salgsregnskabet har vi som tidligere omtalt foretaget en samlet Afstemning mellem det Beløb, der i Henhold til Bøgerne skulde indgaa ved Salget af Kartoflerne, og det, der er indgaaet ifølge Nationalbankens Konto-Kurant, hvorved vi har konstateret en Difference paa Kr. 2,286,55.

Da der imidlertid ikke foreligger Specifikationer til de Kontanter og Checks, der daglig er indsat i Banken, og som af denne er krediteret Raadet i en samlet Sum, og da Kvitteringsbøgerne heller ikke giver Oplysninger om, paa hvilke Dage de enkelte indgaaede Beløb er indsat i Banken, har vi været afskaaret fra, ved Sammenligning mellem Noteringerne i Kvitteringsbøgerne og Konto-Kuranten, at faa konstateret, hvorledes denne Difference er opstaaet.

Forskellen mellem ovennævnte Uoverensstemmelse mellem Noteringerne vedrørende Købet Kr. 4,178,73 og sidstnævnte Difference i Salgsregnskabet Kr. 2,286,55 er ført til Udgift paa Driftsregnskabet med Kr. 1,892,18 paa Bank-Difference-Kontoen.

Ved Efterregningen af Købs- og Salgsposteringerne har vi fundet enkelte Fejl, som vi har foranlediget rettet.

Angaaende Svindet paa Kartofflerne bemærker vi, at der ikke foreligger Oplysninger om, hvorledes dette er opstaaet, da der ikke er ført Lagerbøger eller Noteringer over de Kartoffler, der er kasseret paa Lagrene eller ødelagt under Transporten til og fra disse.

Tørrede Kaalrabi.

De paa Gevinst- og Tabs-Kontoen opførte Beløb repræsenterer kun Værdien af de Kaalrabi, der er købt og solgt over Nationalbankens Kartoffel-Konto, medens der iøvrigt foreligger et særligt Kaalrabi-Regnskab, som vi foreløbig ikke har beskæftiget os med.

Gennemgangen af Bilagsmaterialet giver os ikke Anledning til Bemærkninger. Den anførte Overvægt angives at være fremkommen ved, at Kaalrabien trækker Fugt.

Tørrede Kartoffler.

Bortset fra nogle Smaafejl ved Beregningen af Omkostningerne giver Revisionen ikke Anledning til Bemærkninger. Vi anfører dog, at den opførte Beholdning er optaget til den Pris, hvortil der i sin Tid er afsluttet Kontrakt med L. Schmidts Tørrerier om Levering af tørrede Kartoffler, og at vi har afskrevet 50 % af det til Indkøb af Sække anvendte Beløb paa Gevinst- og Tabs-Kontoen.

Den opførte Overvægt angives ogsaa i dette Tilfælde at være opstaaet ved, at Kartoffelsnitterne har trukket Fugt.

Udgifter.

Speditions-Konto.

Denne Konto omfatter samtlige Udgifter til Spedition, Fragt, Kontrol etc., hvortil der har været forelagt os originale Bilag. Ved Efterregningen af de Beløb, der skulde udbetales til Kontrollørerne, har vi konstateret, at der er begaaet adskillige Regnefejl med det Resultat, at der ialt er udbetalt Kr. 320,93 for lidt.

Konto for Differencer og Dekorter.

I Henhold til Raadets Cirkulære Serie A. Nr. 78 til de kommunale Nævn er der givet Nævnene Bemyndigelse til efter bedste Skøn at godtgøre de Tab, der opstaar ved, at Kartofflerne fremkommer i mangelfuld Tilstand. Efter Aftale med Raadet og under Henviisning til denne Bemyndigelse har vi afskrevet Differencerne mellem de Beløb, der i Henhold til Salgsbøgerne skulde indgaa for Kartofflerne, og de Beløb, der er indbetalt efter Noteringerne i Kvitteringsbøgerne, paa Kontoen for Differencer og Dekorter. Da der imidlertid ikke foreligger skriftlig Dokumentation for Berettigelsen af disse Fradrag eller Følgebrev til

de indbetalte Beløb, som er indgaaet, dels i Kontanter, dels i Checks, maa vi tage ethvert Forbehold med Hensyn til Rigtigheden af det paa Kontoen opførte Beløb, idet vi dog bemærker, at ca. Halvdelen af Beløbet, nemlig Kr. 31,600,000, er bogført paa Grundlag af de fra Københavns m. fl. Kommunes Kartoffelcentral modtagne Afregninger.

Forskuds-Difference-Konto.

Ifølge de os forelagte Forskudskvitteringer og Noteringerne i Registreringsprotokollerne er der ydet Forskud paa Læggekartofler til et samlet Beløb af Kr. 303,172,48

Gennem Nationalbanken er der imidlertid udbetalt kontante Forskud til et Beløb af Kr. 147,882,78

og ved Betalingen af Kartofflerne er der tilbageholdt for ydede Forskud ialt..... » 161,146,50 » 309,029,28

Differencen..... Kr. 5,856,80

er sandsynligvis opstaaet ved en Forveksling af Dekorter og Forskud, saaledes at Beløbet rettelig vilde være at opføre paa Kontoen for Differencer og Dekorter.

Bank-Difference-Konto.

Det herunder opførte Beløb Kr. 1,892,18 er der gjort Rede for i vore Bemærkninger til Kartoffel-Kontoen.

Status-Opgørelsen.

Aktiver.

Debitorernes Konto.

Paa denne Konto er opført samtlige uregulerede Salgsposter for indeværende Regnskabsperiode i Henhold til vedlagte Specifikation.

Kontrahenternes Forskuds-Konto.

Denne Konto omfatter de Beløb, der ifølge Kvittering er ydet som Forskud paa Læggekartofler.

Nationalbankens Konto.

Det opførte Beløb stemmer med Bankens Konto-Kurant pr. 1. Oktober 1918. Vi bemærker, at der ikke har fundet nogen Renteberegning Sted paa Kontoen.

Konto for tørrede Kartoffler.

Saldoen Kr. 46,135,30 repræsenterer Beholdningen af tørrede Kartoffler.

Konto for Sække.

Efter at der paa denne Konto er afskreven Kr. 10,022,52, udgør Restsaldoen Kr. 10,000,00, hvilket Beløb svarer til den Værdi, man tillægger Beholdningen af Sække paa Afslutningsdagen.

Passiver.

Kreditorernes Konto.

Paa denne Konto er bogført Kartoffelafdelingens Gæld pr. 1. Oktober 1918. Vi henviser iøvrigt til vedføjede Specifikation.

Ved Bedømmelsen af det Overskud, der er indvunden og som ifølge Regnskabet andrager Kr. 1,168,156,51, maa der tages Hensyn til, at der ved Inkassationen af de udestaaende Fordringer sandsynligvis bliver indrømmet Afgifterne Dekorter, samt at der efter den 1. Oktober er betalt en Del Fragter og Speditions honorarer, som hører til indeværende Regnskabsperiode, men ikke var bogført, da vi sluttede Regnskabet.

Efter de foreliggende Oplysninger drejer det sig imidlertid kun om mindre Beløb.

Med Højagtelse

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

J. Michelsen. H. E. Andersen.

Gevinst og

Udgifter.

Speditions-Konto:

Udgifter til Spedition, Fragt, Kontrol etc. Kr. 381,180,69

Konto for Differencer og Dekorter:

Tilstaaede Differencer og Dekorter » 61,039,47

Forskuds-Difference-Konto:

Krediterede Forskudskvitteringer, som ikke findes
i Beholdningen » 5,856,80

Bank-Difference-Konto:

Bankdifference » 1,892,18 Kr. 449,969,14

Overskud » 1,168,156,51

Kr. 1,618,125,65

Status pr.

Aktiver.

Debitorernes Konto ifl. Specifikation Kr. 514,347,71
Kontrahenternes Forskuds-Konto » 303,172,48
Nationalbankens Konto » 321,232,17
Konto for tørrede Kartofler » 46,135,30
Konto for Sække » 10,000,00

Kr. 1,194,887,66

Tabs-Konto.

Indtægter.

Kartofler:

Salg	164,316 Tdr.	Kr. 2,397,313,48	
Køb	179,957 »	» 1,835,068,23	
Svind	15,641 Tdr.	Brutto-Overskud	Kr. 562,245,25

Tørrede Kaalrabi:

Salg	1,078,245 kg	Kr. 2,318,786,71	
Køb	1,077,453 »	» 1,798,374,43	
Overvægt	792 kg	Brutto-Overskud	» 520,412,28

Tørrede Kartofler:

Salg	1,340,238 kg	Kr. 1,785,555,31	
Køb	5,488,505 kg Kartf. =		
	1,054,421 » Snitter		
+	319,606 » \ »	1,374,027 »	» 826,905,39

33,789 kg Kr. 958,649,92

Beholdning..... 49,876 » » 46,135,30

Overvægt 16,087 kg Kr. 1,004,785,22

Fradrages:

Udgifter ved Tørring og For-

maling..... Kr. 459,294,58

Udgifter til Sække og Sækkeleje » 10,022,52 » 469,317,10

Brutto-Overskud » 535,468,12

Kr. 1,618,125,65

1. Oktober 1918.

Passiver.

Kreditorernes Konto ifl. Specifikation	Kr. 26,731,15
Gevinst- og Tabs-Konto	» 1,168,156,51

Kr. 1,194,887,66

Uddrag af Kreditorer.

	Kr.
Martin Dueholm	96,00
P. Støvring	138,75
Morten Wammen	185,00
Søren Hansen	27,75
G. Dalsgaard	67,75
Chr. Toftlund, Give	116,09
Niels Hansen Pedersen	46,25
N. J. Nielsen, Aggersborg	83,25
Chr. Raunkjær	97,38
Hans Sørensen	190,18
Jens Chr. Frandsen	111,00
P. Kristensen, Skivum, Vægger	138,57
Marius Larsen	200,78
H. Hansen, Bøgner, Haarby	92,50
Jens Jensen	37,00
Laurids Vig Nielsen	89,93
Søren Thuesen	215,00
Chr. Asp	1,612,50
Carl Petersen, Gjørtting, Vemb	37,00
P. Kjær	37,00
N. C. Lund, Hedensted, Dalby	92,50
Lars Michelsen	55,50
Jens Nive	46,25
E. Andreasen, Nem-Underup	74,00
Hoffmann-Hansen	64,75
Nis Pedersens Enke, Kolle	130,06
P. Chr. Christensen, »	233,89
Ejler Laursen	46,25
Chr. Møller	77,43
And. Overgaard, Ø. Assels	117,24
P. Winther	95,00
N. P. M. Nielsen, Staunsø	18,50
» » »	111,00
Transport. . .	4,782,05

	Kr.
Transport...	4,782,05
Chr. Nielsen, Henneberg	74,00
Marie Jepsen	83,47
Jens Chr. Nielsen	106,87
Chr. Christiansen, Bøve Mark	178,97
J. V. Christensen	277,50
J. Berthelsen	9,25
N. Chr. Pedersen	143,00
Søren Jensen	69,88
Niels Chr. Jensen	43,00
Det kom. Nævn, Linning Hanning	36,00
Mads Enevoldsen, Gjedsager	92,50
Inspektør Ryder	185,00
M. Larsen	92,50
J. O. Nielsen	27,75
R. J. Vestergaard	92,50
Graven Dalsgaard, Søndergaard	127,40
Hans Jensen, Stauning	113,36
Fru D. K. Pilgaard	58,50
Marius Larsen, Lyngby Mark	71,50
S. Marius Jepsen, Nr. Bork	104,00
A. Chr. Christensen, Ø. Svendstrup	71,50
Lars Chr. Larsen, Astrup Mark	24,83
Søren Søndergaard, Løvster	533,00
Jens Mogensen, Hanstrup	52,00
P. Chr. Pedersen, Vester Bjerg	13,00
Mads Chr. Larsen, Frøbjerg	26,00
Henriksen, Vium Mølle	78,00
Chr. Nielsen, Vernerminde	71,50
Martin Kristiansens Enke, Nr. Nebel	78,00
Hans F. Jørgensen, Kvendrup	897,00
J. Larsen, Hellensted	120,90
Jens Brøde, Ulfborg	247,00
Svend Jørgensen, St. Rørbæk	55,25
Laust P. Jensen, S. Bork	52,00
P. Jægerme, Ingstrup	57,98
Vald. Lauridsen, Aalborg	481,78
Portør C. H. Hansen, Borup	166,50
C. M. Jensen, Arden Brugsforening	100,00
Det kom. Nævn i Ravnkilde pr. Rørbæk	350,25
— Farstrup pr. Rane	68,50
— Nørresundby	10,00
— Husby pr. Ejby	10,13
Transport...	10,334,12

	Kr.
Transport...	10,334,12
Det kom. Nævn i Veggerby pr. Støvring	90,50
— Aunborg pr. Herning	5,75
— Aagerup, Kirkerup	16,25
— Gamtofte pr. Assens	10,50
— Ølstrup pr. Lervang	11,00
— Sjørring pr. Sjørring	4,15
— Truer pr. Truer	10,00
— Vissenbjerg pr. Skallebjerg	5,00
— Try pr. Dronninglund	13,05
— Haarby pr. Haarby	20,50
— Sunds pr. Sunds	37,68
— Blære pr. Blære	7,99
— Sevel pr. Vinderup	2,50
— Helsingø	19,00
— Øre Næsbjerg pr. Varde	36,87
— Slagslunde-Gandløse	4,50
— Gjerning (Brugsforening)	16,80
— Gestrup pr. Lervang	11,63
— Jordløse pr. Svebølle	2,00
C. Karstensen, Svedstrup	16,00
Forvalter Nielsen, Brahesborg	765,24
Efterbetaling paa Nr. 83—86 og Nr. 1528—1532	300,00
Morten Wammen, Dollerup	23,47
N. Ebbesen Therkelsen, Mølbjerg	34,18
Chr. Christensen, Bøve Mark	32,54
P. Jensen, Fassum	18,52
N. Bækgaard, Gammelstrup	29,30
Det kom. Nævn i Vejlbj pr. Risskov	85,15
— Gunderup Nøvling	107,45
Peter Andersen, Drantum	16,89
Magnus Kaasgaard, Tørring	61,50
P. Bøgeskov, Solbjerg	87,88
Osvald Sørensen, Vestergaard	9,25
Langelands Korn- og Foderstofforretning, Odense	78,25
Maltgøreriet »Esbjerg«	4,75
Mammen & Drescher	16,331,03
Det kom. Nævn i Vejrum pr. Holstebro	12,50
	28,673,69
	Debet-Saldo.
Akts. De danske Tørrerier	Kr. 9,80
L. Schmidt, Enghave Brygge	» 1,932,74 1,942,54
	<u>26,731,15</u>

Uddrag af Debitorer.

	Kr.
Lunde.....	620,00
Højby pr. Kallundborg.....	132,00
Vejrum pr. Holstebro.....	1,166,00
Glud pr. Horsens.....	318,77
Hem-Sem pr. Holten.....	470,25
Korsør.....	6,116,08
Værslev.....	523,68
Hillerød Kartoffelmelsfabrik.....	33,059,50
Erritslev-Olstrup pr. Rødby.....	2,211,96
Bringsted, Sigersted.....	671,00
Kastrup Kartoffelmelsfabrik.....	6,092,90
Proprietær Nielsen, Dyssekilde.....	847,44
Kindertofte pr. Frederikssund.....	120,20
Gjern, Sannerup pr. Gjern.....	1,292,61
Todbjerg, Mejlby pr. Hjortshøj.....	561,00
Pedersborg pr. Sorø.....	598,88
Gunderslev pr. Nr. Alslev.....	1,389,72
Bjerregrav, Aulum.....	594,00
Hammel-Voldby.....	607,09
H. Matthiasen, Højen pr. Vejle.....	550,00
Horn, Klinkeby.....	55,00
Hjørring.....	551,76
Vejby, Sejstrup.....	88,00
Øster-Snede.....	308,00
Karise.....	78,12
Refsnæs pr. Kallundborg.....	153,60
Rudkøbing.....	180,00
Sabro, Faarup pr. Mundelstrup.....	461,78
Nykøbing M.	22,00
Alrø pr. Ærø.....	88,00
Frederiksberg Dyrtidsudvalg.....	396,00
Gammelsohn.....	154,00
Fabriken »Eldam«.....	650,60
Transport....	61,129,94

	Kr.
Transport...	61,129,94
Proprietær Nielsen, Rosendal pr. Hobro	550,00
Nykøbing F.	1,100,00
Svendborg Byraad	1,100,00
Glud, Hjarnø pr. Lerbjerg	525,00
Højby	228,00
Snedker Post, Trørød pr. Vedbæk	32,76
C. Olsen, Rødovre	71,76
Tømmerup pr. Kallundborg	120,00
Sundby, Hvorup pr. Hvorup	442,00
Gaardejer Jensen, Vedbæk	393,45
Gaardejer Jensen, Herløv	4,543,00
Gaardejer Dirk Fisker, Taarnby Fællede	480,00
Rigshospitalet, her	350,00
1. Regiments Rekylgeværkompagni	350,00
1. Regiments Husholdning, Kastelet	140,00
P. Andersen, Torvehallen, Helsingør	280,00
Rødovre pr. Valby	330,00
Høje Taastrup pr. Taastrup	693,00
Hatting	209,00
Næsby, Tyvelse pr. Sorø	220,00
Kundby pr. Svinnige	1,044,00
Lemvig	132,00
Jebjerg pr. Hvidbjerg	220,50
Haraldsted-Allindemagle pr. Ringsted	538,56
Ødum, Hadbjerg pr. Hadsten	132,00
Saltum, Nr. Saltum	440,77
Rigshospitalet, her	280,00
1. Kystartilleribataillon, Kastelet	1,078,00
Københavns m. fl. Kommuner Kartoffelcentral	436,473,97
Skibshandler H. Nissen	120,00
Odense Maltkaffe-Komp.	600,00
	<u>514,347,71</u>

Regnskab
for
Ernæringsraadets Kaalrabi-Konto
1917—1918

Driftsregnskab for
omfattende Tiden fra 11.

Udgifter.

Køb:

Kr.

21,085,939	kg friske Kaalrabi.....	M. D.	843,437,56	
633,506	» » »	E. R.	28,091,59	
				871,529,15
190,129,3	» tørret »	E. R.		231,661,63
263,801,8	» Marmelade.....	E. R.		255,887,76
133,972	» Gulerødder	E. R.	21,806,90	
34,090	» »	M. D.	5,318,04	
				27,124,94
Fragtudlæg		M. D.		105,437,56
Opkøbsprovision og Annoncer.....		M. D.	63,290,62	
» » »		E. R.	3,066,04	
				66,356,66
Vejerpenge.....		M. D.		14,922,68
Bropenge.....	» »			10,099,19
Ladningsomkostninger	» »			42,885,77
Kørsel	» »			8,610,04
Vognpenge.....	» »			17,703,50
Kontrol	» »			2,881,70
Diverse Udgifter ved Sortering og Lagring	» »			23,279,18
Diverse Omkostninger		M. B.	1,216,06	
» »		E. R.	2,00	
				1,218,06
Speditionsgebyr		M. D.		15,840,07
Godtgørelse for Financiering, Fakturering, Incasso	» »			6,214,22
Overskud.....				184,649,59
				1,886,301,70

Kornaaret 1917—1918,

Marts 1918 til 8. Januar 1919.

Indtægter.

Salg:			Kr.
20,600,442	kg friske Kaalrabi	M. D. 1,236,026,52	
633,658	» »	E. R. 38,019,48	
			1,274,046,00
190,129,3	» tørret »	E. R. 285,193,95	
263,803,3	» Marmelade	» » 288,981,26	
133,972	» Gulerødder	E. R. 26,794,40	
34,090	» »	M. D. 6,818,00	
			33,612,40
Overskud ved Salg af beskadigede og frasorterede Roer		M. D. 3,203,86	
Indvundne Renter		» » 1,264,23	

1,886,301,70

Status pr. 8.

Aktiver.

Nationalbanken, Kaalrabi-Konto Kr. 184,649,59

Januar 1919.

Passiver.

Overskud Kr. 184,649,59

Foranstaaende Driftsregnskab og Statusopgørelse har vi opstillet paa Grundlag af Noteringerne i Ernæringsraadets Bøger og forskellige Afregninger, som vi har modtaget fra Firmaet Mammen & Drescher, her.

Vi bemærker, at vi har revideret Ernæringsraadets Bøger, men endnu ikke har gennemgaaet de fra Mammen & Drescher modtagne Afregninger, hvorfor vi maa tage Forbehold med Hensyn til Rigtigheden af de Poster, som hidrører herfra, og som i Driftsregnskabet er mærket med M. D.

København, den 24. Januar 1919.

Revisions- og Forvaltningsinstitutet, Aktieselskab.

sign. *J. Michelsen.* sign. *H. E. Andersen.*

Til Ernæringsraadet

Regnskab

for

Ernæringsraadets Kornkonto IV

1917—1918.

Regnskab

for

Ernæringsskolens Kassekonto IV

1917—1918.

31. Januar 1919.

Til Ernæringsraadet,

her.

Vi har nu tilendebragt Revisionen af Bøgerne i Kornafdelingen for Høstaaret 1917—18 og fremsender hermed Driftsregnskab og Statusopgørelse pr. 1. August 1918, hvortil vi skal knytte følgende Bemærkninger:

De Grene af Ernæringsraadets Virksomhed, som er bogført i Kornafdelingen og derfor kommer til Udtryk i nærværende Regnskab, er følgende:

- 1) Ernæringsraadets Mellemregnskab med de københavnske Statslagre, nemlig Udbetaling af Godtgørelser, Lagerleje og Fragtudlæg samt Inkassation af Prisdifferencer.
- 2) Udbetaling af Præmier til de Producenter, der har leveret Korn til Norge.
- 3) Opkøb og Salg af Korn til indenlandsk Forbrug og til Eksport; dels foretaget af Raadet selv, dels af Firmaet Mammen & Drescher for Raadets Regning.

Regnskabet over de under 1 og 2 nævnte Grene af Virksomheden samt over den Del af Opkøb og Salg, som Raadet selv har foretaget, har været ført paa Raadets Kontor, og Revisionen er foretaget maanedsvist, medens Firmaet Mammen & Drescher har ført sit eget Regnskab, som er overgivet os til Revision ved Kornaarets Slutning.

Godtgørelserne, Lagerlejen og Fragtudlægene til Statslagrene i København og de Prisdifferencer, som Lagrene indbetaler, er bogført i Overensstemmelse med de Afregninger, som Ernæringsraadet to Gange om Maaneden udarbejder og tilstiller Lagrene, og som vi ikke efterregner, og Præmierne for Levering af Korn til Norge er udbetalt i Henhold til de Kvitteringer, som Statslagrene udfærdiger ved Modtagelsen af Kornet, og som af Leverandørerne indsendes til Raadet.

De Opkøb af Korn, som Raadet selv har foretaget, har været dokumenteret gennem originale Fakturaer, og der har været forelagt os Kvitteringer for Udbetalingerne til Leverandørerne. For Salgets Vedkommende har Faktura-kopierne dannet Grundlaget for Revisionen.

I den Fortjeneste, som er opnaaet ved Eksport af Korn, og som andrager Kr. 3,474,287,91, er der medregnet et Beløb paa Kr. 807,991,23, som er ind-

vundet ved Eksport af Korn, der er avlet i Høstaaret 1916—17. Salget af dette Korn burde i Lighed med Salget af de øvrige Partier fra forrige Kornaar have været bogført paa Korn Konto III, men da Partiet er købt for Penge, som er hævet paa Nationalbankens Korn Konto IV, og Salgssummen ligeledes indsat paa denne Konto, har vi efter Raadets Ønske medtaget baade Købet og Salget paa nærværende Regnskab.

Paa Vare Kontoen, som udviser et Tab paa Kr. 1,581,780,62, er der paa samme Maade medtaget et Tab paa Kr. 20,008,95, som er opstaaet ved Realisation af et Parti Byg, tilhørende det foregaaende Kornaar.

Medens der saaledes foreligger tilfredsstillende Dokumentation til det Regnskab, som Raadet selv har ført, er de af Mammen & Drescher førte Bøger og det dertil hørende Bilagsmateriale af en saa mangelfuld Beskaffenhed, at vi ikke paa Grundlag heraf har kunnet foretage en effektiv Revision.

I de første Maaneder af Kornaaaret har der saaledes ikke været ført nogen Købsbog, og da der heller ikke har været ført Riscontro over Mellemværendet med Leverandørerne, har vi maattet uddrage Købet paa følgende Maade:

Efter Noteringerne i Kassekladden over Udbetalingerne til de forskellige Leverandører, har vi anlagt Konti for disse i en Riscontro, som er ført efter Kartotheke-Systemet, og har debiteret dem for de udbetalte Beløb. Paa Grundlag af Noteringerne i en Lagerbog, der er ført i de første Maaneder af Regnskabsperioden, og i en Købskladde, der senere blev anlagt, har vi i Riscontroen noteret hvilke Kornsorter og hvor stort et Kvantum, der svarer til hver enkelt Udbetaling, og efter disse Noteringer har vi saa endelig kunnet rekonstruere den manglende Købsbog.

Da der ikke foreligger Fakturaer over de købte Partier, har vi sammenholdt Noteringerne i den rekonstruerede Købsbog med de gule Leveringssedler, som Leverandørerne udfylder og indsender til Mammen & Drescher hver Gang, de leverer Korn.

Paa disse Leveringssedler angiver Leverandørerne med runde Tal det Kvantum Korn, der er afsendt, men da Afregningen finder Sted efter den Vægt, der konstateres ved Kornets Modtagelse paa Statslagrene, stemmer Leveringssedlerne ikke nøjagtigt med Noteringerne i Købsbogen.

I mange Tilfælde har der desuden ikke kunnet fremskaffes Leveringssedler svarende til de bogførte Køb, og enkelte Gange er der til Leverandørerne udbetalt Beløb, hvortil der hverken findes tilsvarende Købsposter i ovennævnte Lagerbog og Købskladde eller Leveringssedler, hvorfor vi har maattet bogføre det købte Kvantum paa Grundlag af mundtlige Oplysninger fra Firmaet Mammen & Drescher.

Paa vedlagte Bilag I har vi anført de Købsposter, som vel findes indført i Lagerbogen eller Købskladden, men til hvilke de gule Leveringssedler mangler — ialt til Beløb Kr. 228,878,16, og paa Bilag II de Køb, som overhovedet kun findes noteret som Udbetaling i Kassen, idet der hverken findes Noteringer i Lagerbog og Købskladde eller gule Leveringssedler, og som derfor har maattet bogføres paa Grundlag af mundtlige Oplysninger; disse Poster beløber sig ialt til Kr. 8,637,95.

Ved Gennemgangen af Kassebilagene viste det sig, at en stor Del Bilag manglede; disse anfører vi paa hoslagte Bilag III. De saaledes manglende Bilag dækker ialt Udgiftsposter til Beløb Kr. 684,836,62, og heraf falder for Kr. 27,134,94 paa Vareposter, til hvilke der heller ikke findes gule Leverings-sedler, samt Kr. 43,990,56 paa Fragter, Sækkeleje etc., saaledes at der altsaa overhovedet ingen Dokumentation haves for Udgifter til et samlet Beløb af Kr. 71,125,50.

For Salgets Vedkommende foreligger der en Salgsbog, der er ført paa tilfredsstillende Maade, men der mangler Kopier af de udsendte Fakturaer.

Efter saaledes at have gjort Rede for Fremgangsmaaden ved Revisionen og Manglerne ved det Bilagsmateriale, vi har modtaget fra Firmaet Mammen & Drescher, skal vi i det følgende fremsætte nogle Bemærkninger vedrørende Statusopgørelsen.

Aktiver.

Nationalbankens Konto Diverse.

De under denne Konto bogførte Beløb er indsat for Raadets Regning, dels af Mammen & Drescher, dels af forskellige Statslagre og Firmaer; da Banken imidlertid ikke har ført en særlig Konto for disse Indbetalinger, men har bogført dem paa en Fælleskonto sammen med forskellige andre Indbetalinger, som ikke passerer Raadets Bøger, har vi ikke været i Stand til at foretage en Afstemning af Kontoen ved Regnskabets Afslutning. I det forløbne Kornaar har vi imidlertid ved hver Maanedes Slutning tilstillet Banken en Fortegnelse over de i Maanedens Løb indsatte Beløb, og eventuelle Uoverensstemmelser mellem disse Fortegnelser og Noteringerne i Bankens Bøger er bleven rettet.

Vi bemærker, at der i det Beløb, Kontoen udviser, er medregnet nogle Indbetalinger, som først har fundet Sted efter den $\frac{1}{8}$ 1918. Til Trods for at Korn Konto V skulde overtage de udestaaende Fordringer fra Kornaaret 1917/18 har Mammen & Drescher nemlig indsat de Indbetalinger paa udestaaende Fordringer pr. $\frac{1}{8}$ 1918, som blev præsteret efter denne Dato, paa den omtalte Fælleskonto i Nationalbanken. Vi har paa Regnskabet afsat disse Beløb til Kredit for Korn Konto V.

Nationalbankens Folio Konto.

Saldoen Kr. 901,093,73 er afstemt med Noteringerne i Nationalbankens Bøger.

Diverse Debitorer.

Kontoen udviser Totalsummen for udestaaende Fordringer pr. $\frac{1}{8}$ 1918. Vi vedlægger specificeret Opgave over de enkelte Beløb (Bilag IV).

Deponeret i British Legation.

Efter de indhentede Oplysninger vil det bero paa den engelske Priserets Afgørelse, om det deponerede Beløb Kr. 76,759,38 bliver tilbagebetalt til Raadet eller ikke.

Varebeholdninger.

Vi har ikke været medvirkende ved Opgørelsen eller Værdiansættelsen af de Beholdninger, som fremføres til næste Aar, og som angives at være opgjort paa følgende Maade:

Beholdningen af Rug, som nu er helt realiseret, er opført med det saaledes realiserede Kvantum. Det paa Kontoen fremkomne Svind er derfor det fulde Tørringssvind paa hele det indkøbte Parti.

Beholdningerne af Kornskraa, Majs og Klid angives at være opgjort paa Grundlag af Lagerbøgerne. Disse har ikke været forelagt os, hvorfor vi ikke kan oplyse, hvorfra det Svind, der fremkommer paa Klid Kontoen, stammer. Det virkelige Svind vil først vise sig, naar hele Beholdningen er realiseret.

Kontoen for beskadiget Korn og Mel omfatter dels Korn og Mel, som er indkøbt i beskadiget Tilstand, dels Byg, Havre og Blandsæd, som ved Købet er debiteret Kontiene for disse Kornsorter; men som er bleven beskadiget paa Lagrene og ved Salget krediteret Kontoen for beskadiget Korn og Mel, uden at der er foretaget tilsvarende Overførsler af Købsposteringerne. Ved Regnskabsafslutningen har vi derfor overført hele det paa Kontiene for Byg, Havre og Blandsæd fremkomne Svind til Kontoen for beskadiget Korn og Mel, som derfor til sin Tid, naar Beholdningen af beskadiget Korn og Mel er realiseret, vil komme til at udvise det samlede Svind paa alle fire Konti.

Den i Regnskabet opførte Beholdning opgives at være opgjort paa Grundlag af Lagerbøgerne, som ikke har været forelagt os, hvorfor vi ikke kan oplyse, hvorfra den Overvægt stammer, som Kontoen udviser. Vi er dog tilbøjelig til at antage, at den skyldes Fejl i Lagerbøgerne.

Passiver.

Nationalbankens Konto Kurant Konto.

Kontoen, som den ²⁷/₁ 1919 er afstemt med Nationalbankens Bøger, er holdt aaben for Udbetalinger efter den ¹/₈ 1918 vedrørende Kornaaret 1917/18.

Mammen & Drescher.

Paa denne Konto er opført Firmaets Tilgodehavende for Speditionsbonorar.

Bornholms Amt.

Det opførte Beløb stammer fra en Assuranceerstatning, som er indkasseret af Raadet, men tilfalder Amtet.

Udvalget af 4. April 1917.

Udvalget har i sin Tid faaet Kr. 22,000,00 anvist af Ministeriet, men har kun aflagt Regnskab for Kr. 20,000,00, hvorfor Differencen Kr. 2,000,00 er indbetalt til Raadet.

Mel Konto II, Korn Konto III og Korn Konto V.

Vi henviser til vedlagte Opgørelser (Bilag V, VI og VII).

Finansministeriets Majs Konto.

Saldoen Kr. 239,646,43 repræsenterer Værdien af 1,041,941 kg Majs, som Raadet har solgt for Ministeriets Regning.

Med Højagtelse

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

Niels Petersen. H. E. Andersen.

Gevinst- og

for Tiden fra 1. August 1917

Udgifter.

Godtgørelser, udbetalt til Statslagre i København	Kr.	2,363,514,45
Lagerleje, udbetalt til Statslagre i København	»	587,319,33
Fragtudlæg, refunderet til Statslagre i København	»	675,070,28
Præmier for Levering af Korn til Norge	»	95,229,67
Overført fra Varekonto	»	1,564,120,49
	Kr.	5,285,254,22

Tabs-Konto

til 31. Juli 1918.

Indtægter.

Prisdifferencer, indbetalt af Statslagre i København	Kr.	1,266,844,47
Indvundne Bankrenter fra Mammen & Drescher, Folio Konto ..	»	1,580,79
Overført fra Eksport Konto	»	3,474,287,91
Underskud overført til Balance Konto	»	542,541,05
		Kr. 5,285,254,22

Status

Aktiver.

Nationalbanken, Konto Diverse, indsat				Kr.	7,003,684,83
» Folio Konto, indsat	Kr.	9,031,864,16			
÷ hævet	»	8,130,770,43			
				»	901,093,73
Diverse Debitorer				»	271,310,83
Kassebeholdning				»	311,08
Deponeret i British Legation				»	76,759,38
Fragtdepositum				»	173,30
Ernæringsraadets Kartoffelafdeling				»	160,15
Varebeholdninger:					
Byg	31,830	kg 18/50	Kr.	5,888,55	
Majs	2,612,233	» 27/—	»	705,300,21	
Klid	3,099,042,4	» 18/50	»	573,322,84	
Beskadiget Korn	291,551	» 27/—	»	78,718,77	
Kornskraa	2,498,351	» 32/—	»	799,472,32	
Havrefodermel	14,874	» 20/—	»	2,974,80	
Vikker	2,400	» 68/—	»	1,632,00	
Hestebrød	8,617	» 32/—	»	2,757,44	
Rug	1,469,482	» 18/50	»	271,854,17	
				»	2,441,921,10
Overført fra Gevinst og Tabs Konto				»	542,541,05
				Kr.	11,237,955,45

Nationalbanken, Konto Kurant, hævet.....	Kr. 11,561,693,86
÷ indsat	» 1,899,299,07

Mammen & Drescher	»	26,317,99
-------------------------	---	-----------

Bornholms Amt	»	20,000,00
---------------------	---	-----------

»Udvalget af 4. April 1917«	»	2,000,00
-----------------------------------	---	----------

Mel Konto II Kr. 3,271,818,08

÷ Indsat i Nationalbanken » 3,122,497,10

» 149,320,98

Korn Konto III Kr. 2,429,565,05

÷ Indsat i Nationalbanken..... » 2,331,502,00

» 98,063,05

Korn Konto V	»	1,040,212,21
--------------------	---	--------------

Finansministeriets Majs Konto.....	»	239,646,43
------------------------------------	---	------------

Kr. 11,237,955,45

Udgifter.

Rug

	kg	Kr.
Køb	16,584,291	4,310,555,07
	16,584,291	4,310,555,07

Byg

Køb	452,494,5	123,440,13
	452,494,5	123,440,13

Havre

Køb	62,635	15,592,60
Fortjeneste, overført til Varekonto		1,457,40
	62,635	17,050,00

Blandsæd

Køb	40,347	9,279,85
	40,347	9,279,85

Kornskraa

Køb	2,498,351	799,472,32
	2,498,351	799,472,32

Konto.

Indtægter.

	kg	Kr.
Salg	14,133,041	3,508,896,72
Svind	981,768	
Beholdning	1,469,482	271,854,17
Tab overført til Varekonto		529,804,18
	<u>16,584,291</u>	<u>4,310,555,07</u>

Konto.

Salg	420,664,5	109,495,50
Beholdning	31,830	5,888,55
Tab overført til Varekonto		8,056,08
	<u>452,494,5</u>	<u>123,440,13</u>

Konto.

Salg	62,635	17,050,00
	<u>62,635</u>	<u>17,050,00</u>

Konto.

Salg	40,347	9,279,85
	<u>40,347</u>	<u>9,279,85</u>

Konto.

Beholdning	2,498,351	799,472,32
	<u>2,498,351</u>	<u>799,472,32</u>

Udgifter.

Majs

	kg	Kr.
Køb.....	2,611,263,4	940,047,82
Overvægt.....	959,6	
	<u>2,612,223</u>	<u>940,047,82</u>

Klid

Køb.....	5,087,146,1	945,286,57
	<u>5,087,146,1</u>	<u>945,286,57</u>

Beskadiget Korn

Køb	1,547,180,1	321,595,15
Fortjeneste, overført til Varekonto		128,943,07
Overvægt.....	26,925,4	
	<u>1,574,105,5</u>	<u>450,538,22</u>

Dansk Mel

Køb	210,075	83,471,76
Overvægt.....	2,827	
	<u>212,902</u>	<u>83,471,76</u>

Havregryn

Køb.....	102,500	71,750,00
Fortjeneste, overført til Varekonto		1,783,60
	<u>102,500</u>	<u>73,533,60</u>

Konto

Indtægter.

	kg	Kr.
Beholdning	2,612,223	705,300,21
Tab, overført til Varekonto		234,747,61
	<u>2,612,223</u>	<u>940,047,82</u>

Konto

Salg	1,797,396	332,881,02
Svind	190,707,7	
Beholdning	3,099,042,4	573,322,84
Tab, overført til Varekonto		39,082,71
	<u>5,087,146,1</u>	<u>945,286,57</u>

og Mel Konto

Salg	1,282,554,5	371,819,45
Beholdning	291,551	78,718,77
	<u>1,574,105,5</u>	<u>450,538,22</u>

Konto

Salg	198,028	63,742,87
Beholdning	14,874	2,974,80
Tab, overført til Varekonto		16,754,09
	<u>212,902</u>	<u>83,471,76</u>

Konto

Salg	102,130	73,533,60
Svind	370	
	<u>102,500</u>	<u>73,533,60</u>

Udgifter.

Kartoffelpulpe

	kg	Kr.
Køb.....	375,004	16,876,18
	375,004	16,876,18

Hestebrød

Køb.....	8,617	3,015,95
	8,617	3,015,95

Konto for

Køb.....	4,400	3,102,00
	4,400	3,102,00

Indtægter.

Konto.

	kg	Kr.
Salg	375,004	7,642,01
Tab, overført til Varekonto		9,234,17
	375,004	16,876,18

Konto.

Beholdning	8,617	2,757,44
Tab, overført til Varekonto		258,51
	8,617	3,015,95

Vikker.

Salg	2,000	1,400,00
Beholdning	2,400	1,632,00
Tab, overført til Varekonto		70,00
	4,400	3,102,00

Udgifter.

Overført Tab fra:

Rug Konto	Kr. 529,804,18
Byg Konto	» 8,056,08
Majs Konto	» 234,747,61
Klid Konto	» 39,082,71
Dansk Mel Konto	» 16,754,09
Karloffelpulpe Konto	» 9,234,17
Hestebrød Konto	» 258,51
Konto for Vikker	» 70,00
	Kr. 838,007,35

÷ overført Fortjeneste fra:

Havre Konto	Kr. 1,457,40
Beskadiget Korn og Mel Konto	» 128,943,07
Havregryn Konto	» 1,783,60
	» 132,184,07

Kr. 705,823,28

Fragtudgifter	» 300,119,81
Pakhusleje, Vareafgift, Arbejdspenge etc.	» 188,195,00
Tørring af Korn	» 354,812,91
Diverse Udgifter	» 15,169,49

Kr. 1,564,120,49

Konto.

Indtægter.

Tab, overført til Gevinst- og Tabs-Konto..... Kr. 1,564,120,49

Kr. 1,564,120,49

Konto for Eksport af Korn

		Byg til	
Udgifter.		kg	Kr.
Køb	799,479,9		183,895,38
Fortjeneste			258,051,42
	799,479,9		441,946,80

		Rug til	
Køb	5,000,100,4		1,155,103,91
Fortjeneste			1,869,961,66
	5,000,100,4		3,025,065,57

		Byg til	
Køb	5,001,061		1,150,369,68
Fortjeneste			1,360,193,20
	5,001,061		2,510,562,88

		Havre til	
Køb	2,000		460,00
Fortjeneste			550,00
	2,000		1,010,00

		Sammen-	
Overført til Gevinst- og Tabs-Konto			3,474,287,91
			3,474,287,91

til Sverrig og Norge.

Sverrig.

	Indtægter.	kg	Kr.
Salg		799,479,9	441,946,80
		<u>799,479,9</u>	<u>441,946,80</u>

Norge.

Salg	5,000,100,4	3,025,065,57
	<u>5,000,100,4</u>	<u>3,025,065,57</u>

Norge.

Salg	5,000,029	2,510,562,88
Svind	1,032	
	<u>5,001,061</u>	<u>2,510,562,88</u>

Norge.

Salg	2,000	1,010,00
	<u>2,000</u>	<u>1,010,00</u>

drag.

Fortjeneste paa Byg til Sverrig	258,051,42
» » Rug » Norge	1,869,961,66
» » Byg » »	1,360,193,20
» » Havre til Norge	550,00
	<u>3,488,756,28</u>
÷ diverse Omkostninger	14,468,37
	<u>3,474,287,91</u>

Average of Norway 1910

Industry

1910	1909	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901
100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00

Commerce

1910	1909	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901
100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00

Finance

1910	1909	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901
100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00

Transportation

1910	1909	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901
100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00

Government

1910	1909	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901
100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00

Regnskab

for

den samlede Kornkonto IV

1917—1918

Samlet Regnskab

Indtægter.

1917—

	Nationalbank Kornkonto 4	Indkasseret Lager- opgørelser	Salg af Korn	Diverse	Ialt Kr. Ø.
Præstø	1,310,000,00	90,400,38	161,503,22	1,229,92	1,563,133,52
Viborg	2,686,700,74	59,223,21	1,138,554,04	11,063,21	3,895,541,20
Ringkøbing	7,563,219,47		5,486,231,40	6,525,45	13,055,976,32
Assens	450,000,00	11,918,04	129,081,16	1,004,38	592,003,58
Odense	2,400,000,00	77,369,94	706,857,24	9,817,19	3,194,044,37
Aalborg	3,371,277,00	49,876,68	1,222,595,72	69,744,31	4,713,493,71
Aarhus	2,450,000,00	137,011,94	1,078,875,19	14,520,49	3,679,907,62
Bornholm	1,269,268,92	77,270,91	899,159,41	451,02	2,246,150,26
Holbæk	1,142,870,05	129,444,34	2,934,54	1,143,67	1,276,392,60
Vejle	1,350,000,00	108,386,66	557,545,67	5,346,92	2,021,279,25
Thisted	881,224,46	38,856,98	424,144,55	4,859,00	1,349,084,99
København	535,049,97	140,065,43			675,115,40
Maribo	1,649,781,32	264,190,03	285,807,87	13,125,52	2,212,904,74
Ribe	1,910,312,63	54,271,58	580,718,75	277,20	2,545,580,16
Hjørring	1,607,000,00	18,816,23	402,347,90	30,894,53	2,059,058,66
Randers	2,750,000,00	84,570,65	1,398,827,05	51,10	4,233,448,80
Frederiksborg . .	1,212,626,91	109,629,70	342,764,60	3,018,90	1,668,040,11
Sorø	1,360,619,21	108,154,75	268,127,14	907,39	1,737,808,49
Svendborg	2,200,000,00	144,039,48	583,867,44	2,919,11	2,930,826,03
Ernæringsraadet	19,692,464,29	1,266,844,47	10,474,326,27	1,575,560,66	33,009,195,69
	57,792,414,97	2,970,341,40	26,143,769,16	1,752,459,97	88,658,985,50

1918

1918

No.	Name	1917		1918	
		Jan.	Dec.	Jan.	Dec.
1	...	...	...	...	...
2	...	...	...	...	...
3	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...
6	...	...	...	...	...
7	...	...	...	...	...
8	...	...	...	...	...
9	...	...	...	...	...
10	...	...	...	...	...
11	...	...	...	...	...
12	...	...	...	...	...
13	...	...	...	...	...
14	...	...	...	...	...
15	...	...	...	...	...
16	...	...	...	...	...
17	...	...	...	...	...
18	...	...	...	...	...
19	...	...	...	...	...
20	...	...	...	...	...
21	...	...	...	...	...
22	...	...	...	...	...
23	...	...	...	...	...
24	...	...	...	...	...
25	...	...	...	...	...
26	...	...	...	...	...
27	...	...	...	...	...
28	...	...	...	...	...
29	...	...	...	...	...
30	...	...	...	...	...
31	...	...	...	...	...
32	...	...	...	...	...
33	...	...	...	...	...
34	...	...	...	...	...
35	...	...	...	...	...
36	...	...	...	...	...
37	...	...	...	...	...
38	...	...	...	...	...
39	...	...	...	...	...
40	...	...	...	...	...
41	...	...	...	...	...
42	...	...	...	...	...
43	...	...	...	...	...
44	...	...	...	...	...
45	...	...	...	...	...
46	...	...	...	...	...
47	...	...	...	...	...
48	...	...	...	...	...
49	...	...	...	...	...
50	...	...	...	...	...
51	...	...	...	...	...
52	...	...	...	...	...
53	...	...	...	...	...
54	...	...	...	...	...
55	...	...	...	...	...
56	...	...	...	...	...
57	...	...	...	...	...
58	...	...	...	...	...
59	...	...	...	...	...
60	...	...	...	...	...
61	...	...	...	...	...
62	...	...	...	...	...
63	...	...	...	...	...
64	...	...	...	...	...
65	...	...	...	...	...
66	...	...	...	...	...
67	...	...	...	...	...
68	...	...	...	...	...
69	...	...	...	...	...
70	...	...	...	...	...
71	...	...	...	...	...
72	...	...	...	...	...
73	...	...	...	...	...
74	...	...	...	...	...
75	...	...	...	...	...
76	...	...	...	...	...
77	...	...	...	...	...
78	...	...	...	...	...
79	...	...	...	...	...
80	...	...	...	...	...
81	...	...	...	...	...
82	...	...	...	...	...
83	...	...	...	...	...
84	...	...	...	...	...
85	...	...	...	...	...
86	...	...	...	...	...
87	...	...	...	...	...
88	...	...	...	...	...
89	...	...	...	...	...
90	...	...	...	...	...
91	...	...	...	...	...
92	...	...	...	...	...
93	...	...	...	...	...
94	...	...	...	...	...
95	...	...	...	...	...
96	...	...	...	...	...
97	...	...	...	...	...
98	...	...	...	...	...
99	...	...	...	...	...
100	...	...	...	...	...

1918

1918

Samlet Regnskab

Indtægter.

1917—

	Nationalbank Kornkonto 4	Indkasseret Lager- opgørelser	Salg af Korn	Diverse	Ialt Kr. Ø.
Præstø	1,310,000,00	90,400,38	161,503,22	1,229,92	1,563,133,52
Viborg	2,686,700,74	59,223,21	1,138,554,04	11,063,21	3,895,541,20
Ringkøbing	7,563,219,47		5,486,231,40	6,525,45	13,055,976,32
Assens	450,000,00	11,918,04	129,081,16	1,004,38	592,003,58
Odense	2,400,000,00	77,369,94	706,857,24	9,817,19	3,194,044,37
Aalborg	3,371,277,00	49,876,68	1,222,595,72	69,744,31	4,713,493,71
Aarhus	2,450,000,00	137,011,94	1,078,875,19	14,520,49	3,679,907,62
Bornholm	1,269,268,92	77,270,91	899,159,41	451,02	2,246,150,26
Holbæk	1,142,870,05	129,444,34	2,934,54	1,143,67	1,276,392,60
Vejle	1,350,000,00	108,386,66	557,545,67	5,346,92	2,021,279,25
Thisted	881,224,46	38,856,98	424,144,55	4,859,00	1,349,084,99
København	535,049,97	140,065,43			675,115,40
Maribo	1,649,781,32	264,190,03	285,807,87	13,125,52	2,212,904,74
Ribe	1,910,312,63	54,271,58	580,718,75	277,20	2,545,580,16
Hjørring	1,607,000,00	18,816,23	402,347,90	30,894,53	2,059,058,66
Randers	2,750,000,00	84,570,65	1,398,827,05	51,10	4,233,448,80
Frederiksborg . .	1,212,626,91	109,629,70	342,764,60	3,018,90	1,668,040,11
Sorø	1,360,619,21	108,154,75	268,127,14	907,39	1,737,808,49
Svendborg	2,200,000,00	144,039,48	583,867,44	2,919,11	2,930,826,03
Ernæringsraadet	19,692,464,29	1,266,844,47	10,474,326,27	1,575,560,66	33,009,195,69
	57,792,414,97	2,970,341,40	26,143,769,16	1,752,459,97	88,658,985,50

over Korn IV.

1918.

Udgifter.

	Nationalbank Kornkonto 4	Godt- gørelse	Køb af Korn	Overpris	Fragt	Betalt ifl. Lager- opgørelser	Tørrings- udgifter	Diverse	Ialt Kr. Ø.
Præstø	202,108,66	643,509,10	293,547,20	12,860,37	79,044,50	306,761,56	19,246,39	6,055,74	1,563,133,52
Viborg	1,210,385,36	368,646,07	1,864,865,10	2,628,55	76,110,04	206,606,54	121,813,20	44,486,34	3,895,541,20
Ringkøbing	5,525,837,81		6,666,942,49		218,586,72	128,676,67	182,440,44	333,492,19	13,055,976,32
Assens	12,790,39	188,355,09	227,673,25	6,350,52	13,989,10	121,793,38	14,145,45	6,906,40	592,003,58
Odense	236,015,30	551,069,33	1,696,825,97	23,124,57	131,184,25	431,309,78	104,938,84	19,576,33	3,194,044,37
Aalborg	1,097,972,24	645,300,26	2,077,254,60		159,276,04	364,939,29	298,164,61	70,586,67	4,713,493,71
Aarhus	574,775,66	763,646,82	1,479,395,78		198,780,67	510,257,09	79,422,74	73,628,86	3,679,907,62
Bornholm	781,943,70	54,810,58	1,178,819,76	448,23	48,844,51	163,627,90	175,58	17,480,00	2,246,150,26
Holbæk	133,463,51	746,532,50	3,073,00	13,754,26	77,892,12	299,985,59	382,58	1,309,04	1,276,392,60
Vejle	62,453,65	427,082,35	1,055,601,93	7,881,86	146,555,03	225,036,46	91,188,25	5,479,72	2,021,279,25
Thisted	45,458,07	276,882,09	699,406,77	2,989,64	54,159,46	203,029,02	52,269,12	14,890,82	1,349,084,99
København	85,628,68	415,257,24		11,681,05	60,268,11	101,509,81		770,51	675,115,40
Maribo	9,287,67	810,191,98	343,929,82	344,08	172,261,79	765,255,56	43,807,24	67,826,60	2,212,904,74
Ribe	636,466,83	408,843,50	1,013,011,09	2,063,55	139,270,26	268,116,50	76,902,98	905,45	2,545,580,16
Hjørring	378,131,88	357,006,47	949,595,17		44,925,75	203,004,61	125,173,97	1,220,81	2,059,058,66
Randers	722,933,32	581,326,90	2,220,472,95	21,926,79	131,517,98	310,949,30	242,516,69	1,804,87	4,233,448,80
Frederiksborg . .	455,413,20	541,461,26	451,217,59	337,54	65,133,26	83,819,07	67,421,31	3,236,88	1,668,040,11
Sorø	370,870,79	625,721,70	386,000,77		67,867,10	257,528,47	29,819,66		1,737,808,49
Svendborg	317,644,66	518,804,27	1,332,607,96	10,291,83	177,347,44	418,724,31	152,703,96	2,701,60	2,930,826,03
Ernæringsraadet	17,934,848,06	2,363,514,45	10,133,314,37	95,229,67	975,190,09	775,514,33	354,812,91	376,771,81	33,009,195,69
	30,794,429,44	11,287,961,96	34,073,555,57	211,912,51	3,038,204,22	6,146,445,24	2,057,345,92	1,049,130,64	88,658,985,50

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

Over Korn IV.

1918

Daghen

	Kornsorte	Godt	Korn m. Godt	Korn m. Godt	Korn m. Godt
Præmie	302,109,00	648,000,10	298,547,00	12,880,00	12,880,00
Viborg	1,210,300,00	308,040,00	4,801,000,00	2,000,000,00	2,000,000,00
Ringskøbing	2,522,807,81	1,000,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Århus	12,300,00	100,000,00	327,000,00	6,300,00	6,300,00
Odense	208,000,00	601,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Ålborg	1,007,000,00	645,000,00	2,077,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Århus	274,225,00	2,000,000,00	2,170,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Thorsholm	787,000,00	21,000,00	21,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Lillevik	100,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Vejle	62,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Thisted	40,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
København	80,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Mariho	2,207,00	810,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Hibe	100,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Hjerting	178,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Randers	172,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Frederiksborg	100,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Sore	370,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
Stenborg	317,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
København	17,000,000,00	210,000,00	210,000,00	1,000,000,00	1,000,000,00
30,704,429,42	11,880,000,00	30,000,000,00	30,000,000,00	30,000,000,00	30,000,000,00

Samlet Driftsregnskab for Ernæringsraadet 1917—1918

Driftsregnskab for

Udgifter.

Korn-Konto IV.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Godtgørelse paa Brødkorn	11,287,961,96			
Køb af Korn	34,073,555,57			
Overpris paa Korn købt ud over Leveringspligten..	211,912,51			
Fragtudgifter	3,038,204,22			
Lagerleje ÷ Prisdifferencer	3,176,103,84			
Tørringsudgifter	2,057,345,92			
Diverse Udgifter	701,996,69			
			54,547,080,71	

Kartoffel-Konto.

Køb af Kartofler	1,835,068,23			
Spedition, Fragt, Kontrol etc.	381,180,69			
Differencer og Decorter	61,039,47			
Krediterede Forskudskvitteringer, som ikke findes i Beholdningen	5,856,80			
Bankdifference	1,892,18			
Køb af tørrede Kartofler	826,905,39			
Tørring og Formaling	459,294,58			
Sække og Sækkeleje	10,022,52			
Køb af Kaalrabi	1,798,374,43			
			5,379,634,29	
			Overføres ...	59,926,715,00

Høstaaret 1917—1918.

Indtægter.

Korn-Konto IV.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Salg af Korn.....	26,143,769,16			
Diverse Indtægter.....	178,480,10			
Beholdningen den 1. August 1918.....	5,743,465,44			

32,065,714,70

Kartoffel-Konto.

Salg af Kartoffler.....	2,397,313,48
Salg af tørrede Kartoffler	1,785,555,31
Beholdningen den 1. August 1918	46,135,30
Salg af Kaalrabi.....	2,318,786,71

6,547,790,80

Overføres... 38,613,505,50

Overført . . . 59,926,715,00

Kaalrabi-Konto.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Køb af Kaalrabi	871,529	15		
Køb af tørrede Kaalrabi	231,661	63		
Køb af Marmelade	255,887	76		
Køb af Gulerødder	27,124	94		
Fragtudgifter	105,437	56		
Opkøbsprovision og Annoncer	66,356	66		
Vejerpenge	14,922	68		
Bropenge	10,099	19		
Ladningsomkostninger	42,885	77		
Kørsel	8,610	04		
Vognpenge	17,703	50		
Kontrol	2,881	70		
Udgifter ved Sortering og Lagring	23,279	18		
Diverse Omkostninger	1,218	06		
Speditionsgebyr	15,840	07		
Godtgørelse for Financiering, Fakturering og Inkasso	6,214	22		
				1,701,652,11

Administrations-Konto.

Porto, Telefon og Telegram	62,594	69		
Tryksager og Kontorhold	282,674	75		
Lønninger og Honorarer	337,705	44		
Rejser og Repræsentation	51,720	05		
Inventar	61,618	19		
Reparationer og Installationer	12,808	96		
Diverse Omkostninger	5,334	24		
				814,456,32
				62,442,823,43

Overført . . . 38,613,505,50

Kaalrabi-Konto.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Salg af Kaalrabi	1,274,046,00			
Salg af tørrede Kaalrabi	285,193,95			
Salg af Marmelade	288,981,26			
Salg af Gulerødder	33,612,40			
Overskud ved Salg af beskadigede og frasorterede Roer	3,203,86			
Indvundne Renter	1,264,23			

1,886,301,70

Administrations-Konto.

Indvundne Renter	197,81
----------------------------	--------

197,81

Statens Tilskud	21,942,818,42
	<u>62,442,823,43</u>

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

Beholdninger

	Rug	Hvede	Byg	Havre & Blandsæd	Bog- hvede
Ernæringsraadet	1,469,482	—	31,830	—	—
Frederiksborg Amt	8,500	—	—	—	—
Præstø »	447,032	—	—	—	—
Odense »	1,551,044	—	1,146,310	—	—
Assens »	137,891	—	—	—	—
Svendborg »	1,608,231	—	—	—	—
Randers »	1,326,700	—	—	—	—
Aalborg »	1,296,230	—	—	—	—
Hjørring »	1,558,261	—	—	—	—
Thisted »	798,457	1,221	107,531	—	—
Viborg »	2,318,243	—	271,793	44,683	1,500
Ringkøbing »	2,112,897	2,184	167,737	216,852	1,532
Ribe »	696,740	—	—	—	—
Vejle »	682,359	—	69,074	—	—
Bornholm »	241,831	402,788	—	—	—
	16,253,898	406,193	1,794,275	261,535	3,032

den 1. August 1918.

Majs	Klid	Besk. Korn	Affaldsfoder	Havre- fodermel	Vikker	Heste- brød	Ialt kg
2,612,233	3,099,042	291,551	2,498,351	14,874	2,400	8,617	10,028,380
—	—	—	—	—	—	—	8,500
—	—	—	—	—	—	—	447,032
—	—	—	—	—	—	—	2,697,354
—	—	—	—	—	—	—	137,891
—	—	—	—	—	—	—	1,608,231
—	—	—	—	—	—	—	1,326,700
—	—	—	—	—	—	—	1,296,230
—	—	—	—	—	—	—	1,558,261
—	—	—	—	—	—	—	907,209
—	—	—	—	—	—	—	2,636,219
—	—	—	—	—	—	—	2,501,202
—	—	—	—	—	—	—	696,740
—	—	—	—	—	—	—	751,433
—	—	—	—	—	—	—	644,619
2,612,233	3,099,042	291,551	2,498,351	14,874	2,400	8,617	27,246,001

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

Ernæringsraadets Status pr. 1. August 1918.

Status

Aktiver.

Nationalbanken.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Korn Konto IV:				
Konto Diverse	7,003,684,83			
Mammen & Dreschers Folio-Konto	901,093,73			
Kartoffel-Konto	321,232,17			
Kaalrabi-Konto	184,649,59			
Administrations-Konto	81,452,50			
			8,492,112,82	

Kassebeholdning.

Administrations-Konto	14,288,99
-----------------------------	-----------

Debitorer.

Korn Konto IV.	348,714,74
Kartoffelafdelingen	817,520,19
	1,166,234,93

Varebeholdninger.

Korn Konto IV	5,743,465,44
Kartoffelkonto	56,135,30
	5,799,600,74

Statens Tilskud	21,942,818,42
-----------------------	---------------

37,415,055,90

pr. 1. August 1918.

Passiver.

Nationalbanken.

		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Korn Konto IV:					
Præstø	Amt	1,107,891,34			
Viborg	»	1,476,315,38			
Ringkøbing	»	2,037,381,66			
Odense	»	2,163,984,70			
Assens	»	437,209,61			
Aalborg	»	2,273,304,76			
Aarhus	»	1,875,224,34			
Bornholm	»	487,325,22			
Holbæk	»	1,009,406,54			
Vejle	»	1,287,546,35			
Thisted	»	835,766,39			
Københavns	»	449,421,29			
Maribo	»	1,640,493,65			
Ribe	»	1,273,845,80			
Hjørring	»	1,228,868,12			
Randers	»	2,027,066,68			
Frederiksborg	»	757,213,71			
Sorø	»	989,748,42			
Svendborg	»	1,882,355,34			
Ernæringsraadets Konto-Kurant		9,662,394,79			
		34,902,764,09			

Kreditorer.

Korn Konto IV	1,575,560,66
Kartoffelkonto	26,731,15
	1,602,291,81

Finansministeriet.

Tilskud til Administrationen	910,000,00
	37,415,055,90

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

Sammenligning mellem Udgifter til Administrationen af Kornloven og Værdien af de af Ernæringsraadet administrerede Varer.

De administrerede Varer:				Indkøbspris:
Dansk Rug af 1917	185,721	Tons à	260 Kr. =	48,287,460 Kr.
Dansk Rug af 1916	10,084	» à	185 » =	1,865,540 »
Amerikansk Rug	11,808	» à	350 » =	4,132,800 »
Dansk Hvede af 1917	109,512	» à	260 » =	28,473,120 »
Amerikansk Hvede	26,622	» à	480 » =	12,778,560 »
Dansk Byg af 1917	161,813	» à	230 » =	37,216,990 »
Kalifornisk Byg	545	» à	240 » =	130,800 »
Dansk Havre af 1917	55,558	» à	230 » =	12,778,340 »
Dansk Blandsæd af 1917	43,170	» à	230 » =	9,929,100 »
Majs	5,393	» à	270 » =	1,456,110 »
Kartofler	27,637	» à	105 » =	2,901,885 »
Kartofler	3,644	» à	130 » =	473,720 »
Kaalrabi	18,200	» à	40 » =	728,000 »
Runkelroer	350	» à	45 » =	15,750 »
Tørrede Kartofler	490	» à	1000 » =	490,000 »
Gulerødder	167	» à	180 » =	30,060 »
Marmelade	244	» à	970 » =	236,680 »
Marmelade	20	» à	900 » =	18,000 »
Tørrede Kaalrabi	589	» à	1800 » =	1,060,200 »
Tørrede Kaalrabi	225	» à	1300 » =	292,500 »
Tørrede Kaalrabi	52	» à	1200 » =	62,400 »
Melassefoder	20,149	» à	280 » =	5,641,720 »
681,993 Tons				168,999,735 Kr.

De samlede Udgifter ved Ernæringsraadets, Amtsnævnenes og de kommunale Nævns Administration udgør rundt: 1,9 Mill. Kroner. — Administrationsudgifterne andrager herefter ca. 28 Øre pr. 100 kg. omsatte Varer, og ca. 1,1 pCt. af de omsatte Varers Værdi.

HOVEDAFSNIT XI.

Afdelingsberetninger for 1917—1918.

Afdelingsberetning Nr. 1.

1. September 1917—1. August 1918.

Sekretariatet.

Sekretariatet beskæftiger sig med alle de løbende Sager, som ikke henhører under en af de oprettede specielle Afdelinger, samt med talrige Forespørgsler, der skriftligt, telefonisk og mundtligt rettes til Raadet. Endvidere varetager Afdelingen Forretninger vedrørende Raadets Forhandlinger; Korrekturlæsning af alle af Raadet offentliggjorte Tryksager; Undersøgelser i Spørgsmaal om Udførselstilladelser, naar saadanne henvises til Ernæringsraadet; Kontrol med Fremstilling af Marmelade; Handel med Grøntsager; Rationering af Oliekager; Kontrol med Fremstilling af Foderblandinger; Udlevering af Melasse til teknisk Brug; Fordeling af Korn til Kaffesurrogater; Fordeling af Boghvede, Malt og Maltspirer; Fordeling af Olie til Tærskning m. m.

Ekspeditionen af almindelige Spørgsmaal, der ikke henhører under andre Afdelinger, er meget betydelig, og omfatter foruden mundtlig og skriftlig Besvarelse en Korrespondance herom paa gennemsnitlig 60—80 Breve pr. Dag.

Besvarelse af principielle Spørgsmaal vedrørende Flæske-, Smør- og Mælkeordningen sker ogsaa i Sekretariatet, forsaavidt disse Spørgsmaal ikke besvares af Formanden personlig.

Efter Overenskomst med Marmeladefabrikanter fremstilles der Marmelade efter Raadets nærmere Bestemmelser, og Sekretariatet kontrollerer denne Fremstilling samt forhandler om Fremstilling, Afsætning og Priser.

I Henhold til ministeriel Bekendtgørelse er det overdraget Ernæringsraadet at meddele Dispensationer fra Forbudet mod Konservering og Tørring af Grøntsager og Frugt, og Sekretariatet varetager de herhen hørende Forretninger.

Sekretariatet har udarbejdet Forslag om Rationering og Fordeling af importerede Oliekager og besvaret Spørgsmaal fra Købmænd, Jordbrugere og

kommunale Nævn angaaende Fordelingen. Endvidere har man behandlet Spørgsmaalet om Fordeling af de her i Landet fremstillede Oliekager.

Paa Grund af de talrige værdiløse Foderblandinger, der hurtigt fremkom, blev det nødvendigt at føre Kontrol hermed; denne varetages af Sekretariatet.

Fordelingen af Melasse til teknisk Brug sker gennem Sekretariatet, der først undersøger Nødvendigheden af Melassens Anvendelse. Der er i det forløbne Høstaar udleveret ca. 300,000 kg flydende Melasse til teknisk Brug, væsentligst til Støberibrug.

I November 1917 udarbejdede Sekretariatet en Ordning angaaende Fremstillingen af Kaffesurrogater, og Sekretariatet varetog den successive Fordeling af Korn til Fabrikkerne. I Foraaret 1918 nedsattes Kaffe- og The-Surrogatudvalget, der indstillede, at Ministeriet foruden de 14 af Ernæringsraadet antagne Fabrikker meddelte yderligere 6 Fabrikker Tilladelse til Fremstilling af Kaffesurrogater. Ialt er der fordelt ca. 1500 Tons Korn til Kaffesurrogatfabrikkerne.

Betydelig Fordeling af Boghvede og Ærter som Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger er sket ved Sekretariatets Bistand.

Endvidere har Sekretariatet varetaget Fordelingen af Petroleum, Olie og Tran til Tærskning, ialt fordeltes der ca. 1700 Liter Petroleum, ca. 70 Tons Olie og ca. 50 Tons Tran.

København, den 10. Oktober 1918.

Erik Trock-Jansen.

Afdelingsberetning Nr. 2.

1. September 1917—1. August 1918.

Kornligningsafdelingen.

Denne Afdeling har beskæftiget sig med alle Spørgsmaal vedrørende Kornligning, derunder Aflevering af Korn fra Jordbrugere til Statslagre, Aftærskningsordrer, Behandling af Sager vedrørende manglende Aflevering, Behandling af Sager vedrørende Overtrædelse af forskellige Bekendtgørelser angaaende Korn o. m. a.

Da det viste sig, at Høsten ikke svarede til Forventningerne maatte man for at faa en Oversigt over, hvormeget Korn der kunde ventes leveret ialt for Høstaaret 1917, i Begyndelsen af September f. A. udsende nogle Lister (Serie A. 8 og 9), hvorpaa alle Jordbrugere i hele Landet blev anmodet om at anføre deres formentlige Kornlevering. Paa Grundlag af Statistisk Departements Optælling af Halvdelen af Listerne kunde det beregnes, at der i Henhold til disse Lister skulde leveres ialt ca. 5,6 Mill. Tdr.

Da dette Kvantum ikke kunde anses for at være tilstrækkeligt stort til at dække Mindsteforbruget, maatte man, for at faa saa meget Korn ind som muligt, anvende bl. a. følgende Midler.

1) Fastsættelse af en bestemt Aftærsknings- og Afleveringsfrist, 2) Overtagelse af Korn fra kvægløse Landbrug, 3) Køb af det Korn, som Jordbrugere havde tilbageholdt til eget Brug ved at tilbyde dem den i Kornlovens § 2 hjemlede Overpris af 2 Kr. pr. 100 kg og 4) Fastsættelse af en Afleveringsfrist for saadanne Jordbrugere, der havde aftærsket, men endnu ikke afleveret det pligtige Kvantum Korn.

Aftærskningsfristen fastsattes for de Jordbrugeres Vedkommende, som paa før nævnte Lister havde opgivet ikke at kunne levere mere end 50 % eller derunder af det fulde paalignede Kvantum Korn. Dette viste sig efter Raadets Gennemgang af de ommeldte Lister at andrage ialt ca. 40,000 Jordbrugere, til hvilke der gennem Amtsnævnet udsendtes Paabud om at have udtærsket til 20. Januar og 20. Februar d. A. for henholdsvis store og smaa Jordbrugere. Hver af disse fik senere tilsendt et af Ernæringsraadet udarbejdet Skema til Erklæring angaaende Høstens Størrelse, efter at Aftærskning var foretaget, og dette Skema indleveredes til de kommunale Nævn og Amtsnævnene, som paa Grundlag heraf udregnede, om de paa forannævnte Lister opførte meget lave Angivelser var i Overensstemmelse med Leveringspligt af Korn efter Loven.

Overtagelse af Korn fra kvægløse Landbrug ordnedes i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 15. August angaaende dette Spørgsmaal, idet de kommunale Nævn efter Anmodning fra Ernæringsraadet gav Indberetning om, hvilke kvægløse Jordbrug der fandtes i Kommunerne.

Da Amtsnævnene ikke i alle Tilfælde har efterkommet Anmodningen om til Ernæringsraadet at indsende en Opgørelse over, hvormeget Korn der ved disse Foranstaltninger maa antages at være indvundne for Staten, kan dette ikke opgøres.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 10. November skulde enhver Jordbruger, for hvem det efter Udtærsningen viste sig, at han ikke kunde levere hele det Kvantum Korn, som han havde anført paa Listen, indberette dette til Ernæringsraadet, og der fremkom i den Anledning et meget stort Antal Andragender om Nedsættelse af det leveringspligtige Kvantum.

Forinden man tog Stilling til saadanne Spørgsmaal, har man forlangt udfyldt et Spørgeskema med de fornødne Oplysninger, hvorefter man paa Grundlag af disse har udregnet det leveringspligtige Kvantum nøjagtigt. Det har vist sig, at Beregningerne i Tilfælde, hvor der ikke var avlet Vintersæd paa en Tiendedel af Arealet, eller hvor Forbeholdsretten var gjort gældende, meget ofte var foretaget forkert.

I Tilfælde, hvor det viste sig, at Leveringspligten ikke var opfyldt, og det efter nærmere Oplysninger blev afgjort, at Vedkommende havde opfodret en saa stor Del af sin Høst, at Leveringspligten ikke kunde opfyldes, blev Sagerne oversendt til Indenrigsministeriet med Anmodning om at faa rejst Tiltale mod de paagældende. Efter at der ved Politiets Foranstaltninger blev fremskaffet yderligere Oplysninger i saadanne Sager, har et betydeligt Antal været tilbage-sendt til fornyet Undersøgelse og Erklæring i Afdelingen.

Der er ialt paa Ernæringsraadets Foranledning til Indenrigsministeriet oversendt ca. 1200 saadanne Sager; 57 af disse vedrører Jordbrugere, som har manglet mindre end 100 kg i at have opfyldt Leveringspligten, 722, saadanne som har manglet over 100 men mindre end 1000 kg, og 362 Jordbrugere, som har manglet over 1000 kg.

Disse Tiltalesager fordeler sig ikke ligeligt paa alle Amter, idet der for nogles Vedkommende er over 150, medens der for andre kun er ganske faa eller en enkelt. Dette maa dog antages at hænge sammen med, at nogle Amter paa eget Initiativ har foranlediget Tiltale rejst mod saadanne Jordbrugere.

Foruden Tiltalesager vedrørende almindelige Kornleveringer har Afdelingen ogsaa behandlet et betydeligt Antal andre Sager vedrørende Overtrædelser af Forbud mod Opfodring af Brødkorn, Overtrædelser af Bekendtgørelserne af 2. Oktober og 19. November f. A. om Sikring af Saasæd og Hestefoder ved Overtagelse af Landejendomme, Bekendtgørelserne af 3. Juli og 3. Oktober om Handel med Korn m. m.

For at faa en Oversigt over Kornleveringerne, er der maanedlig fra Kommunerne indsendt Lister over det Korn, der fra hver af disse er afleveret til Statslagrene, og i Skrivelse af 5. Marts til samtlige Amtsnævn har Ernærings-

raadet anmodet disse om at indsende endelig Opgørelse over Jordværdi og Kornlevering for samtlige Kommuner i Landet. Denne Indberetning er nu modtaget, naar undtages ganske enkelte Kommuner, hvorfra det ikke har været muligt at faa de ønskede Oplysninger, og det fremgaar deraf, at den samlede Jordværdi er 2,033,653,143 Kr. og det fulde leveringspligtige Kvantum Korn 901,731,627 kg. (Dette sidste Tal er ligesom de følgende noget for lille paa Grund af de manglende Kommuner, men dette forrykker ikke Forholdet mellem Tallene).

Efter den endelige Opgørelse af Listerne Serie A. Nr. 8 og 9 kunde man forvente, at der vilde blive leveret ialt 532,795,061 kg; der er imidlertid efter Kommuneopgørelserne afleveret ialt 541,740,676 kg, hvilket er 8,945,615 kg mere, end der var lovet.

Det leverede Kvantum udgør 60,08 % af det fulde paalignede Kvantum, og der er leveret gennemsnitlig 266,4 kg pr. 1000 Kr. Jordværdi.

Afdelingen har desuden beskæftiget sig med Planlægningen af Ordningen vedrørende Kornligningen i Henhold til Lov af 20. Marts 1918.

Kornligningsafdelingen lededes indtil ca. 15. Maj af Hr. N. P. Boesen, hvorefter den overtoges af Undertegnede.

Afdelingens Personale bestaar af 5 mandlige Medhjælpere, foruden en Kartothekefører og 2 Stenografer. En betydelig Del af Afdelingens Skrivearbejde er udført i Maskinskrivnings- og Duplikeringsafdelingen.

15. Oktober 1918.

R. Kampp.

Afdelingsberetning Nr. 3.

1. September 1917—1. August 1918.

Kornhandelsafdelingen.

Ernæringsraadets *Kornafdeling* har organiseret samtlige Statslagre og udvekslet Overenskomst med dem, har forestaaet de mange nødvendige Flytninger af Korn mellem Landsdelene og har forestaaet Eksporten til Norge, Sverige og Finland af Korn og andre Landbrugsprodukter.

Endvidere har Kornafdelingen sluttet Overenskomst med forskellige Fabrikker angaaende Fabrikation af Melassefoder og draget Omsorg for Fordelingen af de forskellige Sorter Mølleriaffald.

Der er ialt indtil 31. Juli 1918 beordret:

ca. 56,000 Tons	Byg til Grynmøllerne
» 10,000 »	» » til Spritfabrikkerne
» 2,700 »	Rug til Spritfabrikkerne
» 1,490 »	beskadiget Korn til Kaffesurrogatfabrikkerne
» 3,000 »	Havre til Grynmøllerne
» 11,300 »	Byg til Bryggerierne
» 109,000 »	Hvede til Møllerne.

Der er beordret til Tørreri ca. 21,700 Tons Rug, udover hvad Amtsnævnene har beordret.

Der er beordret sendt tørret Rug mellem Amterne, ca. 12,000 Tons.

Der er fra Øerne til Bornholm sendt
» 1,250 » Byg
og » 600 » Havre.

Til Københavns Kommune er der beordret ca. 11,500 Tons Havre, Blandsæd, Majs og Byg.

Til de militære Afdelinger er der beordret ca. 8900 Tons Havre og Blandsæd, og der er ialt fordelt ca. 20,100 Tons Melassefoder, deraf til Militæretaten ca. 1600 Tons.

Hovedmassen af Kornet er sendt pr. Bane. Ad Søvejen er der sket følgende Forsendelser med ca. 700 Fartøjer:

Fra Sjælland til Jylland	8,908	Tons	Hvede og
	2,356	»	Byg
» Sjælland til Fyn	1,160	»	Hvede
» Sjælland til Lolland-Falster	180	»	Rug
	435	»	Hvede
	70	»	Kartofler
» Sjælland til Bornholm	310	»	Byg
	100	»	Havre og Blandsæd
	125	»	Kartofler
» Lolland-Falster til Sjælland	65	»	Havre
	2,035	»	Byg
	65	»	Hvede
» Lolland-Falster til Jylland	2,922	»	Hvede
	6,405	»	Byg
» Lolland-Falster til Fyn	499	»	Hvede
» Lolland-Falster til Bornholm....	925	»	Byg
» Samsø til Jylland.....	783	»	Hvede
	580	»	Byg
» Samsø til Sjælland.....	25	»	Hvede
	220	»	Rug
	6	»	Byg
	41	»	Havre og Blandkorn
» Samsø til Fyn	5	»	Hvede
	7	»	Havre og Blandsæd
» Fyn til Jylland	685	»	Hvede
	1,837	»	Byg
» Fyn til Sjælland	1,795	»	Byg
	60	»	Havre og Blandsæd
	65	»	Kartofler
» Fyn til Bornholm	220	»	Byg
» Jylland til Sjælland	811	»	Rug
	55	»	Byg
	3,187	»	Havre og Blandsæd
	7,340	»	Kartofler
» Jylland til Bornholm	470	»	Havre og Blandsæd
	135	»	Kartofler
» Bornholm til Sjælland	735	»	Hvede
Mellem sjællandske Havne	307	»	Hvede
	245	»	Rug
	780	»	Byg
	13,5	»	Havre
	245	»	Kartofler
Mellem fynske Havne	335	»	Hvede
	90	»	Havre og Blandsæd
	80	»	Rug

Mellem lollandfalsterske Havne	631	Tons	Hvede
	180	»	Rug
	35	»	Byg
Mellem jyske Havne	63	»	Hvede
	99	»	Rug
	2,831	»	Byg
	957	»	Havre og Blandsæd
	55	»	Kartofler
Fra Jylland til Fyn	290	»	Kartofler
» Jylland til Samsø	30	»	Kartofler
» Jylland til Lolland-Falster	1,255	»	Kartofler

Der er eksporteret følgende Kvanta:

til Sverige	14,300	Tons	raa Kaalrabi
	650	»	tørrede Kaalrabi
	135	»	raa Gulerødder
	220	»	Marmelade
	140	»	tørrede Kartofler
	1,840	»	Læggekartofler
	500	»	Rug
	540	»	Byg
til Norge	6,350	»	raa Kaalrabi
	200	»	tørrede Kartofler
	35	»	raa Gulerødder
	50	»	Marmelade
	1,880	»	Læggekartofler
	5,000	»	Rug
	5,000	»	Byg
til Finland	340	»	tørrede Kaalrabi
	150	»	tørrede Kartofler
	700	»	Rug
	150	»	Byg
	200	»	Læggekartofler.

Der har været ansat 9 Inspektører til at holde Opsigt med Statslagrene, Møllerne og Melassefoderfabrikkerne; af sidstnævnte har ca. 15 været i Virksomhed. I det nye Høstaar er der ansat 17 Inspektører; deraf har een Inspektør Opsigt med Kartoffelmelsfabrikkerne. Hver Inspektør indsender som Regel daglig Rapport.

Ved Flytningen har Opgaven været at transportere Kornet over saa kort Distance som muligt og i saa høj Grad som muligt at undgaa, at samme Slags Korn sendes modsatte Veje. Det har væsentligst drejet sig om at sende Hvede

og Byg fra Øerne til Jylland, og Rug, Havre og Blandkorn fra Jylland til Øerne, dog kan Kvalitetshensyn foranledige Afvigelser, idet f. Eks. megen jydsk Byg ikke egner sig til Grynfabrikation.

Man har rettet sine Bestræbelser paa at undgaa saa megen Baneforsendelse som muligt af Hensyn til Statsbanernes Mangel paa Banevogne, men har ogsaa maattet tage Hensyn til, at Landets knappe Beholdninger i saa ringe Grad som muligt blev udsat for den større Risiko, der er ved Forsendelse over Søen, navnlig pr. Sejler, end over Land.

15. Oktober 1918.

Chr. Nielsen.

Afdelingsberetning Nr. 4.

1. September 1917—1. August 1918.

Mel- og Grynafdelingen.

Denne Afdeling omfatter Kontrollen med Formalingen af Brødkorn samt Fremstillingen af Byggryn og Havregryn, Fordelingen af fremmed Hvede og Hvedemel til Hvedemøllerne, Fordelingen af Byggryn fra Byggrynsmøllerne til Grossisterne, Fordelingen af Havregryn til Apotheker, Hospitaler, Sygehuse og Grossister, Udleveringen af Affaldet fra Møllerne, Fordelingen af Brændselolie til Møllerne m. m.

I Høstaaret 1917/18 har 66 Møller haft Tilladelse til *Formaling af Hvede*, og paa disse er der i alt formålet ca. 1,1 Mill. hkg dansk Hvede og ca. 275,000 hkg fremmed Hvede eller Hvedemel, hvilket har givet i alt ca. 960,000 hkg Standard Hvedemel.

Da der i Høstaaret 1918/19 ikke skal anvendes fremmed Hvede eller Hvedemel til Iblanding i Standard Hvedemel, bliver der oplagt en Restbeholdning som Reserve paa ca. 2430 Tons fremmed Hvede og ca. 1708 Tons fremmed Hvedemel.

I Høstaaret har ca. 700 Møller Landet over haft Ernæringsraadets Tilladelse til Fremstilling af *Byggryn*, og der er i alt fremstillet Byggryn af ca. 530,000 hkg Byg, hvilket har givet ca. 320,000 hkg Byggryn.

Ved Høstaarets Begyndelse fandtes ikke paa langt nær det tilstrækkelige Antal Grynmøller her i Landet til Fremstilling af det nødvendige Kvantum Gryn til Befolkningens Forsyning, men i Løbet af kort Tid blev der oprettet saa mange Grynmøller, som var nødvendigt til Fremstillingen af dette Kvantum, og senere er der dels blevet oprettet saa mange nye Grynmøller og dels foretaget saa store Udvidelser paa de bestaaende Grynmøller, at der ved Høstaarets Slutning disponeredes over ca. dobbelt saa stor Kapacitet som nødvendigt til Fremstilling af det Kvantum Byggryn, der er Anvendelse for. Det har derfor paa Slutningen af Høstaaret været nødvendigt for Ernæringsraadet at rationere Byggrynsmøllerne med Tildelingen af Byg, hvorved der først og fremmest er taget Hensyn til den naturlige Vind- og Vandkraft. Al Fordeling af Byggryn fra Møllerne til Grossisterne foregaar gennem denne Afdeling.

Havregryn er fremstillet paa 2 Møller, 1 i Svendborg og 1 i Skive. Der er i Høstaaret i alt fremstillet Havregryn af ca. 30,000 hkg Havre, hvilket har

givet ca. 15,000 hkg Gryn. Al Fordeling af Havregryn fra Møllerne er foregaaet gennem denne Afdeling, saaledes at der først og fremmest er tildelt Hospitaler, Sygehuse og Sanatorier samt Apotheker det nødvendige Kvantum, hvorefter Resten er fordelt til Grossister og Detaillister. Da det Kvantum Havregryn, der er fremstillet, er saa relativt lille, har der dog ikke været ret meget tilovers til Forhandling hos Detaillisterne.

Tilladelse til Formaling af *groft Rugbrøds mel*, *halvsigtet Rugbrøds mel* og *Sigtebrøds mel* er givet til samtlige Landets Møller, hvoraf der findes ca. 2800. Dog har man nægtet Tilladelse til Formaling af dette Mel for enkelte større Hvedemøllers Vedkommende, som tidligere kun har formalet Hvedemel, ligesom man har anmodet de øvrige større Hvedemøller om at indskrænke Rugmelsformalingen saa meget som muligt, saaledes at der kunde blive saa meget mere af denne Formaling til de mindre Møller.

Affaldet (Frarensning, Opfejning o. l.) fra Møllerne har i Høstaaret været indsendt til A/S Dansk Soyakagefabrik, hvor det ved Maling og Tørring er blevet bearbejdet til et holdbart Produkt, som i Efteraaret er udleveret til Foder. Der er i alt fremstillet 2308 Tons af det færdige Produkt.

Af *Brændselolie* er der i Høstaaret i alt anvist 500 Tons til Møllerne.

Af *amerikansk Rug* var der ved Høstaarets Begyndelse en Beholdning paa ca. 8000 Tons, hvoraf der er anvendt ca. 20,000 hkg til Fremstilling af Rugmel til Færøerne, Island og Grønland.

Til *Kolonierne* er der i Tiden fra 1. September 1917 til 1. August 1918 udført:

Til Grønland	124 hkg	Hvedemel	2,723 hkg	Rugmel
Til Island	20 »	do.	33,391 »	do.
Til Færøerne	900 »	do.	15,314 »	do.

Kontrol med, at *Formalingsbestemmelserne* overholdes, samt Tilsyn med det oplagrede Korn er foretaget af Ernæringsraadets 14 Inspektører, som dagligt indsender Indberetninger om deres Inspektion. Paa Grundlag af disse Indberetninger er der ført en udstrakt Korrespondance med Møllerne, ligesom det i mange Tilfælde har været nødvendigt at lade de Forhold, som Inspektørerne har indberettet, nærmere undersøge af Politiet.

Fra April til 1. August har der været Anledning til Paatale i 223 Tilfælde, der fordeler sig saaledes:

- 12 Fratager ikke Bygskaller
- 21 Opfodrer Bygskaller m. m.
- 16 Blander Bygskaller i Svinemel
- 19 Tager Betaling ved »Told«
- 23 Har forkert Formalingsprocent
 - 1 Sælger Afrensning med Kærner
- 15 Sælger Byggryn i større Partier uden Dispensation
 - 6 Sælger Brød mod forkerte Mærker
 - 8 Sælger Brød og Mel uden Mærker
 - 7 Giver Kredit paa Mel- og Brødmærker
 - 9 Fremstiller Mel for Bagere
 - 9 Overtræder Maximalpriserne
- 16 Sigter Hvede og Rug for Jordbrugere
- 36 Sælger Mel af Byggryn og Byg
 - 6 Sælger hele Byggryn
- 1 Har uordentligt Regnskab
- 18 Diverse Overtrædelser

Ialt 223, hvoraf 46 er sendt til Behandling ved Amtsnævn eller Politi.

28. November 1918.

S. Lyngbæk.

Afdelingsberetning Nr. 5.

1. September 1917—1. August 1918.

Ernæringsraadets Afdeling for Høns- og Svinefoder.

Afdelingen begyndte sin Virksomhed først i September Maaned 1917, da Ernæringsraadet indsaa Betydningen og Nødvendigheden af, at Anvisningen af de til Høns og Husholdningsgrise bestemte Kvantum Foder maatte centraliseres og gøres ensartet for hele Landets Vedkommende.

Under Afdelingen er tillige inddraget det Arbejde, som har været forbundet med de af Landbrugsministeriet trufne Ordninger til Opretholdelse af Landets Svinecentre og til Bevarelse af et Antal Avlsdyr uden for de statsanerkendte Avlscentre fordelt hos Jordbrugere Landet over.

Man giver nedenfor en Oversigt over de Fodermængder, som i Beretningsaaret er anvist til de forskellige Formaal, der har sorteret under Afdelingen, samt, saavidt de erholdte Oplysninger tillader det, at anføre det Antal Dyr, til hvilke Foder er anvist.

1. Husholdningsgrise.

I Følge Ernæringsraadets Cirkulærer, Serie A. Nr. 6 af 1. September og Serie A. Nr. 12 af 13. September 1917, kunde Landarbejdere og med disse økonomisk ligestillede Husstande paa Landet og paa Købstædernes Markjorder erholde anvist fra Statslager indtil 200 kg Korn eller Svinemel til en Gris, som af den paagældende Husstand opdrættedes og benyttedes i egen Husholdning.

Eftersom Bestemmelserne desangaaende udtalte, at der ikke maatte anvises Foder til Grise over 6 Maaneder gamle, maatte Anvisning af Foder i dette Øjemed ophøre med Udgangen af Januar Maaned.

Det samlede anviste Kvantum Foder fordelte sig herefter i de forskellige Maaneder som følger:

September	1,223,844 kg
Oktober	1,244,545 »
November	1,049,190 »
December	568,518 »
Januar	96,328 »

Ialt... 4,202,425 kg

fordelt til ca. 30,000 Grise.

Gennemsnitlig er der altsaa anvist 140 kg Foder pr. Gris.

2. Høns.

A. *Hønsehold, beroende hos jordløse Husstande.*

I Henhold til de under 1 nævnte Cirkulærer var Hønseholdere, som ikke selv avlede Korn, berettiget til fra Statslager at erholde Hønsefoder (Korn eller Svinemel) anvist efter Skalaen: 1,5 kg pr. Høne pr. Maaned, men saaledes, at der ikke til samme Husstand kunde anvises Foder til mere end 10 Høns. Herefter maatte Maximalanvisningen til een Husstand andrage 15 kg Hønsefoder maanedlig.

I Beretningsaaret (September 1917—Juli 1918) andrager det til ovennævnte Hønsehold anviste Foder gennemsnitlig pr. Maaned:

1,948,275 kg

svarende til 1,298,850 Høns.

For samtlige 11 Maaneder 21,431,025 kg Foder.

B. *Hønsehold, beroende hos mindre Jordbrugere,*

hvis til eget Brug tilbageholdte Korn ikke har udgjort saa stort et Kvantum, som jordløse Husstande kunde erholde anvist til Høns og en Husholdningsgris.

Saadanne Jordbrugere er inddraget under Rationeringen, naar der til Ernæringsraadet er indgivet Andragende derom bilagt med udførlige Oplysninger fra det kommunale Nævn vedrørende de Kvanta Korn, som paa den paagældende Ejendom 1) er høstet, 2) er afleveret til Staten og 3) er forbrugt i egen Bedrift.

Det samlede anviste Kvantum Hønsefoder andrager paa denne Konto ca. 849,400 kg.

C. *Hønseavlscentre under Fællesudvalget for Fjerkræavl.*

Fra 1. November 1917 og Beretningsaaret ud blev der tilstaaet ovennævnte Fællesudvalg 4,500 kg Svinemel maanedlig til Fordeling blandt de under Udvalget staaende Avlscentre og anerkendte Hønsehold. Af Hensyn til Kyllingeopdræt blev denne Ordning for April, Maj og Juni Maaneders Vedkommende ændret derhen, at $\frac{1}{3}$ af dette Kvantum maatte anvises i Korn.

Det hertil medgaaede Kvantum Foder andrager for samtlige Maaneder:

36,000 kg Svinemel

og 4,500 » Korn

Ialt 40,500 kg

fordelt til:

45 Hønseavlscentre.

D. *Anerkendte Hønsehold under Danmarks Fjerkræavlerforening.*

Til Fordeling blandt 27 anerkendte Hønsehold blev der tilstaaet Danmarks Fjerkræavlerforening 1,200 kg Svinemel maanedlig fra 1. December 1917 og Beretningsaaret ud, hvilket samlet Kvantum andrager:

9,600 kg.

I hele Beretningsaaret vil herefter være medgaaet af Foder til Høns:

22,330,525 kg.

3. Svineavlscentre.

A. Landsvinecentre.

Antallet af disse var i Beretningsaaret 114 med et samlet Antal Svin af 4,784 Stykker.

Til disse Svin er anvist:

150 kg Svinemel pr Individ	717,600 kg
og 100 kg Hvede- eller Rugklid	478,400 »

Tilsammen... 1,196,000 kg

B. Yorkshirecentre.

Antallet af disse var i Beretningsaaret 27 med et samlet Antal Svin af 1,078 Stykker.

Til disse Svin er anvist:

150 kg Svinemel pr. Individ	161,700 kg
og 100 kg Hvede- eller Rugklid	107,800 »

Tilsammen... 269,500 kg

Ialt anvist til 141 Svineavlscentre med et

samlet Antal Svin af 5,862 Stykker:

Svinemel	879,300 kg
Klid	586,200 »

Ialt... 1,465,500 kg

4. Kaarede Søer og Orner udenfor de statsanerkendte Avlscentre.

Antallet af disse udgjorde for hele Landet:

20,000 Søer
og 2,000 Orner

hvortil pr. Individ er anvist 150 kg Svinemel = 3,300,000 kg.

De maanedlige Anvisninger til Høns og Grise er ude i Kommunerne i Almindelighed foretaget omkring den 1ste i hver Maaned, hvorefter Anvisningen skulde gælde for en Kalendermaaned. I hver Maaned har de kommunale Nævn da foretaget Indberetning til Ernæringsraadet over de anviste Kvanta Foder og ved disse Indberetninger benyttet dertil indrettede af Ernæringsraadet udsendte Lister, hvis Affattelse har været saaledes, at man her har været i Stand til at kontrollere, om Anvisningen foregik efter Ernæringsraadets Bestemmelser, og ligeledes, at der under Rationeringen ikke inddroges Husstande, som i saa Henseende maatte anses for uberettigede. Efter Revision og Bogføring af de anviste Kvanta Foder tilbagesendtes Listerne til Nævnene til Brug ved Indberetning i den følgende Maaned. For at lette Behandlingen maa saadanne Lister imidlertid have et ret begrænset Omfang, en Omstændighed, der nødvendiggjorte Udsendelse af nye Lister hver 3. eller 4. Maaned.

Indberetninger over anvist Foder til Svineavlscentre og kaarede Søer og Orner er foretaget paa lignende Maade.

I det foregaaende har der kun været Tale om de Fodermængder, der er

anvist af de kommunale Nævn og udgaaet fra Statslager. Man skal imidlertid ogsaa tillade sig at give en Oversigt over de Kvanta Korn, som gennem denne Afdeling i Henhold til udstedte *Dispensationer* er omsat Mand og Mand imellem, og tillige anføre, til hvilke Formaal det paa denne Maade omsatte Korn er benyttet.

Antal Dispensationer fra Forbudet mod Handel med Korn, udstedte i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 11. August 1917	Andrager kg Vaarsæd	Til Brug for
19	11,515	Erhvervsmæssige Hønserier.
7	3,850	Andre Hønserier.
1	300	Orner.
24	7,950	Grisesøer.
4	12,200	Ungsvin.
10	715	Husholdningsgrise.
1	150	Duer.
2	6,500	De paagældende Gaar- des faste Arbejdere til Brug for Høns og Hjemmegrise.
Ialt... 68	43,180	

Afdelingens daglige Korrespondance har omfattet 30—40 Skrivelser, som dels har staaet i Forbindelse med de omsatte Fodermængder, dels har været Besvarelser af Andragender, Forespørgsler o. l. Under Hensyn til denne forholdsvist lidet omfattende Korrespondance har der i det Tidsrum, der her er Tale om, ikke været ansat Stenograf specielt for denne Afdeling, ligesom et egentligt Kontorpersonale ikke har eksisteret før efter 1. August d. A., da Afdelingen maatte udvides i Overensstemmelse med de Former, hvorunder Rationeringen til Hjemmegrise i indeværende Høstaar skulde foregaa.

14. Oktober 1918.

S. Nielsen.

Afdelingsberetning Nr. 6.

1. September 1917—1. August 1918.

Hestefoderafdelingen.

Ernæringsraadets *Hestefoderafdeling* blev først oprettet som selvstændig arbejdende Afdeling ved Ernæringsraadets Flytning fra Hotel »Kongen af Danmark« til Nicolaj Kirkebygning.

Alt vedrørende Anvisning af Hestefoder fra Statens Lagre blev indtil da behandlet i Ernæringsraadets Sekretariat.

Ifølge Circulære Serie A. Nr. 6 var de kommunale Nævn i Høstaaret 1917—18 bemyndigede til at anvise Hestefoder fra Statens Lagre efter bedste Skøn til enhver Hesteejer, der udførte Mælkekørsel eller anden Vognmandskørsel, uanset om Hesteejeren selv avlede Korn eller ikke. I Tilfælde, hvor Hesteejeren havde avlet Korn, maatte der dog kun anvises Foder, naar han ikke ved Anvendelse af Tilbageholdelsesretten havde erholdt 1500 kg Korn til hver Hest over 10 Kv.; Nævnene skulde føre Kontrol med, hvormegit saadanne Hesteejere havde Ret til at forbruge.

Omkring Midten af November Maaned indsaa man, at der maatte føres Kontrol med Hestefoderanvisningerne, i Lighed med, hvad der allerede paa da-værende Tidspunkt var indført for Høns- og Svinefoderets Vedkommende, hvorfor der tilsendtes de kommunale Nævn Lister, hvorpaa Nævnene maatte opføre enhver Hesteejer i Kommunen, som havde faaet Hestefoder anvist, samt hvormange Heste, han fik anvist Foder til, og hvormange Kilo Hestefoder (ikke specificeret), han fik anvist for hver Maaned. Disse Lister indsendtes hver Maaned til Ernæringsraadets Revision inden d. 10. i den følgende Maaned; (dette Forhold er blevet ændret for indeværende Høstaars Vedkommende, saaledes at Listerne skal være indsendt inden d. 10. i samme Maaned, hvor Anvisningen er foretaget).

Indsendelsen af Listerne fra de kommunale Nævn er for langt de fleste Tilfældes Vedkommende sket uden større Besvær; man har dog hver Maaned, efter at have ventet 14 Dage udover den fastsatte Tid, maattet tilskrive ca. 60 kommunale Nævn og bede dem indsende Hestelisterne; yderligere har man en Uge senere maattet telegrafere til 20—25 kommunale Nævn, som paa det Tidspunkt endnu ikke havde indsendt Listerne trods Opfordringen. I ganske enkelte Tilfælde har man maattet lade Listerne afhente af Amtsnævnet.

Afdelingens Arbejde blev paa Grund af den daarlige Høst i første Linie at nedsætte Rationerne, hvor dette lod sig gøre, at udskyde saadanne Heste, som med Rette kunde udskydes af Rationeringen, og at begrænse Tilgangen af ny Heste saa meget, som Forholdene tillod det.

Af de Hesteejere, som selv avlede Korn, forlangte man, at de skulde opfodre al deres Vaarsæd, med Undtagelse af Saasæden, paa Hestebestanden, forinden Anvisning fra Statslager tillodes. Dette forlangtes, selv om der holdtes flere Heste end nødvendigt til Ejendommens landbrugsmæssige Drift. Naar Foderet var opbrugt, og der var gjort Rede for Avlens Anvendelse overfor Ernæringsraadet gennem det kommunale Nævn, indgik *alle* Hestene i Rationeringen. Det tillodes dog saadanne Hesteejere at anvende indtil 180 kg til Høns og 250 kg til en Husholdningsgris. Hvad der brugtes herudover, (og der var brugt for meget i overmaade mange Tilfælde), blev indvundet ved Anvisning af yderligere formindskede Rationer. Rationerne blev ligeledes nedsat i de Tilfælde, hvor Hestene udførte mindre strengt Arbejde, eller hvor de kun arbejdede en større eller mindre Brøkdel af Dagen.

Foderets Sammensætning og til dels Rationernes Størrelse har varieret paa en saavel for Hestene som for Hesteejerne ret ubehagelig Maade.

I Serie A. Nr. 6, dateret d. 1. September, bestaar Rationen udelukkende af Kærne, Byg, Havre eller Blandsæd. Dette forandres med Serie A. Nr. 20, hvor Rationen i første Linie kom til at bestaa af Svinemel; til Arbejdsheste over 10 Kv. var den daglige Maximumration saaledes 4 kg Svinemel + 2 kg Havre eller Blandsæd. Der blev iøvrigt, mig bekendt, ikke produceret nær saa meget Svinemel, at det kunde strække baade til Svin, Høns og Heste. Resultatet blev derfor ogsaa, at Hønsene i overmaade mange Tilfælde fik Kærne, medens Hestene maatte nøjes med det betydelig mindre værdifulde Svinemel, ligesom der ogsaa blev anvist Kærne i Stedet for Svinemel til Heste i mange Kommuner. I de Kommuner, der havde de mest energiske Nævn, fik disse nemlig rettidigt fremskaffet Svinemel hver Maaned til Hestene, hvilket derimod ikke var Tilfældet i de andre Kommuner. Disse Forhold gav Anledning til en Del Utilfredshed.

Den 16. Januar bestemte Serie A. Nr. 44, at ca. Halvdelen af Svinemelet skulde erstattes med Melasse. Der blev gjort opmærksom paa, at man ikke kunde forsyne hele Landet paa engang med Melassefoder, og at Nævnene indtil da maatte anvise Kærne i Stedet for Melasse. Saafremt Nævnene ikke kunde fremskaffe Svinemel, tillodes det at anvise Korn i Stedet for. Efter dette er det ret forstaaeligt, at Foderets Sammensætning ikke var ensartet i ret mange Kommuner, tilmed da Rationernes Størrelse nedsattes forskelligt i de forskellige Kommuner i Overensstemmelse med de kommunale Nævns noget forskellige Indstillinger.

I Serie A. Nr. 62, dateret d. 11. Marts 1918, udgaar Svinemel af Hestefoderrationerne, der nu sammensættes af halv Kærne og halv Melasse.

Alle Ernæringsraadet Erstatninger i Stedet for Kærne er med mere eller mindre Ret blevet stærkt kritiseret; dette tilligemed de ret haardhændede Regler for Anvisning af Hestefoder har vanskeliggjort Afdelingens Arbejde.

I Maanederne April—Maj, hvor Foraarsbehandlingen af Markerne skulde foretages, gik man dog frem efter mindre strenge Regler. Serie A. Nr. 48 til-
lod Anvisning af indtil 2 kg Melasse pr. Hest pr. Dag til saadanne Jordbrugere
med indtil 10,000 Kroners Jordværdi, som ikke havde kunnet gøre den fulde
Forbeholdsret gældende, for at Resten af deres eget Korn skulde kunne strække
til saa meget desto længere. Serie A. Nr. 76 gik endnu videre, idet der deri
gaves Tilladelse til Anvisning af de i Serie A. Nr. 62 fastsatte Maximumrationer
til alle de Arbejdsheste, som hidtil kun havde faaet tildelt en formindsket Ra-
tion eller Melassefoder i Henhold til Serie A. Nr. 48, dog kun naar disse Heste
brugtes til Markernes Foraarsbehandling, og kun naar Ejeren havde opbrugt al
sin egen Vaarsæd med Undtagelse af Saasæden. Tilladelsen til Anvisning af
disse store Rationer gjaldt kun for 30 Dage for hver Jordbruger, der selv maatte
vælge Tidspunktet for Anvisningen inden for Tidsfristen 8. April—20. Maj.

Forbruget af Hestefoder steg herved med ca. 2000 Tons i April og med
ca. 1,600 Tons i Maj.

Da Foraarsarbejdet antoges at være tilendebragt, og Hestene kunde faa en
væsentlig Del af deres Næring ved Fodring med Græs, udsendtes Serie A. Nr. 84,
hvori Rationerne for alle Hestes Vedkommende med Undtagelse af egentlige
Vognmandsheste i Byerne samt Læge- og Dyrlægeheste nedsattes betydeligt.
Herved sank Forbruget af Hestefoder c. 3000 Tons i Juni, ca. 3300 Tons i
Juli og ca. 4000 Tons i August. Gennemførelsen af Bestemmelserne i dette
Cirkulære voldte store Vanskeligheder, da Græsmarkerne paa Grund af Tørke,
og fordi de blev taget saa tidlig i Brug, kun gav et meget ringe Udbytte.

Der er hver Maaned afgivet en Indberetning til Raadets Sekretær om An-
visningen af Hestefoder i de forskellige Amter. De første Indberetninger Okto-
ber—November, December, Januar, Februar og Marts er trykt og indgaaet i
Statusopgørelsen pr. ³¹/₃ 1918; de øvrige er bilagt denne Beretning. For
Tiden før 1. December maa det fremhæves, at man sikkert kan regne med,
at der ikke er anvist Hestefoder af Statens Beholdninger for September;
Indenrigsministeriets Kornkontor fungerede endnu i September, hvad an-
gaar Fordelingen af Majs og lignende til Heste. For Maanederne Oktober—No-
vember foreligger der kun en samlet Indberetning over det anviste Kvantum
Hestefoder, da man paa det Tidspunkt endnu ikke var begyndt at føre Kontrol
med Hestefoderanvisningerne.

Der er ialt i Høstaaret 1917—18 blevet brugt 93,796,489 Kilo Hestefoder,
deraf de 2,304,891 Kilo til Handelsheste (heri ikke medregnet Klid til syge
Heste og Foder til Militærets Heste).

Paa det Tidspunkt, hvor Hesteantallet var størst (i April) fik 97,444 Ar-
bejdsheste anvist Foder af Statens Beholdninger; Fordelingen paa Aarets for-
skellige Maaneder fremgaar af nedenstaaende Tabel:

	Foder til Arbejdsheste. Kilo.	Foder til Handelsheste. Kilo.	Antal Arbejdsheste.	Gennemsnitsration pr. Hest pr. Dag.
Før Decbr.	15,898,833	473,243		
i Decbr.	8,220,801	217,449	66,729	3,97
i Januar	8,391,909	301,375	68,619	3,94
i Februar	8,118,473	268,665	72,788	3,93
i Marts	8,851,368	293,454	79,224	3,60
i April	10,780,942	225,980	97,444	3,69
i Maj	10,412,420	158,505	92,791	3,62
i Juni	7,426,099	108,942	76,373	3,24
i Juli	7,144,881	168,878	75,165	3,07
i August	6,244,872	142,400	70,610	2,85
	91,491,598	2,304,891	699,743	

Rationen pr. Hest pr. Dag ses at blive mindre for hver Maaned. April danner dog en lille Undtagelse.

For Heste, der anvendes til *Fabrikation af Tørv*, har der gjort sig særlige Forhold gældende. Efter Forhandling med Brændselsnævnet og under Henvi-
ning til den absolute Nødvendighed af at fremskaffe tilstrækkeligt Brændsel,
gav Ernæringsraadet disse Heste en Særstilling, saaledes at de kunde faa anvist
indtil 8 kg Kærne + 2 kg Melassefoder pr. Dag i den Tid, de var beskæftigede
med selve Tørvefabrikationen. Ansøgninger indsendtes hver Maaned til Ernæ-
ringsraadet gennem Brændselsnævnet. Der stilledes 2400 Tons Foder til Raadig-
hed for Brændselsnævnet.

Da Anvisning af disse store Rationer gav Anledning til Indsigelse fra for-
skellige kommunale Nævn, der hævdede, at Arbejdet ved Tørvefabrikationen
ikke var særligt anstrængende, og da Antallet af Tørvefabrikanter, som begæ-
rede Foder anvist, blev betydeligt større end af Brændselsnævnet beregnet, an-
modede man i Serie A. Nr. 83 de kommunale Nævn i Forbindelse med de
kommunale Brændselstillidsmænd at indskrænke Antallet af Tørveheste og ned-
sætte Rationerne, saaledes at disse fra 1. Juni ikke overskred 5 kg Kærne og
Melasse til Heste over 10 Kv., 3,5 kg til Heste under 10 Kv. og 2 kg til Is-
lændere. Den 8. August standsedes Anvisningen af Foder fra Statslager til
Tørveheste.

Forøvrigt brugtes der kun 1903 Tons af de til Raadighed staaende 2400
Tons.

Medlemmerne af den Danske Dyrlegeforening har faaet en særlig Ret til
at anvise Hvedeklid fra Statslager til syge Heste. De har i den Anledning gen-
nem den Danske Dyrlegeforening faaet tildelt Anvisningsblanketter Serie Ø;
Blanketterne lyder enten paa 20 kg eller 10 kg og skal af Dyrlegen hver Maaned

indsendes gennem den Danske Dyrlægeforening til Ernæringsraadets Afdeling for Hestefoder. Til syge Heste er der fra Midten af December Maaned, hvor Ø-Blanketterne fordeltes første Gang, og til 1. September d. A. ialt henvist 250 Tons Hvedeklid, som ikke er medregnet i foranstaaende Tal over det forbrugte Kvantum Hestefoder.

Det Foder, som er anvist Hærens Heste af Ernæringsraadets Kornafdeling, indgaar heller ikke i Afdelingens Regnskab over udleveret Hestefoder.

19. Oktober 1918.

Aage Dyssegaard.

Afdelingsberetning Nr. 7.

1. September 1917—1. August 1918.

Saasædafdelingen.

Skønt Kornloven forudsætter, at enhver Jordbruger selv skal holde fornøden Saasæd tilbage, og skønt de kommunale Nævn har Paalæg om med passende korte Mellemrum ved personligt Eftersyn at overbevise sig om, at den fornødne Saasæd er tilstede i hver Bedrift, kunde det dog forudses, at der, efterhaanden som Foraaret nærmede sig, i særdeles mange fortrinsvis mindre Landbrug vilde mangle Saasæd. Grundene hertil maatte navnlig forudsættes at være følgende:

- 1) At Jordbrugeren ikke har avlet Sædekorn af Vaarsæd, dels paa Grund af sidste Sommers Tørke, dels paa Grund af hans Jords Beskaffenhed.
- 2) At Ejendomme med Avl er brændt. Noget saadant indtræffer selvfølgelig i ikke faa Tilfælde hvert Aar.
- 3) At Jordbrugeren har købt en Jordlod uden at kunne undvære Saasæd til denne.
- 4) At den avlede Vaarsæd er af saa slet Beskaffenhed, at den er uanvendelig som Sædekorn.
- 5) At Jordbrugeren har opfodret Saasæden.

Ernæringsraadet har derfor allerede i det tidlige Efteraar haft sin Opmærksomhed stærkt henvendt paa det for den kommende Høst overordentlig vigtige Spørgsmaal om Sikring af Sædekorn til de Jordbrugere, der, naar Foraaret kom, ikke havde brugeligt Korn at saa, og en Række hertil sigtende Forholdsregler er bragt i Anvendelse til Varetagelse af denne Sag, som er henlagt under en særlig Afdeling. Af disse Forholdsregler skal nævnes følgende:

- 1) Ved samtlige Møder med Amtsnævnene, Amtssekretærerne, de kommunale Nævn, Landbrugskonsulenterne o. s. v., hvori Medlemmer af Ernæringsraadet har deltaget, har man med stor Styrke lagt de paagældende paa Sinde hver paa sin Vis at virke kraftigt for, at alle Jordbrugere bevarer den fornødne Saasæd. Overfor besøgende Landmænd og andre i Ernæringsraadet har man ingen Lejlighed forsømt til at betone det samme.
- 2) Paa Ernæringsraadets Indstilling udstedte Indenrigsministeriet den 2. Oktober 1917 en Bekendtgørelse om Sikring af Saasæd ved Overtagelse af Landejendomme. Denne Bekendtgørelse har man i et stort Antal Tilfælde haft Anledning til at henvise til.
- 3) Ligeledes efter Ernæringsraadets Indstilling udkom Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 7. Januar d. A., der tillader Handel med Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger paa Betingelse af, at Køberen udover sin plig-

tige Levering afgiver lige saa meget Korn til Staten, som han har købt. Denne Foranstaltning tilsigter navnlig at give Adgang til bedre Sædevarer, end hvad de paagældende Købere har af egen Avl.

- 4) Samme Formaal er søgt opnaaet ved Indenrigsministeriets, efter Indstilling fra det tekniske Landbrugsudvalg og i Forstaaelse med Ernæringsraadet, til Landboforeningernes og Husmandsforeningernes Fællesforeninger med flere under 7. Januar d. A. udsendte Skrivelse, der tillader disse Foreninger at sælge den under deres Kontrol i Sommeren 1917 fremavlede Saasæd, ligeledes paa Betingelse af, at Køberen afleverer udover sin pligtige Ligning lige saa meget, som han har købt, medens Sælgeren for at opmuntres til at sælge denne særlig værdifulde Saasæd kan forlange lige saa meget Korn udleveret fra Statslager, som han sælger Saasæd udover sin pligtige Levering.
- 5) I en Meddelelse af 23. November 1917 fra Ernæringsraadet til de kommunale Nævn blev det stillet i Udsigt, at Jordbrugere, der paa Grund af særlige Omstændigheder ikke havde den fornødne Saasæd, efter Ansøgning til Ernæringsraadet kunde vente at erholde Tilladelse til hos andre Jordbrugere, der maatte være villige til at sælge, at købe Saasæd uden Forpligtelse til herfor at aflevere Korn til Staten. Blanketter til saadanne Ansøgninger blev udsendt i stort Tal. Det er en Selvfølge, at Ansøgningerne forlangtes attesteret og anbefalet af de paagældende kommunale Nævn.
- 6) Med specielle Saasædforretninger, hvoraf der i de senere Aar er opstaaede adskillige, og som driver kontrolleret Fremavl efter lignende Principper som Landbo- og Husmandsforeningerne, afsluttede Ernæringsraadet Overenskomster, der gik ud paa, at Forretningerne, der som Regel havde Statslager, bemyndigedes til at indkøbe det mest mulige af gode Sædevarer af de bedste Byg- og Havresorter, og give det saaledes indkøbte Korn en forsvarlig Rensning og Sortering. Indtil den 15. Marts maatte Forretningerne intet sælge, idet Ernæringsraadet forbeholdt sig at disponere over disse Beholdninger, der forudsattes delvis tilvejebragt ved frivilligt Salg udover Sælgerens Leveringspligt, til Forsyning af saadanne Jordbrugere, der ikke ad nogle af de foran anmeldte Veje havde kunnet skaffe sig Saasæd. Efter dette Tidspunkt var det Saasædforretningerne tilladt selv at forhandle Restbeholdningerne paa samme Betingelser som før nævnt for Landboforeningernes og Husmandsforeningernes Fællesforeningers Vedkommende.
- 7) Endelig var Ernæringsraadet fortrolig med Tanken om, at det nærmere hen mod Foraaret vilde blive nødvendigt at tage sin Tilflugt til Statens Lagre for at skaffe Sædekorn. Af nærliggende Grunde, dels for ikke at formindske Statens Beholdninger mere end tvingende nødvendigt, dels fordi det her magasinerede Korn som Regel vil være en Blanding af forskellige Sorter, og derfor lidet egnet til Saasæd, vilde man dog først ty til denne Udvej, naar der ikke paa anden Maade kunde skaffes Korn. Ved Hjælp af de under 2—6 nævnte Foranstaltninger haabede man, at Angrebet paa Statens Beholdninger kunde holdes indenfor en snæver Begrænsning.

Under alle Omstændigheder maatte man anse det for ganske utilladeligt at lade den ovennævnte Mulighed komme til Offentlighedens Kundskab før strengt nødvendigt, da Udsigterne til at erholde Saasæd fra Statens Lagre maatte befrygtes at kunne friste adskillige til at angribe deres egen Saasæd.

Angaaende Ekspeditionen af Saasæd meddeles følgende.

I Slutningen af Februar udsendte Ernæringsraadet til samtlige kommunale Nævn et Skema (Serie A. Nr. 55) til Opførelse af Navnene paa de Jordbrugere i Kommunen, der maatte mangle Saasæd. I de Bemærkninger (Serie A. Nr. 54), der ledsagede Skemaet, fremhævedes det bl. a., at de udfyldte Skemaer maatte være tilbagesendt den 5. Marts. Denne Frist blev dog kun overholdt af de færreste Nævn, og Indgangen af mange Skemaer trak endog meget længe ud, hvorved Ordningen af Saasædspørgsmaalet forhalede.

Efterhaanden som Skemaerne indkom og blev gennemgaaet, overførtes Navnene paa de saasædmanglende paa en Liste med Angivelse af, hvilke Mængder Sæd de i Henhold til de i Skemaet givne Oplysninger maatte købe uden Genleveringspligt, og hvor meget de maatte købe mod Aflevering, alt hos Jordbrugere, der havde opfyldt deres Leveringspligt til Staten.

Da det kunde forudses, at ikke alle vilde være i Stand til at købe deres Forbrug hos Landmænd, havde Ernæringsraadet som omtalt sikret sig begrænsede Beholdninger af god Saasæd af de bedste Sorter (for en stor Del Landboforeningernes og enkelte Saasædforretningers kontrollerede Fremavl), dels fordi Jordbrugere som Regel vilde være mindre godt tjent med at faa Sædekorn af de ofte mer eller mindre blandede Beholdninger i Statens Lagre, dels fordi disse Beholdningers ringe Størrelse kun tillod en yderst begrænset Afgivelse af Korn til Saasæd. Den 25. Marts udsendtes (som Serie A. Nr. 70) en Anmodning til Nævnene om uopholdelig og senest inden 5 Dage at tilbagesende førstnævnte Lister med Navnene overstreget paa de Jordbrugere, hvem det var lykkedes efter den givne Tilladelse at købe Saasæd hos andre Jordbrugere. Listerne indkom imidlertid saa langsomt, at man var afskaaret fra at anvise Saasæden saa hurtigt som ønskeligt, og omkring Midten af April saa man sig nødt til at minde et stort Antal Nævn om Indsendelsen.

Efterhaanden som Listerne i den sidst omtalte Form indgik, blev der givet telegrafisk Ordre til Indehaverne af Saasædsbeholdningerne om uopholdelig og som Ilgods at udsende de nærmere opgivne Kvanta til de paagældende kommunale Nævn. Denne Udsendelse forsinkedes i en Del Tilfælde derved, at nogle af Beholdningerne ikke var saa store som opgivet, og nye Ordre maatte da udsendes. Den allerstørste Del var dog udsendt i Løbet af April Maanedes første Halvdel. For ikke paa Grund af langsom Forretningsgang at forsinke hele Sendinger, maatte man i mange Tilfælde sende 2 Gange til samme Nævn, hvorhos der ofte maatte sendes Byg fra et Sted og Havre fra et andet.

Foruden de Jordbrugere, der var opført paa de oprindelige Skemaer, kom der imidlertid i Løbet af hele Foraaret Saasædsansøgninger fra adskillige andre. Disse Ansøgninger indkom som oftest udenom de kommunale Nævn, og af

nærliggende Grunde maatte man finde det nødvendigt at sende dem ud til Nævnenes Erklæring, der da ogsaa viste, at de i ikke faa Tilfælde var ubegrundede. Disse sent indkomne Ansøgninger kunne ikke behandles paa samme Maade som de øvrige, særlig fordi de gode Saasædbeholdninger nu omtrent var opbrugt.

De blev derfor opført paa Lister, der blev udsendt til Nævnene med Anmodning om fra nærmeste Statslager at anvise de anførte Kvanta til vedkommende Jordbrugere. Til andre end de paa Listen opførte maatte der ikke anvises, ligesom de anførte Kvanta ikke maatte overskrides.

Prisen paa den gennem Landboforeningerne og Saasædforretningerne forhandlede Saasæd har været 30 Kr. pr. 100 kg. Saasæden, der tilsidst blev anvist fra Statslagernes Lagre, er blevet betalt med 30 Kr. pr. 100 kg.

Der er ialt i Foraaret 1918 uddelt følgende Mængder af Saasæd til de forskellige Amter og Landsdele.

Københavns Amt		1,051	hkg
Frederiksborg	»	975	»
Holbæk	»	639	»
Sorø	»	415	»
Præstø	»	438	»
Bornholms	»	721	»
Maribo	»	99	»
Svendborg	»	439	»
Odense	»	764	»

Øerne... 5,541 hkg

Vejle	Amt		1,807	hkg
Aarhus	»		1,559	»
Randers	»		1,969	»
Aalborg	»		1,731	»
Hjørring	»		1,753	»
Thisted	»		810	»
Viborg	»		2,673	»
Ringkøbing	»		2,050	»
Ribe	»		1,553	»

Jylland.. 15,905 hkg

Hele Landet.. 21,446 hkg

Arbejdet i Saasædafdelingen har i det forløbne Aar været ledet af Statskonsulent K. Hansen bistaaet af en Fuldmægtig og 1 Kontordame. I den travleste Tid — Marts, April og Maj — blev det dog nødvendigt at antage Ekstrahjælp, og i denne Periode beskæftigede Afdelingen ialt 8 Personer.

København, 15. Oktober 1918.

K. Hansen.

Afdelingsberetning Nr. 8.

1. September 1917—1. August 1918.

Ernæringsraadets Revisionsafdeling.

Afdelingen begyndte sin Virksomhed i September 1917 med Formaal at revidere og kontrollere de Regnskabs-Indberetninger, som pr. 1. og 15. i hver Maaned modtages gennem Amtsnævnene fra Statslagrene.

Til at begynde med var disse Indberetninger særdeles mangelfulde, ligesom det var meget vanskeligt at faa dem ind i rette Tid, men ved at gaa systematisk til Værks, dels ved at vejlede, hvor der manglede Forstaaelse, dels ved at ophæve de Statslagre, der gentagende, trods Opfordring, undlod at indsende Indberetninger rettidig, naaede man dog, omend med megen Besvær, nogenlunde hurtigt til en regelmæssig Forretningsgang. Revisionen viste sig efterhaanden og stadig at være i høj Grad nødvendig, da man har konstateret mange og væsentlige Fejl med Hensyn til Beregning af Godtgørelser, manglende Melkort og Rekvisitioner og urigtige Omregninger.

Alle Regnskaber fra Statslagrene, hvis Antal maanedlig udgør ca. 5000 Kornregnskaber og ca. 4000 Klid- og Melasseregnskaber, bliver gennemsete og reviderede, at de er i Overensstemmelse med de tilbørlige Bilag (d. v. s. Kvitteringer, Melkort og Rekvisitioner) og, at der, i Tilfælde af Flytning af Korn fra et Lager til et andet, er Overensstemmelse mellem Bilagene indbyrdes. Der føres Kontrol med, at de fastsatte Formalingsregler overholdes, og man har i mange Tilfælde ret hurtigt gennem Regnskaberne kunnet konstatere, hvis dette ikke er sket. Endvidere føres Kontrol med Regnskaber fra Grynmøller, der ikke har Statslager, ca. 1000 maanedlig, samt med Regnskaber over tørret Korn fra Tørrerierne og Amtsnævnene.

Revisionen sikrer derigennem, at det oprettede Kontrolsystem overholdes, saaledes at intet Salg finder Sted uden imod Kvittering og Melkort eller Rekvisitioner. Endvidere sikrer den en lige og ensartet Afgørelse, hvor Regnskaberne viser Fejl ved Udlevering og Formaling.

Afdelingen udsender og noterer alle Kvitteringer, fører ved dertil indrettet Kartothek Kontrol med, at ingen Kvitteringer misbruges, samt at Regnskaber indgaar regelmæssigt fra alle Statslagre.

Vejledning til Statslagrene, Rettelse af Mangel etc. medfører en stor Del Korrespondance, som udføres indenfor selve Afdelingen.

Den regnskabsmæssige Administration ved Ernæringsraadets Indkøb af Korn til Hjælp til Norge i Foraaret udførtes ogsaa af Afdelingen.

For at Revisionen og de ovenfor omtalte Arbejder har kunnet gaa let og praktisk fra Haanden, har man indrettet det dagligere Arbejde saaledes, at Afdelingen igen er inddelt i flere Smaaafdelinger, der hver især udfører sit Arbejde, og man har tilrettelagt dette saaledes, at disse gensidig kontrollerer hinanden, hvorved der desforuden opnaaes en Slags Selvkontrol, der forøger Sikkerheden.

Regnskaberne modtages fra Amtsnævnene i aflaaede Trækasser, hvoraf de udtages af 2 Personer, og i Overværelse af Afdelingens Fuldmægtig bliver samtlige Melkort og Rekvisitioner straks ved Hjælp af en Maskine, der gennemhuller 100 Stk. ad Gangen, annullerede. Regnskaberne bliver da nummererede og bogførte. Herfra gaar de videre til den egentlige Revision. For Kornregnskaberne er denne delt i 2 Afdelinger, en for Jylland og en for Øerne. Regnskaberne bliver nu gennemsete og reviderede, og paa en dertil ved Hjælp af et Stempel indrettet Plads bliver samtlige Godtgørelser og Differencer beregnet og opførte. Hver Revisor har sit Mærke, hvormed han, foruden med et Stempel »Revideret«, straks efter Revisionen forsyner Regnskabet, og dette gaar da efter Afskriving i Bøgerne videre til Bogholderiet.

En Afdeling kontrollerer, om Kvitteringerne er rigtig slettede i Kartotheket, og om de til hinanden svarende Numre af Udleveringskvitteringer indkommer. Derved sikres, at ingen Kvitteringer bortkommer, uden at den, for hvem dette sker, maa gøre Rede derfor, og endvidere, at et Parti Korn ikke kan udgaa fra et Statslager til et andet og blive ført som udgaaet i Sælgerens Regnskab, uden at det samtidig er ført som indgaaet i Modtagerens.

En Afdeling behandler samtlige Regnskaber fra Tørrerierne, en samtlige Klid- og Melasseregnskaber og en samtlige Grynregnskaber.

Finder den paagældende Revisor Fejl, eller maa der reklameres om evtl. manglende Bilag, opfører han saadanne i sin Reklamationsbog og giver et dertil bestemt Notitsblad til Korrespondenten, der da straks tilskriver Amtsnævnene om de almindelig forekommende Mangler. Er det mere væsentlige Fejl, forelægges de straks Afdelingschefen, der da, saafremt en tidligere Afgørelse i lignende Tilfælde ikke foreligger, foranlediger, at Mølleinspektoratet ved en af Raadets Inspektører undersøger Sagen, eller forelægger Professor Møllgaard samme til Raadets Afgørelse.

Naar et Regnskab er revideret, lægges Bilagene for hver Periode bort i en Papirspose med Paaskrift om Indholdet, og denne registreres og opbevares derefter i Ernæringsraadets Arkiv.

Al Korrespondance modtages og underskrives af Afdelingschefen, der herigennem og ved dagligt Tilsyn med alle de mindre Afdelinger paaser, at disse arbejder tilfredsstillende og indenfor rette Tid opnaar at fuldføre de dem paa-lagte Opgaver.

Afdelingschefen er Hr. E. Andersen.

Fuldmægtig Hr. K. Tidemand.

I Aarets Løb har der gennemgaaende været ansat ca. 40 Assistenten, deraf

ca. 30 ved selve Revisionen og Resten ved Bogføring, Udsendelse af Kvitteringsbøger og Korrespondance.

For at blive færdige med de forskellige Arbejder til rette Tid, har det været nødvendigt at arbejde over adskillige Aftener, og da der stadig kommer nye Arbejder til, vil det være absolut nødvendigt i kommende Høstaar at forøge Personalet.

15. Oktober 1918.

E. Andersen.

Afdelingsberetning Nr. 9.

1. September 1917—1. August 1918.

Hovedbogholderiet.

Denne Afdelings Opgave har været til enhver Tid at holde Regnskab med, hvor store Kornbeholdninger der har ligget rundt paa vore ca. 2500 Statslagre, hvilket er sket paa den Maade, at man den 1. og 15. i hver Maaned har faaet Regnskab fra hvert Statslager over, hvor meget der i de mellemliggende 14 Dage er ind- og udgaaet fra Lageret. — Man har hver 14. Dag, naar disse Regnskaber er blevet bogførte, taget et Uddrag af Bøgerne, hvoraf fremgik, hvor meget der siden Statslagrets Begyndelse er ind- og udgaaet, samt hvor meget Beholdningerne derefter andrager, ligesom man har skelnet mellem, om det Korn, der er gaaet ud fra Lageret, er gaaet ud til Forbrug eller til andre Statslagre, og paa denne Maade konstateret det virkelige Forbrug til Mel, Gryn og Foderbrug.

Endvidere har man ved hver Maanedes Slutning udskrevet Lagerregninger til alle Statslagrene, hvilke Regninger, efter at være revideret, er videresendt til Amtsnævnene med Paategning om Udbetalingsordre.

Det samlede Kvantum Korn, man har bogført, andrager 980,000 Tons, hvilket Kvantum altsaa bestaar af Korn indgaaet saavel fra Jordbruger som fra andre Statslagre.

Man har to Gange i Aarets Løb konstateret, om Statslagrenes Beholdninger har været i Overensstemmelse med Ernæringsraadets Bøger, og de Uoverensstemmelser, der paa denne Maade er konstateret, er blevet opklaret. — Endelig har man den 1. August foretaget Opvejning af alle Statslagrene ved Hjælp af kgl. Vejer i Byerne og de kommunale Nævn paa Landet. Alle Konti er derefter afsluttede, og der er fraskrevet Svind. Statslagre, der har haft større Svind end 3 % af Omsætningen, har man underkastet en grundig Undersøgelse, og det har i de fleste Tilfælde vist sig, at Fejlen skyldes manglende Forstaaelse af Bogføringen ved Aarets Begyndelse; kun i ganske enkelte Tilfælde har man maattet gaa til Politiundersøgelse.

Man har endvidere ført Regnskab med Klid og Melasse, hvilke Varesorter ogsaa har været tilstede paa de fleste Statslagre, og ogsaa herover er der ud-

Statens Kornlagre
pr. 31

Amt	Rug kg	Hvede kg
Viborg.....	3,026,304	641,228
Aarhus	3,890,587 ¹ / ₂	6,018,833
Aalborg.....	8,380,492	702,646
Hjørring	4,120,248	37,405
Thisted	977,832 ¹ / ₂	753,937 ¹ / ₂
Ringkjøbing.....	4,755,261	44,993 ¹ / ₂
Ribe.....	2,180,088 ¹ / ₂	3,238,241
Vejle	1,466,386 ¹ / ₂	2,535,410 ¹ / ₂
Odense	4,120,169 ¹ / ₂	3,039,718 ¹ / ₂
Svendborg	2,562,291	4,714,539
Maribo	2,585,010	3,850,353
Holbæk.....	3,225,727	4,655,642
Frederiksborg.....	2,431,038 ¹ / ₂	1,053,190 ¹ / ₂
Sorø.....	2,579,702 ¹ / ₂	4,242,998
København.....	7,330,891 ¹ / ₂	7,809,920 ¹ / ₂
Præstø.....	4,013,785	3,428,438 ¹ / ₂
Randers.....	3,153,826 ¹ / ₂	1,618,195 ¹ / ₂
Korntørrerierne	28,049,705	360,964
Ialt...	88,849,346 ¹ / ₂	48,746,654

Foranstaaende Fortegnelse over Statens Kornlagre pr. ³¹/₁₂ 1917 er opstillet på Grundlag af Indberetninger, der er indsendt fra samtlige Statslagre pr. 1ste og 15de i hver Maaned, og bilagt med de tilsvarende Statskvitteringer, Melkort og Rekvistationer. Overensstemmelsen mellem Indberetningerne og Bilagene, samt i Tilfælde af Flytning fra et Lager til et andet mellem Bilagene indbyrdes, er kontrolleret af såvel Amtsnævnenes som Ernæringsraadets Lagerrevision.

Ernæringsraadet, 7. Marts 1918.

Ernæringsraadets Lagerrevision.
sign. *E. Andersen.*

sign. *Holger Møllgaard.*

Ernæringsraadets Bogholderi.
sign. *A. Madsen.*

af Høsten 1917

December 1917.

Byg	Havre	Blandsæd	Ialt
kg	kg	kg	kg
1,113,553	638,012	513,084	5,932,181
11,785,837	1,830,395	1,923,473	25,449,125 ^{1/2}
2,991,269	794,920	969,666 ^{1/2}	13,838,993 ^{1/2}
639,740 ^{1/2}	212,268	620,536 ^{1/2}	5,630,198
1,669,212 ^{1/2}	2,135,787 ^{1/2}	386,712	5,923,482
680,855	224,614	865,269	6,570,992 ^{1/2}
1,970,881 ^{1/2}	373,494 ^{1/2}	471,119	8,233,824 ^{1/2}
2,285,095 ^{1/2}	824,731	1,123,249	8,234,872 ^{1/2}
5,773,891 ^{1/2}	629,774	1,344,736 ^{1/2}	14,908,290
5,336,537 ^{1/2}	1,114,480	1,158,855	14,886,702 ^{1/2}
10,656,338 ^{1/2}	412,450 ^{1/2}	271,136 ^{1/2}	17,775,288 ^{1/2}
3,162,972 ^{1/2}	209,480 ^{1/2}	515,332 ^{1/2}	11,769,154 ^{1/2}
833,164	6,468	316,031 ^{1/2}	4,639,892 ^{1/2}
2,533,692	252,474 ^{1/2}	630,864	10,239,731
3,808,303 ^{1/2}	146,341 ^{1/2}	91,912	19,187,369
3,724,415	149,687 ^{1/2}	615,488	11,931,814
4,226,614 ^{1/2}	1,327,474 ^{1/2}	485,526	10,811,637
988,154	3,354	3,161	29,405,338
64,180,527	11,286,207	12,306,152	225,368,886 ^{1/2}

Foranstaaende Fortegnelse over Statens Kornlagre er i Overensstemmelse med Ernæringsraadets af os reviderede Bøger og med de fra Lagrene indsendte Opgørelser. Disse Opgørelser, som er revideret af de stedlige Amtsnævn og af Ernæringsraadets Personale, er ikke tillige revideret af os.

København, den 21. Marts 1918.

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

sign. *J. Michelsen.*

sign. *Niels Petersen.*

Statens Kornlagre

pr. 31.

Amt	Rug kg	Hvede kg
Viborg	1,559,859 ¹ / ₂	525,785 ¹ / ₂
Aarhus	2,178,339	4,165,942
Aalborg	3,255,004 ¹ / ₂	1,007,359
Hjørring	1,329,760 ¹ / ₂	2,349 ¹ / ₂
Thisted	305,867	550,522 ¹ / ₂
Ringkjøbing	9,247,627 ¹ / ₂	(6,824)
Ribe	1,192,115	3,174,154 ¹ / ₂
Vejle	930,607	2,046,585
Odense	2,363,369	4,858,948
Svendborg	1,221,409	4,071,954 ¹ / ₂
Maribo	1,429,324 ¹ / ₂	5,337,715
Holbæk	1,858,590	2,541,687
Frederiksborg	1,475,305 ¹ / ₂	532,438
Sorø	1,333,163	2,844,649
København	831,845 ¹ / ₂	5,339,128
Præstø	2,262,484 ¹ / ₂	2,018,841
Randers	937,499 ¹ / ₂	1,968,019
Korntørrerierne	70,450,465 ¹ / ₂	385,725 ¹ / ₂
Ialt...	104,162,636	41,364,979

Tallene i Parenthes vil være at betragte som Overvægt.

Foranstaaende Fortegnelse over Statens Kornlagre pr. ³¹/₃ 1918 er opstillet paa Grundlag af Indberetninger, der er indsendt fra samtlige Statslagre pr. 1ste og 15de i hver Maaned, og bilagt med de tilsvarende Statskvitteringer, Melkort og Rekvisitioner. Overensstemmelsen mellem Indberetningerne og Bilagene, samt i Tilfælde af Flytning fra et Lager til et andet mellem Bilagene indbyrdes, er kontrolleret af saavel Amtsnævnenes som Ernæringsraadets Lagerrevision.

Den ¹/₄ opgav samtlige Statslagre deres Beholdninger uaf-

hængigt af de halvmaanedlige Regnskaber til at være ialt 249,629,369¹/₂ kg Korn.

Da Raadets Regnskaber udviser en Beholdning af 250,918,651 kg Korn, er Afvigelsen ca. 1300 Tons eller ca. 0,5 0/0.

Ernæringsraadet, 7. Maj 1918.

sign. *Holger Møllgaard.*

Ernæringsraadets Lagerrevision.

sign. *E. Andersen.*

Ernæringsraadets Bogholderi.

sign. *A. Madsen.*

af Høsten 1917

Marts 1918.

Byg	Havre	Blandsæd	Ialt
kg	kg	kg	kg
1,236,354	1,304,413 ^{1/2}	829,134	5,455,546 ^{1/2}
13,011,480	2,911,890 ^{1/2}	3,440,367	25,708,018 ^{1/2}
4,080,293 ^{1/2}	1,271,327	2,418,519 ^{1/2}	12,032,503 ^{1/2}
822,857	398,205 ^{1/2}	1,701,000	4,254,172 ^{1/2}
1,496,791 ^{1/2}	1,895,937	328,314 ^{1/2}	4,577,432 ^{1/2}
833,928	344,119	935,254	11,354,104 ^{1/2}
1,602,509 ^{1/2}	698,153	790,394 ^{1/2}	7,457,326 ^{1/2}
2,559,378 ^{1/2}	1,270,557	1,792,685 ^{1/2}	8,599,813
7,468,872	973,018 ^{1/2}	2,783,461 ^{1/2}	18,447,669
5,732,138 ^{1/2}	2,565,777 ^{1/2}	1,637,814 ^{1/2}	15,229,094
11,209,459	431,480 ^{1/2}	295,258 ^{1/2}	18,703,237 ^{1/2}
3,449,995	496,432	516,562	8,863,266
670,961 ^{1/2}	(1,073 ^{1/2})	346,304	3,023,935 ^{1/2}
2,722,888 ^{1/2}	353,134 ^{1/2}	772,325 ^{1/2}	8,026,160 ^{1/2}
1,253,648 ^{1/2}	175,230 ^{1/2}	117,770	7,717,622 ^{1/2}
3,466,500 ^{1/2}	268,462 ^{1/2}	538,702 ^{1/2}	8,554,991
3,457,992 ^{1/2}	1,948,248 ^{1/2}	1,112,037 ^{1/2}	9,423,797
2,554,982 ^{1/2}	95,354	3,433	73,489,960 ^{1/2}
67,631,030 ^{1/2}	17,400,667 ^{1/2}	20,359,338	250,918,651

Foranstaaende Fortegnelse over Statens Kornlagre er i Overensstemmelse med Ernæringsraadets af os reviderede Bøger og med de fra Lagrene indsendte Opgørelser. Disse Opgørelser, som er revideret af de stedlige Amtsnævn og af Ernæringsraadets Personale, er ikke tillige revideret af os.

København, den 21. Maj 1918.

Revisions- og Forvaltningsinstitutet, Aktieselskab.

sign. *Wellendorff.*

sign. *J. Michelsen.*

Statens Kornlagre

pr. 31.

Amt	Rug kg	Hvede kg
København.....	758,650 ¹ / ₂	2,152,713 ¹ / ₂
Frederiksborg	602,876	39,049 ¹ / ₂
Holbæk.....	723,435	798,286
Sorø.....	621,260 ¹ / ₂	671,356 ¹ / ₂
Præstø.....	803,556	381,468
Maribo	526,475	1,273,780
Odense	616,669 ¹ / ₂	3,375,737
Svendborg	379,247 ¹ / ₂	1,105,827
Aarhus	708,827 ¹ / ₂	979,180
Randers	222,405	235,797 ¹ / ₂
Aalborg	750,802	318,066
Hjørring	210,331 ¹ / ₂	(4,108 ¹ / ₂)
Thisted.....	117,966	255,679 ¹ / ₂
Viborg.....	278,347 ¹ / ₂	222,378
Ringkjøbing	2,812,972 ¹ / ₂	6,897
Ribe	(157,410)	2,404,065
Vejle	311,501	1,349,374
Korntørrerierne	19,821,680	46,051
Ialt...	30,109,593	15,611,597

Tallene i Parenthes vil være at betragte som Overvægt.

af Høsten 1917.

Juli 1918.

Byg	Havre	Blandsæd	Ialt
kg	kg	kg	kg
1,179,809 ¹ / ₂	141,868	145,381 ¹ / ₂	4,378,423
189,870	(51,232)	373,393 ¹ / ₂	1,153,957
746,827 ¹ / ₂	115,993	208,040 ¹ / ₂	2,592,582
764,366	116,776	262,710	2,436,469
515,300 ¹ / ₂	120,991	267,729	2,089,044 ¹ / ₂
2,047,367 ¹ / ₂	144,657	70,902 ¹ / ₂	4,063,182
1,777,956 ¹ / ₂	134,832 ¹ / ₂	865,260	6,770,455 ¹ / ₂
1,624,386 ¹ / ₂	1,063,613	642,279 ¹ / ₂	4,815,353 ¹ / ₂
8,131,528	730,605	1,474,692 ¹ / ₂	12,024,833
710,146	380,623 ¹ / ₂	354,091 ¹ / ₂	1,903,063 ¹ / ₂
767,769	541,097	826,795 ¹ / ₂	3,204,529 ¹ / ₂
441,640	143,515	607,794	1,399,172
384,248 ¹ / ₂	304,566 ¹ / ₂	68,823 ¹ / ₂	1,131,284
250,822 ¹ / ₂	224,863 ¹ / ₂	249,632 ¹ / ₂	1,226,044
350,674	(80,461 ¹ / ₂)	303,473 ¹ / ₂	3,393,555 ¹ / ₂
272,701	327,729	466,224 ¹ / ₂	3,313,309 ¹ / ₂
328,508	388,639 ¹ / ₂	832,523 ¹ / ₂	3,210,546
1,968,967 ¹ / ₂	44,833 ¹ / ₂	643	21,882,175
22,452,888 ¹ / ₂	4,793,509 ¹ / ₂	8,020,390 ¹ / ₂	80,987,978 ¹ / ₂

Foranstaaende Fortegnelse over Statens Kornlagre er i Overensstemmelse med Ernæringsraadets af os reviderede Bøger og med de fra Lagrene indsendte Opgørelser. Disse Opgørelser, som er revideret af de stedlige Amtsnævn og af Ernæringsraadets Personale, er ikke tillige revideret af os.

København, den 12. Oktober 1918.

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

sign. *J. Michelsen.*

sign. *Chr. Rosenvinge.*

skrevet Lagerregninger, saaledes at man maanedlig har skrevet op til 5000 Lagerregninger eller ialt i sidste Høstaar ca. 60,000 Lagerregninger. — Igennem Lagerregningerne har man foruden at udbetale Lagerpenge opkrævet den Overpris, som Statslagrene har indkasseret saavel paa Foderkorn som paa Byg til Gryn og Hvede til Mel, altsaa alt, hvad Statslagrene har indkasseret ud over det, de har givet for Kornet.

Til at udføre ovennævnte Arbejde har man haft 19 Assistenten og 2 Stenografer.

14. Oktober 1918.

A. Madsen.

Afdelingsberetning Nr. 10.

1. September 1917—1. August 1918.

Ligningsregistret af 1918.

Afdelingen ledes af Hr. P. I. A. Rasmussen, bistaaet af Hr. Fuldmægtig E. Christensen og Hr. Fuldmægtig A. Olrik, der leder og kontrollerer Arbejdet for henholdsvis Jylland og Øerne, samt 24 Medhjælpere.

Ligningsregisterets Opgave er at føre en effektiv Kontrol med en rettidig og fuldstændig Aflevering af det ifølge Kornloven af 20. Marts 1918 samtlige Landets Jordbrugere paalignede Kvantum Korn, og for at være i Stand til at føre et nøjagtigt Bogholderi over Afleveringerne, har man udsendt Ligningsnumre til alle leveringspligtige Jordbrugere Landet over. Hver Jordbruger er paa Ligningslisten opført med et Nummer, og efter dette er Ligningsnumrene udsendt, saaledes at hver Jordbruger indenfor en Kommune har sit bestemte Nummer. Uregelmæssigheder paa Listerne — bl. a. var paa mange Ligningslister en stor Del Jordbrugere opført med baade 2, 3 og 4 Numre — hidførte Nødvendigheden af at udsende Berigtigelser for at faa saavel Amtsnævnene som de kommunale Nævns Ligningslister i nøje Overensstemmelse med Ernæringsraadets, og man udskrev og udsendte disse Berigtigelser samtidig med Udsendelsen af Ligningsnumrene. Ved Udsendelsen af Numrene og Udfærdigelsen af Berigtigelserne, hvilket Arbejde strakte sig over 14 Dage, var beskæftiget 14 Mand, og der udsendtes ca. 210,000 Ark Ligningsnumre og ca. 3800 Berigtigelser, eller ca. 15,000 Numre og ca. 270 Berigtigelser daglig.

Efter at Udsendelsen af Mærker var tilendebragt, viste det sig hurtigt, at en stor Del af de modtagne Kornligningslister var i høj Grad unøjagtige i Udregning af saavel Jordværdi som Leveringspligt, ligesom en Del Kommuner ganske uberettiget havde foretaget Fradrag for at bringe Leveringspligten ned. Foranlediget heraf paabegyndte man — efter Samraad med Revisionskommissionen — i Afdelingen en fuldstændig Revision af Kornligningslisterne paa Grundlag af Vurderingsfortegnelserne, og da det var nødvendigt ved alle foretagne Rettelser at give saavel Amtsnævne som de kommunale Nævn Oplysning om foretagne Ændringer, udskrev man for hver enkelt Fejl Meddelelser, som under eet blev tilstillet Amtsnævne til Notering med Anmodning om Videresendelse til de kommunale Nævn, som saa atter maatte underrette de respektive Jordbrugere.

Afskrivninger af leveret Korn til Statslager, som foretages paa Grundlag af de fra Statslagrene til Ernæringsraadet indsendte Regnskaber, der er bilagt Kvitteringerne med de paaklæbete Ligningsnumre og sammenholdt i særlige Kuverter for hvert Statslager, bliver indført i Kornligningslisterne, og Afleveringerne er allerede saa godt i Gang, at man gennemsnitlig regner med ca. 100 Afskrivninger daglig i hvert Amt. Det har dog vist sig, tiltrods for udsendte Berigtigelser Numrene vedrørende, at Uoverensstemmelser stadig er til Stede, hvorfor man konsekvent har foretaget en nøjagtig Afskrift af samtlige Ligningslister (Nummer og Navn), og udsendt saadanne saavel til Amtsnævn som til de kommunale Nævn med Anmodning om at berigtige de hos Nævnene beroende Ligningslister i nøje Overensstemmelse hermed. Afskrifterne er foretaget i 3 Eksemplarer af alle ca. 1250 Kommuner og konfereret, ekspederet og udsendt i Løbet af 14 Dage.

Efterhaanden som Arbejdet skrider frem, vil Kornligningslisterne give en særdeles overskuelig Fremstilling af hver Jordbrugers »Konto«, idet man har et hurtigt Overblik over saavel Ligningsnummer, Matr. Nr., Bosted og Navn som over Arealets Størrelse, Jordværdi, Leveringspligt, Fradrag for Levering af Svin, Levering af Sukkerroer, Levering af Cikorierødder samt olieholdigt Frø efter Kornlovens § 3, hvor der er anmeldt Forbehold efter Lovens § 7, Tærskningsfrister samt afleverede Kvanta Korn, specificeret i Vintersæd og Vaarsæd med Dato for hver Aflevering.

15. Oktober 1918.

Rasmussen.

Afdelingsberetning Nr. 11.

1. August 1917—31. Juli 1918.

Kassererkontoret.

I Juni Maaned d. A. blev Kassererkontoret oprettet. Ordningen af Afdelingens Arbejde er følgende:

Udbetalinger.

Kassereren modtager alle fyldestgørende Bilag for Krav paa Ernæringsraadet. Bilagene skal i Forvejen være noterede og anviste til Udbetaling. Kassereren udfærdiger Checks, som afleveres til Kontrolkassereren tilligemed Bilaget. Checkens Paalydende indføres i Kassekontrolbogen og forsynes med Kontrolkassererens Underskrift. Derefter gaar Checken ud til Underskrift hos de dertil bemyndigede og tilbagesendes Kassereren, der besørger Udbetalingen. Denne maa saaledes først finde Sted, naar Noteringerne er sket. De Checks, der hæves til Kassens eget Brug, skal være udstedt til Kassererens Ordre.

Indbetalinger.

Kassen modtager alle Indbetalinger og udfærdiger Bilag for disse samt Kvittering, der underskrives af Kassereren. Bilag og Kvittering gaar til Notering i den paagældende Afdelings Bogholderi, hvor Kvitteringen forsynes med Bogholderiets Paategning. Derefter gaar Bilagene til Kontrolkassereren til Notering og Underskrift.

Kassererkontoret ledes af Kontrolkasserer H. P. Knudsen med Hr. O. R. Rasmussen som Kasserer.

Der er i Løbet af Juli d. A. foretaget ca. 200 Udbetalinger, og Omsætningen var ca. 2,140,000 Kr.

Ernæringsraadets Personale bestod i August 1918 af:

12 Afdelingschefer	med en maanedlig Gage af 550 Kr.	
1 Sekretær	»	500 »
1 Kasserer	»	350 »
17 Fuldmægtige	»	300 »
9 Inspektører	»	350 »
4 mandlige Assisterter	»	300 »
10 »	»	250 »
5 »	»	225 »

17 mandlige Assisterter	med en maanedlig Gage af 200 Kr.	
26 » » » »	175 »	
51 » » » »	150 »	
10 » » » »	125 »	
1 » » » »	100 »	
1 kvindelig Bogholder	225 »	
3 » Assisterter	175 »	
2 » » » »	150 »	
17 » » » »	125 »	
1 » » » »	100 »	
2 » Stenografer	250 »	
6 » » » »	200 »	
6 » » » »	175 »	
6 » » » »	150 »	
4 » » » »	125 »	
6 Maskinskrivere (kvindelige)	125 »	
2 Telefoncentralpassere (kvindelige)	165 »	
1 Nattevagt	185 »	
6 Bude	50 »	til 125 Kr.
2 Garderobevogetere	125 »	

15. Oktober 1918.

H. P. Knudsen.

Afdelingsberetning Nr. 12.

1. September 1917—1. August 1918.

Postafdelingen.

Ernæringsraadets Kontor for Ekspedition af Tryksager, som blev oprettet i Begyndelsen af September f. A., blev ved Overflytningen til Nicolaj-Kirkebygning sammensluttet med Kontoret for Sortering af ind- og udgaaende Post til en Afdeling, *Postafdelingen*.

Det daglige Arbejde i Afdelingen er delt mellem to Grupper, en for Modtagelse og Sortering af ind- og udgaaende Post, og en for Ekspedition af Tryksager.

Den Gruppe, som beskæftiger sig med Post, modtager *alle* Brev-, Pakke- og Pengeforsendelser, som derfra fordeles til Raadets Afdelinger, hvert Brev bliver, da der ofte i en og samme Skrivelse omhandles Spørgsmaal, som skal besvares af flere Afdelinger, omhyggelig gennemlæst, paaført hvilke Kontorer det skal passere, og derefter bliver det paastemplet Modtagelsesdato; den sidste Foranstaltning er indført som en medvirkende Garanti for hurtig Besvarelse fra de respektive Afdelinger; efterhaanden som den udgaaende Post i Løbet af Dagen bliver gjort færdig fra samtlige Kontorer, indleveres den aaben og bliver her frankeret og kuverteret. Pr. 31. Juli ekspederedes gennemsnittig daglig ca. 2000 indgaaende og samme Antal udgaaende Breve, ca. 100 indgaaende og ca. 125 udgaaende Pakker, dog er nævnte Tal pr. Dato meget større.

Under Afdelingens anden Gruppe sorterer, som anført, Udsendelsen af alle Tryksager, og efterhaanden som Rationeringen og Kontrollen med Landets Kornforraad har antaget større Omfang, er Arbejdet i Afdelingen steget i tilsvarende Grad.

Med Hensyn til Udsendelsen af Cirkulærer, Meddelelser, Skemaer, Lister etc. er Forretningsgangen den, at Amtsnævnene først af alle faar tilsendt, derefter i Løbet af 24 Timer til følgende, som Ernæringsraadet staar i stadig Rapport med, de kommunale Nævn, Kommunalbestyrelserne, forskellige Institutioner, Statens Lagre, Hvede-, Rug- og Grynmøllere, Pressen, Jurisdiktioner, Skoler, Konsulenter m. m. og Mængden af Udsendelser har ofte paa en og samme Dag andraget mellem 100—150,000 Eksemplarer.

Foruden de større Udsendelser besørger Afdelingen den daglige Ekspedition

af Skemaer, Lister, Kontrakter, Anvisningsbøger, Lagerbøger, Hæfter m. m. ti Amtsnævnene, kommunale Nævn, Statens Lagre og Møllere, og Afdelingen yder desforuden Hjælp til andre Kontorer med Afskrivnings-, Revisions-, Indpkningsarbejde o. s. v.

De indgaaende Pengeforsendelser bliver efter Modtagelsen overgivet Kassererkontoret mod Kvittering i en til Postafdelingen hørende Kvitteringsbog.

Foruden Lederen af Afdelingen M. Kjær har Fuldmægtig Th. Nielsen Fuldmagt til at kvittere overfor Postvæsenet for alle til Ernæringsraadet indgaaende Forsendelser.

Personalet bestaar, foruden de to forannævnte, af 12 Assisterter og 2 Bude.

15. Oktober 1918.

Marius Kjær.

Afdelingsberetning Nr. 13.

1. September 1917—1. August 1918.

Arkiv- og Inventarieforvaltning.

Som Følge af den store Udvikling af Raadets Virksomhed i det forløbne Høstaar har man i stedse stigende Grad — siden Forvaltningens sidste Indberetning — følt den allerede den Gang værende Pladsmangel, idet de forskellige Afdelinger udvidedes, og nye Afdelinger oprettedes.

Det blev derfor — i Særdeleshed, da Skrivemaskine- og Duplikeringsafdelingen blev underlagt Forvaltningen — en tvingende Nødvendighed at søge Muligheder for nye Udvidelser for at faa Plads til den stærkt forøgede Beholdning af Materialer: Kontorrekvisitter, de store Oplag af Tryksager, Serier, Bekendtgørelser, Kontrolbøger etc. samt Katalognumrene, der daglig steg i Antal.

Hvad der endnu mere forøgede Vanskeligheden, var den store Mangel paa Plads for vor Arkiv- og Registreringsafdeling, hvortil der stilledes store Krav, samt Magasinets Reservebeholdninger af Skrivemaskine-, Gennemslags- og Duplikeringspapir, Konvolutter etc., der, under de daværende ugunstige Forhold, som stadig forværredes, er købt, dels for at sikre os første Klasses Materialer og dels for at beskytte os imod, at nævnte Varer delvis skulde komme til at mangle eller fuldstændig udgaa af Handelen.

For største Delen gælder det, at Partierne er erhvervet for Priser, der ligger langt under Halvdelen af, hvad man nu kan købe til, og formentlig vil dække Forbruget for 1 à 1½ Aar.

Ved at ændre hist og her, og navnlig ved en stærkt gennemført Udnyttelse af Pladsforholdene lykkedes det delvis at bøde noget herpaa, dog kun saalænge, til Forholdene gjorde det ganske nødvendigt at foretage en Forandring, der kunde sikre os for længere Tid.

Spørgsmaalet løstes ved, at man gik over til at ændre Kontortiden til Kl. 9—12 og 1—5, og at Personalet benyttede Tiden mellem Kl. 12 og 1 til Frokostpavse. Man opnaaede herved at kunne inddrage de to Frokoststuer, idet Personalet, alt efter eget Ønske, kunde spise ved deres Pladser eller forlade Bygningen.

Denne Forøgelse i Forbindelse med, at man tog Taarnet, der ved Hjælp af Hylder og andre Midler, efterhaanden som man fik Anvendelse derfor, kunde

udnytted opefter, i Brug, gjorde, at man naaede et efter Omstændighederne taaleligt Resultat.

Ligeledes viste det sig nødvendigt, for fuldt ud at kunne virke tilfredsstillende, at omlægge Forvaltningsadministrationen saaledes, at man oprettede et Kontor for selve Forvaltningen, hvorunder sorterede: Magasinet, Arkivet og Skrive- og Duplikeringsafdelingen.

Forvaltningen ledes af Hr. Forvalter C. Andersen, og de underlagte Afdelinger hver af en Fuldmægtig.

Det samlede Personale udgør for Tiden 33 Personer.

Den daglige Rengøring besørges af 10 Koner, under Opsyn af Forvaltningen, der paaser, at dette Arbejde udføres tilfredsstillende.

Magasinet, der sørger for Udlevering af det til dagligt Brug i Afdelingerne benyttede Materiale, har i det forløbne Aar udleveret for ca. 180,000 Kroner Smaarekvisitter, alt imod Rekvisition fra de forskellige Afdelingschefer, eller deres befuldmægtigede.

Magasinets Fuldmægtig passer i Kontakt med Afdelingscheferne, at Forbruget holdes indenfor rimelige Grænser.

Alle Kvitteringer, der indgaar fra de forskellige Afdelinger, opbevares af Magasinets Fuldmægtig, der ved Maanedens Slutning udfærdiger et udførligt Regnskab over, hvad hver Afdeling har forbrugt i Maanedens Løb.

Papiret udleveres i Pakker à 500 Stk., Konvolutter i Æsker à 200 Stkr., og Kontorrekvisitter stykkevis.

I det forløbne Aar er der udført ca. 54,000 Ekspeditioner eller daglig ca. 150, desforuden utallige Telefonsamtaler hver Dag.

Af Hensyn til en sikker og hurtig Ekspedition skal ethvert Telegram, der afsendes fra Afdelingerne, besørges ved Magasinet, der ved et af Budene straks drager Omsorg for Indleveringen og Bevis herfor. Siden denne Foranstaltning, der traadte i Kraft den 1. April, er der ialt besørget 1365 Telegrammer.

I Afdelingen findes Beholdninger af samtlige Serier og Meddelelser, som udgaar fra Ernæringsraadet, samt alle indenrigsministerielle Bekendtgørelser, der registreres i kronologisk Orden, saaledes at man ved enhver Forespørgsel straks kan udlevere det ønskede. Kataloget omfatter for Tiden 845 Numre,

Afdelingen ledes af Hr. Fuldmægtig J. O. Andersen, assisteret af 2 Damer samt 5 Bude.

Arkivet opbevarer og registrerer de fra Amtsnævnene indgaaede Regnskaber og Kvitteringer for Korn, Foderstoffer etc., Korrespondancen og iøvrigt alle Bilag og andre Arkivsager.

Alle disse forskellige Effekter, hvis Tilstedeværelse er af den største Betydning, bliver straks efter Indgangen til Arkivet forsynet med fortløbende Numre og indførte i alfabetiske Registre, saaledes at enhver Ting hurtigt kan opsøges.

Der er i det forløbne Halvaar indgaaet til Registrering og Henlæggelse:

43,000 Kornregnskaber.

6,000 Klid- & Melasseregnskaber.

45,000	Poser med Kornkvitteringer.
6,000	» » Klid- & Melassekvitteringer.
4,500	» » Grynkvitteringer.
2,100	Kartoffel-Kvitteringsbøger.
2,000	Foderstof-Kvitteringsbøger.

Disse godt 100,000 Arkivsager er indført i ca. 100 Registre, og der sker daglig Udlaan til de forskellige Afdelinger. Saaledes er der i det sidste halve Aar mod Kvittering udleveret ca. 18,000 Eksemplarer, eller gennemsnitlig 120 Stk. daglig.

Foruden disse nævnte Hovedposter findes en Mængde forskellige Papirer henlagt, der jævnligen udlaanes til Afdelingerne.

For ca. 3 Maaneder siden begyndte Arkivet at modtage Korrespondance, og naar om nogen Tid alle Afdelingers Korrespondance-Kartotheker er modtaget, vil der efter et løst Skøn være henlagt 10 à 12,000 Mapper med Korrespondance. Af den allerede henlagte Korrespondance udlaanes der daglig 10 à 12 Mapper.

Foruden dette er det Arkivets Pligt at opbevare de af Forvaltningen indkøbte store Beholdninger af Materialer: Kvitteringsbøger, Tryksager, Skemaer og i øvrigt alle Raadets trykte Formularer, der modtages fra Leverandørerne, og lægges paa Lager.

Arkivets Personale paaser daglig, at ingen af disse nævnte Artikler helt udgaar af Lageret, saaledes at aldrig nogen forstyrrende Mangel finder Sted.

Arkivet ledes af Hr. Fuldmægtig C. Nielsen, assisteret af 2 Assistenten og 1 Bud.

Skrivemaskine- og Duplikeringsafdelingen. Ved denne Afdeling udføres en stor Del af Ernæringsraadets daglige Korrespondance, samt alt det Duplikeringsarbejde, som bruges af Ernæringsraadet. Arbejdet er bleven i væsentlig Grad forøget ved, at man, saa snart et Oplag er under 1000 Eksemplarer, eller hvor Nødvendigheden kræver en hurtig Ekspedition, er gaaet over til at duplikere, i Stedet for at sende det til Trykkeriet. Endvidere udføres der en Mængde Af-skrivningsarbejde for de forskellige Afdelinger.

Man kan til Oplysning for Skrivemaskineafdelingens store Arbejde give følgende Tal:

Af Korrespondance i det forløbne Aar er der maskinskrevet ca. 200 à 300 Breve daglig. I det sidste halve Aar er der to Gange udskrevet Berigtigelser til 1250 kommunale Nævn over alle de Jordbrugere, som er leveringspligtige til Staten, hvilket vil sige, at der paa Listerne er udskrevet ca. 250,000 Navne og Adresser. Ligeledes har man fra Saasædafdelingen to Gange udskrevet til de kommunale Nævn 1250 Lister med Navne og Adresser, hvilket kun er en ringe Del af det Arbejde, der daglig paalægges Skrivemaskineafdelingen, men som man ikke er i Stand til ved Tal nærmere at kunne præcisere.

Skrivemaskine- og Duplikeringsafdelingen ledes af Fuldmægtig Frk. Krieger, der normalt er assisteret af 3 Stenografer og 4 Maskinskrivningsdamer, men i Tilfælde af større Arbejder faar flere Assistenten til Hjælp fra Bureauer i Byen.

15. Oktober 1918.

Chr. Andersen.

Afdelingsberetning Nr. 14.

1. September 1917—1. August 1918.

Kartoffelafdelingen.

Ved Høstaarets Begyndelse var der ikke fra Statens Side foretaget nogen Foranstaltning angaaende Befolkningens Forsyning med Kartoffler udover, at der under 13. Januar 1917 var udstedt Forbud mod Opfodring af Kartoffler.

Efter at Indenrigsministeriet ved et Cirkulære af 8. August havde paalagt Kommunalbestyrelserne for Købstæder og bymæssige Bebyggelser med over 1500 Indbyggere at sikre 1 hkg Kartoffler pr. Individ, rettede Ernæringsraadet forskellige Henvendelser til Landbrugsorganisationerne om at støtte Kommunalbestyrelserne i at faa denne Plan gennemført, uden at man dog fra Ernæringsraadets Side havde direkte med Fremskaffelsen eller Fordelingen og Opbevaringen af disse Kartoffler at gøre.

I Løbet af November Maaned optoges indenfor Ernæringsraadet Forhandling om Betimeligheden af at konservere et større Parti Kartoffler ved Tørring dels som en Reservebeholdning til Brødkornet og dels, for at have noget til Erstatning ved eventuel Kartoffelmangel i Høstaarets Slutning, idet man samtidig tænkte sig, at der vilde være Anvendelse for saadanne tørrede Kartoffler til Eksport, dersom det skulde vise sig, at der ikke blev Brug for Produktet herhjemme. Under 8. December sanktionerede Indenrigsministeriet, at Ernæringsraadet lod foretage Tørring af indtil 600,000 hkg. Kartoffler til en Pris, som ikke oversteg 94 Kr. pr. hkg tørrede Kartoffler, naar Indkøbsprisen for Raavarer var 9 Kr. pr. hkg.

Det hermed forbundne Arbejde gav Anledning til Oprettelse af en særlig Kartoffel-Afdeling under Ernæringsraadet, som foreløbig fik til Opgave at afslutte Kontrakter med Tørrerierne, at fremskaffe fornødne Raavarer og at føre Kontrol med Tørreriernes Virksomhed.

Med Hensyn til Fremskaffelse af Kartoffler havde man først og fremmest Opmærksomheden henvendt paa de Partier, som maatte findes henlagt hos Jordbrugerne i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 29. September, men man havde ikke Oplysning om, hvor store disse Kvanta var og havde heller intet Middel til at faa dem udleveret.

Ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 22. December 1917 blev de Kartoffler, som var henlagt ifølge ovennævnte Bekendtgørelse, imidlertid baand-

lagt, og Ernæringsraadet blev samtidig bemyndiget til at overtage de saaledes baandlagte Kartoffler efter eget Ønske indenfor Tidsrummet 5. Januar—1. Maj 1918 til nærmere fastsatte Priser.

For at faa Klarhed over, hvilke Kvantum Kartoffler Ernæringsraadet ad den Vej havde faaet til Raadighed, udsendtes et Cirkulære af 14. Januar til de kommunale Nævn med Anmodning om at faa indsendt Fortegnelse over de saaledes disponible Kartoffler.

Samtidig begyndte man at modtage af de baandlagte Kartoffler til Tørring, men hovedsagelig dog kun Partier, som vedkommende Jordbruger erklærede for uholdbare. Man kom nemlig snart til Erkendelse af, at Landets Beholdning af Kartoffler ikke tillod, at der anvendtes saa stort et Kvantum som 600,000 hkg til Tørring, og for at sikre tilstrækkeligt til Spisebrug og som Læggekartofler undlod man at indkalde synderligt af de baandlagte Kartoffler til Anvendelse i Tørrerierne, men købte til Gengæld en Del Kartoffler i frit Opkøb.

Da Optællingen af Kartoffelbeholdningen den 24. Februar 1918 viste, at vi her i Landet kun havde ca. 7 Millioner hkg Kartoffler, indstilledes Tørringen helt, og man lagde da an paa at fremskaffe rigeligt af Spise- og Læggekartofler.

Dette lykkedes i saa høj Grad, at man i Foraaret 1918 turde afse 20,000 hkg friske Kartoffler til Eksport, idet man da havde efterkommet alle Bestillinger, som var indkommet fra Kommunalbestyrelserne i Henhold til gentagne Tilbud fra Ernæringsraadet.

Efter Vedtagelsen af Kornloven af 20. Marts gik man straks i Gang med at iværksætte de Foranstaltninger, som var forudsat i denne Lov. Der blev indbudt til Tegning af Kartoffler i Henhold til Loven, og samtidig tilbød man at levere Læggekartofler paa Forskud, saaledes at de udleverede Læggekartofler først skulde betales, naar Afgrøden i Henhold til den tegnede Kontrakt var leveret.

Arbejdet i Ernæringsraadets Kartoffelafdeling har under disse Forhold været af stadig stigende Omfang, hvilket nærmere vil fremgaa af efterfølgende Redegørelse for de enkelte Foranstaltninger, og som yderligere har givet sig tilkende ved en stadig Forøgelse af Personalets Antal. Man havde pr. 1. Januar 1918 i Kartoffelafdelingen kun 2 Assistenten, 2 Stenografer og 1 Kartotekfører foruden Afdelingschefen og 8 Kontrollører, som var ansat ved de forskellige Tørrerier, men havde pr. 1. September 1918 foruden Afdelingschefen 2 Fuldmægtige, 1 Prokurist, 1 Sekretær, 15 Assistenten, 4 Stenografer og 1 Kartotekfører, og dette Personale er siden denne Tid yderligere forøget.

De enkelte Foranstaltninger indenfor Kartoffelafdelingens Virksomhed skal herefter omtales i følgende Orden:

I) Tørring af Kartoffler, II) Fremskaffelse af Spise- og Læggekartofler i Foraaret 1918 samt Eksport af Kartoffler, III) Tegning af Kartoffler i Henhold til Lov af 20. Marts.

I. Tørring af Kartofler.

Der blev ialt anvendt 67,463 hkg Kartofler i dette Øjemed. Tørringen udførtes paa 14 forskellige Tørrerier. Vadskesvindet var gennemsnitlig 5,3 %, og der udvandedes gennemsnitlig 20,9 % tørret Produkt af de renvadskede Kartofler. Ialt blev der saaledes fremstillet 1,336,592 kg tørrede Kartofler (Kartoffelsnitter), og disse havde et gennemsnitlig Vandindhold af 8,87 %.

Indkøbsprisen for Kartoflerne, leveret paa Tørreriets Station, var gennemsnitlig 10,25 Kr. pr. hkg, svarende til 10,83 Kr. pr. hkg renvadskede Kartofler. Betalingen til Tørrerierne varierede noget i Henhold til de truffne Overenskomster med de forskellige Tørrerier, men var i de fleste Tilfælde 8,50 Kr. pr. hkg renvadskede Kartofler som tørredes.

Gennemsnitlig kom de tørrede Kartofler til at staa Ernæringsraadet i 99,25 Kr. pr. hkg ab Fabrikkens Station.

De tørrede Kartofler anvendtes paa følgende Maade:

Indenlandsk Forbrug, hovedsagelig Skibsproviantering	
og Fremstilling af Kaffesurrogat	7,367 kg
Eksport til Finland	944,600 »
» » Norge	200,000 »
» » Sverrig	200,000 »
Ialt	1,351,967 kg

Der er saaledes udvejet 15,375 kg mere end indvejet, hvilket bevirker, at Tørringen har været lidt billigere end ovenfor anført.

II. Fremskaffelse og Levering af Spise- og Læggekartofler i Foraaret 1918.

Kartoflerne fremskaffedes ad 3 Veje, nemlig:

1. Ved Overtagelse af Partier, som blev baandlagt ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 22. December 1917.
2. Ved Opkøb i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 18. Februar 1918.
3. Ved Opkøb i Henhold til Ernæringsraadets Cirkulære af 7. Maj 1918.

Ifølge Fortegnelse indsendt af de kommunale Nævn udgjorde de baandlagte Kartofler pr. 5. Januar 1918 ialt 269,051 hkg.

Over dette Kvantum disponeredes paa følgende Maade:

Leveret direkte fra Kommune til Kommune	17,987 hkg
Anvist til Brug i egen Kommune	49,305 »
Leveret til Ernæringsraadets Lagre	99,734 »
Ialt	167,026 hkg

Resten, som udgør 102,025 hkg, er leveret eller frigivet til Salg til Tørrerier (eller Kartoffelmelsfabriker) eller eftergivet Jordbrugerne i Henhold til Ernæringsraadets Cirkulære Serie A Nr. 78, enten fordi Beholdningen havde taget

Skade, eller fordi vedkommende Jordbruger ønskede at anvende Kartofflerne som Læggekartofler i egen Bedrift.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 18. Februar indkøbtes ialt 7322 hkg Kartoffler til en Pris af 10,50 og 11,00 Kr. pr. hkg henholdsvis for Marts og April Maaned. Dette Indkøb skete hovedsagelig gennem Brugsforeninger.

I Henhold til Ernæringsraadets Cirkulære Serie A Nr. 82 af 7. Maj 1918 indkøbtes ialt 36,440 hkg, som blev betalt med 13 Kr. pr. hkg.

Ialt kom Ernæringsraadet altsaa til direkte at disponere over

af baandlagte Kartoffler.....	167,026 hkg
» indkøbte Kartoffler (Bek. 18. Febr. 1918).....	7,322 »
» » » (Cirk. 7. Maj 1918).....	36,440 »
Ialt.....	210,788 hkg

Af dette Kvantum eksporterendes følgende Partier:

til Sverrig.....	18,131 hkg
» Norge.....	19,044 »
» Finland.....	6,000 »
Ialt.....	43,175 hkg

Af det øvrige Parti, som udgjorde 167,513 hkg, leveredes ca. 38,000 hkg til Københavns Kommune, ca. 15,000 hkg til Kartoffelmelsfabrikker, medens Resten leveredes gennem de kommunale Nævn dels til Spisebrug og dels til Lægning. Man skelnede ikke ved Leveringen mellem disse to Kategorier af Kartoffler.

Som Læggekartofler paa Forskud leveredes 25,530 hkg fordelt paa 3837 Jordbrugere.

III. Tegning af Kartoffler i Kontrakt i Henhold til Lov af 20. Marts 1918.

Direkte til Ernæringsraadet blev der i Henhold til Lov af 20. Marts

1918 (indtil 60 hkg fra samme Jordbruger) tegnet.....	1,264,000 hkg
og i Henhold til Lov af 28. September 1918 (indtil 300 hkg fra samme Jordbruger).....	350,000 »
Ialt.....	1,614,000 hkg

Desuden er der fra Kommunalbestyrelser indsendt Kontrakter til Ernæringsraadets Godkendelse lydende paa ialt ca. 1,000,000 hkg.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. The text appears to be organized into several paragraphs or sections, with some lines starting with capital letters. The ink is dark, but the paper is aged and discolored.

2

